

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her:

<https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

OPTEGNELSER fra HOLEVADGÅRDEN

Af Anders Andersen og sønnen Lars Andersen

1767-1863

LANDBOHISTORISK SELSKAB

København 1982

OPTEGNELSER
fra
HOLEVADGÅRDEN
1767-1863

OPTEGNELSER
fra
HOLEVADGÅRDEN

Af Anders Andersen og sønnen Lars Andersen

1767-1863

Udgivet af
LANDBOHISTORISK SELSKAB

Ved
HOLGER RASMUSSEN

Under tilsyn af
C. RISE HANSEN

LANDBOHISTORISK SELSKAB
København 1982

Bekostet af
CARLSBERGS MINDELEGAT for BRYGGER J. C. JACOBSEN
og
LANDBOHISTORISK STØTTEKREDS

Copyright: Landbohistorisk Selskab
Tryk: Special-Trykkeriet Viborg a-s
ISBN 87-7526-128-6

Indholdsfortegnelse

Forord	7
Indledning	9
Tekst	21
Noter	230
Ordlister	234
Sagregister	236
Stedregister	237
Personregister	240

Forord

For år tilbage foreslog professor, dr.phil. *Einar Andersen* at Selskabet påtog sig at udgive en række optegnelser, som hans tip-oldefar, gårdmand i Holevad ved Assens, *Anders Andersen* havde nedfældet angående det daglige liv på gården i begyndelsen af forrige århundrede. Det var med glæde, at Selskabet påtog sig denne opgave, ikke mindst fordi dets forskellige bondedagbogsudgivelser har mødt en stor interesse hos et bredt publikum. Det er derfor vort håb, at man vil tage lige så godt imod denne bondedagbog. Selskabet takker varmt udgiveren, overinspektør, dr.phil. *Holger Rasmussen* og tilsynsførende, overarkivar, cand.mag. *C. Rise Hansen* for deres omfattende arbejde med udgivelsen. På Selskabets vegne rettes en hjertelig tak til Carlsbergs Mindelegat for Brygger *J. C. Jacobsen* og Landbohistorisk Støttekreds, fordi de to fonde i forening har bekostet udgivelsen. Desuden har Carlsbergs Mindelegat givet støtte til udarbejdelse af manuskriptet.

Nærum d. 1. juni 1982

Erik Helmer Pedersen

Indledning

Holevadgården og dens beboere

Holevadgården i Holevad sogn på Vestfyn, hvorfra de udgivne optegnelser stammer, var anneksgård til Sandager-Holevad præstekald. Den havde derved et tilhørsforhold, der gav den en særstilling i forhold til sognets øvrige gårde også ved at pålægge den særlige forpligtelser overfor præsteembedet. I hele optegnelserperioden gik fæstet indenfor samme snævre familiekreds, som præsenteres i begyndelsen af optegnelserne.

Om gårdens bygninger oplyses, at de nyopførtes efter en brand i 1736, og da de i nyere tid påny blev lagt i aske, er der ingen mulighed for at verificere optegnelsernes sparsomme bemærkninger om bygningerne og deres karakter, så meget mere som gården brændte på så tidligt et tidspunkt, at den ikke er kommet med i den undersøgelse af byggeskikken på landet, som Frilandsmuseets arkitekt Halvor Zangenberg begyndte på i 1920'erne. Da gården imidlertid ligger i et udpræget sulebygningsområde, har den utvivlsomt været af denne konstruktion, selv om de få oplysninger hverken kan bestyrke eller afkræfte denne antagelse.

Om gårdens indretning oplyser et fæstebrev af 14. juli 1846, der er vedhæftet en syns- og overleveringsforretning af 29. maj og som findes i Sandager-Holevad præstearkiv. Stuehuset i syd var på 17 fag og indrettet til overstue, dagligstue, køkken, sengekammer, spisekammer og bryggers, overalt forsynet med fjælleloft og fjællegulv i 8 fag. Huset havde to skorstene, hvor der til bryggersskorstenen lå bagerovn og esse, den sidstnævnte muligvis til maltgøring. Vestlængen var på 19 fag og indrettet fra syd med tre fag til pigekammer, mælkekammer og gennemgang, alt forsynet med fjælleloft. De resterende 16 fag var til gæstestald, foderlo, kostald, karlekammer og fårehus. Nordlængen var på 15 fag, hvoraf de to udgjordes af en indkørselsport. Resten var indrettet til vognport, tærskelo og korngulv. Østlængen på 16 fag var udelukkende indrettet til tærskelo og korngulve. En bygning øst herfor på 6 fag var kommet til for at rumme den øgede mængde korn, der avledes på gården. På trods heraf viser notaterne om hæssætningen, at udlængerne ikke har været tilstrækkeligt store til at rumme hele avlen. Der opføres da også nye ladelænger i 1849 og 1854.

Fig. 1 Udsnit af Videnskabernes Selskabs kort over Det nordlige Fyn 1780 med Holevad og tilstødende bebyggelse. Tegnet af C. Wessel og stukket af Guiter. Gengivet med Geodætisk Instituts tilladelse (A 309/82). Copyright.

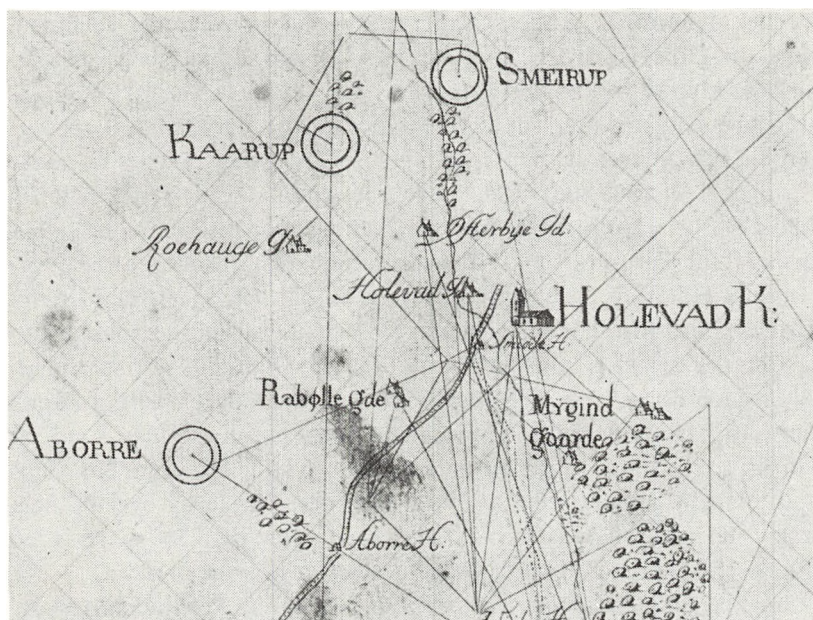

Fig. 2. Udsnit af opmåling som underlag for Videnskabernes Selskabs kort med Holevadgården og dens nærmeste omgivelser. Gengivet med Geodætisk Instituts tilladelse (A. 309/82). Copyright.

Gårdens samlede beboere kan følges gennem folketællingerne. Ved de to ældste fra 1787 og 1801, hvor den første Anders Andersen er mand i gården, er børnene, 5 ialt, hjemme og deltager i gårdens arbejde, suppleret i 1787 af en tjenestekarl og en tjenestepige. I 1801, da to af døtrene er blevet voksne, består folkeholdet af to tjenestekarle. I 1834, da sønnen Anders Andersen har overtaget fæstet, er tre voksne børn hjemme, suppleret med en tjenestekarl og en tjenestepige, begge under 20 år. Ved folketællingerne i 1840 og 1845 sidder enken Karen Nielsdatter med fæstet hjulpet af sine voksne børn, sønnen Lars og datteren Maren. Et mindre plejebarn er optaget i familien, og folkeholdet i begge år udgøres af tre tjenestekarle og en tjenestepige. 1846 overgår fæstet til sønnen Lars, der forbliver ugift til 1865. Søsteren Maren holder hus for ham til sit giftermål i 1856, og moderen sidder på aftægt til sin død i 1864. I Maren Andersdatters tid består folkeholdet af tre tjenestekarle og to tjenestepiger. Efter hendes ægteskab kommer yderligere en tjenestepige til.

Det er et stærkt lokalbundet område, notaterne fra Holevadgården

dækker. Den første Anders Andersen, der fører notaterne i pennen, var født i Holevadgården den 2. marts 1767 som søn af Anders Andersen, der kom til verden den 1. februar 1734 i Barløse Tårup, hvor hans mor Ane Andersdatter var født. Utvivlsomt har faderen Anders Jørgensen, der opgives at stamme fra Ørsbjerg, overtaget stedet i Barløse Tårup ved sit ægteskab. Ret længe var Anders Andersen imidlertid ikke i Barløse. Som 2-årig mistede han sin mor og kom i huset hos farfaderen i Turup til sit 11. år og derefter hos farbroderen Lars Jørgensen i Holevad, der havde giftet sig til gården. Her i den iøvrigt barnløse gård forblev han resten af sin tid kun afbrudt af soldatertjenesten, der desuden kun blev kort. 1756 blev han indkaldt som landsoldat med forlægning til Nyborg, men da farbroderen dårligt kunne undvære ham, udvirkede han gennem sognepræsten Peder Vind, at han fik fripas mod at greven på Brahesborg stillede en anden i hans sted. Han fik så halvdelen af Holevadgården i fæste og overtog hele fæstet, da farbroderens kone døde. Kort efter den 21. marts 1766 giftede han sig med Kirsten Andersdatter fra Kærumgård.

Stort længere end denne radius på små 10 km fra købstaden Assens, hvor bønderne afsatte deres landbrugsprodukter, kommer vi egentlig ikke omkring bortset fra militærtjenesten. Som det senere skal ses, gik udsynet ud over hjemegnen og dens begivenheder. Men en oversigt over slægtsrelationerne vil vise den nære tilknytning til egnen. Med Kirsten Andersdatter levede Anders Andersen i et 19-årigt ægteskab, og ved hendes død den 17. april 1785 giftede han sig anden gang kort derefter med Karen Hansdatter fra Sandager, der imidlertid døde i november samme år. Tre måneder senere holdt han bryllup for tredje gang, denne gang med Gertrud Larsdatter fra Mygind. De hurtige omgifter er helt normale. En kone i gården var en nødvendighed navnlig som her, hvor der var småbørn. I sit ægteskab havde Kirsten Andersdatter født ti børn til verden, hvoraf tre var døde som spæde og et var dødfødt, men det yngste af de efterlevende var kun $\frac{3}{4}$ år ved moderens død. Det kortvarige ægteskab med Karen Hansdatter bragte ingen arvinger, men med sin tredje kone havde han fire, hvoraf to døtre overlevede moderen.

Den ældste af børneflokket, Anders, havde sin skolegang fra det 6.-10. år i Turup og den øvrige til konfirmationsalderen i Aborre. Konfirmationsforberedelsen begyndte han hos pastor Vind i Sandager, men da han døde sidst på året 1781, ville efterfølgeren Peder Terpager ikke holde konfirmation, og Anders blev derfor konfirmeret

af pastor Hvalsøe i Barløse. Blot militærtjenesten fjernede ham fra hjemegnen. 1791 toges han som landdragon ved det fynske dragonregiment i Odense. Året efter lå regimentet i lejr i Holsten, ellers tilbragtes soldatertiden i regimentsbyen.

1796 overtog Anders halvdelen af Holevadgården i fæste. Det var det år, hans stedmoder Gertrud døde. I de næste 4-5 år var gården uden kone, men »min fader og mine 3 fuldsøstre og 2 halvsøstre var tilsammen i gården til år 1801 den 8. marts, da min fader, Anders Andersen, døde«. De tre voksne døtre på henh. 22, 20 og 18 år har kunnet klare husførelsen, og en kone kom der i gården, da Anders giftede sig den 12. april 1802 med Karen Nielsdatter fra Aborre.

Karen Nielsdatter blev enke i 1837 og besad fæstet i de følgende år med den voksne søn Lars som hjælper. 1846 overførtes fæstet til ham, der imidlertid levede ugift til 1865, hvor han ægtede Mari Jacobsdatter fra Smerup. Men da er vi uden for optegnelserne.

Optegnelsernes indhold

Optegnelserne fra Holevadgården er ingen egentlig bondedagbog, idet de udgøres af månedsoversigter, i mange tilfælde daterede, så indførelsestidspunktet kan fastlægges. Optegnelserne beskæftiger sig først og fremmest med gårdens avling, markarbejderne i forbindelse hermed og ikke mindst vigtigt vejret og dets indflydelse på markarbejdet og afgrøderne. Disse notater er til gengæld konsekvent førte over en periode på 70 år og giver en enestående mulighed for at følge avlingsrotationen og udbyttet, hovedsageligt centreret om de traditionelle som rug, byg, havre, blandsæd og boghvede. Notaterne giver også mulighed for at konstatere indførelsen af nye afgrøder som hvede, raps, kløver og kartofler, hvorved man på lokalt plan får en afspejling af bemærkningerne hos Hofman Bang i »Odense Amt« (1843) om disse kulturvækster. Holevadgårdens livlige deltagelse i rapsdyrknin-gen modsvarer således meget godt, hvad der i nævnte værk anføres om rapsavlens, at den »som bekendt i den senere Tid meget har udbredt sig til Fordeel for Landmanden, da den deels giver Forskud af Drifts-capital, deels tilbereder Jorden paa en fordeelagtig Maade for den efterfølgende Vintersæd...etc.«

Interessen er helt afgørende henvendt på denne side af gårdens drift, yderligere understreget ved den regelmæssige indføring af kapitalstaksterne for Fyns stift. Derimod nævnes gårdens husdyrhold sjæl-

Fig. 3. Udsnit af udskiftningskort over Holevad sogn, Udskiftet 1792 af C. Arnstrop, tegnet af Brun. Matrikeldirektoratet.

dent, udførligt blot to gange i henh. 1809 og 1813, hvor der gives en oversigt over bestanden. At slutte ud fra notaterne har handel ikke haft den store interesse. Priser og køb og salg forekommer hovedsageligt i krigs- og krisetider, hvor forholdene er unormale.

For hele den periode, notaterne dækker, var gården udskiftet af fællesskabet. Som en af de vigtigste begivenheder noteres udskiftningen af landbrugsjorden i Holevad 1792, hvorved Holevadgården fik sit jordtilliggende »i een sammenhæng norden for til åen ved Tårup og Bæring mark«. Det var overvejende reel agerjord blot med et enkelt kær, Viveholms kær, af større omfang, og nogle lavtliggende engarealer langs Pugemølle å, der dannede skel mod nabosognet Barløse, og langs Holevad bæk, der løb midt gennem sognet og gjorde skel til nabobyen Smerup. Sit behov for yderligere areal fik den dækket ved tildeling i sognets nordvestligste hjørne i engene Smerup Mæ. I juni 1812 købtes endelig et tørvemål. Ifølge Henrik Pedersen var gårdens areal i 1680'erne på 9,28 tdr. hartk. og det dyrkede areal på 49,7 tdr. 1d.

Landevejen fra Assens til Middelfart delte gårdens hovedlod i et mindre område ved gården og et større norden for kirken. De gamle

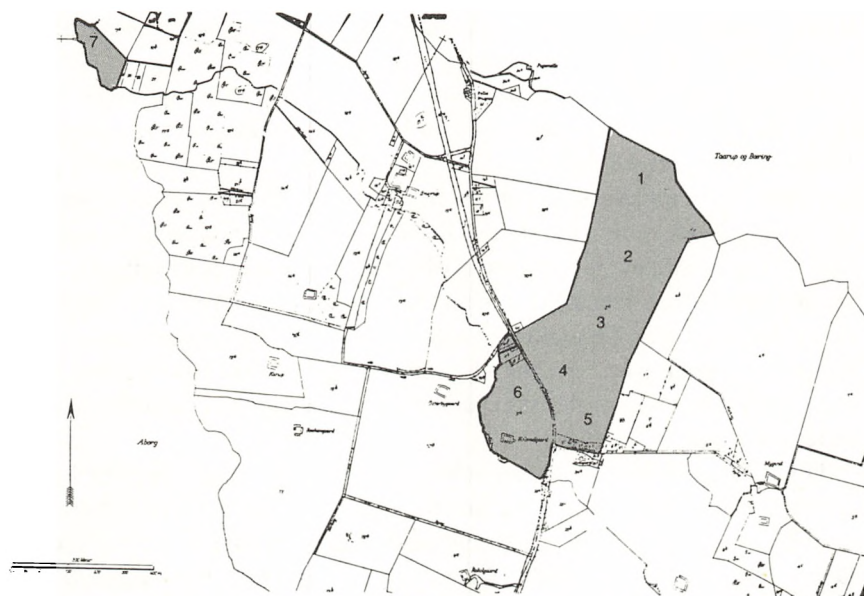

Fig. 4. Hølevadgårdens tilliggende efter udskiftningen. Landevejen mellem Assens og Middelfart løber gennem gårdens jorder. De i optegnelserne nævnte marknavne er: 1. Højlunds Huller; 2. Højlunds Agre; 3. Højlunds Flatten; 4. Viveholms Løkke; 5. Kirkemarken; 6. Toften; 7. Smerup Made.

marknavne bibeholdtes: Højlund, Viveholm, Kirkeagre eller Kirkemarken, Toften, Maden o.s.v., og dem vil man møde gang på gang i notaterne, der gennem den skiftende dyrkningsbrug giver oplysninger om, hvordan det nytildelte areal disponeredes. Desuden forekommer der notater om opdeling i agerstykker, hegning og grøftning. Plantning af levende hegn, der var en af fæstets forpligtelser, er noteret i 1806 og 1808.

Interessen for de lokale forhold kommer frem på flere måder. Livsforløbet er en af de ting, der noteres, især registreres dødsfald. Men manden i Hølevadgården har også taget aktiv del i sognets liv gennem deltagelse i fattigkommission og skolekommission og især i ting, der vedrører kirken i Hølevad. Som anneksgård til præstekaldet kan denne interesse være styrket. Den direkte forpligtelse overfor kaldet var to årlige ægter »med en velbespændt færredsvogn til det sted her i Fyn, som forlanges« samt opstaldning af præstens to heste, »når denne til kirke eller anden embedsforsamling til annexsognet med sin befor-

dring kommer«. Men med største interesse følges og noteres ændringer ved kirken og dens omgivelser.

Interessen går imidlertid videre ud, hvad der er forklarligt i disse år, der oplever såvel Napoleonskrigene som Treårskrigen, der begge kommer til at berøre dette område af Danmark direkte gennem troppebevægelser, indkvarteringer og militærtjeneste. De fjernere begivenheder, hvad enten de sker i København, i Nordtyskland eller i Østeuropa er sikkert hentet fra avislæsning, men når begivenhederne rykker helt ind på livet med franske og spanske tropper på bøndergårdene, senere under Treårskrigen afløst af svenske og danske soldater, bygger optegnelserne på egne erfaringer med lyst til at fastholde eksakte oplysninger, som det sker med fortegnelserne over de indkvarteredes navne og hjemsted.

Uden for de egentlige optegnelser foreligger et materiale, der kaster lys over Holevadgårdens åndelige klima. I slægtens eje findes enkelte bemærkelsesværdige bøger med Anders Andersens ejernavn. Den ældste af dem er *Niels Helvad: En ny og skøn Formular Bog*. Kbh. 1625. Den næstældste er *Melligo ex Plantariis Hengedde. Det er: Bie-Dræt af Hengeddi Plante-Beed. Frembaaret ved dend, der i ald sin Nød og Hiertis Anliggende beder Herren om Naade og heder Hans Olufson Nysted*. Kbh. 1702. Og endelig *Aritmetica eller Regnekonst.... Tilligemed En Formular om Børne-Tugt...., forfatted af C. Arnstrop*. Kbh. 1758.

At det regnemæssige har haft Anders Andersens interesse, vidner en omfattende *Sifre Bog* om, der på første blad noterer: Skreven d. 5. Aprilius Anno 1789. På bladets anden side er anført et vers, der meget vel kan være forfattet af ham selv, når man betænker de mange vers, der danner afslutning på årsoversigterne i optegnelserne. Verset lyder:

Her kommer nu den stolte Brøck,
 Den er Ret god at Gripe,
 Naar tallet falder udi Toe,
 Maa man forstandig slibe.
 Man maa dog derpaa grunde vel,
 Og hav' forstanden stille
 At man det snart udlede kand
 Hvad General mon være.

Ud over regneøvelserne er bag i bogen indført en broget samling »litterære« sager af gåder, bryllupsvers, læge- og husråd, forudsigelser, »det bornholmske fadervor«, prøver på ciffer- og lønskrift m.m.m. Enkelte eksempler på denne interesse har også fundet vej til de egentlige optegnelser, således de to prøver på optegnelser med runer. Noget af det nævnte er utvivlsomt beredskab i påkommende tilfælde som bryllupsversene eller husrådene, andet afspejler rent private interesser. Det gælder også et ejendommeligt dokument, som har været i Holvevadgårdens eje. Dokumentets indhold er en folkelig historie, nedskrevet af den lokale skoleholder H.M. Høvringshoff i 1781. Historien er publiceret og kommenteret af Bengt Holbek i Folkeminder 13. hefte 1967, 161-166. Optegnelserne er medtaget i det omfang, hvor det drejer sig om ting, der ikke ses hentet fra trykte værker.

Beskrivelse af optegnelseshæfterne og udgivelsesprincipper

Optegnelserne fra Holvevadgården påbegyndes i de år, hvor Anders Andersen og sønnen Anders havde fælles husholdning, altså tiden lige før og omkring år 1800. De ældste notater foreligger i et lille, beskedent hæfte, 11,2 × 8 cm i bredformat, sammenhæftet med sejl garn og med omslag af brunt karduspapir. Hæftet indeholder personlige oplysninger og oversigter over gårdens drift til og med midten af år 1800. Den er ført af den yngre Anders Andersen, der i 1801 tager optegnelserne op på ny i et nyt og større hæfte med ialt 30 blade, hæftet med sejl garn i stift, gråt papbind, 17,5 × 20 cm. Hæftet dækker årene 1801-1820, og indledes med en oversigt over gårdens historie som tilliggende til præstekaldet samt en fornyet og udførligere gennemgang af familiehistorien.

Notaterne fortsættes i et helt tilsvarende hæfte for årene 1821-1846. Her er siderne pagineret fra 1 til 150. Da Anders Andersen dør i 1837, fortsætter sønnen Lars notaterne, uden at de ændrer karakter eller indhold. Det gælder iøvrigt også skriften, omend den måske nok er en smule flygtigere, ligesom stavemåden afviger på visse punkter. Hæftet afsluttes 1846 med en oversigt over sognets gårdmænd, der har været samlet til almisseuddeling hos sognefogden.

Notaterne for 1847-1863 findes i et ulinieret skrives hæfte med billedoms lag i format 16 × 20 cm. Siderne er pagineret, men inkonsekvent.

Notaterne er af helt samme karakter som i de foregående hæfter. Dog findes der indførelser af en anden karakter fra den modsatte ende af hæftet, hvor der først gives en oversigt over kontrabøger (udeladt i udgaven) og derefter 8 sider fortegnelse over gårdens indkvartering under Treårskrigen, bl.a. over det svenske kontingent med navns nævnelse af de enkelte personer.

Notaterne er som nævnt ikke sket løbende dag for dag, men månedsvis, hvorved de får en oversigtsmæssig karakter med fastholden af bestemte tidspunkter for arbejders påbegyndelse og/eller afslutning, mærkedage o.lign., som muligvis går tilbage på almanaknotater, uden at sådanne dog er fundet frem. I visse tilfælde ses senere tilføjelser i margin eller klemt ind mellem månedsoversigterne. Det gælder f.eks. de hyppige oplysninger om fattigkommissionens møder. Da sådanne senere tilskrivninger ikke forrykker billedet, er der ikke gjort opmærksom herpå i tekstgengivelsen.

Om udgivesprincipperne gælder, at optegnelserne principielt gengives ord- og bogstavret. Med hensyn til brugen af store og små bogstaver følges i alt væsentligt de nugældende regler. Tvivlstilfælde kan forekomme med hensyn til marknavne, hvor der ikke altid kan skelnes sikkert mellem egennavne og fællesnavne. Ved orddeling er optegnelserne i reglen fulgt, dog har jeg foretrukket sammenskrivning af benævnelserne på kornsorter, hvor der i optegnelserne er vaklende brug. Ved datoangivelser er gennemgående brugt punktum bortset fra de tilfælde, hvor der i teksten tydeligt er anvendt skrivemåden 2den, 5te eller 20de, som i så fald er bibeholdt. Det gælder især Lars Andersens notater.

Mønt-, mål- og vægtbetegnelser er normaliseret, hvor følgende former er anvendt: rd. (rigsdaler), rbd. (rigsbankdaler), dr. (daler), mk. (mark), sk. (skilling), N.V. (navneværdi); lpd. (lispund), tde., tdr. (tønde(r)), skp. (skæppe), fk. (fjerdingskar), pd. (pund), alb. (album). I de tilfælde, hvor betegnelsen skrives fuldt ud, benyttes den anvendte ortografi.

Kun i helt nødvendige tilfælde er manglende bogstaver suppleret. De er da tilføjet i skarp klamme. Det samme gælder udgiverens egne tilføjelser og kommentarer i teksten, der er sat med kursiv. Tegnsætningen er lempet efter moderne praksis.

Udgaven er forsynet med noter i begrænset omfang. Sammen med registrene skulle de lette tilegnelsen, selv om der hverken for dem eller for registrene gøres krav på at være udtømmende. Selv om tek-

sten bærer præg af sin vestfynske oprindelse, er der ikke gjort forsøg på en filologisk kommentering.

Udgiveren retter en hjertelig tak til optegnelsernes ejer, professor dr.phil. Ejnar Andersen, Gentofte, der ikke blot har stillet originalmaterialet til rådighed under udarbejdelsen af manuskriptet, men har bistået med råd og vejledning vedrørende fremskaffelse af materiale til belysning af Holevadgården og dens beboere. Landbohistorisk Selskab, der har betroet mig opgaven, takkes ligeledes, og en særlig tak går til arkivar C. Rise Hansen, der har været tilsynsførende ved udgaven og har stillet sin store erfaring ved sådanne opgaver til min rådighed samt læst omhyggelig korrektur på såvel afskrift som korrektur. Under udarbejdelsen har jeg fået værdifuld hjælp fra flere hold. Især ønsker jeg at takke magister Chr. Lisse ved Institut for dansk dialektforskning og dr.phil. Gustav Henningsen ved Dansk Folkemindesamling.

Holger Rasmussen

1767-1800

Anno 1767 den 2. marti er jeg Anders Andersen fød til verden af ægte forældre, som var Anders Andersen, fød i Barløstorp, og Kirsten Andersdatter, fød i Kierumgaard, som aar 1766 den 21. marti indlod sig i ægteskab tilsammen, boede i Holevadgaarden.

Da jeg Anders Andersen var 6 aar, kom jeg til at gaa i skole til Tuurup hos Niels Madsen Lund, som da var skoleholder, – indtil jeg var 10 aar, da kom jeg til Aborre skole hos Hindrich Mathisen Høvinghoff, som var skoleholder, gik der i skole om vinterne, til jeg var 14 aar.

Anno 1781 den 1. oktober blev jeg antagen hos sognepræsten her Vind for at gaa til confirmation, den 26. december samme aar døde hr. Vind, hafde saa ingen præst indtil 1782 den 28. marti, som var skiærtorsdag, da blev hr. Peder Terpager indsat til præst. Hand vilde ikke holde confirmation, men skikkede de andre til Kierte, men jeg kom til Barløse og blev confirmeret hos hr. Ole Hvalsøe den 7. april 1782. Tre aar derefter døde min moder den 17. april 1785 og efterlod sig 5 børn, som var jeg Anders Andersen den ælste og var da 18 aar, og 4 sødstre, som var Anne Andersdatter 10½ aar, Magrete Andersdatter 8½ aar, Karen Andersdatter 6½ aar og Else Andersdatter ¾ aar. Den 16. maj 1785 blev holdet skifte efter min moder, og vores arv blev os tilskreven, derefter den 3. junj hafde min fader bryllup med Karen Hansdatter fra Sandager, som den []¹ november samme aar døde. 1786 i marti indlod min fader sig i det tredie ægteskab², som varede til 1796, da han igen blev enkemand, og hafde 3 børn levende af det sidste ægteskab og 4 af det første, da den yngste pige Else var død i aaret 1794.

I disse elleve aar siden min moder døde, var jeg bestandig bleven hiemme; i aaret 1791 den 12. april blev jeg iroleret til landdragon ved det fynske dragonregement anden eskadron i no. 143 og haude hr. greve Ranzaus den ene dragonhest at ride. 1792 laae vi i leir i Holsteen 14 dage i junj, 1793-94-95 var vi kuns i Odense og exexeerte i 4 uger, i julj 1796 var landragonerne ikke ti[l] mynstring mens de gevaarne. Det samme aar 1796 fik jeg min fødegaard i halv fæste, og naar min fader vilde afstaa den heele gaard, skulde jeg nyde den tilsammen. Hvad da gaarden angaar, blev dens jorder udskiftet i aaret 1792,

jorden liger norden for gaarden omtrent tilsammen. En englod ligen- des paa Smerup Made.

1797 var jeg i Odense at gjøre mynstring i junj som sædvanlig, og same aar kom de fra Kiøbenhavn, som hafde lært ny exerzis, nemlig den 13. junj 1798 kom baade gevaarne og nationale ind til regimentet den 20. maj for at gjøre mynstring, og da lærte vi ny exerzis, mens hafde kuns di gamle geværer og mondering. Anno 1799 den 15. april fik jeg mit afskeeds [pas] paa sesionen i Assens.

1792 ved mortensdags tid blev der slaaget pæll imellen lodene her i sognet. Vores første rugsæd her til Holevadgaarden var her i toften ved gaarden, og der blev saadet 3 tønder rug. I Hiveholm blev saadet 5 tønder i 3de halm, det øvrige i Viveholm blev saadet byg, som var 6 tønder. 3 tdr. byg blev saadet i lægjord ved Hans Eglersens kiær, den anden jord der bedre over blev saadet baagvet en 3 tdr. 3 tdr. havre blev saadet bag Høylund, som var af Smerup mark. 2 tdr. saadet ved Viveholms kiær, dette var vaarsæden i aaret 1793. Forbemelt aars høaulig var paa Smerup made 16 læs, bag Høylund ved aalen 9 læs, i toften 3 læs, Hans Eglesens kiær 1 læs, i alt 29 læs. Kornaulingen rugen var kuns ringe, thi efter de 8 tdr. auledes kun 23 tønder, byg efter 9 tønder 40 tønder, havre efter 5 tdr. 16 tdr.

I efteraaret 1793 blev saadet 10½ tdr. rug, som der om sommeren var baagvet, og 3 tdr. lægbyg. 1794 blev saadet 8 tdr. byg i toften, 3 tdr. i læg paa Høylunds vestre side sønder ende, 5 tdr. havre i Viveholm, 3 tdr. baagvet paa Høylund. Dette aars høe auling Smerup made 19 læs, bag Høylund 8 læs, i toften 3 læs, Eglerskiær 1 læs, i alt 31 læs. Kornauling rug 40 tdr., byg 27 tdr., haure 14 tdr., baagvet 15 tdr. – 1794 blev saadet, som der var baag[vet], 9 tdr. 2 skp. rug. 1795 blev saadet, som der var rug, 10 tdr. byg, og havre i toften 7 tdr., baagvet norder ende paa Høylund vestre side blev saadet 20 skp. Det aar høeauling paa maden 21 læs, bag Høylund 7 læs, i toften 3 læs, kiæret 1 læs, 1 læs klevet, i alt 33 læs. Kornauling rug 49 tdr., byg 30 tdr., havre 39 tdr., baagvet 28 tdr. Same aar kostede en td. rug 4 rdr., 1 td. byg 3 rdr., 1 td. havre 11 mk., 1 td. bogvet 15 mk.

1795 blev saadet 8 tdr. 6 skp. rug, som der var baagvet. 1796 blev den øverste ende af Viveholm heget fra det nederste og kaldet Kirke- toften, og blev der saadet 12 skiper byg, 6 skp. baagvet. Paa Høylund blev saadet 11 tdr. byg, ved Hans Eglesens kiær 10 tdr. havre, i Gamle- mølle saadet 9 skp. baagvet. Det aar høeauling paa maden 17 læs, bag

Høylund 10 læs, i toften 3 læs, kiæret 1 læs, 3 læs klevet, i alt 34 læs. Korn rug 50 tdr., byg 48 tdr., havre 40 tdr., baagvet 13 tdr. Prisen rug 13 a 14 mk., byg 9 a 10 mk., havre 6 a 7 mk., baagvet 9 a 10 mk. Om someren blev der braget i Kirketoften, saa at der blev saaet 8 tdr. rug, i Gamlemølle $2\frac{1}{2}$ tdr. rug. 1797 blev pløyet i Viveholm, som var 3 aars læg, og der blev saaet 7 skp. byg og det øvrige med baagved. I det Lille tofte, som var 5 aars læg, blev saaet 2 tdr. 6 skp. byg. Paa den nordre ende vesten side paa Høylund blev saaet stubebyg 9 tdr. Den jord fra Smerup mark blev saaet 1 td. byg i lægjord, som var 2 aars læg. I det øvrige blev saaet baaget. Den sønden ende vesten side paa Høylund blev saaet havre 13 tdr. 1798 pløjede vi lægjord paa Høylund ved den østre side sønder ende og begyndte den 7. marti.

Den 14. april og 16. og 17. saaede vi havre paa Høylund nordre ende vester side, og samme aar blev det indeelt i 12 agre, og toe blev saaet rug, som var den 3. og 4. fra den østre side de[n] tid med havre, og blev der saaet 11 tdr. 2 skp. Den 28. april saaede vi byg. Den 30. var det sterk regn. Den 1. maj pløvede vi, den 2. saade, den 3. og 5. ligesaa. Vi saade 4 tdr. 1 skp. radebyg, og de følgende dage saade vi 5 tdr. 2 skp. grade byg i Kirkemarken, som var ialt 9 tdr. 3 skp., som var stubejord, og i samme lod var saaet 3 skp. erter. Paa Høylund saade vi 5 tdr. byg i lægjord ved den østre side søndre ende, og de sidste dage i maj saade vi baagved i samme læg paa Høylund 20 skp., og samme aar blev det indelt i 10 agre, de 5 med byg ved den østre side og de 5 ved vestre side med baagved.

Sidst i maj og til 20. juni var varme og tørre, blev saa regnvier af og til indtil august. Høesletten var skikkelig god med gres. Vi aulet 22 læs høe paa maden, 11 læs bag Høylund, 4 læs i toften, i alt 37 læs. Samme aar var maadelig korn, men reent for græs og udkrud, men kiønne fulkommne ax. Den 28. juli høstede vi rug, den 1. og 2. august høstet vi stubebyg, den 6. og 7. høste vi havre og lægbyg. Vi hafde $23\frac{1}{2}$ traver rug, 18 traver stubebyg, $10\frac{1}{2}$ trave lægbyg, $19\frac{1}{2}$ traver havre. Den 24 august mejet vi baaget, den 7. septemb. om formidagen kiørte vi 7 læs baag ind, kom saa rengen og varede bestandig næsten hver dag i tre uger, saa at baagen kom slet ind. Den 15. kiørte vi 5 læs ind, som var kun maadelig. Den 18. kiørte vi 7 læs, som var saa i alt 19 læs. Dette aar var baagen overalt groet temmelig sterk. Den 25. saade vi 4 tdr. rug, den 29. 2 tdr., den 4. oktober 3 tdr. og 2 skp. og 5 skp. hvede, var saa i alt 9 tdr. 2 skp. rug. Vinteren begynte en 8 dage efter martini,

blev saa ved til arets udgang. Nogle dage før juul og i juulehellige var saadan en is paa jorden, at neppe folk kunde gaa og staa fast paa jorden.

Aaret 1799 begynte vinter, og den heele maaned januari var det taag og rimfrost og saa tyevier, at man ikke kunde see ret langt. I februari begynte med snefog de første 3 dage, at snart ikke nogen kunde komme ud, blev saa ved den heele maaned februar med snee og fog, at man snart ver dag maate øse snee. Marti forste var det tøvevr, men blev saa frost igen og holte ved med barfrost. Den 27. 28. marti var igen sterk snefog, saa at veyene bleve tilsatte med snee og maatte øses.

Den 8. 9. april blev det tøveyr. Den 12. begynte vi at pløye, og pløyed vi same aar lægjord paa Holund norende østerside. Den 25. april begynte vi at pløye til havre, den 30. saade vi 6 tønder, den 4. maj saade vi 3 tdr., den 6. maj saade vi 3 tdr. 4 skp., var saa i a[ll]t 12½ tdr., som blev saadet i Kirketoften. Den 14. maj begynte jeg at pløye til byg, og saade jeg 6 tdr. 2 skp. radebyg i Hvideholm fra 14. maj til 18. maj. Den 20., som var en mandag, og til 25., som var en lørdag, var det saadan regn ver dag, at vi snart ikke kunde enten pløye eller saa. Jeg saade den Lille tofte og Peder Lades, imellem det regnet. Den 27. maj blev der forandring i veyret, og jeg begynte at pløye til lægbyg. Den halve læggor saade jeg byg i paa Høylunden nordre ende østre side,

radebyg i Viveholm	6 tdr. 2 skp.
i den Lille tofte	2 tdr. 5 skp.
Hølund	5 tdr. 7 skp.

14 tdr. 6 skp.

Fra 4. juni og til 8. junj saade jeg baaget paa Høylund nordre ende østre side 2 tdr., 5 skp. hørfrø, og var same dage stærk tørrevier. Sidst i juni begynte det at blive regnveir og varrede af og til i juli og augusti maaned. Den 12. juli slog jeg paa Smerup made, den 16. i Hølund.

Paa maden aulet jeg	15 læs høe
bag Hølund	10 læs høe
i toften	3 læs høe
Viveho[ll]mskier	1 læs høe

var saa i alt 29 læs

Den 22. august høstede jeg rug og blev smaat og bunden og var 40 traver, den 27. høstede jeg radebyg i Viveholm ordinære og bunden 18

traver 6 kiære, den 28. høstet jeg byg i den Lille tofte, og var der 11 trav[er]. Den 30. kiørte vi rugen ind, den 4. septemb. kiørte jeg radebyg ind, den 5. kiørte jeg den i den Lille tofte ind. Den 6. høstede jeg lægbyg og var 15½ traver.

Den 7. høstede jeg havre, og der var 28 traver. Den 9. miejede jeg baaget. Den 15. var det regnver, og var udstadig til september maanes udgang. Jeg fik vor havre i huus den 26. septem. og erter den 27., som var det sidste. Det var same aar en sildig høst, og der [var] de stæder i landet, at de høstet i de dage før mickelsdag, og der var de stæder, at det ikke altsammen var ophøstet. Der var ellers over alt en skikkelig god grøde paa jorden, men ved den lange vinter blev en si[l]dig sæde tide, og det regnver gjorde en sildig høst, og kornet kunde ikke blive moden eller veyret.

Den 28. sebt. begynte jeg at pløye til rug. Den 5. october saade jeg 4 tdr. rug paa Hølund nordre ende øster side. Det vaade og udrolige vejr vedholder endnu, da endog mange har deres kiære korn endnu i marken baade byg og havre. Den 12. og 13. october var der enu korn paa marken, det vedholder endnu med regn. Enu ved den 20. og 21. oct. var enu kornet paa nogle steder ikke kiørt i huus, fornemmelig ved Fridericksgave. Den 19. otober saade jeg 2 tdr. rug, den 21. saade jeg 3 tdr. rug, og den 26. saade jeg 1 td. 1 skp. rug, var saa i alt 10 tdr. 1 skp. rug. Den første uge i novemb. var bestandig regnver. Den anden tid af november var ikke saa bestandig regn.

I den anden uge i december begynte frosten, og i den 3de uge kom snee, holt saa ved til aarets udgang. Anno 1800 begynte aaret med vintter med frost og lidet snee. Fra den 23. januar til maanens udgang var det tøvier. Den 1ste februari kom igen lit snee og frøst. Den 2. var det tøvier igen til den 5te, blev igen frøst. Den 6. februari fik vi optorsken. Vi aulet rug 46 tdr., radebye 31 tdr. 4 skp., smaabye 39 tdr., havre 40 tdr. Rugen var 4 rdr. og 25, 26 mk. td., radebye 3 rdr. 1 mk., smaabyg 17 og 18 mk. td., havre 14, 15 og 16 mk. td. Vi aulet 19 tdr. baaget.

Fra 5. februarius og til maanes udgang var det end god reen frost og saadan en veyr[?], som neppe hafde lige det undertiden rimmet[?]. Marti holt ved jenvt med vinteren til 22de, da var det en sterk østen vind og kulde, og den 23. var det blest og snee til over midag, da blev det mildere og blev tøvier, dog frøs det lit om naten, men var gandske smuk veyr om dagen. Den 28. martj om eftermidagen begy[n]te jeg at pløye, og samme aar pløyet jeg lægjord i toften. Den 11. 12. 13. april

var det temelig regn og kulde, bleve saa smuk vier igen til maanes udgang. Den 18. april saade jeg havre, og 21. 22. i Viveholm saade jeg 7 dr. 2 skp., 3 skp. erter, i den Lille tofte 2 tdr. 2 skp. Fra den 16. april var det undertiden torden, men var langt borte, men den 28. var det en sterk torden og lyenn og lit regn. Imellem den 29. og 30. var det og torden, og om formidagen den 30. regn og torden. Den 2den maj begynte jeg at saa byg og saade 9 tdr. paa Høylunds syndre ende østre side, som var radebyg. Fra 1ste maj til 12. var et stærk tøviev og solskind, som varet til 20. maj, da fik vi regn. Fra 14. maj til 17. saade jeg lægbyg i toften 5 tdr. 5 skp. Fra 20. maj til maanens udgang var det et behagelig vier med regn og solskind. Den 30. og 31. saade jeg baaget 1 td., den 3. og 4. junj saade jeg 1 td., ialt 2 tdr. baaget i toften fra den ager ved kiæret og til tornene og den ager ved landevejen.

Anno 1791 da jeg kom til det fynske dragonregiment var følgende officerer hr. baron F.S. Ranzau, general-major og chef, hr. S.T. Drisler[?], oberst-liøtnant hr. S.T. Durian, comanderendes major hr. major S.T. Schiering, ritmester chef for 1ste exskad. hr. S.T. Lassen, ritmester chef for 2den esd. hr. S.T. Baszevis, chef for 3die esd. og major hr. S.T. Holm, chef for 4de esd. og major ved anden esd. var nest efter Lassen Lammes ritmester Muller primierliøtnant Bruud secundliøtnant grev Adelfelt fr[a] Langeland, cornet Esler, vagtmester Franz, qvatemester Rosbak, 1ste corpo. Frisak, 2. Nielsen, 3. Wal, 4. Falk, 5. Sund, 6. Christesen, 7. Martin, 8. Luvijg. Anno 1792 var general Ranzo chef, Dersler obrist, Skøller comander 1ste esad., Schering major 2. edr., Lassen ritm. 3. edr., Baszevis 4. exd. Holm, ved 2. ed. nest efter Lassen var Lamers ritm., Muller primierliøtnant grev Adelfelt, secundliøtnant, Grÿner cornet, Esle vagtmester, Frank kvarterem.³

1801-1820

Anders Andersen i Holevad, fød anno 1767 den 2. martius. Anno 1801 den 1. martj begynte jeg at skrive i dene bog om et og andet, som er forrefaldet her i gaarden baade i min tid og før min tid, saa vidt som jeg derom noget ved.

Gaarden Holevad har været en præstegaard i pavedomets tid, mens anno 1571 døde den sidste præst,⁴ som har boet i gaarden, og da blev gaarden lagt til Sandager præstegaard. Hvem da først har faaet gaarden i fæste, ved jeg ikke. Den første, jeg ved, var en hede Hans, som boede i gaarden 1658. Hans søn, hede Hans Hansen, hafde gaarden til 1700 eller til 1702, da hans søn Hans Hansen fik gaarden. Hans kone hede Barbara, han døde først, og hun giftede sig igen med Mads <Pedersen>. Af det første ægteskab var en søn Hans, bode i Sandager, og en datter Maren, som fik gaarden efter sin stedfader, som døde anno 1734. Same aar blev hun gift med Lars Jørgensen, fød i Øsberg, hans fader hede Jørgen Andersen, bode først i Øsberg, kom siden til Torup i Sandager sogn. Dene Lars Jørgensen hafde det udheld at see gaarden lagt i aske den 30. juli anno 1736 og næsten alt det, han eyede, da folkene var i marken at giøre høe, da ilden falt paa. Præsten bygede stuhuset, men det øvrige maatte han selv bekoste opbyggt. – Han hafde ingen børn, men antog sin brodersøn til at antage gaarden efter sig, som skeede 1766, da hans kone døde den 1765 ved Micaelij tid. Han levede enkemand til den 19. february 1776, da han døde i gaarden hos sin brodersøn, som da hafde gaarden.

Anders Andersen, fød anno 1734 den 1. februarj i Barløse Torp, hans fader var Anders Jørgensen, fød i Øsberg, moderen Ann Andersdatter, fød i Barløse Torp. Bemelte Anders Andersen midstet sin moder, da han var 2 aar gamel, kom saa til Torup til sin farfader og var der, indtil han blev 11 aar, kom saa til sin farbroder i Hollevad og tiente ham, indtil han blev 22 aar, da blev han landsoldat, og da han hafde været et aar soldat, kom han til Nyborg at lige i gardeson, og hans farbroder imilertid savnede ham tillod, at han maatte faa den halve gaard i fæste, og naar han døde eller afstod fra gaarden, da faae den hele gaard i fæste, saa fremt præsten kunde faa ham fra militien, hvilket og præsten, hr. Vind, strax for et got ord fik udgiort hos hr. greve Christian Ranzau paa Brahesborg, som satte en anden karl i hans sted igen. Tiente saa sin farbroder paa siette aar, indtil hans kone

døde, da han afstod heele gaarden til ham. Anno 1766 i marti begav han sig i ægteskab med Kiersten Andersdatter, fød i Kierumgaard. Hendes fader var Anders Findsen, fød og bode i Kierumgaard, moderen var Anne Andersdatter, fød i Egerup. Forbemelte Anders Andersen og Kiersten Anders levede samen i 19 aar, da hun døde. De hafde 10 børn tilsamen, som var Anders, fød 1767, Lars fød 1768 død 3 uger, Lars 1770 død 2 uger, en døfød pige 1771, Anne fød 1772 døde 1 aar, Anne fød 1774 den 2. sebtember, Magrete fød 1776 den 15. november, Karen fød den 14. sebtember 1778, en døfød dreng 1781, Else fød 1784 den 8. julij døde 1794. Anno 1785 den 17. april døde Kiersten Andersdatter og den 4 julij samme aar begav forbemelte Anders Andersen sig igen i ægteskab med Karen Hansdatter fra Sandager, som samme aar døde i november. Aar 1786 i marti begav han sig i det tredie ægteskab med Giertru Larsdatter fra Mygind, som døde 1796. I dette ægteskab var 4 børn, 2 drenge som er døde, og 2 piger, Kiersten og Maren, som enue i aaret 1801 lever. Forbemelte aar 1796 fik jeg Anders Andersen den halve gaard i fæste for 170 rdr., og min fader og mine 3de fuldsødstre og 2de halvsødstre var tilsamen i gaarden til aar 1801 den 8. marti, da min fader Anders Andersen døde forbemelte aar og dato.

I hans tid nemlig aar 1792 var jordskiftning her i Hollevad sogn, og blev jorden lagt til Holvevadgaarden i een sammenheng norden for til aen ved Taarpe og Biærenge mark. Ved den østre side har Peder Knudsen og Mads Jørgensen, ved den vesten side har Jeppe Pedersen og Pertel Hansen⁵ bege fra Smerup og Peder Jørgensen Østerby, ved den søndre side har ladehuset ved kierken og ved den nordre side Peder Andersen i Parløse Torp og Claus Sørensen same steds.

Andre merkverdige ting som er forfalden her fra aar 1801. Paa nyt-aars dag 1801 var det tillat alle præsterne at velge en tex, hvad de selv vilde for at erindre sig et nyt seculum. Den tex, som Sandager og Holvevad sognepræst valte sig, var i psalmen 102 det 25. 26. 27. og 28. vers og lyder saaledes. 25.) Jeg sagde: Min Gud, optag mig ikke mit i mine dage: Dine aar ere fra slægt til slægt. 26.) Du grundfæstede for dum jorden; og himlene ere dinne henders gierning. 27.) De, de skal forgaae, men du, du bestaar; og de skal alle blive gamle, som et klædebon, Du skal omskifte dem som et klæde, og de skal omskiftes. 28.) Men du bliver den same, og dine aar for ingen ende. De psalmer, som blev siungen, var disse. Til høymesse for prædiken: Nu er os Gud midskundeleg.. og I Jesu navn skal ald vor gierning skee.. I prædike-

stolen det 3de og 4de vers af Min siel nu lover Herren, til beslutning: Guds godhe ville vi prise. I dene maaned blev en fororning lest, at alle folk skulde tæles. Baade i Dannemark og Norge og Hertudømmene. Vinteren i januari var med stille tyk vier og lidt frost og taaget luft, den 16. blev det tøvier og tyk luft. Der var megen sygdom iblant folk af hoste og hovedveed, hvilke nok forarsaget den tykke luft. Fra 25. til maanens udgang var igen frost og sneede lidt hver formidag.

FEBRUARIUS

Den 1. blev folketælingen holt over alt. I dene maaned udkom en fororning om landværn⁶ i Dannemark, at alle de mandskab, som hafde udtiendt i kongens tjeneste, skulde være landværn, til de blev 45 aar.

Den 13. fik vi optorsken, og vi aulet 35 tdr. rug og 36 tdr. smaabyg, 46 tdr. radebyg og 40 tdr. havre. Prisen blev ved at stige fra Mikels dag og heele vinteren. Rugen var 5 rdr. og steg til 8. Smaabyg fra 3 rdr. til 4 rdr. Radebygen fra 3 rdr. 2 mk. til 4 rdr. 4 mk. Havren fra 2 rdr. til 4 rdr. 4 mk. Baaget 7 a 8 rdr.

Den først uge i februar var tøvier, blev saa frost og snee, var stille og sagte frost til 22., var sterk snefog, blev forandrig om eftermiddagen, og om natten blev det tøvier til maanens udgang.

MARTIUS

Sidst i forige maaned og først i denne blev alle militær indkaldet til regimenterne og udskreven søfolk til flaadens tjeneste, da der var komen tvistighed imellen Engeland paa den ene side og de nordiske magter nenlig Danmark, Sverig, Rusland og Prÿssen paa den anden side. Engeland kom med end flaade til Sundet, og den 30. marti om formidagen gik den forbi Cronborg under en strek canonade fra begge sider, og same eftermiddag ankrede 1½ mil fra Kiøbenhavn.

Den 3. begynte jeg at pløye, og samme aar pløyet jeg læg i Hans Elersens mark og Gamle Mølle.

Den 8. døde min fader Anders Andersen i sidt alders 67. aar og 1 maaned og begravet den 13de, og præsten i Sandager Niels Holm prædeke ligprædikenen over ham og hafde disse ord til text. *Dødens dag er bedre en fødselens dag. Salomons prædikiær. 7. cap. 1. vers.*

I den første uge i marti var jorden tør og reent vær med lidt nattefrost, men den anden tid var udstadi med hagel, snee og kulde indtil de sidste dage, da blev det milt soelskind vier.

APRIL

Den anden holt de engelske et søeslag paa Kiøben Havns red med de danske i halvfemte timme, hvor der skeede megen blods udgydelse paa bege sider, og de engelske var os ovelegen i magt, maatte dog de engelske først ophøre slaget og hiasde deres fredsflag. Men der var saadan mod i de danske, at de ikke vilde holde op, endskiøndt der laa saa mange baade døde og saarede, raabte de havldøde og saarede dog hura. Da slaget var forbi, kom den engelske amiral Nielsen ind i Kiøbenhavn og talte med cronprinsen. Derpaa blev slutet en vaaben-tilstand i 14 uger.

Den 7. begynte jeg at pløye til havre i Høylund østre side sønder ende. Den 13. 14. og 15. saade jeg havre 11 tdr. 5 skp. Den 30. begynte jeg at saa byg. Først i april var smuk vier og solskind, var en 3 dage lidet regn. Den øvrige tid var det strek tørre og solskind, at baade gres og rug stod tilbage.

N.B. Dette aar var kiørne snart over alt maure og ringe, da der dog var foring nok, men meente, at det kom deraf, at foring var saa bar, at der var ikke ringeste gresstraa i foring.

MAJUS

Stod ald ting i stilighed med krigen, og underhandlede om fred, vores armej laa stille i Holsteen og ved Hamborg og Lybeker.

Den 30. april begynte jeg at saa byg, til den 6. maj saade jeg 6 tøndr. radebyg og 3½ tønde smaabyg i stubbejord paa Høylunds nordre ende østre side. Den 7. 8. 9. 11. og 12 saade jeg 5½ tønd. smaabyg i Gamle Mølle 2½ tønde og i Hans Eylersens mark ¾ tønde, som var i lægjord. Den 29. og 30. saade jeg baaget og saade 9 skp.

Den heele maj var tør med solskind og varme uden de sidste 5. 6 dage, da det vi fik skikkelig regn, som medst var tordens regn, og alting begynte at see got ud baade korn og gres.

JUNIUS

Var lige som forige maaned i stillighed med krigen.

Den 2den og 3de saade jeg baaget 11½ skp., var saa ialt 2 td. 4½ skp.

Den første uge var det got vierligt, men blev saa kulde og blæst, hagel og sterk tørre, som holt ved til maanens udgang, saa at greset og kornet stod stille.

Rugen begyndte tidleg at drÿ, thi ved Sandte Hansdag var han alt haar i vibbene og sat med kiærn.

JULIUS

Var endnu i stillighed med krigen, og man ventet folkene hiem. Sidst i maanen var alle landeværns uderoffiserer i Odenses at exersere.

Den 11. slog jeg på maden, var skikkelig græs og saa tørt, at der ikke var draabe vand, men førend det blev sat i stak, kom der regn, og førend det blev kiørt deraf, var der vand 1 alen høy paa stakene, jeg fik 17 læs paa maden, bag Høylund 10 læs, i toften 4 læs, i Hans Eglesens kiær 1 og 3 læs kløver høe, er saa i alt 35 læs.

Juli begynte med tøre de første 8 dage, blev saa blest og regn, og den 16. og 17. regnet det sterk og stille vier. Var tørevier igen til den 25., da regnet det igen til den 30., da blev det got vier.

AUGUSTIUS

I denne maaned kom alle landsoldatterne hiem undtagen grenedererne og arteleristerne, som blev i Pineberg.

Den 6. august høstede jeg rug, hafde 30 traver. Den 11. kiørte jeg ham i huus. Den 12. høstede jeg lægbyg, hafde 9 traver. Den 15. høstede jeg havre, hafde 34 traver. Den 17. høstede jeg 11 traver smaabyg. Den 21. høstede jeg 21 traver radebyg. Den 22. kiørte jeg havre ind. Den 24. kiørte jeg smaabyg ind. Den 28. kiørte jeg radebyg ind. Den 26. mejet jeg baaget.

Dene maanend var det bestandig tørevier til den 30., da kom der regn og udbestandig vier.

SEBTEMBER

Først i dene maaned kom grenedererne og arteleristerne hiem.

Den 16. begynte jeg at pløye til rug, dene maaned var det udbestandig vier med regn og blest.

OCTOBER

Den 3. og 6. saade jeg rug, 4 tdr. dansk rug og 5 tdr. og 6 skp. tysk rug. Vieret var foranderlig med regn og solskind.

NOVEMBER

Kornpriserne i denne og forige maaned var nesten eens, rugen 24 til 26

mark tønden, radebyg 20 mark og smaabyg 18 mark tønden, havre 10 og 11 mark. I denne maaned fik jeg min baaget optorsken og fik 21 tønder.

Først i denne maaned var det den 3de en stærk storm, at tagene paa mange huuse blev spoleret, og mang træer i skovene afblæste, mens i søen hafde det gjort megen skade.⁷

Mens blev saa et meget behagelig vier i en 14 dage, den ande tid af maaneden var regn- og under tiden blæst.

DECEMBER

Den 17. fik jeg bygen optorsken og aulet 26 tdr. radebyg. Solt 15 tdr., 4 tdr. a 22 mk., 11 tdr. a 20 mk. Aulet 25 tdr. smaabyg, solt 2 tdr. a 3 rdr. Den 28. fik jeg havren optorsken og aulet 44 tdr. Solt 12 tdr. a tdr. 9½ mk.

De første 14 dage var tøvier, men blev saa vinter med snee og frost, dog falt sneen uden synderlig frost. Kulden var udbetydelig, og den 24. fik vi tõe, som lempelig vedholdt til den 31. dag, vi igen fik frost.

Os dette aar med krig mon true,
de stolte briter med en magt,
som tænte os at underkue
og os i grud vil ødelagt.
Men Gud han hialp os ud
fra deres blodig hender,
derfore vi vil prise Gud
for det nyt-aar hand sender.

I Holevad. Anno 1801. Den 31. december.

Soli Deo Gloria

ANNO 1802. JANUARIUS

Paa nyttaars dag var det præsterne tilladt selv at velge en text til en erindring om freden, og Sandager præst Niels Holm valte sin text i den 13. psalme dens 6. vers: Men jeg, jeg forlader mig paa din midskundhed, mit hierte fryder sig i din frelse, thi han haver gjort vel imod mig.

Psalmerne vare disse. Til høymesse for prædiken: O! Trofaste hierte lov tak etc.

Naar præsten gaar i prædikestolen det første vers af: I Jesu navn skal al vor gierning skee.

I prædikestolen det første og andet vers af: Vor Gud ville vi paakalde.

Til beslutning: Guds godhed ville vi prise.

Den 9. fik vi optorsken og aulet 35 tønder rug, solt 4 tdr. a 5 rdr.

Januari begyndte med frost og noget snee, fra den 10. til den 16. var frosten temelig stræk og med riim, fra den 17. til maanedes udgang var det nesten tøvier undtagen et par dage og nætter lit frost.

FEBRUARIUS

Vinteren var frost og tõe iblandt hinanden i den heele maaned og et par dages snee, men gik strax bort igen.

MARTIUS

Den anden begynte jeg at pløye, og pløede jeg lægjord paa Høylunds vestre side søndre ende. Den 29. begynte jeg at pløye til havre paa Høylunds østre side nordre ende.

Den heele maaned var et got vier, det var undertiden lit nattefrost, og temmelig blæst de tre sidste dage.

APRILIUS

Den 12. hafde jeg Anders Andersen brylup med Karen Niels Datter fra Aborre, i Kongs Gaard.

Den første saade jeg 5 tønder havre, den 10. og 11. saade jeg 8 tønder, i alt 13 tønder. Den 29. begynde jeg at saae byg.

De første 10 dage var soelskin og milt vierligt, fra den 11. kom en heftig størm, og til den 18. var kulde med hagel og storm. Begynte saa at blive mildere til de 4 sidste dage, da det var et meget smuk og angenem soelskin vier.

MAJUS

Den første, 3de og 4. saade jeg stubebyg i toften 9 tødr. 3 skp., den 10. 11. og 12. saade jeg lægbyg paa Høylunds vestre side søndre ende 5 tøndr. 5 skp., er i alt 15 tønder.

Den heele maaned var tør med soelskin og blæst. Fra den 15. til 21. var stærk blæst fra vesten og kulde, var saa mildere til maanedes udgang. Den 29. og 30. fik vi regn, den 31. var det tørre igen.

JUNIUS

Den første, 2., 3. og 4. saade jeg baaget paa Høylunds vestre side sønder ende i de fem stykker ved vestre side 20 skp.

Denne maaned var tør med blest og solskind og undertiden kulde. De sidste dage fik vi regn og blest.

JULIUS

Den 10. slog jeg paa maden, var skikkelig gres og nogenlunde tør, men blev saa regnvier og holt næsten ved hver dag, at det ikke var sat i stak den 31. altsammen, thi det holt ved med regn til maadnens udgang. Jeg aulet 21 læs høe paa maden, 8 bag Høylund, 1 i Hans Eglesens kiær og 3 i toften, var saa i alt 33 læs.

I dene maaned kosted smøret 9 rdr. til 9½.

AUGUSTIUS

Den 18. høstede jeg rug, hafde 25 traver, var smaa rug. Den 23. kiørte jeg ham i huus, fylte ikuns det eene huus ved den store loe. Den 25. høstede jeg radebyg, den 26. smaabyg, havde 39 traver radebyg og 16 traver smaabyg. Kiørte bygen ind 1ste og 2den september. Den 28. høstede jeg havre, 29 traver havre.

Den heele maaned var næsten bestandig solskind og got vier. Smøret kosted 10 rdr. fierdingen.

SEBTEMBER

Den 6. slog jeg baaget om. Den 7. kiørte jeg havre ind. Den 8. slog jeg kløver i den Lille tofte, 6 læs. Den 20. begynde jeg at pløye til rug.

Var udstadig vier, regn, blæst og kulde de første 8 a 10 dage, blev saa tørre og soelskin til maanens udgang.

OCTOBER

Den 29. sebtember saade jeg 2 tdr. rug, den 11. saade jeg 5 tdr. 3 skp., den 18. saade jeg 3 tdr. 5 skp., er saa i alt 11 tdr.

I dene heele maaned var bestandi got vier med soelskind og milt vier.

Priserne paa rug sæderug 7 a 8 rdr. td., brødrug 5 rdr. td., byg tovrades 20 a 21 mk., smaabyg 18 a 19 mk., havre 12 a 13 mk.

NOVEMBER

Den 8. falt en stærk snee, som den 9. og 10. igen gik bort, var saa got tøvier til maadnens udgang. Priserne rug 5 a 6 rdr. td., byg to rades 22 mk., smaabyg 19 mk., havre 13 og 14 mk. tød.

DECEMBER

I denne maaned fik vi havren optorsken, aulet 40 tønder, og rugen, aulet 30 tønder.

Tøvier holt ved til den 21. dag. Blev saa frost og lit snee og taage med riimfrost. De to sidste dage var stræk blæst fra østen og syost men lit frost.

Priserne var som i forige maaned.

Guds miskundhed har undet
 mig livet, fred og sands;
 men har den mig og vundet,
 saa hiertet blev kuns Hans?
 O! fulgte jeg Ham efter,
 som bød at elske hver?
 andventes mine kræfter
 til gavn for mennesker?

Holevad den 31. december anno 1802. A. Holevad

ANNO 1803. JANUARIUS

Den 6. fik jeg optorsken, aulet radebyg 38 tdr., smaabyg 20 tdr.

Aaret begynte med frost og holt ved den heele maaned, men lit snee, det var en god vey. Den 12. blev min første fødste datter fød og den 13. døbt og kaldet Kirsten. Den 17. døde hun kl. 2 om morgenen.

Priserne rug 6 rdr., radebyg 4 rdr., smaabyg 21 mk., havre 15 mk., en halv otting smør 11 a 12 mk.

FEBRUARIUS

Vinteren holt ved som i forige maaned til den 22. og 23., da blev forandring og tøvier. Priserne som i forige maaned.

MARTIUS

Den 24. begynte jeg at pløye paa Høylunds nordre ende vesten side. Da vi ventet at have kommet til at pløye, fik vi en sterk snee og fog den 3., at gyder og hulveye tilfyggede og maatte ødses. Den 10. og 11. var igen fog, den 17. og 18. kom tøvier, men blev strax frost om natten, at vi kun om efftermidagen kunde pløye indtil den 28.

Priserne som i forige maadne, heste-priserne i denne faste var maadelig, tid ingen snart vil købe.

Den 16. var vor soe til ornes.

APRIL

Den 12. 13. 14. 15. og 16. pløyet og saade jeg havre i toften og saade 11 tønder og 1 skp. erter, 3½ lpd. klør. Det var et meget got vier med soelskind og tørre indtil den 24., da det de sidste dage var regn og kulde.

Det vide smør var 9 mk. halotting.

MAJUS

Den 2. begynte jeg at saa byg, saade 8½ tødr. radebyg i Hans Eglesens mark, i Gammel Mølle 2 tdr. 3 skp. smaabyg, lægbyg 3 tødr. 4 skp.

Først i maj var kulde og regn, som holt ved maanen ud dog noget mildere.

Smøret kostet 8 rdr. en fierding.

JUNIUS

Den første, anden, tredie og fierde saade jeg baaget paa Høylunds nordre ende vesten side, saade 25 skp. baaget i de 8 stykker ved vesten side.

Kulde, regn og milt vier hafde vi til den 22. Blev saa meget smuk soelskind og varme. Grøden teede sig skekelig i denne maaned.

[*med anden hånd*] I denne maaned blev en cordon af 12000 mand lagt ved grenserne ved Hamburg og Elven, hvilke cordon blev forme-ret til 30000 m. og i juli til 45000.

JULIUS

Den 9. slog jeg paa maden, aulet 21 læs høe, var tørt og got. Den 18. slog jeg bag Høylund, aulet 13 læs, i toften 5 læs, 1 i Hans Eglesens kiær, var saa i alt 40 læs.

Den heele maaned var bestandi tørre vier.

AUGUSTIUS

Den 10. høstet jeg byg, den 12. rug, den 13. 15. 16. høstet jeg radebyg, den 17. og 18. høstet jeg havre, den 19. kiørte jeg rugen ind 34 traver, den 23. byen 11 traver smaabyg, 23 traver radebyg, den 25. havren 35 traver havre.

Var tørre vier den heele maaned og heede undtagen de sidste 14 dage, da det af torden undertiden kom een kuul regn.

Den 29. slog jeg kløver bag Høylunds østre side, den 5. september kørte je det ind 2 læs.

SEBTEMBER

I denne maaned kom vore tropper hjem fra Holsteen til deres hjem.

Veyret var næsten som i forige maaned med tørre og en gang imelem en kuul regn.

Den 19. begynte jeg at pløye til rug.

OCTOBER

Den 7. og 13. saade jeg rug, saade 11 tdr. 4 skp. Var næsten som i faarige maaned med tørre og et par dage regn vier.

I denne maaned kom en fororning ud om fatige væsenet i Danmark.⁸

Prisen paa kornet. Rug 22, 23 mk. td., radebyg 20, 21 mk., havre 11, 12 mk. Smør 9 rdr. 4 a 5 mk. og 10 rdr. Flæsk lpd. 8 mk.

NOVEMBER

Den 24. fik vi optorsken rugen, aulet 38 tdr. Med lidet regn af og til indtil den 27. dag fik vi frost og lidt snee. Prisen rug 25 a 26 mk. td., radebyg 21 mk., 22 mk., havre 2 rdr.

DECEMBER

Den 29. fik vi byen optorsken, aulet radebyg 44 tdr., smaabyg 16 tdr.

I dene maaned hafde vi vinter med sterk snee og fog til den 24., da fik vi tõe, som varede til aarets e[n]de. Prisen paa kornet. Rug 25 a 26 mk. tødr., radebyg 20 a 21 mk. tdr., smaabyg tdr., 18 mk., havre 12 a 13 mk. tdr.

I dended maaned blev den første comission holden om fatigvæsenet i Sandager og Holevad sogner, og var medlemmer Jens Bertelsen i Torup, Hans Hansen i Sandager, Peder Jørgensen i Østerby, Anders Andersen i Holevad, og var 13 almisse lemmer, 8 i Sandager og 5 i Holevad sogn, hvoraf 3 var til første klase, og gav hver heel gaard 3 mk. i penge, 5 fierdingkar rugmeel og 3 fk. malt og de halve gaarde det halve.

Tak skee dig Gud for dette aar.

For al velsinelse vi af dig faar.

A. Holevad

ANNO 1804. JANUARIUS

Den 19. fik jeg optorsken havre, aulet 48 tønder.

Aaret begynte med frost til den 11., blev tøvier til den 14., igen frost til den 17., da det igen blev tøvier og varede til maanends udgang. Var et meget angenem vier. Den 26. begynte jeg at pløye. Den 13. om aftenen klokken imellen 7 og 8 blev mig en søn fød og den 15. døbt og kaldet Anders.

FEBRUARIUS

Den 4. blev det frost, den 11. var et stærk snee fog og en soelformørkelse, som formedelst det tykke vier ikke kunde sees. Denne maaned holt vinteren ved med temmelig snee og blest, frosten var nogenlunde taalelig.

Priserne paa kornet var rug 24 a 26 mk., radebyg 22 a 23 mk., havre 12 a 13 mk.

MARTIUS

Vinteren holte ved i denne maaned med snee og frost, fra den 19. til den 23. var den sterkeste frost, den 25. blev det tøvier og vedvarede til maadnens udgang.

Den 27. blev den anden sogne comission holt i Sandager af de samme medlemmer som forige gang. Kornpriserne som i forige maaned.

APRILIUS

Den 3. kom jeg ud at pløye. I den heele maaned var det blest og kulde, at græs og rugen eller træerne <ei> kunne faa noget fremgang.

Den 17. 18. 19. og 20. saade jeg havre i Gamle Mølle og Hans Eglesens mark og saade 12 tødr. og 2½ skp. erter. Saade 2 lpd. kløver i Gammel Mølle.

MAJ

Den 4. maj begynte jeg at saae byg, saade 10½ tdr. radebyg paa Høylunds vestre side sønder ende. Den 14. 15. og 16. saade jeg 4½ tdr. lægbyg i Kierke marken.

I denne maane var det næsten bestandig tøre vier med solskin og milt vier.

JUNIUS

Den 4. 5. og 6. saade jeg baage 2 tdr. Den 1. og 2. var det regn vier, men siden tørre med blest og under tiden kulde, saa at baade gres og korn saae slet ud.

Den 30. holtes den tredie fattig comission af forrige medlemmer.

JULIUS

Den 13. slog jeg paa maden, var nogenlunde tør, aulet 16 læs høe. Den 19. og 20. slog jeg bag Høylund, aulet 11 læs, 2 læs i toften, 1 i Hans Olesens kiær, er saa i alt 30 læs.

Den 4. kom der regn til den 12., var saa soelskin og got vier til den 18., regnet saa af og til til maanends udgang.

AUGUSTUS

Den 8. høstede jeg rug, 36 traver. Den 11. høstede jeg smaabyg 15 traver. Den 13. og 14. høstede jeg havre 29 traver. Den 15. høstede jeg rade byg 28 traver. I dette aar ackorderede jeg med præsten om min tiende og skulde give 36 rdr.

Til mit i maaneden var det udbestandig vierligt, blev saa tørre og soelskin til maaneds udgang.

SEBTEMBER

Den 6. slog jeg baaget om, og den 19. kiørte jeg ham ind. I dette aar var baagen groet skikkelig got over al.

Den 25. begynte jeg at pløye til rug.

I denne maaned var det næsten bestandig soelskin og got vier.

Den 10. holtes den 4. fattig commission af forige medlemmer.

OCTOBER

Den 5. saade jeg 6 tdr. 3 skp. rug, den 11. 1 td. 7 skp., den 13. 1 td. 4 skp., var saa i alt 9 tdr. 6 skp.

Var got mildt vierligt den heele maaned undtagen et par dages regn og kulde.

NOVEMBER

Den 8. fik jeg baagen optorsken, aulet 24 tdr. Den 24. fik jeg havren optorsken, aulet 48 tdr. Frosten begynte først i maaneden og holt ved til maanens udgang.

DECEMBER

Den 31. fik jeg optorsken rugen, aulet 41 tdr. Vinteren holt ved den heele maaned bestandig med frost og lidet snee.

Den 11. holtes commission af forige medlemmer.

Dette aar er nu tilende

Gud os sin naade sende.

Anno 1804

ANNO 1805. JANUARIUS

Den 1. blev den Evangelisk kristelig Psalmebog indført i Sandager og Holevad sogner.

Vinteren holt bestandig ved med frost og lidt snee, de sidste 8 dag i maaneden kunde mand gaa over Aarøsund paa isen.

Den 20. fik jeg optorsken, aulet 35 tdr. radebyg.

FEBRUARIUS

Vinteren holt ved til den 23., da blev det tõe til den 1. marti.

MARTIUS

Vinteren holt ved med frost og sneeslug indtil den 13., og den 16. begynte jeg at pløye, og pløeyet jeg lægjord i Viveholm og i den Lille tofte. Den 21. begyndte det at blive frost igen, at man ikke kunde pløye om formidagen. Den 27. kunde man heller ikke pløye om eftermidagen, som vevarede til maanends udgang.

Den 25. holtes fattig comission af forige medlemmer.

APRILIUS

Den 8. kunde vi først begynde at pløye igen, men blev den hele maaned bestandig ved med tørre og nattekulde.

Den 23. 24. 25. og 26. saade jeg havre paa Høylunds sønder ende vester side 14 tdr. og 2½ lpd. klørfrø i 3 agre og 3 med auvn.

MAJUS

Den første begynte jeg at saa byg og saade 13 tdr. i stubbejord paa Høylunds norder ende vester side, i den Lille tofte saade jeg 3 tdr. byg og 4 skp. hørfrø, og i Viveholm saade jeg 2 tdr. og 2 skp., var saa i alt 18 tdr. og 2 skp. byg.

I den hele maaned var det kulde og regn undtagen den 21. 22. 23. og 24. var det milt vier, men var saa kulde igen. Træerne begynte kuns

først midt i maj at faa blade, og græset var ligeledes sildig. Den 16. kom kiørne paa græs og hafde 10 kiør og 2 aarings qvier.

Den 31. saade jeg baaget.

JUNIUS

Den 1. 5. og 6. saade jeg baaget i Viveholm, saa[de] 2 tdr. 2 skp.

Den 2. regnet det fra norden og den 3. 4. og 5. var en stærk storm og blæst fra vesten og nordvest. Var ellers til mit i maaneden kulde og regn. Holt ved med regn til maanens udgang, men var mildere vierligt.

Den 21. holttes commission af forige medlemmer.

JULIUS

Den 20. slog jeg paa maden, var noget vand, men blev meere regn, at vi maatte græse meer en det halve. Var kun lidet grær [græs?] aulet 11 læs, bag Høylund 10 læs, i toften 4 læs, i Kierkemarken 1 læs, i alt 26 læs.

Den heele maaned holt bestandi med regn og kuns lit tørrevier, men var milt vier, saa at korn og græs grode skikkelig got.

AUGUSTUS

Den 13. kiørte jeg mit høe hiem fra maden. Den 27. høstede jeg rug, hafde 49 traver, fik bege de gulve ved den store loe fulde, den 30. høstede jeg lægbyg, hafde 21 traver.

Var nogenledes vierlig i den hele maaned.

SEPTEMBER

Den 3. 4. og 5. høstede jeg stubbebyg, hafde 55 traver. Den 7. høstede jeg havre, hafde 47 traver. Den 11. og 12. kiørte jeg rugen ind, den 14. kiørte jeg lægbyggen ind, fra den 16. til den 19. kiørte jeg stubbebyg og havre ind, satte 7 læs byg og 18 læs havre i hæs. Den 20. kiørte jeg baaget ind, hafde 5 læs.

Fra den første til den 9. var det meget udbestendig vierligt med regn og tyk luft, at det i den tid saa slæt ud med kornet, men blev saa got fra den 14. og til maanens udgang med soelskind og tørre vier. Fattig kommissionen af forrige. Den 28. begynte jeg at pløye til rug.

OCTOBER

Den 5. saade jeg 3 tdr. og 2 skp. rug i den Lille tofte. Den 26. saade

jeg 4 tdr. og 4 skp., og den 1. november saade jeg 2 tdr. rug i Viveholm, er saa i alt 9 tdr. 6 skp. I denne maaned var det bestandi tøre vier og de sidste 8 dag frost, at mand ikke kunde pløye.

NOVEMBER

I denne maaned var først nogle dage frost og siden tõe med stille og godt vier.

Den 29. fik jeg baageden optorsken, aulet 6 tdr. 2 skp.

DECEMBER

I denne maaned var vieret udbestendig med lidt snee og frost og regnvier iblant hverandre.

I denne maaned leveerte vi skatte havre 3 skp. a tdr. hartkorn, og holte fattig kommission af forrige medlemmer.

Tak være dig O! Gud for dette aar
for ald velsignelse vi af dig faar.

Holevad den 31. december 1805. A. Holevad.

JANUARIUS ANNO 1806

Den 26. fik jeg rugen optorsken, aulet 34 tdr.

Capitels taxten var for Fyens stift i afvigte aars afgrøde 1805

rug 8 rdr. 1 mk. 2 sk.

byg 4 rdr. 2 mk. sk.

havre 2 rdr. 4 mk. 10 sk.

Vinteren var med taage tyk og lidet frost med meget regnver til maanens udgang. Den 10. fik jeg smaabygen optorsken, aulet 26 tdr.

FEBRUARIUS

Den 22. fik jeg havren optorsken, aulet 46 tødr.. Den 18. begynte jeg at pløye lægjord paa Høylunds søndre ende østre side. Den heele maaned var det nesten tõe vier undtagen en enkelt dag imellem.

MARTIUS

Den 21. fik jeg optorsken, aulet 50 tdr. radebyg. Til den 10. var det tõe vier, blev saa vinter med frost og lit snee til den 23., da kunde vi pløye igen. I denne maaned holtes fattig kommission af forige medlemmer.

APRILIUS

Den 18. 19. og 21. saade jeg havre paa Høylunds nordre ende vestre side 8 agre med 12 tdr. havre og 4 skp. erter og 50 sæke klørsaune.

Til den 10. var det got milt vierlig, men blev saa frost, og den 13. sneede det stærk, men den 15. var det et stærk sneefog det heele dag. Den 17. kunde vi igen pløye; imellem den 27. og 28. sneede det, saa at jorden var over alt belagt med snee, men snart forsvant formedelst indfaldende milt vier. Var ellers end megen kold vind fra øster og nordkanten. Den 2. blev mig en søn fød, som den 4. blev døbt og kaldet Niels.

MAJUS

Fra den 3. til den 9. saade jeg stubebyg i Kirkemarken, saade 10 tdr. 2 skp. Den 12. 13. og 14., den 19. 20. og 21. saade jeg lægbyg paa Høylunds søndre ende østre side 6 tdr. 2 skp., var saa i alt 16 tdr. 4 skp.

Den 20. kom kiørerne paa græs, hafde 11 kiør og 4 aarings qvier.

Den heele maaned var stærk tøre utagen den 16., da det regnede den heele formidag.

JUNIUS

Den 2. 3. og 4. saade jeg baaget paa Høylunds sønder ende øster side 15 skp.

Var næsten bestandig tøvier den heele maaned. I denne maaned kostede en fierding smør 10 rdr. 4 mk. a 11 rdr. 1 tønne østersøes rug ved Assens skibroe 8 rdr. 3 mk. Fattig kommission af de forrige.

JULIUS

Den 14. slog jeg paa maden, var tør over alt men lidet høe. Aulet kun 10 læs. Bag Høylund var 10 læs og i toften 4 læs. I Kirkemarken 1 læs, i alt 25 læs. I Gamle Mølle 2 læs kløverhøe.

Det var næsten torden hver dag og falt undertiden sterk regn, men var ellers varme og got vier.

Smøret kostet som i forige maaned, østersøes rug for 8 rdr. pr. tønne.

AUGUSTIUS

Den 16. høstede jeg rug, i Viveholm var 14 traver, i den Lile tofte 11 traver, var saa 25 traver. Den 21. høstede jeg havre, hafde 20 traver.

Den 22. og 23. høstede jeg radebyg, havde 30 traver. Den 25. kiørte jeg rugen ind, den 27. høstede jeg lægbyg, hafde 15 traver. Den 29. kiørte jeg havren ind. Vieret var næsten som i forige maaned med torden og varme og undertiden sterke kule regn, men torden var dog ikke saa stærk her som andre stæder her i landet, hvor den slog neer og gjorde stor skade.

SEBTEMBER

Den 1. kiørte jeg radebyg ind og den 2. smaabyg. Den 5. slog jeg baaget om, den 13. kiørte jeg ham ind. Den 18. begynte jeg at pløye til rug, den 25. saade jeg 5 tønder rug 2 skp. provstii rug, som kostet 3 rdr. 2 skp.

Var næsten ver dag varme og undertiden lit torden og regn.

Den 27. solte jeg 4 tdr. sæde rug a tde. 8 rdr. 4 mk.

Fattig kommission af de forige.

OCTOBER

Den 4. saade jeg 4 tdr. 3 skp. rug, som var i alt 9 tdr. 5 skp.

I den Lille tofte aulet jeg 16 tdr. rug, som var sæderug.

Var næsten tørvier den heele maaned undtagen den sidste uge, da var det storm og blæst og lit regn.

I denne maane kostet smøret 11 rdr. a 11 rdr. 3 mk.

NOVEMBER

Den 5. fik jeg baagen optorsken, aulet 11 tdr. 4 skp. Fra den 8. til den 16. plantede jeg levende hien⁹ ved Kirkemarken, ved landevejen og imelem mig og Peder Knudsen ved den norde ende, og fik det hos Peder Knudsen og Mads Jørgensens enke.

I dene maaned var det udstadig vier med regn og stormvinde fra øster og vester. Den 27. kom vore kiør i huus og hafde 9 kiør, 3 aarings qvier og 2 kalve, var i alt 14.

DECEMBER

Den 20. fik jeg havren optorsken, aulet 38 tdr. Den 31. fik jeg smaabygen optorsken, aulet 25 tdr. Det var tøvier den heele maaned. I Juule hellige dage var det en sterk storm, som næsten holt ved til aarets ende. Fattig kommission. I forige aar 1805 blev endeel af vor armee komanderet til Holsten for at holde niæutralitet, da Østerig ærklerede Franrig krig tillige med russerne, og den 14. oktober blev de

østeriger totale slagen og den 2. desember sloges de franske med russerne, som og bleve overvunne og totale slagne ved Austerlis, som er bekengiørrelse efter aviserne. Derpaa sluttede Østerig fred med Franrig og midstede titel af romersk kieser og kaldet kieser af Østerig. Anno 1806 blev vore troper i Holsten, og underhandlinger iblandt de andre magter kunde ikke blive bilagte, men i otober brød krigen ud igien, og den 14. sloges franzoserne med prueserne ved Jena og Aurstad og slog prueserne totale og forfulde de flygtende prueser, saa at franzoserne paa 14 dage næsten fangede og ruinerede den heele pruesiske armee. Den 6. november sloges de franske og pruesiske i Lybek, hvor et korp af prueserne under general Bluckers commando havde retireret til. Men franzoserne kom den i hælene, og dagen efter slaget i Lybek den 7. gjorde det heele pruesiske korps til fanger. Derefter intog de franske endeel af de pruesigske fæstninger, og derefter forfløttede franzoeserne deres hovedqvarteer ind i Polen og forblev i Polen til dette aars udgang.

Endnu har Danmark nydet fred,
Gud give det kand blive ved.

ANNO 1807. JANUARIUS

Den 7. fik jeg rugen optorsken, aulet 36 tdr. Vinteren var i denne maaned udstadig med lit frost og gandske lidet snee, men nesten tøvier og regn, fra den 20. til 25. og 26. var det frost, saa at kiærene og viigene kunde bære oppe. Men blev fra den 26. tøvejer til maadnens udgang.

Capitels taxten for aaret 1806 afgrøde er for stiftet Fyen og Lange-land saaledes fastsat

Siellands stift.

Rug a tdr.	6 rdr. 3 mk.	Rug a tdr.	6 rdr. 3 mk.
Byg	3 rdr. 4 mk. 12 sk.	Byg a tdr.	3 rdr. 2 mk.
Havre	2 rdr. 2 mk. 4 sk.	Havre a tdr.	2 rdr. 3 mk.

FEBRUARIUS

Den 5. fik jeg optorsken, aulet 37 tdr. radebyg.

I denne maaned var det mesten tøvier, og vi af og til kunde pløye, og til denne maaned var det udstadig vier.

MARTIUS

I denne maaned var det mesten frostvier, saa at man ikke kunde pløye

førend den 24. eller 25. og dog kun om eftermiddagen, da det frøs strek om natten.

APRIL

Den 23. 26. og 28. saade jeg havre i Kirkemarken, saade 5 skp. erter og 11 tdr. havre, 4 lpd. kløver og 8 secke auner.

De første 8te dage var det got milt vier, blev saa et par dage temmelig regn og milt vier, men blev saa en 8te dage frost og kulde og snee, at man neppe kunde pløye, den øvrige tid var det tøre og blæst.

MAJUS

Den 4. begynte jeg at pløye til byg i den Lille tofte, saade 3 tdr., den 6. begynte jeg i Viveholm, saade 6 tdr. og 2 skp., i alt 9 tdr. og 2 skp., den 15. begynte jeg at saa lægbyg paa Høylunds nordre ende østre side, saade 5 tdr. 5 skp.

I denne heele maane var det tøre og blæst undtagen den 12. og 13., da det regnede sterk og var nogenledes milt vier et par dage, blev saa sterk tørre og blæst. Rugen var paa de fleste stæder her omkring god skikelig og var sidst i denne maaned gaaet i vibbe.

JUNI

Den første og anden saade jeg baaget paa Høylunds nordre ende østre side 13 skp.

Var næsten bestandig tørre den heele maaned untagen en enkelt kulregn, men kornet saa skikelig got ud, men sidst i maaneden mangede regn. Een fierding smør kostede 10 a 11 rdr.

JULIUS

Den 13. slog jeg paa maden, var skikelig gres og tørt. Den 16. satte jeg det i stak, den 20. kiørte jeg det i huus og kunde kiøre alle stæder der ude, som vi ikke i min tid før har kundet kiøre, fik 19 læs. Den 21. slog jeg bag Høylund, fik der 12 læs, og i toften 3 læs og i Viveholms kiær 1 læs, var saa i alt 35 læs.

Var tørrevier bestandi, saa at kornet og græset var kun smaat.

AUGUSTIUS

Den 15. høstede jeg rug paa Høylunds søndre ende østre side, hafde 25 traver. Den 20. høstet jeg radebyg, den 28. og 29. høstet jeg

smaabyg og havre. Hafde byg radebyg 26 traver, smaabyg 10 traver, havre 20 traver. Var kun smaa foring og fylte kun lidet i husene.

Var noget udbestendig vierligt med regn og tykt vier.

I denne maaned erklærede den engelske minister Jakson krig med Dannemark, og sidst i maaneden gjorde landgang i Sieland. Den 29. blev landeværn indkaldet, og 25 af compani blev comanderet til Dretslette og Helnes, som blev afløst hver 5 dage.

SEBTEMBER

Den 18. mejede jeg baaget, var kun smaa. Den 28. kørte jeg ham i huus, fik 6 smaa læs. Den 19. begynte jeg at pløye til rug paa Høylunds nordre ende østre side.

Den 11. blev en comando i landevern comanderet til Vedelsborg paa 100. mand og blev lagt i indqvartering i Huu[s]bye sogn og blev afløst hver 5te dag, og da var jeg med og var underoficer ved landeverns 6. batalion 3. compani. Den 27. blev jeg comanderet til Assens med 12 mand landevern, som skulde lige i Assens og var af 3. compani og 12 mand af 2. compani og 13 mand af 1. og 13 af 4. compani, som var i alt 50 mand, som gjorde vagt paa næset ved Assens.

I denne maaned var det meget regnvier.

OCTOBER

Den 3. saade jeg 4 tdr. 5 skp. rug paa Høylunds nordre ende østre side, og den 16. saade jeg 4 tdr. 6 skp. sammested. I alt 9 tdr. 3 skp.

Vieret var udbestendig med blæst og regn.

NOVEMBER

I denne maadne og i forige pløvede jeg stubejord paa Høylunds søndre ende østre side. Den 10. blev jeg afløst i Assens fra at være underoficer.

Vejret var meget udstadig med regn og undertiden blest, men dog ikke slem kulde.

DECEMBER

Den 3. fik jeg baagen optorsken, aulet kun 5 tdr. Den 20. fik jeg rugen optorsken, aulet 45 tdr. Den 28. fik jeg radebyggen optorsken, aulet 36 tdr. Var næsten tøvier undtagen et par dage og nætter.

N.B. Den 7. september capitulerede commendanten i Kiøbenhavn

paa de vilkaar, at den danske flaade skulde udlever til de engelske inden 6 uger, og de engelske i den tid besætte Holmen, vilket og skeede, og i den tid tiltaklede flaaden og sielede til England med den, 18 linieskibe og 15 fregater og desforuden briger og skonerter og canonbaade og andet flaaden tilhørende.

I oktober blev endeel af vore tropper overført fra Holsten til Laaland og videre til Sieland, og en deel kom igennem Fyen.

I September blev paabuden en stor leveranse af havre, høe og halm nemlig af tde. hartkorn havre 3 skp., høe 9 lpd. 6 pd., halm 7 lpd. 8 pd. I oktober blev der paabuden 1 skp. rug a tdr. hartkorn, og i november blev igen paabuden 2 skp. 3 fk. rug a tde. hartkor[n] og 4 skp. havre, og det saavel af herregaarde, præstegaarde, kiøbstæder og bønder ingen undtagen. I samme maadne blev anornet at holdes extra session over heele Dannemark, og begynte den 1. december, hvor alle friloder fra 22 og til 26 aar inklusive, som hafde det ordinare soldatermaal, blev indskreven til virkelig soldat.

De som var 61 og 60 tome bleve indskrevne til landvern, og de fra 27 og til 36 aar bege inklusive blev indskreven til landvern.

ANNO 1808. JANUARIUS

Den 18. fik jeg optorsken, aulede 13 tdr. smaabyg og 38 tdr. havre.

Den 15. kom de første nye landevern, nogle til Odense og nogle til Nyborg, for at lære at execere, da i denne maaned de andre troper laae i rolighed.

3 a 4 dage midt i maaneden var det frost og snefog, var ellers næsten tøvier undtagen en enkelt dag eller nat, at det var lit frost.

FEBRUARIUS

Den 15. i denne maaned kom endeel nye landeværn til Svendborg for der at execere, i denne tid taltes og forvist om, at en fransk armee skulde marscere her igienem landet.

I denne maaned var det først i maaneden tøvier, fra den 12. var det frost og nogle dage snefog, de sidste dage var noget mildere, men dog ikke tøvier.

MARTIUS

I denne maaned begynte de franske at marsere her igienem. Den 13. kom prinsen af Porto Corvo¹⁰ til Odense og samme eftermiddag til Nyborg, og da blev befalet, at alle i Baahered skulde levere dyner og

lagen til Midelfart, og levertes af Holevad sogn den 7de 3 dyner og 3 par lagen, den 12te levertes igen 2 dyner og 2 par lagen, tid da var befaleet, at de skulde gaa heelt igennem fra Midelfart og til Odense, og bønderne i Vends hered skulde kiøre brød og brændeviin til Gripsvad kro, da de der skulde bede paa vejen, men da de ikke kunde komme over ved Nyborg, blev de lagt i inqvartering først ved landevejen, og de af Baag herred leverte visse pund brød af hvert sogn. Den 13. om morgenen klokken 8 behagede det den allerhøyeste ved et nerveslag at bortkalde Hans Majestæt Kong Christian den Syvende i sidt alders 60de aar og sin regierings 43 aar, blev født til verden den 29. januar 1749 og succederede sin fader kong Friderich den V den 14. januar 1766.

I denne maaned var det frost, og fra den 14. til maanends udgang var det bestandig en stærk østen vind.

APRILI

Den 6. begynte jeg at pløye, og pløyet jeg lægjord i toften. Den 11. hafde min sødster Magrete brylup i Siod med enkemand Hans Nielsen Siod.

Den 8. kom her spanske troper og blev indqvarteret her i egnen, og hafde hver gaarmand 4 a 6 mand. Den 28. reyste de herfra igen efter Faaborg.

Den 28. og 29. saade jeg havre i Viveholm 9 tdr. 6 skp.

Var nesten bestandig tørre og blæst med nattekulde.

Den 25. var jeg første gang i Sandager skole til comission,¹¹ da hr. amtsprost Holm i Sandager holt examen med skoleundomen, og blev Simon Knudsen Turup øverst.

MAJUS

Den 2. saade jeg byg og havre blandet i den Lille tofte, saade 3 tdr. 2 skp. Den 5. begynt jeg at saae byg paa Høylunds søndre ende østre side og saade 9 tdr. radebyg. Den 16. begynte jeg at saae lægbyg og saade 5 tdr. i toften.

Den 11. fik vi inqvartering af de franske og hafde 1, 2 a 3 i vær gaard. Den 25. reyste de igen efter Midelfart.

I denne maaned var det bestandig tørre undtagen den 23., da det regnede, hvor af alting fik liv, men blev igen tørre, at korn og gres syntes at trenge til regn.

JUNIUS

Den første, anden og tredje saade jeg baaget i toften 1 tdr. 6 skp.

I denne maaned milt og varme og torden, men dog ikke stærk, og lidet regn. Kornet teede sig skikkelig got.

Vi hafde inqvartering af de spanske.

JULIUS

Den 8. slog jeg paa maden, var skikkelig græs og tørt, at vi kunde kiøre got og sikkert over alt derude, aulet 18 læs, bag Høylund 12 læs, i toften 4 læs, i alt 34 læs.

I denne maaned var det tørre og varme, var et par gange torden, men kun dog lidet her hos os.

AUGUSTIUS

Den 2. høstede jeg rug, hafde 25 traver, kiørte ham ind den 6. Den 8. 9. 10. og 11. høstet jeg byg og havre, hafde 33 traver radebyg, 3 traver smaabyg, 15 traver havre. Fylte kuns maadelig i huusene.

Var tørrevier og varme den heele maaned.

I denne maadned gjorde de spanske hielpetropper, som laa her i landet, opstand under deres general marqvis De la Romana, som paa en lumsk maade førte dem her af landet formedelst engelendernes assistense.

Den 23. augusti blev min søn Lars fød kl. 2 om morgenen.

Den 25. 26. og 27. pløede jeg 4 agre i toften, som der hafde været lægbyg, som jeg vilde pløje en[d] een gang til rug.

SEPTEMBER

Den 10. slog jeg baaget om, og den 17. kiørte jeg ham i huus, fik 5 læs, mens var ingen korn i den, thi jeg aulet kuns 1 skieppe, og var enda kidike end stoer deel deraf.

Den 24. saade jeg 3 tdr. rug. Det var næsten bestandi tørre vier, og jorden var saa tør, at man neppe kunde pløje den.

OCTOBER

Den 13. saade jeg 6 tdr. rug, var saa i alt 9 tdr. Fik stubejorden pløyet i denne maaned.

Fra den 18. til den 23. var det regnvier, den øvrige tid var det tørre vier.

NOVEMBER

Først i denne maaned fik jeg to læs plantning hos Peder Knudsen i Mygind og satte det ene bag Høylund imellem mig og ham, det andet i Vibeholm imellem mig og Mads Jørgensens enke, og jeg fik et læs hos Peder Hansen i Blangstrup, som jeg satte ved landevejen ved Gamle Mølle.

Den 18. fik jeg havren optorsken og aulet kun 20 tdr. Den 30. fik jeg rugen optorsken, aulet 30 tdr.

Var næsten tørrevier den heele maaned, og var mangel paa vand og for at faae kornet malet.

DESEMBER

Den 22. fik jeg optorsken, aulet 45 tdr. radebyg og 5 tdr. smaabyg.

Vinteren begynte den 4. og 5. og holt saa ved med frost og lidet snee, og var stor mangel paa vand mange stæder. Hos os havde vi bækken, som ingen tid jeg ved har været tør, thi min fader og hans farbroder og hans kone, som var fød i gaarden, ved ikke, at bækken har været tør.

ANNO 1809. JANUARIUS

Vinteren holt ved med frost og snee den heele maaned, og en 8 til 10 dage sidst i maaneden kunde mand baade gaa og kiøre over isen til Holsteen.

Capitels taxt for aaret 1808 aars afgrøde er for Fyn og Langeland rug 5 rdr. 4 mk. 2 sk. byg 3 rdr. 5 mk. 4 sk. havre 3 rdr.-mk. 11 sk. i Siellands stift 8 rdr.-mk.-sk. byg 4 rdr. 2 mk.-sk. havre 3 rdr.-mk. 8 sk.

Sidst i forige aar 1808 blev en stor leveranse udskreven, af rug 6 skp. a tønde hartkorn, havre 9 skp., høe 10 lpd. og halm 10 lpd. ad tønde harkorn, som skulde holdes færdig til at leveres, naar det forlangtes.

FEBRUARIUS

Var tøvier de første 8 dage, som var til stor glæde for mange mennesker, da der hidtil havde været stor mangel paa vand. Blev saa igen frost og snee af og til til maanens udgang.

MARTIUS

I denne maaned begynte de at indkalde nogle af landværns mandskabet igen.

I dette aar var hestene i høy priis den heele fadste. Et par hedste af fire til fem aar kostede 300 rdr., og et ordinære bonde best kostede 100 rdr. og derover, og et næsten udlevet best kostede en 28 til 30 rdr. og derover.

I denne maadne var stærk tørre og lidet frost, og den 24. 25. 26. og 27. var det stærk østen vind, og den 26. stærk sneefog. Den 28. begyndte det at blive mildere. Mand kunde i end 14 dage midt i maaneden pløye, dog kun meest om eftermidagen.

APRILJ

Den 8. saade jeg 1 skp. hvikker blandet med 3 skp. havre ved Hans Eglesens kiær i lægjord, og den 10. saade jeg 3 tdr. 3 skp. havre i den Lille tofte, og den 20. og 21. saade jeg 8 tdr. havre paa Høylunds østre side sønder ende, og den 27. saade jeg 3 tdr. blandet korn af radebyg og havre.

Var meget udstadig vier, var nogle dage imellem sneeg og lidt frost, at mand ikke kunde pløye, og kom indtet græs og snart ikke et blad eller knop at see paa træerne.

MAIUS

Den 1ste begynte jeg at saae byg, saade 8 tdr. radebyg paa Høylunds nordre ende østre side i stubejord. Den 8. saade jeg smaabyg i Gamlemølle, saade 2 tdr. 4 skp., og den 15. og 16. saade jeg 2 tdr. 4 skp. blandet korn af radebyg og havre i Hans Eglersens mark i lægjord. Den 26. april saade jeg 2 skp. hørfrø i grønjoer[?], den 15. maj saade jeg igen 2 skp. hørfrø i fallejord.

Den første uge var det lidt blæst og kulde, men den øvrige tid af maaneden var det tørrevier, og jorden blev meget tør, at gres og korn samt træerne ikke kunde faa nogen ret fremgang. Dog stod rugen skikkelig her omkring hos os.

JUNIUS

Den 1. 2. og 3. saade jeg baaget i Hans Eglesens mark, saade 1 tde. 5 skp., af hvilke jeg hafde kiøbt de 12 skp., da jeg selv aulet kuns 1 skp. og gav 7 rdr. for en tde. baaget.

I denne tid blev en fierding smør betalt med 14. 15. 16. 17. til 18 rdr., og nogle vilde endog sige, at der har været betalt 20 rdr. for $\frac{1}{4}$. Mens andre ting er og i høye priser, en skp. salt 2 rdr. 3 mk., 1 skp.

kalk 8 mk., 1 skp, stenkul 2 rdr., een karduse tobak til 1 pd. 2 mk. 4 sk. til 2 mk. 8 sk.

Den heele maaned var med sterk tørre og varme, at baade gres og korn stod kuns maadelig. I denne maaned var nogle af vore danske folk under general liøtnant Evald kommando i Stralsund og holte en batalie med en pruesisk major v. Skill, som hafde samlet sig en røverbande og hafde strifet om i Nord Tyskland, hvor Skill selv blev ned-sablet og hans folk nedsablet og adspret og gjort til fanger.¹²

JULIUS

Den 10. slog jeg paa maden, var maadelig gres, men var tørt, aulet kun 9 læs, den 22. slog jeg i toften, fik 5 læs, den 24. slog jeg bag Høylund, fik 10 læs og et i Hans Eglesens kiær, var saa i alt 25 læs. I aar var kløveret kuns overalt smaat og lidet.

I den heele maaned var det tørre vier uden et par dage midt i maaneden, da det regnede lidet. Var ellers got vier.

AUGUSTUS

Den 7. høstede jeg rug. Var rug i toften, var skikelig rug, men kun de klare straa, 30 trav[er]. I Gammelmølle var lægbyg, var kun smaa, 4 traver. I den Lille tofte var havre, ogsaa smaa, 6 traver. Den 10. høstede jeg radebyg, var tynd, men kiønne ax, var 18 traver. Den 16. høstede jeg havre paa Høylund, var 17 traver og 8 traver blandet korn.

I den heele maaned var det tørrevier uden nogle enkelte tordenkule regn. Den 28. mejet jeg baaget, var nogenledes groet.

SEBTEMBER

Den 23. saade jeg 2 tdr. 5 skp. rug i Gamle Mølle. Samme dag saade jeg 2 tdr. 1 skp. i Hans Eglesens mark.

Var temmelig udstadig vier med megen regn, saa at jorden blev saaledes bløt, at den ikke hafde været saaledes giennembløt i næsten i toe aar, men var ellers milt vier.

OCTOBER

Den 5te og 6te saade jeg 6 tdr. 7 skp. rug i Hans Eglesens mark, var saa i alt 11 tdr. 5 skp. Fik alt stube jorden i toften pløyet.

Var et got mildt vierligt den heele maaned.

NOVEMBER

Den 11. fik jeg havren optorsken, aulet 34 tdr. Den 15. og 16. begynte det at blive vinter med frost og lidt snee, saa at kræturen maatte i huus. Jeg hafde 5 bæster en guul hoppe 7 aar, en sort ditto 4 aar, en sort hest 2 aar, en guul hoppe 19 aar, en viid hoppe ved ey vor gammel. Har 12 kreatur 1. gamle lose, 2. unge lose, 3. gamle vide, 4. unge vide, 5. vidbroget, 6. rødrykket, 7. rødbraaget, 8. en qvie, 9. en ditto, begge røde. Tvende qviekalve, en sortrykket og en rød, og en aarings tyr, rød. 11 faar og en væder. En gase og to gies.

Den øvrige tid af maaneden var det tøvier.

DESEMBER

Den 1. fik jeg baagen optorsken, aulet 16 tdr. Den 16. fik jeg rugen optorsken, aulet 58 tdr. Og den 23. fik jeg bygen optorsken, aulet 7 tdr. smaabyg og 28 tdr. radebyg. 16 tdr. blandetkorn af byg og havre.

I dese maaned var det tøvier. Var en ubehagelig vej for rejsende, da vejene vare saa opkiørt, at de vare alt i et muder.

I dete aar blev en steenbroe lagt her i huulvejen og begynt af fylde med jord og grus ved bege sider af broen.

I dette efteraar fra micaeli til nytaar vare priserne meget høye paa alle ting. Rug tde. 8 rdr. 3 mk. og til 9 rdr., byg 7 rdr. og til 7 rdr. 3 mk., havre 4 rdr. og til 4 rdr. 3 mk., baaget 6 a 7 rdr. tde., 1 fierding smør fra 20 rdr. til 28 rdr. Bæsterne vare et almindeligt til 100 rdr. og derover, en almindelig koe til 30 rdr. og derover, men de ting, som skulde kjøbes i kjøbstæderne vare og i høye priiser. Salt 1 skp. 2 rdr. 3 mk. til 3 rdr. 2 mk., tiere 1 tde. 50 rdr. til 60 rdr., steenkul 1 skp. 2 rdr. til 2 rdr. 3 mk.

De danske krigsfolk laa endnu tillige med de antenterede batalioner omkring i landet. 8te dage før juul kom nogle af dragonerne og af de anneterte hiem, som havde permission til 1. martj 1810.

ANNO 1810. JANUARI

I denne maaned blev sluttet fred imellem Danmark og Sverrig, og blev fredsslutning næsten som før krigen. Og Hands Durlagtighed prins Kristian Augustenborg et: blev antagen til kronprins i Sverrig og reyste dertil i d: m:

Var tøvier til den 12. Blev frost den 14. snefog, men blev om nogle dage igen tøvier. Blev saa tõe og taage og lit frost til maanends udgang.

Kapitels taxten for Fyn og Langeland er for aarets afgrøde 1809.

	Siællands stift			Aarhus stift		
Rug	8 rdr. 1 mk. 8 sk.	9 rdr. 1 mk. 6 sk.	9 rdr. 2 mk. sk.			
Byg	6 rdr. 4 mk. 10 sk.	7 rdr. 1 mk. 8 sk.	7 rdr. 2 mk. 8 sk.			
Havre	4 rdr. 1 mk. 14 sk.	5 rdr. 3 mk. 2 sk.	5 rdr. 1 mk. 8 sk.			

Jeg aulet 3½ lpd. kleverfrø. Prisen var 10 rdr. og til 12 rdr. lpd.

FEBRUARIUS

Var tøvier først i maaneden, men en 14 dage mit i maaneden var det vinter med frost og snefog. Blev saa sidst i maaneden tøvier, at man kunde begynde at pløye. Alle ting var ellers ved det same som forige maaned.

MARTIUS

Begynte strax med frost, saaledes at man neppe kunde pløye om eftermidagen, som holte ved den heele maaned, og var med sterk tørre og østen, norost og norden vind.

Heste priserne var i denne faste meget høye, men blev tilsidst standset ved det, at ingen fremmede prangere kom for at kjøbe, men priserne bleve dog aligevel høye, thi der var kuns faa tilovers af heste, meere som enver bonde kunde behøve.

APRILIS

Var de første 14 dage lige som i martj med frost og kulde af østen, sydost, nordost og norden vind.

Den 12. 13. og 14. saade jeg havre 5 tdr. paa Høylunds søndre ende og 7 tdr. 3 skp. nordre ende østre side, og den 21. saade jeg 1 tde. havre og veker blandet paa den nordre ende paa Høylund i lægjord, som var i noget made, som ikke havde været pløyet før. Den 25. og 26. saade jeg 28 skp. blandetkorn, 13 skp. radebyg og 15 skp. havre sammen paa Høylunds nordre ende østre side ved den reene havre.

Den 17. og 20. var det sterk regn, og et par dage derefter mildt vier, men blev saa nattekulde og sterk tørre, at græs, rug og træerne ikke kunde faa nogen ret fremgang.

MAJUS

Den 1. begynte jeg at saa stubbebyg og til den 5. saade 8 tdr. 5 skp. radebyg i toften. Den 15. saade jeg 10 skp. radebyg i lægjord paa Høylund nordre ende mellemste læg.

Den heele maj var tør og med nattekulde, og alle ting baade træer, rug, græs og alt var tilbage og ingensteds kunde komme.

JUNI

Den 1. 2. 4. 5. 6. saade jeg baaget paa Høylunds nordre ende mellemste læg, saade 19 skp. Var tørre den heele maadne undtagen en 3 dage ved St. Hansdag, som hialp kornet got.

Hidtil var næsten over alt lidet gresning og desaarsag sandkes kun lidet smør, men var og ved gode priser, thi en fierding smør kostede 30, 31 og til 32 rdr.

JULIUS

Den 14. slog jeg paa maden, var maadelig græs, og var lidet vand, som dog snart svandt bort. Den 20. kiørte jeg høet hiem, aulet 12 læs. Den 23. og 24. slog jeg bag Høylund, aulet 11 læs. Den 26. slog jeg i toften, aulet 4 læs. Aulet 4 læs kløverhøe i den Lille tofte. Var saa i [alt] 31 læs høe.

Nogle enkelte kuleregn fik vi først i maaneden, men ved hundredagenes begyndelse blev det meget udstadi med regn, som vedvarede til maanens udgang.

AUGUSTIUS

Den 11. høstede jeg rug, hafde 35 traver. Den 19. og 20. kiørte jeg ham i huus. Den 22. 23. og 24. høstede jeg byg og havre, hafde 34 traver byg, radebyg, 25 trae. havre og 11 traver blandetkorn, 2½ trave vikker og havre sammen.

Det udstadige vier holt ved til hundredagenes udgang, blev saa et meget behageligt vier med soelskin og varme.

SEBTEMBER

Den 8. slog jeg baaget om, var skikkelig groet. Den 14. blev ham sat i styder og den 18. kiørt i huus, fik 14 læs 18½ trave. Den 7. kiørte jeg 5 læs kløver ind, som var frøe, den 20. 21. og 22. kiørte jeg giødning ud paa Høylunds nordre ende mellemste læg. Den 24. begyndte jeg at pløje til rug. Jorden var meget tør.

Den heele maadne var det bestandig tørrevier, og var jorden saa tør, at man ikke kunde pløje den jord, som var noget leerig. Og den rug, som blev saadet, kunde ikke komme op.

OCTOBER

Den 9. saade jeg 5 tdr. 4 skp. rug. Den 20. saade jeg 3 tdr., og 25. saade jeg 1 tde. rug paa Høylunds nordre ende mellemste læg. De første 3 uger var tørre, og jorden var saa tør som aske, men sidst i maaneden kom regn, og begyndte rugen først at komme op over alt. Fik stybbejorden pløyet i denne maaned.

NOVEMBER

Den 14. fik jeg baagen optorsken, aulet 22 tdr.

Den 13. blev mig en datter fød klokken 5 om morgenen, som samme dag blev døbt og kaldet Maren.

Den 28. fik jeg havren optorsken, aulet 36 tdr. havre. I denne maane var det regn og tyk luft, men dog nogenledes at man kunde arbejde i marken.

DESEMBER

Var udstadig vier med regn og undertiden frost og sneflug. I jule hellige dage var det regn og meget skidet og udfremkommelig, men de 3 sidste dage i aaret begynte det at komme frost og lidet snee og tegnedes til stadi vinter.

I dette efteraar har priser været paa kornet 1 td. rug 8 rdr. 3 mk. a 9 rdr., byg 7 rdr. 3 mk. a 8 rdr., havre 4 rdr. 3 mk. a 5 rdr. og smøret fra mikeldag til november en fierding 40 rdr. til 41, 42 rdr., men siden falt prisen, at det gik tilbage til 30 rdr. $\frac{1}{4}$. – Bæsterne, som vare i deres selge aar, kostede 300 til 400 rdr., en koe 70 til 80 rdr. og over.

I dette aar har det haft omtrent same stiling som i fior med vore krigsfolk. De franske have avanseret i Spanien til Portugal. Ruserne og tyrkerne havde haft adskillige fel[t]slag og lader, at ruserne haver haft fordel, men staar enud paa de tyrkiske grænser med bege armeerne. Og den franske prins Ponte Corvo kom til Sverig og blev cron-prins i Sverig.

Udi kirkeaaet 1810 ere i Fyens stift med Langeland, Als og Ærø kopulerde 1112 par.

Fødte	$\left\{ \begin{array}{l} \text{af mandkiøn} \\ \text{af qvindekiøn} \\ \text{hertil udægte} \end{array} \right.$	2054	Døde	$\left\{ \begin{array}{l} \text{af mandkiøn} \\ \text{af qvindekiøn} \end{array} \right.$	1555
		1980			1491
		<u>489</u>			<u>3046</u>
fødte tilsammen		4523	hvoriblant 50 par tvillinger		
døde tilsammen		3046			
altsaa		1477	flere fødte end døde.		

208 dødfødte, 1038 døde i en alder under 10 aar, 420 i en alder fra 70 til 80 aar, 217 fra 80 til 90, 36 fra 90 til 100 og 5 over 100 aar.

I Odense kiøbstæd ere kopulerede 61 par.

Fødte	{	af mandkiøn	95	Døde	{	af mandkiøn	94
		af qvindekiøn	76			af qvindekiøn	<u>147</u>
		hertil udægte	<u>58</u>			døde tilsamen	241
			229			fødte tilsamen	<u>229</u>
							12

Altsaa 12 fleere døde en fødte.

Dette aar gik fra os hen,
et andet er begyndt igen.

Anders Hølevad

ANNO 1811. JANUARI

Vinteren var afvekslende med snee, regn og lidet frost, men var dog nogenlunde fremkommelige veje.

Priserne var store og høye paa alle ting, og nesten enhver søgte at ville tage deel i prangeri.

FEBRUARI

Først i denne maaned fik jeg optorsken, aulet 56 tdr. rug og 50 tdr. byg. I denne maaned leveerte jeg skate havre, som i faarige aar blev udskreven, som var

rug	a tdr. hartkor[n] 6 skp.
byg	a tdr. hartkor[n] 1 skp.
havre	a tdr. hartkor[n] 7 skp.

I denne maaned var det en taalelig vinter med lit frost og lidet snee og altid fremkommelig veje.

MARTIUS

Den 4. kunde man begynde at pløye. Jeg begynte først den 11. at pløye. Var et behagelig foraaars vierligt med solskind og stille vierligt.

Den 30. kl. 10 fødte min sødster Karen en søn, som den 31. blev døbt og kaldet Peder, som Hans Pedersen i Østerby var fader til.

APRIL

Den 3. blev det om formidag en sterk østen vind, som om eftermida-

gen gav os en stor snee og frost, som varede et par dage. Blev saa igen godt vier.

Den 13. og 16. saade jeg havre i toften, saade 8 tdr., men saade kun herfra porten til den ager ligefor kiæret. Den 19. saade jeg 3 tdr. 5 skp. paa Høylunds nordre ende østre side, som var femte halm. Var ellers mildt vierligt og got den heele maaned.

MAIUS

Den 29. og 30. april begynte jeg at saae byg, saade 3 tdr. 2 skp. i toften i fjerde halm, i Gamle Mølle 2 tdr. 5 skp., i Hans Eglesens mark 8 tdr. lægbyg, paa Høylunds syndre ende vestre side 1 td. 4 skp., var saa i alt 15 tdr. 3 skp.

Den 27. 28. 29. 30. 31. og 1. junj saade jeg baaget 3 tdr. 2 skp. paa Høylunds syndre ende vestre side.

De første 14 dage af maj var det af og til regn vier, men ganske milt og alle ting saa got ud, den øvrige tid var det sterk tørre til den 29. blev regn og lit kulde.

JUNIUS

I denne maaned var det megen varme og torden, som gav os tit regn, saa at alle ting tede sig got. Rugen var i aar tidlig til at dri, og var begyndt at blive kjerne førend St. Hans dag, men rugen var dog maa-delig i vexten, og engen grode skikkelig got i denne maaned.

JULIUS

Den 6. slog jeg paa maden, var skikkelig græs og tørt, aulet 19 læs, bag Høylund aulet jeg 14 læs og i toften 5 læs, er til sammen 38 læs. Den 27. høstede jeg rug, havde 25 traver.

I denne maaned var det ligesom i forige med varme og torden, som var nok aarsag til at kornet blev tidlig moden.

AUGUSTIUS

De første dage høstede jeg byg og havre, til den 14. var nesten kornet i huus, havde 43 traver byg, 28 traver havre. Den 20. slog jeg kløver, og den 24. kiørte jeg det i huus, fik 5 læs. Den 28. slog jeg baaget om.

I denne maaned fra den 17. til maanends ende var undertide lit regn, den øvrige tid var det tørre og varme.

SEPTEMBER

Den 10. kørte jeg baagen ind, fik 15 læs. Den 16. begynte jeg at pløje til rug. I denne tid var jorden saa tør, at mand neppe kunde pløje. Samme tørre varede til maanens udgang. Den 28. saade jeg 4 tdr. rug. I denne maaned solte jeg en 2 aarig tyr for 55 rdr. og en koe 9 aar, som skulde faa kalv til mikelsdag, solt for 106 rdr., og en fierding smør for 39 rdr.

OCTOBER

Den 2. saade jeg 5 tdr. og 2 skp. rug, var saa 9 tdr. 2 skp. paa Høylunds syndre ende vestre side.

I denne maaned begyndte det at regne og blev meget udstadig vier men dog ikke kulde. Rugen kom meget snart op og stod got.

Paa Assens qvægmarket solte jeg en koe for 40 rdr.

NOVEMBER

De[n] 5. fik jeg et læs vitorn til at sette, som blev sat bag Høylund imellem mig og Jeppe Pedersen i Smerup.

I denne maaned hafde vi meget stærk regnvier og undertiden stærk storm, og var vejene desaarsag meget slette.

I denne maaned blev udskreven en korn leveranse, som var rug 5 skp., byg 3 skp. 3 fjk., havre 6 skp., 3 lpd. 8 pd. høre, 3 lpd. 8 [pd.] halm.

DESEMBER

I denne maaned blev skatte rugen og bygen leveret. Vejret var som i forige maaned til den 24., da blev det lit frost og om naten lit snee, som vevarede til aarets udgang.

Den 20. fik jeg rugen optorsken, aulet 32 tdr.. Sidst i forige maaned fik jeg baagen optorsken, aulet 17 tdr.

Kornpriserne var ved denne tid rug a td. 14 a 16 rdr., byggen 9 a 10 rdr., havren 6 a 7 rdr., 1 lpd. jern 3 rdr. 2 mk., 1 skp. steenkul 16 a 18 mk., 1 skp. salt 3 rdr., 1 karduse tobak 1 rd., 1 pd. hollansk tobak 2 rdr. til 2 rdr. 3 mk., et tyldt fyr fielle paa 4½ alen 24 rdr., 1 lpd. hamp 12 rdr., et lpd. hamppe blaar 9 a 10 rdr.

I kirkeaaet 1811 ere i Fyens stift med underliggende øer kopulerede 1303 par.

Fødte	{	af mandkiøn	2135	(af de fødte er 43 par tvillinger, og en kone fød trillinger)
		af qvindekøen	2000	
		hertil udægte	<u>532</u>	
	tilsammen	4667		

Døde	{	af mandkiøn	1904	(og altsaa 979 fleer fødte en døde)
		af qvindekøen	1784	
		er	<u>3688</u>	
		979		

Iblandt de døde er 228 dødfødte, og 1338 børn af begge køn døde i en alder under 10 aar, 475 død i en alder fra 70 til 80 aar, 285 fra 80 til 90 aar, 38 fra 90 til 100 aar og 3 i en alder over 100 aar.

Odense kiøbstæd kopulerede 56 par.

Fødte	{	af mandkiøn	67	
		af qvindekøen	74	
		hertil udægte	<u>36</u>	
		177 fødte		

Døde	{	af mandkiøn	111	
		af qvindekøen	<u>104</u>	
			215 døde	
	altsaa	38 flere døde en fødte		

Kapitels taxt for aaret 1811 aars afgrøde for Fyns stift

Rug	17 rdr.	mk.	5 sk.
Byg	12 rdr.	mk.	8 sk.
Havre	7 rdr.	2 mk.	10 sk.

ANNO 1812. JANUARIUS

Den 8. fik jeg havren optorsken, aulet 36 tdr. Den 18. fik jeg bygen optorsken, aulet 50 tdr. Vinter var afvejlende snart hver anden dag med tøe, snee og regn, hvorfor vejene vare meget slette.

FEBRUARIUS

Først i denne maaned task vi kløver, fik 7 lpd., solte 3 lpd. a lpd. 16 rdr. En fiorten dages tid før kostet et lpd. kløver 20 rdr., men priserne

falt paa dette slags, at sidst i denne maaned kunde det kjøbes for 13 a 12 rdr.

Vejret var nesten som i forige maaned dog med lidet meere frost og lidt bædre fordring.

MARTIUS

De første to uger kunde man næsten pløje hver dag om eftermidagen, men den 14. og 15. begynte det meer at fryse og blev ved til maadnens udgang, saa at man slet ikke kunde pløje.

APRIL

Til den 11. var det saadan frost, at man ikke kunde pløje uden om eftermidagen, hvorefter det blev sildig med at faa pløjet. Den 16. begynte jeg at pløje til havre, den 22. og 23. saade jeg havre. I toften saade jeg 9 skp. viker og havre og 3 tdr. 2 skp. havre og i Gamle Mølle 3 tdr. 2 skp. havre, i Hans Eglesens mark saade jeg den 25. 6 tdr. 2 skp., var saa i alt 13 tdr. 7 skp.. Den 28. 29. og 30. pløjede og saade jeg 30 skp. blandetkorn, nemlig 18 skp. radebyg og 12 skp. havre i Hans Eglesens mark.

Det holt ved med nattefrost og stærk kulde fra øster og nordost til maanens udgang, hvorfor der begyndte at blive mangel paa foder hos mange. I toften og Gamle Mølle saade jeg 3½ lpd. kløverfrø.

Prisen paa vintersmør var i denne maaned 10 rdr. en halotting, men stigede i prisen til 14 rdr. ved majdag. Kor[n]priserne vare høje, tid 1 td. rug kostede 30 rdr. og derove[r] til 40 rdr., 1 td. byg 24 til 27 rdr., 1 td. havre 16 til 20 rdr.

MAJUS

Den 4. begynte jeg at saa byg paa Høylund norder ende mellemste læg, saade 9 tdr. 6 skp. stubbebyg. Saade 1 td. lægbyg paa Høylunds nordre ende vester side og 5 skp. hørfrø. Den 29. og 30. saade jeg baaget 9 skp.

Den heele maaned var med stærk kulde og sneekule, at ikke gres, træ eller blomster kunde faa nogen fremgang.

JUNIUS

Den 1. 2. 3. 4. og 8. saade jeg baaget, saade i alt 3 tdr. 5 skp.

I denne maaned var det endnu nogen kulde, men kom temmelig

regn, at alting teede sig got undtagen æble, som snart ingen teede sig. En fierding smør kostede 60 rdr.

Jeg købte et tørvemaal ved Ladegaard af Mads Hansen i Blangstrup, som han havde købt tillige med Rasmus Andersen i Aborre og Lars Larsen Mygind, som var en 6 skp. land til enhver, og jeg købte 2 skp. land af Mads Hansen, som kostede 150 rdr., da deres kostede 1000 rdr., og fik Hans Nielsen i Siod det halve af mit, som var saa omtrent 1 skp. land 14000 kvadratalen til endhver.

JULIUS

Den 13. slog jeg paa maden, var skikkelig græs, var og noget vand, men dog ikke til hinder, aulet 18 læs, bag Høylund 11 læs, i toften 4 læs, var saa i alt 33 læs. Aulet 6 læs kløverhøe. I denne maaned var det næsten tørrevier, undtagen 3 a 4 dage som det regnet.

AUGUSTIUS.

Den 17. høstede jeg rug paa Høylunds søndre ende vestre side, havde 40 traver. Akorderede med præsten om min rugtiende og skulde give 5½ tdr. rug. Den 24. kørte jeg rugen ind. Den 27. begynte jeg at høste byg, men blev regn, som holt bestandig ved den 28. 29. og 30. Den 31. blev det got vier igen. Var ellers got vier den heele maaned undtagen de 3 dage.

Først i denne maaned blev en deel af vore krigsfolk, som laae her i Fyn, kaldet over til Sædland at forblive der til videre.

SEBTEMBER

I den første uge var det almindelig byg og havre høst. Den 5. fik jeg ophøstet, havde 48 traver radebyg, 13 traver blandetkorn, 36 traver havre. Satte 9 læs byg og 9 læs havre i hæs. Baagen var i aar lige saa tidlig moden som byg og havre. Den 5. og 7. slog jeg baaget, og den 15. kørte jeg ham ind, fik 17 læs. Den 20. slog jeg kløver, og den 25. kørte jeg det ind, fik 9 læs, som var til terske høe.

I denne maaned var det bestandi got veirligt, saa alting kom got i huus. Grøden fylte got, da der var mange, som havde hæs.

OCTOBER

Den 17. saade jeg 6 tdr. rug, og den 23. saade jeg 4 tdr., var saa i alt 10 tdr., som blev saadet paa Høylunds nordre ende vestre side.

I denne maaned var det nesten bestandig blæst og megen regn, at jorden var vanskelig at pløje, naar den var noget leerig.

NOVEMBER

I denne maaned fik jeg alt stuppejorden pløjet. Vieyret var med tykke skyer og lidet regn, men efter aarets tid mildt og got vier.

Sidst i forige maaned var priserne saaledes. Rug a td. fra 30 rdr. og til 40 rdr., byg fra 24 til 30 rdr., havre fra 20 til 25 rdr., smør 50 til 54 rdr., flesk 8 rdr. lpd.

DESEMBER

I denne maaned begyndte at leveres skattekorn, som i october var udskreven, som var af

	rug a tde. hartkorn	1 tde.
	byg a tde. hartkorn	tde. 5 skp.
	havre a tde. hartkorn	1 tde. 4 skp.
Fourage.	Høe a tde. hartkorn	3 lpd. 8 pd.
	Halm a tde. hartkorn	3 lpd. 8 pd.

Priserne stigede i denne maaned til 50 rdr. rugen og nesten til 60 rdr., byggen 40 rdr., havren til 28 a 30 rdr., smøret 60 rdr. og derover.

I denne maaned gjorde jeg bryllup med Hans Pedersen Østerby og min sødster Karen, som stod den 18.

Denne maaned begynte med snee og frost, og fra midt i maaneden til dens udgang var frosten temmelig sterk, men sneen var maadelig, at der var beqvem fordring foruden at øse snee.

I dette aar har vi i Danemark nesten havt den samme stilling som forige aar, men derimod har det imellem Franrig og Rusland havt store operationer, alt i februar begynte franske tropper at marsere til Tyskland, i marts begynte Østerig at samle tropper i Gallisien, og russiske regimenter rykkede fra Petersborg til grenserne. Den 21. april reyste den russiske keiser fra Petersborg og var den 26. i Vilna. Den 9. maj reyste den franske keiser fra St. Clod og var den 16. i Dresden.

Den 24. og 25. juni gik de franske over Niemen og trengte frem til Vilna, og de russiske korpser bleve sprengte fra hinanden. Den 18. augusti indtog de franske Smolensk, som russerne havde nesten ødelagt. Den 7. september stod et hoved slag ved Mosaik, hvor franskerne igen erholdt seier, og den 14. indtog Moskau, som russerne selv satte ild paa og nesten opbrende. Kort efter alt dette blev de franske

omringet af russerne og maatte nesten i 40 til 50 dage slaas og retirere for fienden til de naade Polen, og paa denne retirade miste de franske nesten alt deres kavaleri og artoleri, heste og bagage. Nu forsterker de deres arme igen. Saa vil udfaldet sees neste aar.

Dette aar er nu til ende-

Gid krigen ogsaa var fuldendt

At vi til rolighed kand vende

Saa var alting snart forglemdt.

Anders Andersen Holevad

Udi kirkeaaet 1812 er i Fyens stift med underligen øer. Kopulerede 1138 par.

Fødte	{	af mandkiøn	2103	
		af qvindek.	2002	
		hertil udægte	512	<hr/>
		Tilsammen fødte	4617	

Døde	{	af mandkiøn	1794	
		af qvindek.	1813	<hr/>
		Tilsammen døde	3607	

Altsaa 1010 flere fødte en døde.

Iblandt de fødte er 38 par tvillinger og en kone født trillinger.

Iblandt de døde er 189 dødfødte og 1258 i en alder under 10 aar.

ANNO 1813. JANUARI

I de første dage var det lit frost til den 7., blev saa tøvier 3 a 4 dage, blev saa igen frost til maanends udgang, men saa maadelig og foruden snee.

FEBRUARI

Kapitels taxt paa afvigte 1812 aars afgrøde for stiftet Fyen og Lange-land

Lolland og Falster Stift,
Aalholms og Maribo amter

Rug	1 td. 42 rdr. 2 mk. 5 sk.	Hvede	1 td. 57 rdr. 3 mk. 14 sk.
Byg	1 td. 30 rdr. 1 mk. 7 sk.	Rug	1 td. 49 rdr. 4 mk. 3 sk.
Havre	1 td. 21 rdr. 3 mk. 5 sk.	Byg	1 td. 28 rdr. 2 mk. 12 sk.
		Havre	1 td. 20 rdr. 4 mk. 7 sk.
		Vide erter	1 td. 38 rdr. 1 mk. 10 sk.
		Graa ditto	1 td. 36 rdr. 5 mk. 5 sk.

I denne maaned udkom en kongelig fororning angaaende vore penge, som nesatte vore penge til 1 mk. fra 1 rd. og en bank oprettet, som blev kaldet en rixbank.¹³

FEBRUARI

Først fik jeg baagen optorsken, aulet 20 tdr. Den 10. fik jeg rugen optorsken, aulet 56 tdr. Den 20. fik jeg havren optorsken, aulet 43 tdr. Den 27. fik jeg bygen optorsken, aulet 40 tdr. og blandetkorn 18 tdr. Den 18. begynte jeg at pløje lægjord i Kirkemarken.

Denne heele maaned var det bestandig tõe vier og undertiden lit regn.

I denne maaned var priserne saaledes 1 td. rug 60 rdr. og derover, byg 45 rdr., havre 32 rdr. og 1 halvotting smør 18 rdr. 1 hest almindelig 700 a 800 til 1000 rdr., 1 koe 150 a 200 til 250 rdr.

MARTIUS

I denne maaned fik vi i en 8te dages temmelig frost og kulde, men blev saa strax tøvier igen, som holt ved til maanens udgang. Græs og træer stod i beste floer.

APRILIUS

Den 6. saade jeg 4 tdr. 6 skp. havre i Hans Eglesens mark, og den 9. saade jeg 5 tdr. paa Høylunds norder ende mellemste læg, og den 23. saade jeg 2 tdr. i saae, var saa i alt 11 tdr. 6 skp. havre.

I april maaned var det et meget behagelig veir undtagen lit nattekulde.

Den 28. april saade jeg 4 tdr. blandetkorn paa Høylunds nordre ende mellemste leg, den 29. begyndte jeg at saae stybbebyg paa Høylunds søndre ende vestre side, og den 6. maj saade jeg den sidste saade 9 tdr. 6 skp.

MAJUS

Den 12. og 13. saade jeg 3 tdr. 1 skp. lægby i Kirkemarken, var saa i alt 12 tdr. 7 skp. I denne maaned var det stærk tørre til mit i maaneden, blev saa kulde og regn til maanens udgang.

Den 2den maj døde min sødster Anna i sidt 39te aar mindre en 4 maaneder, efter at hun i et aar i forvejen hafde været meget skrøbelig for sidt brøst, men kunde dog nogenlunde forrette alting indtil sidst

afvigte juul, da hun blev meer og meer skrøbelig, saa at hun de sidste fem uger bestandig maatte lige ved sengen.

Den 7. maj blev hun begravet, og samme tid som hun blev henbaaren til graven, opkom der ildebrand i Aborre, og afbrente der toe gaarde og fem huse.

JUNIUS

Den 31. maj og 1. 2. 3. 4. juni saade jeg baaget i Kirkemarken, saade 3 tdr. Den første halve maaned var det lit nattekulde, men dog undertiden lit regn, den anden halve tid var det mildt vierligt og med tordenregn, endskiøndt vi sielden hørde tordenen.

JULIUS

Den 14. slog jeg paa maden, var kun lidet græs. Den 19. fik jeg 6 læs giort i stak. Siden kom der regn i nogle dage, og det stod med klart vand, saa jeg fik ikke meere en to læs til. Omtrent toe læs blev fordervet i vandet, altsaa fik jeg kun 8 læs paa maden. Bag Høylund fik jeg 10 læs og i toften 4 læs, i Hans Eglesens kiær 1 og i Viveholms kiær 1 læs, er saa i alt 24 læs. Jeg aulet 12 læs kløverhøe, var saa i alt 36 læs. I denne maaned var det meget udstadigt vier med megen regn, at madebund var meget med vand, at mange stæder var det vandskelig at bierge høet.

AUGUSTIUS

Den 11. høstede jeg rug, hafde 40 traver, fylte de toe gulve ved den store loe. Den 17. høstede jeg lægbyg. Den 19. kiørte jeg rugen ind. Den 23. 24. og 25. høstede jeg stubbebyg. Den 26. og 27. høstede jeg havre og blandetkorn, havde 40 traver stubbebyg og 18 traver lægbyg, 30 traver havre, 12 traver blandetkorn. De toe smaa gulve ved den lille loe sat alt havren, gaul gulvet var fult af byg. Havde saa 20 læs byg i hæs og 5 læs blandetkorn.

De første 14 dage var meget udstadig med regn, men blev saa et behagelig got høstvierligt til maanens udgang.

SEBTEMBER

Den 6. slog jeg baaget om, den 22. kiørte jeg ham i huus, havde 20 læs. Den 23. solte jeg en aarings qvie til en slagter for 160 rdr. D.C. Den 30. begynte jeg at pløje til rug.

De første dage var got veirligt, men fra den 7. til 24. var det nesten hveranden dag temmelig regn, blev saa meget got til maanens udgang.

OTOBER

Den 16. saade jeg 6 tdr. rug, og den 22. saade jeg 4 tdr. 2 skp., var saa i alt 10 tdr. 2 skp. og 2 skp. hveede, som alt var saadet i Kirkemarken.

I oktober var det meget udstadig vierligt med regn og gjorde jorden meget vanskelig at pløje og saae.

I denne maaned kostede en fierding smør nogle dage 400 rdr. D. C., men slog strax af til 300 dr.

NOVEMBER

Den 7. tog jeg mit kræatur i huus, havde 8 kiør og 3 toeaars qvier og tre aarings qvier, i alt 14 kræatur. Havde 6 bester, 1 sort hest 7 aar, 1 gul hoppe 11 aar, 1 sort stionet hoppe 3 aar, 1 sort hoppe 16 aar, 2 aarings føl, en brun blessedede og 1 sort.

I denne maaned var det afvexlende med frost og tõe og regnvier.

DESEMBER

Denne heled maaned var det tøvier undtagen tre a fire dage lit frost mit i maaneden. Var den øvrige tid meget med regn og mørke dage og nætter.

Den 22. om aftenen kloken 10 fik vi her i sognet inqvartering af siælandske skarpskytter 3de battarlon 3de kompani, som var jyder, og fik jeg 4 mand til den 28., da rejste de bort, og samme aften fik jeg og de Mygind indqvartering af livregiment lette dragoner, og fik jeg 3 mand, og Peder Knudsen, Isak fik hver 4 mand, og Hans Jørgensen, Jørgen Madsen hver 2 mand, som vi havde til aarets udgang. Den 8. januari 1814 fik jeg 4 mand af samme regiment, til den 22., da rejste de herfra.

I afvigte kirkeaar 1813 er i Fyns stift med underliggende øer kopule-rede 1181 par.

Fødte	{	af mandkiøn	2084
		af qvindekøen	1774
		hertil udægte	<u>431</u>
			4289

hvor iblant 38 par tvillinger, og en kone født trillinger.

Døde	{	af mandkiøn	1514
		af qvindekjøn	1473
			2987

Fødte 4289

Døde 2987

Altsaa 1302 flere fødte en døde.

Iblant de døde ere 181 dødfødte, og 972 børn ere bortdøde i en alder under 10 aar. Usædvanlig høj alder have opnaaet: 399 en alder fra 70 til 80 aar, 243 en alder 80 til 90, 35 fra 90 til 100 aar og 2 over 100 aar.

Kapitelstaxt for Fyen og Langeland paa afgrøden aar 1813

Rug 27 rbd. 76 sk. N.V. 166 dr. 72 sk.

Byg 12 rbd. 1 sk. N.V. 72 dr. 6 sk.

Havre 6 rbd. 38 sk. N.V. 38 dr. 36 sk.

Om krigsbegivenhederne i det hensvunnne aar 1813 ere de meest udvendtede forandringer forefalden. Den uheldig vending, som den franske armees heltemodig fremgang fik i slutningen af aaret 1812, at den store herfører Napoleon maatte formedelst vinterens strengthed forlade Rusland med forliis af den største deel af hans sierige arme. Selv rejste Napoleon til Pariis, men kom med en arme i april til Tyskland, og den 2. maj holt en batalie ved Lutzen, og den 20. og 21. ved Bauzen og Wurscen til fordeel for de franske. De allierede, som vare imod Franrige, var den østeriges kejser og den ruiske kejser, kongen af Preussen og Sverrig. Den 26. og 27. augusti falt og en fegning ved Dresden, som og den franske kejser tilbageslog, men siden begynte de franskes allierede at frafalde, hvorfor Napoleon maatte trekke sinne tropper tilbage over Rinen. Sidst i slutningen af aaret trengte de svenske med deres allierede ind i hertudømet Holsten. Saaledes er dette aar henrunden, som siden vil vise os, hvad udfaldet vil blive.

ANNO 1814. JANUARIUS

I denne maaned var landet overalt belagt med inqvartering, tid alle vore tropper fra Holsten og Jylland kom her ind i Fyn, undtagen ausilar korpset, som indsluttede sig i Rensborg, og fra Sædland kom kongens regiment og garden til hest og fods, prins Ferdinans dragon regiment og kronens regiment. Den 14. januarius blev i Kild en fred sluttet imellem Danmark og Sverig, saaledes at Norge skulde tilhøre Sverig, og svensk Pommeren tillige med Rygen skulde tilhøre Danmark. Strax derpaa begynte de holsteenske og jyske tropper at reyse

her af landet, men de fra Sædland blev her i landet formedelst den haarde vinter.

Den 28. fik jeg baagen optorsken, aulet 29 tdr. 5 skp.. Den 31. fik jeg blandetkornet optorsken, aulet 12 tdr.

Den 2. begynte vinteren med frost og lidt snee, holt ved den heele maaned med temmelig frost og snee.

FEBRUARIUS

Den 3. fik jeg og de Mygind og Rabøl og Raahauge inqvartering af prins Ferdinans dragoner, hver 2 mand.

Den 4. fik jeg rugen optorsken, aulet 55 tdr. 2 skp. Denne heele maaned var det bestandig sterk vinter med frost og snee og kunde gaa og kiøre over isen fra Fyn og til Holsten.

MARTIUS

Den 20. fik jeg bygen optorsken, aulet 70 tdr. 4 skp. Vinteren holt ved til den 27. og 28. Den 30. og 31. begynte vi først at pløje.

Den 27. døde Peder Jørgensen i Østerbye.

APRILIUS

Den 15. døde Hans Pedersen i Østerbye, som saa snart maatte følge sin fader i graven.

Den 21. saade jeg 6 tdr. havre paa Høylunds sønder ende vestre side. Den 25. saade jeg 5 tdr. paa Høylunds nordre ende mellemste læg. Den 26. saade jeg 5 skp. 2 fjk. havre paa Assens mark.

I denne maaned var det afvexlende med tykke skyer og soelskind men meest tørrevier. Den 21. april rejste prins Ferdinans dragoner bedre ind i landet.

MAJUS

Den 2. saade jeg 5 tdr. blandetkorn paa Høylunds søndre ende vestre side. Den 4. begynte jeg at pløje til stubbebyg paa Høylunds nordre ende vestre side, saade 9 tdr. 6 skp. Den 16. 17. og 18. saade jeg lægbyg i den Lille tofte, saade 2 tdr. 4 skp. og 2½ skp. hørfrøe og 1½ skp. hampefrøe. Den 20. og 21. saade jeg 2 tdr. byg i Viveholm og i lægjord, var saa i alt 14 tdr. 2 skp., alt radebyg.

I dene heele maaned var det næsten bestandig tørre vier paa et par dage nær, som det regnede lit.

Den 17. blev der holt skifte i Østerbye efter afdøde Peder Jørgensen

og hans søn Hans Pedersen, og enken Kirsten Niels Datter tillige med min søster, enke efter Hans Pedersen, som da var forlovet med ungkarl Peder Nielsen fra Blanstrup, som da fik gaarde[n] i fæste af baron Adolhp Ranzau, som nylig var kommen til Brahesborg efter sin farbroder Carl Adolph Ranzau, som døde den 12. april. Og gav forbeholdt Peder Nielsen i fæste 8000 dr. dansk corant, som var det første fæste baronen havde faaet paa Brahesborg.

JUNIUS

Den 31. maj 1. 2. og 3. juni saade jeg baaget i Viveholm 2 tdr. 6 skp.

Hidtil saa det kun maadeligt ud med korn og gres, men nu kom der regn, og alting kom i fuld grøde, at det tegnede sig godt. Var dog ikke saa megen regn, men godt milt vierligt.

JULIUS

Den 12. slog jeg paa maden, var lidet vand, som dog ikke var til hinder, aulet 17 læs. Den 21. slog jeg bag Høylund, aulet 11 læs, og 6 læs kløverhøe paa Høylunds nordre ende mellemste læg. I toften fik jeg ikke høe i aar, fordi der gik løse kiør, aulet saa i alt 34 læs høe.

I denne maane var det nesten bestandig tørre vier uden nogle dages regn, som dog ikke gjorde synderlig hinder for høbiering eller tørvens indkiørsel.

Den 22. juli hafde min sødster Karen og Peder Nielsen fra Blangstrup, som hun var forlovet med, tillige med Karen Pedersdatter af Østerbye og Jens Klemmensen fra Kaslund bryllup, som alle fire blev viet i kirken paa en gang.

AUGUSTIUS

Den 12. høstede jeg rug, som var i Kirkemarken, hafde 35 traver. Akorderede med amtsprovsten hr. Holm i Sandager om min tiende, at jeg skulde give ham 35 skp. rug, 6 tdr. 4 skp. byg, 4 tdr. havre og 4 skp. bovede grøn. Den 19. høstede jeg stubbebyg paa Høylunds nordre ende vestre side, var 45 traver. Den 20. 21. og 22. høstede jeg op, hafde 15 traver lægbyg i den Lille tofde og 10 traver i Viveholm, saa i alt 60 traver byg og 30 traver havre og 10 traver blandetkorn.

Var et meget behagelig høstvier, da det ikkun et par gange kom en liden kuul regn, som ikke var til nogen hinder for kornet, og kom undertiden lit nattekulde med end stor dug om morgenen.

Jeg havde de toe gulve ved den store loe fulde af rug og 2 læs korn,

som ey kunde gaa paa gulvene. Gaulgulvet satte jeg fult af byg, og det lille gulv ved porten var fult af havre, og kroghuset var fult af blandet-korn. Jeg havde 5 læs byg i koehuset, og jeg satte 20 læs byg i hæs og 9 læs havre.

SEPTEMBER

Den 6. slog jeg baaget. Den 20. kørte jeg ham i hus, havde 8 læs, som var fra Viveholm. Den 26. begynte jeg at pløje til rug i den Lille tofte.

I denne tid havde vi muremestere ved vor kirke, og her laa toe svenne hos mig i kvarteer omtrent i 4 uger, da kirken ikke siden 1776 havde veret under reparattion og høylig kunde trænge dertil, som gemenlig er tilfældet.

I september var det et meget behageligt vierligt, men var et meget stærk tørrevier, at mand neppe kunde pløje, for jorden var saa tør, og hvor jorden var leeret, kunde ingen pløje.

OCTOBER

Den 1. saade jeg 3 tdr. rug i den Lille tofte, og den 8. saade jeg 5 tdr. i Viveholm, og de[n] 14. saade jeg 2 tdr. 1 skp. til i Viveholm, som var i alt 10 tdr. 1 skp.

I denne maaned begyndte det med noget udstadigt vierligt, men var dog milt vier efter aarsens tid.

NOVEMBER

I forige maaned og nu pløjede jeg stubbejord, men formedelst det udstadige vier fik jeg ikkun det halve pløjet. Vieret var med tyk luft og fugtighed, hvorved jorden blev blød og udbeqvem til pløyning.

Sidst i forige maaned og først i denne blev vore gamle rixdalers sedler indløset med rixbanks sedler, som efter fororningen af 5. <januar> 1813 skulde gelde for en rixbank mark, som er sex rixdaler dansk korant for en rixbanksedel.

DECEMBER

I denne maadned fik jeg baagen optorsken, aulet 13 tdr.

Det samme vierligt som i forige maaned holt ved til juul dag, det begynte at fryse, og den 28. begynte det at snee rask, og blev strax en herlig slæde vej, som holt ved til maanens udgang.

Forandring i dette aar med krigen, som i saa mange aar har raset,

har det faaet en stor forandring, som endnu ikke er afgjort, saa at intet herom kand siges, førend vi i sin tid for meer underretning derom.

Og saa er aaret endt.

ANNO 1815. JANUARIUS

Begyndelsen af aaret fulde med vinter saa stille, at det var den heele maaned en behagelig slædevej, og saa stille med frost og snee, at enhver kunde fremkomme paa vejene, hvor de lystede til den 26. 27. og 28., da det sneede og rygede, at vejene blev saa tilsatte med snee, at ingen kunde fremkome, men blev strax øset, og vejene blev fremkommelig. Den 28. fik jeg rugen optorsken, aulet 56 tdr. 5 skp.

FEBRUARIUS

Den 6. førte jeg mit heskorn i huus, var 16 læs byg og 12 læs havre. Den 10. fik jeg havren optorsken, aulet 50 tdr.

Vinteren holt ved til den 15., da begynte det at blive tøvier, som varede til maanens udgang.

MARTIUS

Den 9. fik jeg optorsken, aulet 75 tdr. byg og 8 tdr. blandetkorn.

Først i denne maadne kunde vi begynde at pløje, men tog til med saa megen regn, at jorden blev saa opblødet, at mange ikke kunde pløje. Jeg begynte den 10., men fik ikke 4 skepper land pløjet formeldst jordens blødhed, og maatte holde op den heele maadne. Den 21. 24. 25. og 28. regnede det meget stærk.

APRIL

Først den 3. kunde jeg pløje, og pløjet jeg lægjord paa Høylunds søndre ende østre side. Den 25. og 27. saade jeg havre paa Høylunds søndre ende vester side 5 tdr. 4 skp. og paa den nordre ende vester side 7 tdr. 3 skp., i alt 12 tdr. 7 skp.

Vejret var med temelig regn den halve maaned, blev saa nogenlunde tørrevejr og milt vejr, at baade græs og træerne kom tidlig i vext.

MAJUS

Den 3. saade jeg 4 tdr. blandetkorn paa Høylunds nordre ende vestre side. Fra den 8. til den 12. saade jeg stubbebyg i Kirkemarken, saade 9 tdr. 3 skp. Fra den 16. til 20. saade jeg lægbyg paa Høylunds søndre

ende østre side, saade 5 tdr. 3 skp., var saa i alt 14 tdr. 6 skp., alt 2 radebyg.

Den 29. 30. 31. saade jeg baaget paa Høylunds søndre ende østre side, saade 2 tdr. 5 skp.

Det var afvekslende med soelskind og stille graat vier. Et par gange fik vi lit torden med lidet regn.

JUNIUS

I de første dage skar vi tørve toe dage ved Lade Gaard og fire dage hiemme, hver dag 4 folk.

Det var et meget behageligt vier den heele maaned med regn og soelskind, men var dog en 8 dages [tid] temmelig nattekulde, at hvor jorden var sig og kold, kom hverken korn eller gres, da ellers gres, byg og havre teede sig temmelig got.

JULIUS

Den 15. slog jeg paa maden, var skikkelig gres og tørt, men blev noget udstadigt vier med regn, men fik dog det sidste sat i stak den 22., aulet 18 læs. Den 20. slog jeg bag Høylund, aulet der 13 læs, 2 læs kløverhøe, var 33 læs.

Vieret var noget udbestendig graat og dog varme til mit i maaneden, da blev det mere klart med nogen torden og ilinger med lidet regn.

AUGUSTIUS

Den 11. høstede jeg rug, hafde 19 traver i Viveholm, 11 traver i den Lille tofte, var saa i alt 30 traver, fylte kun lidet. Den 21. høstede jeg stubbebyg i Kirkemarken 33 traver. Den 23. slog jeg baaget. Kloken 3 om eftermidagen blev det saadan en forfærdelig blæst og storm, saa neppe nogen kunde mindes før at have seet og hørt, tid tagene paa huusene og rygning fløj bort, og mange træer blæste op med rode og falt, frugt og grene af træerne fløy tillige og falt paa jorden, men varede dog kun omtrent 3 timer.

Den 24. 25. og 26. høstede jeg havre og lægbyg, hafde 40 traver havre og 18 traver lægbyg. Vejret var temelig udstadigt med regn og blæst.

SEBTEMBER

Først i denne maaned kiørte jeg byg og havre i huus og blandetkorn 10 traver.

I denne maaned var meget got vejligt med solskind og lidet blæst, og jorden blev saa tør, at man neppe kunde pløje.

Den 25. begynte jeg at pløje til rug paa Høylunds østre side sønder ende.

OCTOBER

Den 12. saade jeg 6 tdr. rug og 2 skp., de 2 skp. var provstig rug, som kostede 4 dr. skp. Den 19. saade jeg 4 tdr., var saa i alt 10 tdr. 2 skp.

I denne maaned var det noget udstadig vejerligt med blest og lidet regn.

I denne maane fik jeg baagen optorsken, aulet 11 tdr.

NOVEMBER

Jeg fik toe læs sette torn hos Jens Nielsen i Blanstrub, som jeg satte bag Høylund imellem mig og Peder Knudsen.

I denne maaned kunde man kun lidet pløje, formedelst lit frost vejerligt og regn og sterk blæst, som konsinoerede bestandig hver anden eller 3de dag bestandig.

DESEMBER

Var saa udrolig med frost lidt snee og sterke stormvinde baade fra østen og sønder tillige fra vesten, som ikke nogen tid har været saa stærke stormvinde, at nogen aldrende kan mindes.

Den 14. fik jeg havren optorsken, aulet 36 tdr. og kostet en td. 5 rbrd., 1 td. byg 8 rbrd., 1 td. rug 12 a 14 rbrd. td.

I kirkeaaet 1815 ere i Fyens stift kopulerede 1650 par.

Fødte	{	af mandkiøn	2524	
		af qvindekiøn	2340	
		hertil udægte	596	<hr/>
				5460

Døde	{	af mandkiøn	1731	
		af qvindekiøn	1604	<hr/>
				3335

Altsaa 2125 flere fødte end døde.

Iblant de fødte ere 47 par tvilinger og to koner have født trilinger. Iblandt de døde ere 226 dødfødte og 1295 bordtdøde i en alder under

10 aar. 435 døde i en alder fra 70 til 80, 263 fra 80 til 90, 32 fra 90 til 100.

Ved udlykkelig hendelser ere omkomen 19 ere drukne, 1 død af at skoldet af en gryde kogende vand, en mand dræbt ved løbske heste, et pigebarn dræbt, qvalt i en sandkule.

Aaret er til ende

Gud os sin naade sende.

ANNO 1816. JANUARIUS

Den 10. fik jeg rugen optorsken, aulet 37 tdr.

Aaret begynte med tyk luft og lit snee og frost, som vedvarede til maanends udgang, og dog nogle dage med tøvejr.

FEBRUARIUS

Den 1. fik jeg bygen optorsken, aulet 64 tdr.

Den 4. 5. og 6. havde vi et stort sneefog, saa at alle vejene maatte øses. Fra den 11. til maanens udgang var det afvexellende med tøe, snee og frost.

MARTIUS

Den 19. begynte jeg at pløje, og pløjet jeg lægjord paa Høylunds nordre ende østre side.

Den heele maadne var det bestandig en stærk østen, norden og nordost vind og frost, saa at vi neppe kunde pløje.

APRILIUS

Den 26. og 27. saade jeg havre i Kirkemarken, og saade jeg 11 tdr. 6 skp.

Den heele maaned var det nesten en stærk østen og nordost vind, saa at rug, gres og træer ej kunde faa nogen fremgang.

MAJUS

Den 6. begynte jeg at pløje og saa stubbebyg. Var temmelig kulde og blest og den 7., men den 8. om eftermidagen begynte det at snee, og om natten imellen den 8. og 9. og med temelig sterk frost og sterk sneefog, at der om morgenen laa snee over alt og en stor deel i gyderne og ved gierderne. Den 11. kunde vi begynde at saa byg igen, men

var dog en temmelig kulde og blest, som nesten holt ved den heele maaned tillige med nogen regn.

Jeg saade 2 tdr. 5 skp. byg i den Lille tofte og 6 tdr. 4 skp. i Viveholm, 4 tdr. paa Høylunds nordre ende østre side i lægjord. Den 30. begynte jeg at saa baaget.

JUNI

Den 1. 4. 5. 6. og 7. saade jeg og baaget, som formedelst det udstadig vejr med regn og blest forhindrede at blive før færdig. Jeg saade i alt 2 tdr. 7 skp. baaget.

Den 2. juni døde min sødster Karen, som bode i Østerby, gift med Peder Nielsen for 2 aar siden, da hun 3 uger forud var bleven lykkelig forløst med en datter, som blev hiemedøbt og kaldet Johane Kirstine, som den 8. var i kirke, da hendes moder samme dag blev begravet, ligesom for 2 aar siden hendes første mand døde, Hans Pedersen, da hun den dag, han døde, blev forløst med en pige, som blev kaldet Kirsten, som kom til kirke den dag, hendes fader blev begravet.

JULI

Den 12. slog jeg paa maden, var skikkelig gres. Vieret var udstadig. Jeg aulet 19 læs høe paa maden og 14 bag Højlund, 3 læs kløverhøe, er saa 36 læs i alt.

AUGUSTI

Den 22. høstede jeg rug, havde 34 traver, var meget udstadigt vier med regn og blæst den hele maaned.

SEPTEMBER

Den 2. høstede jeg stubbebyg, hafde 35 traver. Den 10. høstede jeg havre, havde 36 traver. Akorderede med presten om min tiende at give ham hver 10de skeppe.

I denne maaned var det nogenledes got vierligt.

Den 24. begynte jeg at pløje til rug.

OCTOBER

Den 12. saade jeg 1 td. 4 skp. rug, de ti skp. var aulet efter 2 skp. provsti rug, og de 2 skp. kiøbte jeg og gav 5 rbrdr. for skipp. Den 16. saade jeg 3 tdr. og den 23. saade jeg 4 tdr. 5 skp., var saa i alt 8 tdr. 7 skp.

I denne maaned var det meget med blest fra øster og af og til med regn.

NOVEMBER

Til den 4. fik jeg 7 agre paa Høylunds søndre ende østre side pløjet til stubbebyg, som i aar blev indeelt i 10 agre. Vinteren begyndte den 5. og 6. med snee og frost, som holt ved til maanends udgang, men var dog maadelig med frosten.

DESEMBER

Var ligeledes med lit frost og lit snee og imellen tøvøj, som holt ved til aarets ende.

Prisen var i denne maaned rug 17 rdr., byg 13 a 14 rdr., havre 8 rdr., baaget 17 rdr.

Udi kirke aaret 1816 ere i Fyens stift kopulerede 1506 par.

Fødte	{	af mandkiøn	2372	Høy alder opnaet		
		af qvindekiøn	2266		fra 70 til 80	415
		udægte	<u>554</u>		fra 80 til 90	243
			5192	fra 90 til 100	33	
Døde	{	af mandkiøn	1534			
		af qvindekiøn	<u>1532</u>			
			3066			
		altsaa	2126	fleere fødte end døde.		

Iblandt de fødte er 50 par tvillinger, iblandt de døde er 212 dødfødte og 1151 ere bordtdøde i en alder under 10 aar.

Odense kiøbstad kopulerede 74 par.

Fødte	{	af mandkiøn	73	
		af qvindekiøn	88	
		udægte	<u>33</u>	
			194	
Døde	{	af mandkiøn	86	
		af qvindekiøn	<u>85</u>	
			171	
		altsaa	23	fleere fødte end døde.

Aaret det er nu til ende
O Gud vi tak til dig opsende.

Anders Andersen Holevad den 31. desember 1816

ANNO 1817. JANUARUS

Vieret var med lit regn og snee og undertiden lit frost, og man kunde ogsaa begynde at pløje.

Priserne begynte at stige, at en tønne rug var til 20 a 22 rdr., en tønne byg til 18 rdr. og 19 rdr., en tønne havre til 10 rdr.

Den 4. fik jeg rugen optorsken, aulet 35 tdr., den 16. fik jeg min baaget optorsken, aulet kun 3 tdr. Den 30. fik jeg min havre optorsken, aulet 46 tdr.

FEBRUARUS

Denne hele maaned var det et sterk sønder og vester vinde med temmelig regn tillige, saa at vejen vare ganske daarlige at komme frem paa.

Den 28. fik jeg optorsken, aulet byg 59 tdr.

Fyens stift.	Rug 1 td.	17 rbdr.	55 sk.	N.V.
Kapitels taxt for	Byg 1 td.	12 rbdr.	31 sk.	N.V.
1816 aars afgrøde	Havre 1 td.	7 rbdr.	17 sk.	N.V.

MARTIUS

De første 8te dage af maaneden var det et behagelig got vejerligt, men blev saa til maanens udgang et meget udstadigt vejr med regn og blest, at jorden var vaad, at man snart ikke kunde pløje.

Den 1. begynte jeg at pløje, og pløjet jeg lægjord i toften.

Jeg aulet 8 lpd. reent kløver og saade 2½ lpd. i den Lille tofte.

APRILIS

Den 9. begynte jeg at pløje til havre. Den 14. saade jeg 3 tdr. 4 skp. havre i den Lille tofte, og den 24. saade jeg 8 tdr. 2 skp. i Viveholm, var saa i alt 11 tdr. 6 skp.

I dene maaned blev en temmelig sterk tøre og natte frost med end haard blesende vind fra nord nordost og nordvest og kuglinger med snee og hagel, og jorden blev saa tør, at man neppe kunde pløje.

MAJUS

Den 5. begynte jeg at pløje til byg paa Høylunds sønder ende øster side, og saade jeg 9 tdr. 4 skp. Den 19. begynte jeg at saae lægbyg i toften, og saade jeg 3 tdr. 4 skp., var saa i alt 13 tdr., og jeg saade 4 skp. hørfrø.

Den første halve maaned var det sterk tøre og blest, men blev saa forandret med regn og mildt vejrligt, at rugen og greset og frugtrær teede sig got.

JUNIUS

Den 2. 3. 4. saade jeg baaget 12 skp. i toften.

Den heele maaned var med mildt vejrligt og lit regn, og alting tede sig got.

JULIUS

Den 10. og 11. slog jeg paa maden, var skikkelig gres, og fik vi i aar de Abore mend Erik Jensen, Erik Rasmusen og Iver Jeppesen og Peder Hansen i Sandager til at op grave aaen, som var saa tilgroet, at vandet ikke kunde faa noget løb, men det blev saadan et reg[n]vejr i nesten 14 dage, at ingen kunde faa noget høe bierget.

AUGUSTIUS

Den 6. og 7. gjorde vi kreverhøe i Kirkemarken, og den 8. og 9. kiørte det ind, 28 læs, som næsten fylte slyden saa nær som 2 læs made høe. Den 11. kiørte jeg det hiem fra maden, som blev sat i hes, og den 12. det bag Høylund, som og blev sat i hes. Fra maden 12 og fra Høylund 11 læs, var saa i hesset 23 læs.

Den 19. høstede jeg rug, havde 32 travet. Den 31. kiørte jeg ham i huus.

Var næsten den heele maaned med reg[n]vejr, at knap to dage tillige var tørvejr.

SEPTEMBER

Den 3. 4. 5. og 6. høstede jeg stubebyg og havre, 40 travet byg, 45 travet havre. Den 11. slog jeg baaget, den 12. høstede lægbyg, 20 travet. Den 20. fik jeg det sidste kiørt hiem, fik det i huus uden baageden, som jeg satte i hæ, hafde 12 læs, men var saa besat med pileurter, at den minste deel var kun baaget.

I denne maaned var det nogen ledes tørre vejr, men var saa stille og taaget, at det var middag, førend det kunde kiendes, at det var tørt.

OCTOBER

Den 2den begynte jeg at pløje til rug i toften. Den 10. saade jeg 4 tdr. rug, og den 17. saade jeg 5 tdr. 1 skp., var saa i alt 9 tdr. 1 skp.

Denne heele maaned var det got tørrevejr, men var temmelig natte kulde.

Den 31. october dette aar blev her i Dannemark holden en jubelfæst¹⁴ til erindring om Luteri reformations begyndelse for 300 aar siden. Fæsten blev saaledes andornet, at den skulde holdes i 3 dage over alt baade i kiøbstæder og paa landet nemlig den 31. october, den 1. og 2. november. Den 31. october og den 2. november blev overalt prædiket, men den 1. november skulde der disputeres i de lærde skoler. Den 30. octob. skulde der ringes og kimes med alle kloker i kirkerne om eftermidagen og ligeledes om morgenen paa den første og sidste høytidsdag. I fæstninger og hvor der havdes kanoner skulde de den første dag om morgen forkynde fæsten med kanonernes løsning og ligeledes den sidste dag om aften ende fæsten.

NOVEMBER

I dene maaned fik jeg stubbejorden pløjet.

Var meget udstadigt vejr baade med regn og blest.

DESEMBER

Den 18. fik jeg rugen optorsken, aulet 34 tdr.

Først i maaneden var det ligesom faarige med regn og blest, men blev saa vinter med frost og snee, og var tillige saa gladt at ingen kunde ride eller kiøre uden de vare skierpede og varede til maanends udgang.

I kirkeaaet 1817 ere i Fyns stift kopulerede 1398 par.

Fødte	{	af mandkiøn	2518
		af kvindekøen	2399
		hertil udægte	<u>563</u>
			5480
			<u>2953</u>
		altsaa	2527 fleere fødte end døde.

Døde	{	af mandkiøn	1478
		af qvindekiøn	1475
			<u>2953</u>

Iblandt de fødte ere 37 par tvilinger. Iblandt de døde er 208 dødfødte og 1080 bortdød i en alder af 10 aar.

Udsædvanlig høy alder opnaaet

375 en alder fra 70 til 80 aar

270 en alder fra 80 til 90 aar

27 en alder fra 90 til 100 aar.

Odense kiøbstad kopulerede 60 par.

Fødte	{	af mandkiøn	106
		af qvindekiøn	96
		udægte	<u>42</u>
			244

Døde	{	af mandkiøn	80
		af qvindekiøn	<u>86</u>
			166

Fødte 244

Døde 166

altsaa 78 fleere fødte end døde.

Nu er da dette aar til ende

Giv vi din godhed ret vil kiende.

ANNO 1818. JANUARUS

Den 6. fik jeg havren optorsken, aulet 49 tdr. Var tøvejer den hele maaned og fugtig vejrlig.

Prisen paa rug a td. 10, 11 a 12 rbdr. N.V., byg a td. 8 a 8½ rbdr., havre a td. 5 rbdr.

FEBRUARUS

Den 6. fik jeg byen optorsken, aulet 44 tdr.

I denne maaned var det ogsaa tøvejr undtagen nogle dage med lit frost, endeel begynte at pløje.

MARTIUS

Den 3. marti midstede jeg en 3 aars hest, som var indvortes syg. Den 11. købte jeg en gul hoppe 16 aar for 48 rbdr. N.V.

Den 9. begynte jeg at pløje lægjord i Hans Eglersens mark.

Denne maaned var som forige med udstadigt vejr, og vejene var meget slette at komme frem paa.

APRIL

Den 8. om formidagen kom ildløs paa Barløse gaard, som i en hast lagde heele gaarden i aske.¹⁵ Deres indboe blev for det meste redet, men 12 til 14 kreatur smaat og stort bleve brendte.

Den 9. begynte jeg at pløje til havre paa Høylunds søndre ende østre side. Den 27. 28. og 29. saade jeg havre, saade 11 tdr. 3 skp.

Maanend begynte med udstadigt vejr med regn og blest, og var jorden meget vaad. Fra 19. til 23. var skikkelig godt tørre, men den 24. var det et stærk sneevejr og den 25. med regn, at jorden igen blev saa skiden, at man paa mange steder ikke kunde pløje eller saa.

MAJUS

Den 8. begynte jeg at saa stubebyg paa Høylunds nordre ende østre side, saade jeg 9 tdr. Den 21. 22. 23. 25. og 26. saade jeg lægbyg i Hans Eglesens mark. Saade 4 tdr.

Den første halve maaned var det udstadig vejr, men den sidste deel af maanend var mildt vejerligt med solskind, og baade rug og græs fik god fremgang.

JUNIUS

Fra den 1. til den 5. saade jeg baaget i Hans Eglesens mark og i Gamle Mølle, saade 20 skp.

Den heele maaned var det bestandig tørre undtagen den 22. og 23., da det regnede temmelig.

JULIUS

Den 10. slog jeg paa maden, var skikkelig græs og tørt, fik 19 læs. Kløverhøet var maadeligt i aar, jeg fik 6 læs. Paa Høylund fik jeg 15 læs og i toften 4.

Var næsten tørreveje den heele maaned utagen et par dage, da det regnede lit, men ikke til hinder for høbiering.

Augustius

Den 12. høstede jeg rug i toften, havde 30 traver. Den 19. høstede jeg havre, havde 20 traver, men var smaae. Den 22. høstede jeg stubbebygd, 22 traver, var ogsaa smaat. Lægbygen var meget smaa. Havde saaet 4 tdr., var kun $7\frac{1}{2}$ trave. Den 28. og 29. regnede det lidet, var ellers den heele maaned et behagelig høstvejerlig.

SEBTEMBER

Den 9. slog jeg baaget om, og den 19. kiørte ham ind. Den 25. begyndte jeg at pløje til rug i Gamle Mølle, og den 30. saade jeg 2 tdr. rug og $1\frac{1}{2}$ skp. hvede i Gamle Mølle.

Det var smukt og behagelig soelskind den heele maaned.

OCTOBER

Den 5. saade jeg 1 td. 4 skp. rug, og den 10. saade jeg 3 tdr. rug og den 16. saade 4 tdr. i Hans Eglesens mark, var saa 8 tdr. 4 skp. og de andre toe tdr. til, er saa i alt 10 tdr. 4 skp. rug. Den 15. fik jeg rugen optorsken, aulet 39 tdr., den 23. fik jeg baagen optorsken, aulet 17 tdr., og den 31. havren optorsken, aulet 28 tdr.

Den 3. 7. 8. 13. og 14. regnede det temmelig, men var den anden tid soelskind og got vejerlig.

NOVEMBER

I denne maaned fik jeg stubbejorden pløjet i toften.

Var ganske tørvejer den hele maaned.

DECEMBER

Den 20. fik jeg bygen optorsken, aulet 27 tdr. I denne heele maaned var det taage og frost, men dog kun lidet og magelig vinter vejerligt.

Fra mikels dag til juul var prisen paa kornet rug 9 a 10 dr. td., bygd 9 a $8\frac{1}{2}$ dr. td., havren 5 dr. a 5 dr. 2 mk.

ANNO 1819. JANUARIUS

Aaret begynte med got vejerligt tøvejer og reent, at jorden var ganske beqvem til at pløje. Den 18. begynte jeg at pløje lægjord paa Højlunds vestre side sønder ende.

FEBRUARIUS

Den første uge var det lit frost, men siden var det tøvejr og lidet regnvej. I denne og forige maaned var priserne rug 9 rdr., byg 7 rdr., havre 5 rdr.

MARTIUS

Den 25. begynte jeg at pløje til havre. Det var et meget behagelig foraars vejerlig. I denne faste var der kuns ringe pris paa heste, da mange vilde selge, men ingen vilde købe, og over alt iblandt folk var stor mangel for penge.

APRILIUS

Den 5. 6. 7. saade jeg havre paa Højlunds nordre ende østre side, saade 10 tdr. 5 skp.

Det var et meget behageligt vejerligt, mildt og lidt regn, saa at alting begynte at faa fremgang. Baade rug og græs og frugttræer teede sig godt.

Den 23. begynte jeg at saa stubbebyg og saade alt min stubbebyg i denne maaned, saade 9 tdr. i toften.

Der var de, som begynte den 7. at saa byg.

MAJUS

Den 10. 11. 12. og 13. saade jeg lægbyg paa Høylunds vestre side sønder ende, saade 3 tdr. Den 25. 26. 27. 28. og 29. saade jeg baaget, saade 3 tdr.

I denne maaned var det bestandig tørre, og jorden var temmelig haard at pløje, og alting begynte at see temmelig bart ud, men vi ventede ver dag regn.

JUNIUS

Regnen blev borte hos os til den 23., da det der kom en torden kuel, men kom lit, saa lit meer de andre dage. Det har nesten tornet af og til den heele maaned, og paa adskillige stæder her i landet har det regnet temmelig som ved Midelfart og der omkring. Og ved Nyborg og i egnen der omkring stod kornet godt, da det her i egnen ved Assens stod byg og havre kuns maadelig og lidet græs.

JULIUS

Fra den 1. til den 13. fik vi skikkelig regn, saa at byen kom til at

skride godt, men han var over alt saa tynd, og der kom meget først op ved Sandt Hans dag, men kunde ingen fremgang faa.

Den 14. slog jeg paa maden og den 17. satte det i stak og den 20. kiørte det hjem, fik 14 læs, og var maden gandske tør.

Den 23. høstede jeg rug, hafde 30 traver. Den sidste deel af maaneden var gandske tør. Den 31. kiørte jeg høe fra Højlund, fik 12 læs.

AUGUSTIUS

Den 3. og 5. høstede jeg stubebyg, havde 33 traver. Den 7. høstede jeg havre, havde 18 traver. Den 17. kiørte jeg høe af toften, fik 5 læs. Den 28. kiørte jeg terske kløven ind, fik 5 læs. Den heele maaned var det bestandig tørvejer undtagen den 7. og 10., da det regnede lidt.

SEBTEMBER

Den 10. kiørte jeg baagen ind, fik 6 læs. Den 13. 14. og 15. kiørte vi dynd af Viveholms kær, som den gang var saa tørt, at ikke var en draabe vand. Det var netop 40 aar siden, det sidst var ryttet. Den 22. begyndte jeg at pløje til rug, og den 27. saade jeg 3 tdr. Den heele maaned var det bestandig tørre vejr.

OKTOBER

Den 4. saade jeg 4 tdr. rug, og den 12. saade jeg 2 tdr. 4 skp. rug og 2 skp. hvede, var saa i alt 9 tdr. 4 skp. rug paa Højlunds vestre side sønder ende. Et par dage midt i maaneden var regnvejr, ellers gandske tørvejr.

NOVEMBER

Den 12. fik jeg rugen optorsken, aulet 37 tdr.. Den 18. og 19. begyndte det at fryse og snede tillige, at kræaturet maatte i huus, men blev dog strax tøvejr til maanedes udgang.

DESEMBER

Den 1. fik jeg baagen optorsken, aulet 6 tdr. Den 11. fik jeg bygen optorsken, aulet 38 tdr. Den 18. fik jeg havren optorsken, aulet 18 tdr.

Den 16. i denne maaned blev giort forandring med stolestaderne i Holevad kirke. – Før end denne forandring var det saaledes: Ved den søndre side fra prædikestolen til kirkedøren var stolestader til mændene saaledes. No. 1 Peder Østerbyg gangstadet og Anders Holevad ved muren. No. 2 Jørgen Madsen i Mygind gangstadet og Peder Knudsen

Mygind ved muren. No. 3 Hans Nielsen gangstadet og Niels Mikelsen ved muren bege fra Rabøl. No. 4 Isak Mouridsen i Mygind gangstadet og Kristen Hansen i Smerup ved muren. No. 5 Kristian Bang i Smerup gangstadet og Jakob Nielsen i Karup ved Muren. No. 6 Anders Knudsen i Karup gangstadet og Hans Hansen i Karup ved muren. No. 7 Jeppe Pedersen i Smerup gangstadet og Lars Jørgen Raahav ved muren.

Ved den sønder side oven for prædikestolen var til qvindfolk saaledes. Den øverste no. 1 var Isak Mouridsens. No. 2 Hans Nielsens i Rabøll. No. 3 Anders Knudsens i Karup. No. 4 Hans Hansens. I No. 5 Niels Mikelsens i Rabøl. Disse 5 stole blev forandret til karlestole. Ved den nordenside er de 5 øverste stole til samme gaarde som før. Nemlig no. 1 Peder Knudsens i Mygind. No. 2 Jakob Nielsen i Karup. No. 3 Kristen Hansen i Smerup. No. 4 Jeppe Pedersen i Smerup. No. 5 Anders Andersen i Holevad. En liden stoel lige for den store pille var før Kristian Bangs, mens nu blev ingen tildeelt. Den første stoel næst døbefonten har altid været brugelig til dem, som bære børn og dem, som giver pat, og ellers har Anders Knudsens kone i Karup haft denne stoel i besidelse indtil i aaret 1803, da Jakob Bang i Smerup fik ham i besidelse, maaske for at han var en ven af græve Ranzav, som den tid ejede kirken. Den første stoel nest efter er til Peder Nielsens qvindfolk i Østerby. Den anden til Kristian Bang. Den 3de til tvillinggaarden i Mygind. Den 4de til Raahavgaarden og den 5te til Ladehuset. Den 6. har været Isak Mouridsens karlestoel, men for en 40 aar siden blev indrettet til husmand Niels Pedersens kone i Mygindlund, som var Isaks huusmand. Den 7. var til Holevadgaardens karle, den 8. til Hans Jørgensen i Mygind, den 9. til Kristian Bang i Smerup, den 10. til Peder Nielsen i Østerbye, den 11. til Peder Knudsen i Mygind, den 12. til Hans Nielsen og Niels Mikelsen i Rabøl, den 13. til Jeppe Pedersen i Smerup og Lars Jørgensen i Raahav, den 14. til Isak Mouridsen i Mygind, den 15. til tvillinggaarden i Mygind, den 16. til Peder Knudsen i Mygind, den 17. til Ladehuset.

Ved den sønderside fra kirkedøren og nedentil var no. 1 fra kirkedøren Jakob Nielsens i Karup, no. 2 Anders Knudsens og Hans Hansens i Karup, no. 3 Kristen Hansen i Smerup, den 4. til Peder Nielsen i Østerbye, den 5. til Kristen Bang i Smerup, den 6. til Hans Nielsen i Rabøl, den 7. til Anders Knudsen i Karup, den 8. ved jeg ikke hvem tilhørte.

Men nu blev saaledes forandret: Ved den sønder side fra prædiksto-

len neden til no. 1 Peder Nielsen i Østerby og Anders Andersen i Holevad. No. 2 Peder Knudsen, Jørgen Madsen og Hans Jørgensen i Mygind. No. 3 Hans Nielsen og Niels Mikelsen i Rabøl og Jakob Nielsen i Karup. No. 4 Isak Mouridsen i Mygind og Kristen Hansen i Smerup. No. 5 Kristian Bang og Jakob Bang i Smerup. No. 6 Anders Knudsen og Hans Hansen i Karup. No. 7 Jeppe Pedersen i Smerup og Lars Jørgensen i Raahav. No. 8 Peder Larsen i Laden, Peder Sørensen Smed, Hans Andersen og Anders Jensen Bækager. No. 9 Peder Hansen Mellemskov og Lars Jørgensen Mygindlund. No. 10 Jens Rasmussen Karuphus og Hans Jensen Bekager. No. 11 Jørgen Nielsen Karuphus, Rasmus Rasmusen og Peder Hansen i Smerup. No. 12 Kristen Rasmusen Mygind Lund og Mads Hansen Hermand. No. 13 Kristen Hansen Skræder i Mygind Lund og Tønnes Pedersen i Mygind og til præstens karl, som kører til sogns. No. 14 Isak Mouridsens karle. No. 15 til Peder Niensens karle i Østerby.

Oven for prædikestolen ved sønder side den øverste no. 1 til Hans Niensens karle i Rabøl. No. 2 til Peder Knudsens i Mygind. No. 3 til Niels Mikelsens i Rabøl. No. 4 til Jakob Bang i Smerup. No. 5 til Jeppe Pedersens i Smerup. Ved den norderside til qvindfolk. Den øverste no. 1 Peder Knudsen i Mygind. No. 2 Jakob Nielsen i Karup. No. 3 Kristen Hansen i Smerup. No. 4 Jeppe Pedersen i Smerup. No. 5 Anders Andersen i Holevad. En liden stoel, som ingen blev tildeelt. Den første stoel ved døbefonten no. 1 til Jakob Bang. No. 2 til Peder Nielsen i Østerby og Niels Mikelsen i Rabøl. No. 3 til Hans Nielsen i Rabøl og Kristian Bang i Smerup. No. 4 til Hans Jørgen og Jørgen Madsen i Mygind. No. 5 til Lars Jørgensen i Raahau. No. 6 til Anders Knudsen og Hans Hansen i Karup. No. 7 til Isak Mouridsen i Mygind. No. 8 til de 4 grævens husmends koner Peder Lade, Peder Sørensen Smed, Hans Andersen og Anders Jensen Bækager. No. 9 Lars Jørgensen Mygindlund, Peder Hansen Mellemskove og Hans Jensen Bækager. No. 10 Jørgen Nielsen Skræder, Rasmus Rasmusen Væver og Kristian Pedersen Bøkker. No. 11 Jens Rasmusen Karup Hus, Kristen Rasmusen i Mygind Lund og Mads Hansen Hermand. No. 12 Kristen Hansen Skræder i Mygind Lund og Tønnes Pedersen i Mygind.

Saa begynder karlestole den 1. Anders Andersen i Holevad. No. 2 Kristian Bang i Smerup. No. 3 Kristen Hansen i Smerup. No. 4 Jakob Nielsen og Hans Hansen i Karup. No. 5 Anders Knudsen i Karup og Lars Jørgensen i Raahav. No. 6 Tvillinggaarden i Mygind.

ANNO 1820. JANUARIUS

I december forige aar begynte vinteren med frost og snee og i januari ligeledes, og var det en meget god kanevej den heele tid, men var stor mangel for vand paa mange stæder.

FEBRUARIUS

Først i maaneden kom tõe, som var til stor glæde for mange, som manglede vand, men saa igen vinter til maanens udgang.

MARTIUS

Den 8. begynte folk somme stæder at pløje, mens var ikke ret optøet før den 17. og 18., da vi kunde pløje alle stæder.

I dette foraar opsatte jeg en vold tvert over Højlund og blev til toe læg ved den sønder ende og toe ved den norder ende, og pløjet jeg lægjord ved norder ende vestred side.

I denne heele maaned var bestandi tørrevejr, da der kom tõe, men ikke regn.

APRIL

Fra den 17. til 21. saade jeg havre i toften, og saade jeg 11 tdr. havre. Den 27. begynte jeg at saa stubbebyg til 6te maj, saade 8 tdr. i Hans Eglesens mark og 2 tdr. i Gamle Mølle.

I denne maaned var det af og til lit regnvejr, men ellers mildt og godt vejerligt.

MAJUS

Den 15. og 16. saade jeg 2 tdr. byg i lægjord paa Høylunds nordre ende vestre side. Den 29. begynte jeg at saa baaget.

I denne maaned var temmelig regn af og til.

JUNIUS

Fra den 1. til den 6. saade jeg baaget, saade i alt 3 tdr. 4 skp.

Denne maaned var med lit regn og mildt vejerligt, til de 4 sidste dage var det en sterk blest fra vester. Kornet tede sig godt.

I denne maaned blev vores kirkegaard sløfet og jevnedt, og alt kirkegaarden blev jndeelt til heele sognet til begravelsested, da forud var kun jordet lig ved den sønder side paa kirken.

Paa tiden var her i sognet 16 gaardmænd og 16 huusmænd, og blev

der 8 gaardmænd og 8 huusmænd ved hver side af kirken, som var ved den sønder side de 4 Mygind gaarmænd og de 4 Smerup gaarmænd og 4 huusmænd fra Mygind, nemlig Peder Klausen, Peder Hansen, Mads Hermand og Ole Rasmusen, og 2 huusmænd fra Smerup Niels Karlsen og enken Bierte Børres og 2 fra Karuphus Jørgen Nielsen og Jens Rasmusen. Ved den norden side Rabøl, Raahav, Karup, Østerbye og Holevad og 8 huusmænd Kristen Rasmusen, Kristen Hansen og Lars Jørgensen Mygindlund og Hans Jensen, Anders Jensen, Hans Bøkker Bækager, Peder Sørensen Smed og Peder Larsen Laden.¹⁶

JULIUS

Den 10. slog jeg paa maden og den 13. satte det i stak. Var ganske tørt, fik 14 læs. Den 15. og 18. slog jeg bag Højlund, fik 10 læs. Den 20. slog i toften, fik 4 læs.

I den heele maaned var tørre undtagen et par kule regn.

AUGUSTIUS

Den 12. høstede jeg rug paa Højlunds vestre side sønder ende, hafde 50 traver, som den 18. kom i hus og fylte de toe gulve ved den store loe og koehus og faarehus, at ikke siden jordeling har rugen fylt saa meget. Den 14. og 15. høstede jeg stubbebyg i Hans Eglesens mark, som var smaa, var 25 traver. Den 17. høstede jeg byg i Gamle Mølle, var 8 traver, og den 23. høstede jeg lægbyg paa Høylunds nordre ende vestre side, var 4 traver. Den 28. høstede jeg havre i toften, var 45 traver. Jeg havde 8 læs byg og 8 læs havre i hæs. I denne maaned var det tørre vejer undtagen den 9. 22. og 29., da det regnede lit, men blev strax got vejerlig igen.

SEBTEMBER

Den 23. begynte jeg at pløje til rug, og den 29. saade jeg 6 tdr., og den 6. oktober saade 3 tdr.. Den 12. saade jeg 2 tdr. 4 skp. rug og 3 skp. hvede og 1 skp. Sandt Hans rug.

I denne maaned var det got vejerligt, var et par dages regnvejr.

OCTOBER

Den 17. begynte jeg at pløje lægjord i Kirkemarken. I dene tid var priserne saaledes: Rug 3 rdr. n.v., byg 14 a 15 mk. n.v., havre sidst i september 15 mk., men i denne maaned var prisen kun 8 a 10 mk. n.v.

Vejeret var som i forige maaned.

NOVEMBER

I dene maaned fellede jeg stubbejord paa Højlunds sønder ende vester side.

I dene maaned blev plantet træ paa Holevad kirkegaard ru[n]dt om ved steenmuren og fra kirkeporten og vaabehuset to rader træ, som var eske og elm og abil, og ved den øster ende to rader træ til Ladehuset en stig til de fra Mygind byg.

Vejret var som i forige to maaneder.

DESEMBER

Den 1. fik jeg baagen optorsken, aulet 13 tdr. 5 skp. Den 16. fik jeg rugen optorsken, aulet 61 tdr. 4 skp. Den 29. fik jeg bygen optorsken, aulet 40 tdr. 3 skp. Priserne var rug 14 a 15 mk. td., byg 11 a 12 mk. td., havre 7 a 7½ mk. td., alt N.V.

Vinteren begynte den 15. med lit frost og veblev saaledes til aarets udgang.

FYENS STIFT

8 amter, 14 herreder, 195 kirker, 122 herregaarde fri og udfri, 9 kjøbstæder 1. Odense, 2. Kierteminde, 3. Assens, 4. Midelfart, 5. Svenborg, 6. Faaborg, 7. Nyborg, 8. Bogense, 9. Rudkiøbing paa Lange-land.

Odense amtstue	}	5 hereder	51 kirker	26 heregaard	12544
Odense, Dalum og St. Knuds amters					
Ruggaards amt	}	1 hereder	12 kirker	9 heregaard	4104
Assens amtstue					
Assens amt	}	1 hereder	20 kirker	11 heregaard	4704
Hindsgauls amt					
Nyborg amtstue	}	4 hereder	78 kirker	50 heregaard	18200
Nyborg amt					
Tranekier amt		2 hereder	14 kirker	15 heregaard	3800
		14 hereder	195 kirker	122 heregaard	47408[!]

1821-1846

ANNO 1821. JANUARI

Vinteren var med lit frost og lit snee, men vejene var altid fremkomelig.

Priserne var 1 tde. rug 15 mk., 1 tde. byg 11 mk., 1 tde. havre 7 mk. alt N.V.

Den 12. fik jeg havren optorsken og aulet 46 tdr.

FEBRUARI

Vinteren var ligesom i forige maaned og priserne var og det samme, og overalt klagedes for penge, tid alt hvad som skulde kjøbes var i høj pris, og skatterne var ogsaa store efter prisen paa det bonden havde at selge.

MARTIUS

Den 5. begynte jeg at pløje og pløjede jeg læg i Kirkemarken. Den 27. begynte jeg at pløje til havre.

Til mit i maaneden var det temmelig nattekulde, men de sidste 8 dage var det et behageligt foraaers vejr.

I denne maaned var priserne rug 1 tde. 3 rdr., 1 tønde byg 14 mk., 1 tønde havr 9 mk.

APRIL

Den 5. 6. 7. 9. og 10. saade jeg havre, saade 11 tdr. 4 skp., og 2 skp. ertter i Hans Eglesens mark og 2 tdr. 3 skp. i Gamlemølle. Er saa ialt 13 tdr. 7 skp. Og saade 2 lpd. kløver i Gamlemølle, i Hans Eglesens mark saade jeg aune. Den 26. 27. 28. og 30. saade jeg stubbebyg paa Højlunds sønder ende vestre side.

Var et meget behageligt foraaers vejerlig og alting var tidlig i grøde. Gres, rug og træerne stod altsamen godt.

MAJ

Den 2. blev jeg ferdig med stubbebyggen. Saade 10 tdr. 2 skp. Den 9. 10. og 11. saade jeg lægbyg i Kirkemarken 13 skp. byg og 15 skp. blandetkorn og 4 skp. høfrø.

Dene maaned var bestandig tørre veje.

JUNIUS

Den 4. 5. 6. 7. saade jeg baaget i Kirkemarken. Saade 2 tdr.

I denne maaned var sterk tørre og temmelig natte kulde, saa at baade korn og græs stod kun maadelig.

JULIUS

Den 11. slog jeg paa maden, var lidet græs, og den 13. satte jeg det i stak og den 20. kiørte det hiem af 7 læs, bag Højlund 8 læs og i toften 2 læs og 1 læs kløver.

Ligeledes stærk tørre og hede til de sidste 8 dage i maaneden, da begynte det med lidet regn.

AUGUSTIUS

Den 11. høstede jeg rug, hafde 41 traver, den 15. og 16. høstede jeg havre, havde 29 traver, men fylte kun lidt. Den 27. høstede jeg stubbebyg, havde 21 traver og 4 traver lægbyg og 4 traver blandetkorn. Bygen var smaa og lidet groet og en deel var ikke skridet ud.

De første 12 a 14 dage var regnvier af og til, men den øvrige tid af maaneden var tørre veir.

SEBTEMBER

Den 3. og 4. kiørte jeg bygen ind. Den 11. begynte jeg at pløje til rug. Den 14. slog jeg baage. Den 18. saade jeg 21 skp. rug og 1 skp. hveede, den 20. saade jeg 8 skp. rug, den 28. kiørte jeg baage ind i alt 3 læs. Fra den 8. til maanens udgang var næsten bestandig regn, og der var mange stæder korn ude, som kom kun maadelig i huus.

OCTOBER

Den 8. 9. og 10. saade jeg 5 tdr. 5 skp. rug, var saa i alt 9 tdr. 2 skp. Denne heele maaned var et got milt vejerlig. Priserne var rug 1 tde. 15 a 16 mk., byg 1 tde. 13 a 14 mk., havre 8 a 9 mk. tde., smør 1 ¼ <fjerding> 8 a 8½ og 9 rdr., men hvad som skulle kiøbes var et lispund jern 9½ mk. og en skæppe salt 4½ mk.

NOVEMBER

Denne heele maaned var temelig regnvejr snart ver dag, at der blev overflødig vand paa jorden. Priserne var som i forige maaned.

I dette aar gav vi skattekorn 6 skp. rug og 6 skp. byg af hver tde. hartkorn, og rugen skulde tørres.

DECEMBER

Var ligesom i forige maaned med regnvejr.

Priserne var som i forige maaned.

Den 3. fik jeg rugen optorsken, aulet 51 tønder.

Kapitels taxt for aaret 1820 aars afgrøde

Rug 1 tde. 2 rdr. 24 sk. sølv. 2 rdr. 78 sk. navne verdi.

Byg 1 tde. 1 rdr. 65 sk. sølv. 2 rdr. 9 sk. navne verdi.

Havre 1 tde. 1 rdr. 6½ sk. sølv. 1 rdr. 30 sk. navne verdi.

Holevad sogns hartkorn	123 tdr. 5 skp. 2 fk. 4/9 alb.
Sandager sogns hartkorn	128 tdr. 7 skp. 2 fk. 1 alb.
Orelunds hartkorn	19 tdr. 5 skp.
Præstegaarden i Sandager	4 tdr. 4 skp. 3 fk. 1 alb.
Puge mølle	4 tdr. 4 skp. 1 fk.
af en gaard i Nakke 3 td.	
og Brohuse 3 skp.	3 tdr. 3 skp.
	<hr/>
	Er 284 tdr. 6 skp.-fk. 24/9 alb.

1822. JANUARIUS

Aaret begynte med tøe og var nesten bestandig med tøe og under tiden stærk blæst og storm og et par dage med lit frost, priserne var som i forige maaneder.

Den 7. fik jeg bygen optorsken, aulet 31 tdr. Den 19. fik jeg havren optorsken, aulet 40 tdr.

FEBRUARIUS

Denne heele maaned var bestandig tøevejr og milt vejerlig, at vi kunde begynde at pløje, og pløjet jeg læg jord i den Lille tofte og i Viveholm.

Kapitels taxt for aaret 1821.

Rug	2 rdr. 3 mk. 15 sk.	} navne verdi.
Byg	2 rdr. 2 mk. 12 sk.	
Havre	1 rdr. 2 mk.	

MARTIUS

Nesten heele maaneden var temmelig stærk blæst fra vester og synden, men allerstekest den 23., og den 30. var det en strek regn fra nordvest

og den 31. en sterk storm fra norden. I denne maaned var mange færdig med at pløje til havre og nogle hafde saæt vikker og erter.

APRIL

Den 6. saade jeg 1 skp. erter og 1 tde. vikkehavre, den 9. og 11. saade jeg 12 tdr. havre paa Højlunds sønder ende vester side. Til den 13. var det en stærk østen vind og nattefrost.

Den 25. 26. 27. 29. og 30. saade jeg stubbebyg paa Højlunds nordre ende vester side.

Fra den 13. til maanends udgang var det et meget behagelig foraaers vejr. Rugen var overalt tend meget godt, at man og de sidste dage i april kunde see vippene i rugen.

MAJ

Den 1. og 2. saade jeg og stubbebyg, saade 3 tdr. blandetkorn og 7 tdr. 4 skp. byg. Den 6. 7. og 8. saade jeg lægbyg 2 tdr. 2 skp. og 4 skp. hørfrø i den Lille tofte og 1 tde. 2 skp. i Viveholm.

I denne heele maaned var et bestandig tørre og heede

JUNI

Den 1. og 3. saade jeg baaget, saade 11 skp. og den 15. saade jeg 3 skp., var saa i alt 14 skp.

I denne heele maaned var stærk tørre og blest, saa at alting baade korn og græs saae maadelig ud, thi det saa undertiden ud til regn, men gik hen med blest, at næsten ingen kan erindre saa tør en sommer. Prisen paa en $\frac{1}{4}$ <fjerding> smør var 9 rdr. og 8 dr. 3 mk. soler <solvværdi?>.

Den sidste dag i denne maaned kom en stærk torden og en meget stærk regn til alles største glæde.

JULIUS

Den 6. og 8. slog jeg paa maden, var meget udstadig vejerlig, at det blev kun maadelig sat i stak, fik 13 læs. Den 12. og 13. slog jeg bag Højlund, fik der 8 læs. Den 23. høstede jeg rug i Kirkemarken, havde 39 travet. Den 29. kiørte jeg rugen ind, fylte de to gulve ved den store loe.

I denne heele maaned var det meget udstadig vejerlig med regn.

AUGUSTIUS

Den 2. og 3. lagde jeg havre paa skaar, tid da vi først i faarige maaned fik regn, kom der saa meget grøn havre, som ikke vel kunde tørres i neg, mens den modne havre var kun tynd og fylte kun lidet. 22 tr[aver].

Ligeledes var byen med megen grøn, som i en hast skiød sig frem i ax, at det syntes at blive lige saa meget af den sidste som af den første.

I dene heele maaned var det meget udstadig med regn og tillige en lumrende varme.

SEPTEMBER

Den 4. 5. og 6. høstede jeg byg. Stubebygen blev lagt paa skaar. Det udstadige vejerlig varede til den 10. Da blev forandring, og vi fik got vejer. Den 12. bandt vi vor stubebyg og havde 22 traver stubebyg og 16 traver blandetkorn, i den Lille tofte 17 traver og i Viveholm 5 traver, som den 13. og 14. blev kiørt i huus.

Den 17. og 18. pløjede jeg til rug i den Lille tofte, og den 20. saade jeg 2 tdr. 4 skp. samedsteds og 2 skp. hvede.

Den 28. slog jeg baage paa skaar. Fra den 20. til maanens ende var det udstadig vejerlig igen.

OCTOBER

Den 9. saade jeg 2 tønder 2 skæpper rug paa Højlunds nordre ende vester side i fjerde halm. Den 16. kiørte jeg baagen ind 12 læs. Den 12. slog jeg kløver i toften, og den 22. kiørte jeg det ind 5 læs. Den 23. saade jeg rug i Viveholm 5 tdr. 4 skp.

Denne maaned var lige som forige med udstadig vejerlig.

NOVEMBER

Til den 20. fik jeg stubejorden pløjet, som var i Kirkemarken.

Den 30. fik jeg rugen optorsken, aulet 41 tdr. I dene maaned var det et godt efteraars vejr, tørre vejer og stille med lit tyk luft.

DESEMBER

Den 14. fik jeg baagen optorsken, aulet 6 tønder, og den 29. fik jeg havren optorsken 18 tdr.

Til mit i maaneden var vejret som i forige, men begynte saa at fryse, og i den sidst uge var temmelig sterk frost og en sterk østen vind. I dette efteraar var priserne $\frac{1}{4}$ <fjerding> smør ved mikelsdags tid 8

dr., men siden kun 6 rdr., 1 tde. rug 16 mk. og en tde. byg 13 a 14 mk. og 1 tde. havre 8 a 9 mk.

1823. JANUARIUS

Den 31. fik jeg bygen optorsken, aulet 42 tdr.

Frosten vedholdt temelig sterk foruden snee til den 16., da begynte det at snee, og den 19. var det temmelig sneefog og vejene maatte øses, var saa stille vejerlig og god kanefør til den 28., da der kom tøe til den 30., da det frøs igen.

FEBRUARI

Fra den 1. til den 10. var det snee og fog snart hver dag, at der maatte øses om veje og hver dag holdes rydelig. Fra den 10. til 15. øsedes snee hver dag. Den 12. og 13. var det tøjvejr. Den søndag Sexagesima, som var den 2., og fastelavens søndag, som var den 9., var det saadant sneefog og udfremkommelig veje, at ikke præsten kunde komme herover til kirke, og blev disse to søndage ingen tjeneste forretet i Holevad kirke.

Den sidste deel af maaneden var afvexlende med tøe og frost og var nogle dage temelig vand, førend det fik løb.

MARTIUS

Den 24. begynte jeg at pløje lægjord paa Højluds øster side sønder ende, som i dette foraar blev skilt fra den vestre side ved en grøft.

Til den 20. var det afvexlende med <tø> og frost meest om naten. Den sidste deel af maaneden var skikkelig godt vejerlig.

APRIL

Den 1ste begynte jeg at pløje til havre paa Højlunds norder ende vester side, og den 21. og 22. saade jeg havre, saade 11 tdr. 5 skp. og 1 skp. erter, kløver saade jeg 8 sække avner, og i same læg var saadet 2 tdr. 2 skp. rug.

Det var af og til lit regn og nogen kulde. Der var mangel paa foring hos endeel i dette foraar, saa at smaa kræatur tidlig drives ud. Og ved maj dag maatte de fleeste udrive deres kræatur.

MAJUS

Den 4. begynte jeg at saa stubebyg i Kirkemarken, saade 6 tdr. 4 skp.

byg og 4 tdr. blandetkorn af mangel paa byg. Den 24. 27. saade 2 tdr. byg og 12 skp. blandetkorn.

Den første halve maaned var kulde og undertiden regnvejr. Den sidste halve maaned sterk tørre og solskind og lit natte frost.

JUNIUS

Den 29. og 30. maj saade jeg 5 skp. baaget og den 2. 3. 4. 5. og 6. juni saade jeg 19 skpr. baaget, var saa i alt 3 tdr.

Først i maaneden var et par dage regn, men blev saa tørre til den 29. dag, det regnede saa af og til til maanends udgang.

JULIUS

Den 9. slog jeg paa maden, var skikkelig gres og tørt, var noget udstadigt vejr, men fik det dog got giort i stak og den 19. kiørte det hiem 16 læs. Den 16. og 17. slog jeg bag Højlund, den 21. og 22. gjorde det i stak, den 24. kiørte det hiem, fik 14 læs.

Den heele maaned var temelig udstadigt med regn, men dog nogle dage imelem got vejerlig.

AUGUSTIUS

Den 7. høstede jeg rug i den Lille tofte, var 23 traver. Den 13. høstede jeg rug i Viveholm, var 32 traver. Den 14. høstede jeg bageste Højlund, var saadet 2 tdr. 2 skp. rug i fierte halm, var 9 traver, den 18. og 20. og 21. kiørte jeg rugen ind, fylte de 3 gulve ved den store loe. Den 26. høstede jeg stubebyg, den 27. høstede jeg havre.

Dene heele maaned var ligesom forige meget udstadigt med regn.

SEBTEMBER

Den 5. og 6. satte jeg 14 læs havre og 16 læs byg i hæs. Den 8. høstede jeg lægbyg og blandetkorn, havde 25 traver stubebyg og 11 traver lægbyg og 12 traver blandetkorn. Den 9. slog jeg baaget og den 10. slog jeg klover. Den 24. begynte jeg at pløje til rug, den 27. kiørte jeg baagen ind.

OCTOBER

Den 6. saade jeg 3 tdr. 3 skp. rug, 3 skp. hvede. Den 11. saade jeg 2 tdr. 5 skp., den 15. saade jeg 3 tdr. 6 skp. rug paa Højlunds øster side sønder ende, var saa i alt rug 9 tdr. 6 skp., hvede 3 skp.

Var temelig udstadigt vejerlig.

NOVEMBER

I denne maaned pløjede jeg alt stubejorden og pløjede en 3 tønder lægjord paa Høylunds norder ende østre side.

I denne maaned var det nesten tørevejer og got efteraar vejr.

Priserne var paa smør 10 dr., rug 14 mk., byg 11 a 10 mk., havre 6 a 7 mk.

DESEMBER

Den 5. fik jeg baagen optorsken, aulet 35 tdr. 7 skp. Priserne var rug 1 tde. 2 dr. 1 mk., byg 10 a 11 mk., havre 7 a 7½ mk. seler <slølv-værdi?>.

Var bestandig tõevejr og meget udfremkommelig fordring.

1824. JANUARIUS

Den 18. fik jeg rugen optorsken, aulet 89 tønder og 6 skæpper. Den 31. fik jeg havren optorsken, aulet 30 tønder.

- Var bestandig tõevejr og megen regn og blest. Priserne 1 tde. <rug> 14 mk., 1 tde. byg 11 mk., havre 1 tde. 8 mk.

FEBRUARIUS

Den 24. fik jeg bygen optorsken, aulet 28 tønder og 12 tønder blandetkorn.

Vinteren var som i forige maaned bestandig tõevejr.

MARTIUS

Den 2. begynte jeg at pløje paa Højlunds norder ende øster side.

Lit natte kulde og nogle dage lit frost, men ikke uden vi kunde pløje hver dag.

APRILIUS

Den 10. saade jeg 1 skp. vikker og 3 skp. erter og 2 tdr. havre. Den 12. saade jeg 4 tdr. og den 17. 3 tdr. 2 skp., var saa i alt havre 9 tdr. 2 skp., den 27. og 28. saade jeg 3 tdr. 2 skp. blandetkorn i Kirkemarken. Den første halve maaned var med slug og snee og hagel, men sidste var det got solskin og milt vejerlig.

I denne maaned fik vi befaling at opkaste vor landevej og grøfter ve[d] bege sider for siden at belæge ham med grad.

MAJ

Den 3. og til den 8. saade jeg stubbebyg i den Lille tofte og i Viveholm. I den Lille tofte saade jeg 2 tdr. 6 skp. og i Viveholm 6 tdr., var saa i alt 8 tdr. 6 skp. Den 11. saade jeg 1 tde. 2 skp. og den 18. saade jeg 1 tde. 2 skp. byg i lægjord paa Højlunds norder ende øster side. Den 22. saade jeg 4 skp. hørfrø og 3 skp. baaget.

Den første halve deel af maaneden var tør og kold, den sidste med solskind og natte kulde.

JUNIUS

Den 28. 29. og 30. maj 1. 2. 3. juni saade jeg baaget, saade i alt 3 tdr. og 1 skp. paa Højlunds norder ende østre side.

I dene maaned var det tøre, men dog undertiden regn, saa at kornet groede skikkelig got.

JULIUS

Den 12 slog jeg paa maden, var tørt og skikkelig gres. Den 15. blev det sat i stak, den 22. kiørt hiem 15 læs. Den 19. og 20. slog jeg bag Højlund, den 23. satte det i stak og den 24. kiørte det hiem 11 læs. Hvi[l]ke fylte 12 fag paa slyden.

I dene maaned var det næsten bestandig tørre undtagen en 2 a 3 torden kule.

AUGUSTIUS

Den 5. høstede jeg rug, hafde 44 traver, den 11. og 13. blev han kiørt i huus, fylte bege de gulve ved den store loe og 3 læs blev sat i loen. Den 9. og 12. høstede jeg havre, havde 30 traver, den 18. høstede jeg stubbebyg, hav[de] 40 trav[er], den 24. høstede jeg lægbyg 13 traver.

Var temelig udstadigt vejerlig med regn, men de sidste 8 dage blev det et behagelig høstvejr.

SEBTEMBER

Den 2. slog jeg baaget og den 12., den 21. kiørte jeg den sidste i huus. Den 24. begynte jeg at pløje til rug paa Højlunds norder ende øster side.

Var meget mildt og got vejerlig.

OCTOBER

Den 11. saade jeg 3 tdr. rug, og den 19. og 20. saade jeg 6 tdr. og den 25. saade jeg 4 skp. hvede.

Var meget udstadig vejerlig med regn og kulde fra den 10. til den 20.

NOVEMBER

Den 18. fik stubejorde pløjet.

I denne maaned var det en stærk storm og regn nesten hver dag, at i mands minde ingen viste, at det saaledes hafde varet saa længe.

DECEMBER

Storm og regn vedholdt endnu i den maaned og var nogle nætter saa heftig, at tag paa husene tog stor skade og mange træ omblæste, saa at ingen kunde mindes saa langvari en stærk storm og regn som i dette efteraar.

I dette aar aulet jeg 27 tdr. 6 skp. baaget efter 25 skp. sæd paa Højlunds norder ende øster side.

Tak fader for det aar vi ende

Gud du os din naade sende.

1825. JANUARIUS

Den 22. leverte vi korn til skolen og er i korn til mig rug 1 skp. 2¼ fk., byg 2 skæpper 2¾ fk., og af heele sognet leveres 2 tdr. 5 skp. 1 fk. rug, 4 tdr. 3 skp. 3 fk. byg.

Den 24. fik jeg rugen optorsken, aulet 61 tdr. 3 skp.

De første 8 dage var med storm og blæst og regn, siden var det med sagte blæst, og jorden fald sammen og vandet svant bort.

FEBRUARIUS

Kapitels taxt for 1824 aar afgrøde i Fyns stift er

Rug a tdr.	1 rdr. 5 mk.	sk. } 2 dr.	mk. 6½ sk.	} sølv
Byg a tdr.	1 rdr. 4 mk.	1 sk. } 1 dr. 5 mk.	5 sk.	
Havre a tdr.	1 rdr.	mk. 15 sk. } 1 dr. 1 mk.	12 sk.	

Var som i forige maaned med blæst og regn, men den 24. blev det frost og nogle dage snee.

Den 6. fik jeg havren optorsken, aulet 25 tdr.

MARTIUS

Den 4. fik jeg bygen optorsken, aulet 52 tdr.

Var frost og nogle dage snee og blev ved med lit vinter til den 16. Da begynte jeg at pløje, og pløjet jeg læg i toften.

APRIL

Den 5. begynte jeg at pløje til havre, og den 6. saade jeg 3 skp. vikkehavre og 3 skp. erter. Den 9. saade jeg 4 tdr. havre og den 18. saade jeg 5 tdr. i Viveholm. Den 20. saade jeg 2 tdr. 2 skp. i den Lille tofte. Vikkehavren og erter var og saadet i den Lille tofte. Den 28. saade jeg 2 tdr. byg.

Var et sterk tørre til midt i maaneden, begynte saa at regne og blev et milt vejerlig, og de sidste dage hafde vi torden med stærk regn.

MAJUS

Den 3. 4. 5. 6. og 7. saade jeg stubebyg og saade 7 tdr. 7 skp. var saa i alt 9 tdr. 7 skp., som var paa Højlunds østre side sønder ende. Den 16. 17. og 18. saade jeg 4 tdr. 4 skp. lægbyg i toften. Den 30. og 31. saade jeg baaget i toften og saade 2 tdr.

Denne heele maaned var stærk tørre med natte frost.

JUNIUS

De første 4 dage var regn, men blev tørre til den 20. Da fik vi en mil regn og holdt ved til maanens udgang, at kornet stod skikelig got.

JULIUS

Den 11. slo jeg paa maden, var skikelig gres, den 14. satte jeg det i stak, den 18. kiørte jeg det hjem, 20 læs. Bag Højlund fik jeg 10 læs.

Var næsten tørrevier den hele maaned.

AUGUSTIUS

Den 27. julius høstede jeg rug og havde 49 travet. Den 30. juli høstede jeg havre i Viveholm 16 travet, den 6. høstede stubebyg paa Højlunds sønder ende øster side 42 travet, den 8. høstede jeg havre i den Lille tofte 9 travet, den 16. høstede jeg lægbyg toften 21 travet, som blev sat i hæs. Den første halve maaned var udstadig med regn, men blev siden got vejr.

SEBTEMBER

Den 6. slog jeg baagen og den 17. kiørte ham i huus. Den 14. begynte jeg at pløje til rug. Den 21. saade jeg 4 tdr. rug og den 30. 4 tdr. 6 skp. og 4 skp. hvede.

Den første halve deel af maanen var sterk tørre, den sidste kom der nogen regn.

OCTOBER

Den 22. saade jeg 14 skp. rug paa Højlunds sønder ende øster side i fjerde halm.

Var afvexlende med regn og blæst og undertiden stille vejerlig.

NOVEMBER

Til den 10. fik jeg stubejorden pløjet og den 18. fik jeg baagen optorsken, aulet 4 tdr.

Den 19. begynte det med sterk regn og blæst, som strax forandrede sig til snee, og kom saa nogen frost, som varede en 4 dage, blev saa igen tõe.

DECEMBER

Den 7. fik jeg havren optorsken, aulet 36 tdr. I denne maaned var med regn og stærke stormvinde.

Priserne vare fra mikelsdag og til juul rug a tde. 2 dr. og til 2 dr. 3 mk., byg a tde. 11 mk. og til 14 mk., havre 8 mk. og 8½ mk. tde., smøret en fierding 12 dr.

Atter er et aar til ende

Gud du os din godhed sende.

1826. JANUARIUS

Den 4. fik jeg rugen optorsken, aulet 41 tdr. Den 26. fik jeg bygen optorsken, aulet 66 tdr.

Fra den 6. til til maanes udgang var det temelig frost med lit snee og nogle dage med islag, at det var gladt.

FEBRUARIUS

Var afvexlende med frost og tõe, blæst og regn og slug.

MARTIUS

Den 7. begynte jeg at pløje, og pløjet jeg læg i Hans Ælesens mark og Gamle Mølle.

Var solskin og got vejerlig til den 22. Fra den 22. til maanens udgang var en stærk kulde fra østen og norost og tillige frost, at mand neppe kunde pløje.

APRILIUS

Den 6. saade jeg 4 tdr. havre 6 skp. hvekkehavre 1 skp. vikker og 1 skp. erter. Den 12. saade jeg 5 tdr. havre, var saa i alt 10 tdr. paa Højlunds sønder ende østre side.

Var stærk blæst fra østen og norden nesten den heele maaned.

Den 28. begynte jeg at pløje til byg.

MAJUS

Den 10. blev jeg færdig med at saa stubebyg. Saade 10 tdr. paa Højlunds norder ende øster side. Den 11. og 12. saade jeg 2 tdr. byg i Gamlemølle, og den 13. saade jeg 12 skp. i Hans Eglesens mark. Den 17. og 18. saade jeg 12 skp. i same mark og 3 skp. hørfrø som <!> 5 tdr. i lægjord.

Denne maaned et sterk tøre og sterk storm fra østen til den 29., da fik vi en stærk torden og med en god regn og derefter milt vejr, saa at græs og korn tede godt.

JUNIUS

Den 1. begynte jeg at saa baaget, saade den 2. 3. og 6. Saade 18 skp. i Hans Ejlesens mark.

Den heele maaned var stærk tøre, vi fik en lide tordens kuel mit i maanede.

JULIUS

Den 8. slog jeg paa maden, var tør og maadelig græs, fik 12 læs. Den 14. og 15. slog jeg bag Højlund, var skikkelig græs, fik 10 læs. 2 læs kløver i den Lille tofte. Den 22. høstede jeg rug i toften 40½ trave, paa Højlund var saadet 14 skp. i fjerde halm, 4 traver. Den 27. og 28. kiørte jeg rugen ind, fylte de 2 gulve ved den store loe og 7 læs i kroghuset.

I dene maaned var bestandi tørre og en stærk heede, at næsten ingen kunde mindes saadan varme.

AUGUSTIUS

Den 1. 2. og 3. høstede jeg stubebyg og havre, 27 traver byg og 20 traver havre. Den 11. høstede jeg lægbyg, havde 4 traver i Gamle Mølle og 3 traver i Hans Eglesens mark. Men var smaa.

Vejret var næsten som i forige maadned med heede og tørre undtagen et par dage, da det regnede stærk.

SEBTEMBER

Den 19. kiørte jeg hauren ind 14 læs. Den 22. saade jeg 2 tdr. rug i Gamlemølle, den 25. saade jeg 3 skp. hvede ved Hans E. kiær. Den 30. saade jeg 2 tdr. rug i Hans E. mark.

Var næsten bestandig tørre vejr.

OCTOBER

Den 6. og 7. saade jeg 5 tdr. 4 skp. rug, var i alt 9 tdr. 4 skp. rug, og jeg fik stubejorden pløjet. Kornet begynte stige. 1 tde. rug kostede 3 rdr. og inden maanends udgang 5 rdr. tde. 1 tde. byg steg strax til 4 dr. 1 tde. havre 3 dr. og til 4 dr.

Den heele maaned var med østen og norost og sydost vind og lidt regn af og til.

NOVEMBER

Pløjede den halve lægjord paa Højlunds sønder ende vester side.

Vejeret var næsten som i forige maaned. En kornleveranse blev udskreven, af 1 tde. hartkorn $4\frac{1}{2}$ skp. rug og $4\frac{1}{2}$ skp. byg, som skulde afkortes i skatten, men de fleste frabad sig kornet.

DESEMBER

De 1. fik jeg baagen optorsken, aulet 16 tdr. Den 11. fik jeg havren optorsken, aulet 23 tdr. Den 23. fik jeg rugen optorsken, aulet 50 tdr.

Vejeret var som i forige maaned undtagen en 3 a 4 dages frost. Priserne var 1 tde. rug 5 rdr. 3 mk., 1 tde. byg 5 rdr., 1 tde. havre 4 rdr.

1827. JANUARIUS

Den 13. fik jeg byen optorsken, aulet 34 tdr.

Aaret begynte med frost og nogen snee, men var udstadig med afvexlende med tõe og frost og snee.

FEBRUARIUS

Kapitels taxter for aaret 1826 aars afgrøde.

Rug tde. 5 rdr. mk. 6 sk.	} navne verdi
Byg tde. 4 rdr. mk. 3 sk.	
Havre tde. 3 rdr. 5 mk. 8½sk.	

Den første halve maaned var afveklende med tõe og frost og snee, men den sidste halve maaned var det en haar frost og stranden var tilfrosen.

MARTIUS

Var haar frost til 7., da fik vi tõe.

Den 20. begynte vi at pløje og pløjet læg paa Højlunds sønder ende vesten side.

APRIL

Den 6. begynte jeg at pløje til havre, og den 14. saade jeg 5 tdr. og den 23. og 24. saade jeg 7 tdr. 4 skp. paa Højlunds norder ende øster side.

Var et milt vejr, og græsset grode got, som var nødvendig formedelst mangel paa foring.

MAJ

Fra den 1ste til 8. saade jeg stubebyg i toften, saade 8 tdr. og lagt en tde. kantøfler og 1½ skp. hampefrø. Den 14. 15. og 16. saade jeg lægbyg paa Højlunds vestre side sønder ende 4 agre ved vester side, saade 4 tdr.

Den 29. 30. og 2. juni saade jeg baaget i de 6 agre, saade 20 skp.

Maj var det koldt vejerlig til den sidste uge, blev saa mildere.

JUNI

Stod alting godt baade korn og græs, men blev stærk tørre og heede til den 20. og 21. Da fik vi en god torden regn.

JULIUS

Den 9. slog jeg bag Højlund, var skikkelig græs, aulet 14 læs høe. Den 16. slog jeg paa maden, var godt græs men noget vand, at vi maatte græsse en deel, men fik det dog godt gjort i stak. Aulet 26 læs og i toften 3 læs og 3 læs kløverhøe.

Var noget udstadig vejerlig med regn og blæst, men og godt vejr med solskind.

Den 30. høstede jeg rug, havde 38 traver.

AUGUSTI

Den 4. kiørte jeg rugen ind, den 9. høstede jeg havre, havde 35 traver, den 13. høstede jeg stubbebyg, havde 33 traver, den 20. høstede jeg lægbyg 14 traver.

Den 16. fik vi en stærk regn, men blev saa et meget behagelig høstvejr med nogen blæst.

Jeg fik 12 læs byg i hæs.

SEBTEMBER

Den 2. slog jeg baaget. Den 24. begynte jeg at pløje til rug paa Højlunds sønder ende vestre side.

Var temelig tørre nesten heele maaneden undtagen et par kule regn.

OCTOBER

Den 8. 9. og 10. saade jeg rug, saade 9 tdr. 5 skp. og 4 skp. hvede.

Den første halve maaned var tør, den anden med nogen regn.

NOVEMBER

I denne maaned fik jeg alt stubbejorden pløjet. Den 28. fik jeg baagen optorsken, aulet 33 tdr.

I den første halve maaned var med lit regn og tyk luft. Den 21. begynte det at fryse, og den 24. sneede det stærk. Den 25. kunde vi kiøre i slæde, men blev saa den 27. tøvejr.

DESEMBER

Den 15. fik jeg rugen optorsken, aulet 40 tdr. Den 22. fik jeg havren optorsken, aulet 36 tdr. 5 skp.

Den heele maaned var tøvejr, at vi kunde pløje ver dag. Priserne dette efteraar var rug 3 rdr. 2 mk. tde., byg 2 dr. 2 mk. a 2 dr. 1 mk. tde., havre fra høst til mortensdag 2 dr. a 2 dr. 2 mk. tde., men siden kun 9 mk. a 9½ mk. tde.

1828. JANUARIUS

Den 27. fik vi byen optorsken, aulet 45 tdr.

Fra den 10. til den 20. vinter med frost og lit snee, saa at vejene maatte øses. Blev saa tøvejr til maanedes udgang.

FEBRUARIUS

Kapitels taxten for aaret 1827 afgrøde

Rug	3 rdr. 1 mk.	} navneverdi
Byg	2 rdr. 1 mk. 8 sk.	
Havre	1 rdr. 4 mk. 6 sk.	

Var næsten bestandi tõevej, saa at vi kunde begynde at pløje.

MARTIUS

Jeg havde 3 tønder land læg, som jeg pløjede i denne maaned, og den 28. begynte jeg at pløje til havre i toften.

APRILIUS

Den 10. 11. og 14. saade jeg havre, saade 9 tdr. 3 skp., 1 skp. vikker og 3 fk. erter.

Fra den 16. til maanends udgang var regn og stærk blæst og allerstærkest den 24., da var det en skrækkelig storm og den 26. temelig stærk storm ligesaa. Der var mange, som ikke havde faaet havren saadet, som i disse dage ikke kunde pløje eller saa.

MAJUS

Den 1. begynte jeg at saa stubebyg til den 10., saade stubebyg i Hans Eglesens mark 8 tdr. og i Gamlemølle 2 tdr. Den 13. og 14. saade jeg 2 tdr. lægbyg paa Højlunds norder ende vestre side, det øvrige saade jeg baaget fra den 27. til 31., saade 3 tdr., og 3 skp. hørfrø.

I maj var temelig tørre til de 3 sidste dage, da fik vi regn og mest natten imellem 31. maj og 1. juni, som alt var torden regn.

JUNIUS

Alting stod got baade korn og gres, var milt vejerlig, og vi fik af og til torden regn.

JULIUS

Den 8. slog jeg paa maden, var skikkelig got gres og tørt. Den 12. og 14. blev det sat i stak og den 18. og 19. kiørt hiem 22 læs. Den 16. og 17. satte vi det i stak bag Højlund, fik 13 læs. Fik 5 læs kløverhøe.

De første 14 dage var det nogenledes got vejerlig, men den 19. om eftermiddagen begynte det at regne og blev nesten ved ver dag til maanens udgang, saa at det sidste høe blev meget daarlig.

Den 31. høstede jeg rug paa Højlunds sønder ende vester side, havde 39½ trave rug.

AUGUSTIUS

Den 5. høstede jeg havre i toften, havde 28 traver. Den 9. høstede jeg stubbebyg, og den 11. høstede jeg blandetkorn i Hans Eglesens mark og Gamlemølle, havde 26 traver byg og 8 traver blandet korn. Den 18. 19. og 20. kiørte jeg byg og havre i huus, og den 21. høstede jeg lægbyg. Den 26. slog jeg kløver, den 28. kiørte jeg lægbyg ind, havde 6 traver. Den 29. kiørte jeg kløver ind 6 læs til tærsk høe.

Fra den 1. til den 25. var det næsten ver dag regn vejer, at det var vanskelig at faa kornet vejret og tørt, men blev saa got tørre vejer.

SEPTEMBER

Den 2. slog jeg baaget, den 16. kiørte jeg ham i huus 20 læs. Den 22. begynte jeg at pløje til rug.

De første dage i september var nogenledes got vejerlig til mit i maaneden, blev saa igen meget udstadig.

OCTOBER

Den 3. saade jeg 7 tdr. rug, og den 10. saade jeg 4 tdr. rug, var saa i alt 11 tdr. rug og 3 skp. hvede alt paa Højlunds norder ende vestre side.

Heele maanede var meget udstadig vejerlig med regn nesten ver dag, saa det var vanskelig i den tid at faa rugen saat.

Priserne paa kornet var først i maaneden 3 rdr. 1 tde. rug, 2 rdr. 1 byg, 10 mk. 1 tde. havre, men steg til sidst i maanede til rug 22 a 24 mk., byg til 18 a 20 mk., havre til 2 rdr. tde.

I dene maaned fik jeg stubejorden pløjet paa Højlunds sønder ende vestre side.

NOVEMBER

Den 11. fik jeg baagen optorsken og aulet 27 tdr.

I denne maaned pløjede jeg læg i Kirkemarken. Pløjede lit meer end det halve.

Den heele maaned var tõe vejr, men udstadig med regn og blæst.

DESEMBER

Var og næsten tõeveier undtagen 3 a 4 dage frost. Den 22. fik jeg rugen optorsken, aulet 51 tdr.

I denne maaned var priserne saaledes 1 tde. rug 4 rdr., 1 tde. byg 3 rdr., 1 tde. havre 2 rdr., 1 tde. baaget 2 rdr.

1829. JANUARIUS

Aaret begynte med vinter frost og lidt snee og holt ved den heele maaned og truede næsten ver dag med snee, men kom dog kun lidet, men var god læt vej at kiøre med vogn og med slæde.

Den 17. fik jeg bygen optorsken, aulet 40 tdr., 10 tdr. blandetkorn.

Den 30. fik jeg havren optorsken, aulet 33 tdr. Priserne var som forige maaned.

FEBRUARIUS

Var ligesom i forige maaned med vedholdende vinter.

Kapitels taxt for aaret 1828 aars afgrøde

Rug

Byg

Havre

MARTIUS

Vinteren holt ved den heele maaned med frost og lidt snee.

Priserne var nesten det same som i forige maadneder.

APRILIUS

Først i april begynte jeg at pløje, den 8. fik en stærk snee, og den 10. sneede det og frøs stærk. Den 22. og 23. saade jeg havre i Gamlemølle og Hans Eglesens mark, saade 12 tdr. og 6 skp. vikkehavre og 1 skp. ertes og 1 skp. vikker.

Den øvrige tid af maaneden var temmelig kulde og regn og vanskelig at faa havren saet.

MAJUS

Den 4. begynte jeg at saa stubbebyg paa Højlunds sønder ende vestre side og saade 10 tdr.

Den 20. og 21. saade jeg lægbyg i Kirkemarken, saade 2 tdr. og 3½ skp. hørfrø. Den 29. og 30. saade jeg baaget.

Den første halve maaned var med nogen regn og kulde, og jorden var paa mange steder temmelig vaad. Men den sidste halve maaned var tør.

JUNIUS

Den første og anden saade jeg og baaget i Kirkemarken, saade i alt 2 tdr. 6 skp.

Det var i denne maaned et behageligt vejerlig med milt vejr og af og til med regn, at baade græs og korn stod got.

JULIUS

Den 11. slog jeg paa maden, var tør og skikkelig græs. Den 20. og 21. kiørte jeg det hiem 15 læs. Bag Højlund 10 læs, 2 læs i toften, 9 læs kløverhøe.

Var udstadigt vejerlig næsten den heele maaned, men jeg fik dog mit høe got i hus.

AUGUSTI

Den 10. høstede jeg rug paa Højlunds norder ende vestre side, hafde 46 travet. Den 18. høstede jeg havre i Hans Eglesens mark 30 travet. Den 27. og 28. høstede jeg stubbebyg paa Højlunds søndre ende vesten side 40 travet.

Vejerliget var meget udstadigt, fra den 14. begynte det at regne og i nogle dage regnede meget stærk, at vi fik ikke rugen i hus før den 24. og 25., og siden var de af og til med megen regn, at det var meget vanskelig at faa kornet i huus.

SEPTEMBER

Den 7. høstede jeg lægbyg i Kirkemarken 10 travet, som blev sat i hæs. Den 22. kørte jeg baagen ind, satte 12 læs i hæs. Den 24. 25. 26. og 28. kørte jeg gødning og den 28. begynte at pløje til rug.

Dene maaned var ligesom faarige med regn af og til, at jorden var meget vaad og tung at pløje.

OCTOBER

Den 9. og 10. saade jeg 6 tdr. rug, den 13. rensede jeg rug, og den 14. var det saadan forskrekkelig regnvejr og blæst fra norden, at ingen i mands minde kunde erindre sig saadan regn, tid aær og bække blev saa fulde med vand, at ikke i det stærke tõevejr har fyldt meere, og overalt paa jorden blev baade kiære og vandsteder fyldt med vand, og jorden saa blød, at mand mange stæder ikke kunde pløje, og paa mange stæder kunde ikke saaes rug.

Den 16. saade jeg 12 skp. rug, og den 23. saade jeg 10 skp., og den 29. saade jeg 3 skp., men jorden var saa blød, at vi kunde ikke harve uden kun kiørte en gang over med harven. Var saa i alt 9 tønder 1 skæppe saadet i Kirkemarken. Den 24. saade jeg 10 skp. rug paa Højlands sønder ende vestre side i fjerde halm. Den heele maaned var meget udstadig med regn, og jorden var ubekvem at pløje.

NOVEMBER

Til den 20. fik jeg stubejorden pløjet. Til den 20. var det udstadig vejerlig med regn og blæst. Men fra den 20. begynte det med frost og veholt til maanens ugang.

Priserne paa kornet var 18, 19 a 20 mk. for 1 tde. rug, 12 mk. for 1 tde. byg, 8 a 9 mk. for 1 tde. havre, 9 a 10 mk. for 1 tde. baaget.

DESEMBER

Den 10. fik jeg baagen optorsken, aulet 36 tdr. Den 19. fik jeg havren optorsken, aulet 40 tdr.

Dene heele maaned holt frosten ved og undertiden streng, men dog kun lidet snee.

Dette aar var fra foraarets begyndelse med megen vaadhed, saa at tørv og høe korn kom endeel meget maadelig i huus.

Enten paa denne vise [*senere tilføjelse*]

Dette aar er nu til ende

Gud du os din naade sende.

1830. JANUARI

Den 4. fik jeg rugen optorsken, aulet 48 tdr. Vinteren holt ved med streng frost, og den 11. og 12. sneede saaledes, at vi den 13. øsede snee og ligeledes den 15. og den 19. og den 24. og 25. og 26., og stranden var tillagt med is, at de kunde kiøre til Holsten.

FEBRUARIUS

Den 12. fik jeg bygen optorsken, aulet 56 tdr.

Vinteren holt ved. Den 5. 6. 7. og 8. var det snefog og en streng frost til klokken 2 om eftermiddagen den 8. blev tøe og varede i toe dage, blev saa frost igen, som holt ved til maanends udgang og tillige med snee, at vi igen maatte øse.

MARTIUS

Vinteren holt endnu ved nogle dage, men den 17. kunde vi begynde at pløje og holt saa ved med tøvejr til maanends udgang.

APRIL

Den første sneede det og frøs, men den 3. var det om eftermiddagen stærk regn, og den 4. var en stærk storm fra væsten. Den 5. var frost om formiddagen, men blev regn og eftermiddagen og den 6. ligeledes med regn og slud og en stærk storm igen fra vesten. Den 29. og 30. saade jeg havre paa Højlunds sønder ende vester side, saade 11 tdr. 6 skp., 1½ skp. erter. Saade 1 tde. vikehavre, var saa i alt 12 tdr. 7½ skp., og i samme læg var saadet 10 skp. rug.

Den sidste halve maaned var det nogenleedes mildt vejerlig.

Der var mange stæder, at folk ikke kunde faa deres havre saadet i denne maaned formedelst jordens blødhed.

MAJUS

Den 8. begynte jeg at saae stubebyg paa Højlunds nordre ende vestre side, saade 11 tdr. 4 skp. Den 18. og 21. saade jeg 2 tdr. 3 skp. byg i den Lille tofte i læg, og den 26. saade jeg 1 tde. 3 skp. byg i Viveholm i læg. Var saa i alt 15 tdr. 2 skp.

Den 27. 28. og 29. saade jeg baaget i Viveholm, saade 12 skp.

Vejerliget var noget udstadig, men var den første halve maaned mildt vejr, men den sidste halve var temmelig kold og med nogen regn.

JUNIUS

Den første halve maaned var af og til med regn og kulde, men den sidste halve maaned var med nogen torden af og til og med temmelig regn og vaadhed, men var mildt. Paa den høje og varme jord stod kornet godt, men paa den side og mere kolde jord stod det meget maadelig. Priserne paa smøret var 1 fierding 7 a 7½ rdr.

JULIUS

Den 14. begynte vi at slaa paa maden var skikkelig græs, men var meget vand, at vi maatte græsse meget, og var tillige meget regn af og til, at vi i tre uger baade slog og græset og gjorde det i stak, naar vejerliget vilde tillade. Vi fik 20 læs, men da det var bløt at kiøre, var det kun smaa læs. Bag Højlund fik vi 12 læs, i toften 2 læs og 5 læs kløverhøe.

Til den 20. var det med megen regn i nogle dage i træk, at ingen snart kunde erindre sig saa vaad end sommer.

AUGUSTIUS

Den 12. høstede vi rug, havde 37 traver i Kirkemarken, men var nesten en heel tøndeland, som formedelst det vaade vejer i efteraaret og tillige i foraaaret blev saa vaat, at rugen paa de side stæder blev borte. Jeg saade 10 skp. rug i fjerde halm paa Højlunds sønder ende vestre side. Var kun smaa, var 4 traver. Den 25. 26. 28. høstede vi stubbebyg, hafde 47½ traver paa Højlunds nordre ende vesten side.

Det var meget udstadig vejerlig regn snart veranden dag, men fik dog rugen nogenledes god. Men det udstadig vejr med regn holt ved til maanends udgang, at det var meget vanskelig baade at høste og kiøre korn.

SEPTEMBER

Først i maaneden høstede jeg lægbyg i den Lille tofte var 20½ trave, og et par dage derefter høstede jeg lægbyg i Viveholm 8 traver.

Var saa i alt rug i Kirkemarke	37	
i fjerde halm paa Højlunds sønd. end. vest	4	
		i alt 41 tr[aver].

Byg. Stubebyg	47½ trave
Lægbyg	28½ trave
	76 traver

Havre 35½ trave

Bygen fylte gaulgulvet og en 20 læs blev sat i hæs, den 19. september satte vi hæset og var det sidst af kornet undtagen 4 læs vikehavre, som vi fik nogle dage efter.

Der var mange stæder, at kornet stod endnu ude og knap kom i huus til mikelsdag, da det blev ved som i forige maaned med regn.

OCTOBER

Den 5. saade jeg rug i den Lille tofte. De 8. og 9. saade jeg i Viveholm og saade 2 tdr. 7 skp. i den Lille tofte og 5 tdr. 1 skp. i Viveholm.

Dene maaned fik vi forandring i været, da det var nogenledes tørre-vejer, og jorden tørrede godt imod den var forud.

NOVEMBER

I september døde hr. Magofsey, skole lærer og kirke sanger til Sandager og Holevad menigheder, i hvilket embede han havde været 40 aar mindr en faa uger. Og den 24. oktober fik vi en ny kirkesanger og skolelærer indsadt, som heede Kreiberg.

Denne maaned var som forige med skikkelig got vejr, saa at vi fik stubejorden pløjet og læg tillige med.

DECEMBER

Den 2. fik jeg rugen optorsken, aulet 37 tdr.

Vejret var som i forige maaned til 8 dage før juul, da begynte det at fryse, og i juule hellige dage var temmelig haar frost, men fik strax forandring, de 3 sidste dage i aaret blev tøe og rimfrost.

Priserne paa kornet var ved mikelsdag rug 4 dr., men blev strax dyrere og gik til 5 dr. 3 mk., som var den daglige pris til aarets ende. Byg var 1 tde. fra først 16, 17, 18 mk., men blev snart den daglig pris til 3 dr. 3 mk. Havre var 2 dr. a 2 dr. 1 mk. Baaget var til 3 dr. 3 mk., men var kun lidet baaget same aar.

Dette aar er nu igen til ende
tak for din velsignelse du sendte.

1831. JANUARIUS

Den 18. fik jeg havren optorsken, aulet 36 tdr. Den 24. fik jeg byen optorsken, aulet 54 tdr.

Denne maaned var afvexlende med frost og tøe til sidst i maaneden, da vi fik lidt snee, at vi maatte øse vejene.

FEBRUARI

Den 3. leverte vi korn og fograge til vor skolelærer, og leverer jeg i korn rug 1 skp. 2½ fk., byg 2 skp. 2¼ fk., høe 4 lpd. 8 pd., halm 6 lpd. 12 pd.

Den første halve maaned var nesten tøe med lit nattefrost, men sidst i maaneden fik vi nesten daglig snee og lidt frost.

I dene maaned steg kornet i prisen rug 1 tde. fra 6 rdr. til 6 dr. 3 mk., byg 1 tde. fra 22 mk. til 28 mk., havre 1 tde. fra 13 mk. til 19 mk.

MARTIUS

Var nesten bestandig en østen og norden vind, som blæste stærk, men

dog ikke haard frost, men en temelig kulde. Den sidste uge kunde vi begynde at pløje og begynte med noget mildere vejer.

APRIL

Den 5. begynte jeg at pløje til havre. Den 12. 13. og 14. saade jeg havre, saade 13 tdr. i bageste Højlunds vestre side.

Den første uge var nogen blæst fra østen. Fra den 10. til den 16. var et behagelig stille solskind vejerlig. Den øvrige tid af maanend lidt blæst og tørre.

Den 27. begynte jeg at saae stubbebyg. I dette aar var kløveret meget daarlig, at næsten ingen bonde havde det fornøden til at saa, og det lidet som var at faa at købe var dyrt at lispundet kostet *<pris ikke angivet>*.

MAJUS

Den 4. blev jeg færdig med at saa stubbebyg, saade 9 tdr. 1 skp. i Kirkemarken. Den 14. 16. og 17. saade jeg lægbyg, saade 3 tdr. 2 skp. paa Højlund øster side sønder ende. Den 26. 28. 30. og 31. saade jeg baaget, saade 14 skp. Maj var tør at byg og havre stod heel maadelig.

JUNIUS

Var med mildt viejerlig og varme og af og til med regn at korn og gres stod godt.

JULIUS

Den 6. slog jeg paa maden var skikkelig græs og tør. Den 8. og 9. blev det sat i stak og den 14. og 15. kiørt hiem 19 læs. Den 12. og 13. slog jeg bag Højlund, var det beste med græs, at det nogen tid har været, var 19 læs.

Den 29. høstede jeg rug, var kun de klare straa, men saa got ud i topen. I Viveholm var 24 traver og 54 neg, i den Lille tofte var 14 traver og 46 neg.

Var næsten tørre untagen en tordens regn kom engang ellere to, men traf kun paa enkelte stæder.

AUGUSTIUS

Den 3. kiørte jeg rugen ind, fylte de to gulve ved den store loe. Den 5. høstede havre havde 37 traver. Den 8. høstede byg, havde 34½ traver stubbebyg.

Den 10. kørte havren ind, satte 8 læs i gaarden, som vi task og fik 16 tdr. Den 15. høstede lægbyg, havde 12 travere. Den 18. kørte ham jem og satte i hæs, havde 4 læs vikkehavre, som den 22. blev sat i huus. Havde 5 læs kløverhøe. Den 23. slog vi baaget.

Den heele maaned var med godt høst vejelig og tørre undtagen et par kule regn.

SEPTEMBER

Den 12. begynte jeg at pløje til rug. Sidst i augusti pløjede jeg de toe agre, som der havde været vikkehavre for at pløje dem igen til rug. Den 26. 27. og 30. saade jeg rug paa Højlunds sønder ende øster side, saade 9 tdr. 2 skp. rug og 1 skp. vede.

Den første deel af maaneden var jorden temmelig tør at pløje, men midt i maaneden kom der regn, og jorden blev meere bekvem at pløje.

OCTOBER

Den 5. og 8. saade jeg 2 tdr. rug i den Lille tofte, som var rug faarige aar, og blev det pløjet 2 gange første gang sidst i augusti og anden gang nu, den blev saadet. I denne maaned fik jeg stubbejorden pløjet.

I denne heele maaned var det et meget mildt vejerlig med lidt regn, og rugen stod meget godt.

NOVEMBER

Den første halve maaned var et meget stærk blest og storm vejerlig og med regn tillige, var saa lidt frost et par dage, blev saa regn og blæst og tyk luft til maanens udgang. Den 1ste fik jeg baagen optorsken, aulet 10 tdr.

I denne maaned var priserne paa rug 1 tde. 5 rdr. a 5 rdr. 3 mk., byg 1 tde. fra 20 til 22 mk., og havre 1 tde. fra 10 mk. til 2 rdr.

DESEMBER

Den første fik jeg rugen optorsken, aulet 39 tdr. Den 28. fik jeg byen optorsken, aulet 42 tdr.

I denne maaned fik jeg alt lægjorden pløjet, som var paa Højlunds norder ende østre side. I denne maaned var med regn og tyk luft og lidt blæst fra østen.

I denne sommer byggede vi i Holevad sogn tillige med Sandager sogn en nye skole, som kostede 1 rd. 3 mk. 13 sk. a tønde hartkorn <senere

tilføjet i margin: ca. 900 rdr.>. Og same sommer blev skolelæreren bolig og repareret, som skolelæreren udlagde betalingen for, som skole de strikket igen til næste aar skulde betale ham igen.

I foraaet og i sommer udkom en smitsom syge i Polen, som de kalde kolera,¹⁷ og da den udbrede sig vidt omkring, blev her i Danmark gjort vagt ved stranden for at hindre fremmede skibe at gaae i land, uden de bleve visiteret og udholdt den befalede qvarentanne. Vagten begynte her ved midsomer og holdt op i november maaned igen.

Dette aar er nu til ende og forbi
og Gud har os fra meget ont befri

1832. JANUARIUS

Den 5. fik jeg havren optorsken, aulet 36 tønder.

De første 8 dage havde vi lidt frost med tyk luft, den øvrige tid af maanend var tøvejr med tyk luft og af og til med temmelig blest.

Kapitels taxten for aaret 1831 aars afgrøde for Fyens stift

	Sølv	Navne verdi
Rug	5 dr. 1 mk. 14½ sk.	5 dr. 2 mk. 14 sk.
Byg	3 dr. 2 mk. 7 sk.	3 dr. 3 mk. 1 sk.
Havre	1 dr. 4 mk. 15 sk.	1 dr. 5 mk. 4 sk.

FEBRUARIUS

I denne maaned task vi kløver, aulet 11 lpd. Prisen var i januari 15 mk. 1 lpd., men da der var mindre <!> af det slags i aar, faldt priserne fra 15 til 14 og 13 og til 12 mk. lispundet.

Den første halve maaned var tø vejr, og mange begynte at pløje, men den sidste halve deel af maanen var frost og soelskin.

MARTIUS

Den 26. begynte jeg at pløje til havre i Kirkemarken. Den 31. saade jeg 4 skp. vikhavre i Lille ag[er].

Den heele maaned var med nogen nattefrost og nogen blæst og om dagen soelskind.

APRILIUS

Den 2. og 3. saade jeg havre i Kirkemarken, saade 2 tdr. 4 skp. Den 7. saade jeg 2 tdr. 4 skp. paa bageste Højlund vestre side, som der var havre forige aar.

Den 25. 26. 27. 28. og 30. saade jeg stubbebyg, saade 2 tdr. 5 skp. i Kirkemarken, som der var stubbebyg faarige aar, saade 5 tdr. 4 skp. i Viveholm, var saa i alt 8 tdr. 1 skp.

Næsten den heele maaned var tørre og med nattefrost og kulde, men jorden var god at behandle.

< *i margin:* Den 24. saade jeg 12 skp. vikkehavre i læg paa Højlunds norder ende østre side >.

MAJUS

Den 7. og 8. saade jeg 12 skp. byg og lagde 1 tde. kartøfler. Den 11. saade jeg 5 skp. byg i læg paa Højlunds norder ende østre side, den 16. saade jeg 2 skp. baaget. Den 9. var det en stærk storm, den heele maaned var med temmelig kulde, vi fik og nogen regn, men kulden hindrede, at gres og korn stod kun maadelig, og træerne var ganske afsviede ved vesten side, og frugtræerne stod ganske tilbage med deres blomster.

JUNIUS

Den 1. og 2. saade jeg 7 skp. baaget, den 5. og 6. saade jeg og 7 skp. Dette sidste var jorden tripløjet, som var paa Højlunds norder ende østre side.

Først i denne maaned begynte det at blive mildere vejerlig, og vi fik lidt regn, at kornet stod meget godt, men sidst i maaneden blev det stærk tørre og blæst. Kornet stod dog godt, men græset blev meget smaat.

JULIUS

Den 13. slog jeg paa maden, var tør men lidet græs. Den 16. blev det sat i stak og den 21. kiørt hiem 12 læs. Den 27. kiørte jeg det sidste fra Højlund 13 læs.

Den heele maaned var med stærk blest og nogle kule regn og undertiden hagel og medførte kulde.

AUGUSTIUS

Den 3. og 4. høstede jeg rug, havde 63 traver paa Højlunds sønder ende østre side og i den Lille tofte 12 traver. Den 10. og 11. kiørte jeg rugen ind, fylte de 3 gulve ved den store loe. Den 17. høstede jeg stubbebyg, havde 25 traver i Viveholm og 13½ i Kirkemarken. Den 20. høstede jeg havre, havde 27½ trave i Kirkemarken og 7 traver i Høj-

lund norder ende vestre side. Den 22. høstede lægbyg 11½ traver. Den 24. kiørte jeg stubebyg ind, fylte de 2 gulve ved den lille loe.

Denne maaned var med blæst og nogle kule regn, men den sidste uge var med regn næsten vær dag.

SEPTEMBER

Den 4. satte jeg hæs den halve havre og lægbyggen. Den øvrige havre blev sat i det halve gulle ved den store loe, som rugen var aftorsken.

Den 12. kiørte jeg baagen ind 8 læs.

Den 29. saade jeg rug og den 2. oktober saade 8 tdr. 2 skp.

Den første uge var blæst, den øvrige tid var nogenledes mildt med nogle enkelte kule regn.

OCTOBER

Den 13. saade jeg 3 tdr. rug paa Højlunds sønder ende øster side i tredie halm. Den 17. saade jeg 6 skp. rug, var saa i alt rug

paa Højlunds norder ende øster side 8 tdr. 2 skp.

paa Højlunds sønder ende øster side 6 skp.

9 tdr.

3 tdr.

Ialt 12 tønder

og den 17. saade 7 skp. hvede i noget made, som om someren var brakket paa Højlunds norder ende østre side.

Den første halve maaned var nogenledes tørre vejr og lit blæst, den sidste halve maaned noget med regn og kulde.

NOVEMBER

Den 6. fik jeg baagen optorsken, aulet 11 tdr.

Dene heele maaned med tyk vejerlig og nogle enkelte dage med regn og lidt blæst, men kunde pløje ver dag, naar man vilde, og pløjet jeg stubbejorden og en deel af læg.

DESEMBER

Den 14. fik jeg rugen optorsken, aulet 72 tdr. 2 skp.

Den heele maaned var tyk og taaget med en enkel dags blæst, men ellers et mildt efteraars vejerlig.

Priserne paa kornet fra mikelsdag til juul 1 tde. rug 20 mk., 21, 22, 23 og 4 rdr. Bygen 16 mk., 15, 14 og tilsidst 13 mk. Havren 9 a 10 mk.

MAJUS

Den første og anden saade jeg stubebyg i den Lille tofte, og fra den 6. til den 11. saade jeg paa Højlund, og den 17. og 18. saade jeg i toften.

I den Lille tofte	2 tdr. 2 skp.
I bageste Højlund ø s	2 tdr. 6 skp.
I forreste Højlund ø s	6 tdr. 7 skp.
I toften læg	<u>3 tdr. 2 skp.</u>
	15 tdr. 1 skp.

Maj var nesten heele maaneden med tørre og lit natte kulde til den 25., da fik vi en god regn og milt vejerlig til maanes udgang.

Den 28. 29. og 30. saade jeg baaget i Gamlemølle, saade 10 skp.

JUNI

Den 4. saade jeg 1 skp. baaget i toften i en ager, som var tripløjet.

Først i maaneden var det tørre, men kom saa regn og milt vejer, at kornet grode got. Men den 30. kom et stærk vejr med regn og hagel, som gjorde megen skade paa adskillig steder. Især paa rugen.

Den 23. døde Peder Hansen i Østerbye i sidt 22. aar. Døde af brøst svaghed.

JULI

Den 13. slog jeg paa maden var tør, fik 14 læs. Bag Højlund slog vi ad trende gange, fik 10 læs. Fik 5 læs kløver i Kirkemarken. Heele maaneden var got vejerlig. Vi fik askilige kule regn m.st.gv.

AUGUSTI

Den 6. høstede jeg rug, havde 42 traver paa bageste Højlund 14 traver paa foreste Højlund. Den 10. kiørte jeg rugen ind, fylte de 2 gulve ved den store loe. Den 9. høstede jeg havre, havde 43 traver. I aar akorde-rede jeg med præsten om at give ham torsken korn til tiende, som var 5 tdr. rug og 8 tdr. byg og 5 tdr. havre. Den 8. kiørte jeg høre fra Højlund 10 læs. Den 17. kiørte jeg havren ind, fylte de toe gulve ved den lille loe. I den Lille tofte havde jeg 13½ trave byg og 1½ trave bygvede. Bageste Højlund havde 14 traver byg. Foreste Højlund østre side havde jeg 41½ traver byg, som den 3. september blev sat i hæs. Havde 7 traver rugvede som blev kiørt ind den 3. september.

Den heele maaned var med blæst og undertiden regn, men kornet kom dog temelig got i huus, da det blæste got i mellem kulene.

Den 31. juli saade jeg rafs i toften i 20 skp. land med 3 fl(?).

SEPTEMBER

Den 5. høstede jeg lægbyg i toften var 16 traver og den 12. kørte ham i huus. Var saa i alt traver

Byg i den Lille tofte 13½ trave

Foreste Højlund ø. s. 41½ trave Rug bageste Højlund øst. s. 42 traver

Bageste Højlund ø. s. 14 trave Foreste Højlund ø. s. 14 traver

Læg byg i toften 16 trave

Rug 56 traver

Byg 85 traver

Havre i Viveholm 43 traver. 1½ trave bygvede og 2 traver rugvede.

I denne maaned var bestandig tørvejr undtagen et par kule regn, men af og til en stærk storm.

OKTOBER

Den 1. saade jeg 6 skp. rug i toften, og den 3. saade 2 tdr. paa Højlunds nordre ende østre side, den 4. saade jeg 2 tdr. 2 skp. i Gamelmøle og den 16. saade 1 tde. 7 skp. i toften og 4 skp. veede, er saa i alt 8 tdr. 7 skp. rug.

I denne maaned var tørvejerlig til sidst i maaden fik vi nogle dages regn.

Priserne rug a tde. fra 16, 17, 18 og 19 mk. Byg 16, 15, 13, 12 og 10 mk. Havre 7 a 8 mk.

NOVEMBER

Var udstadig vejerlig med blæst og tyk luft og regn og nogle dag mildt efteraars vejerlig.

DESEMBER

Den 18. fik jeg rugen optorsken, aulet 64 tdr. 7 skp. Den 16. fik jeg baagen optorsken, aulet 12 tdr. Den 23. fik jeg havren optorsken, aulet 50 tdr. 4 skp.

Denne heele maaned var nesten ver dag med regn og stærk blæst og tyk luft, at næsten ingen kand erindre sig saa meget vand i bække aer som paa denne tid.

I sommer blev vor kirke kalket, og stolene i kirken blev repareret, og præsten og kirkesangeren fik ver en nye stoll ved ver side paa altertavlen og blev gjort et rundt knædfald ved alteret, og døbefonten blev flyttet op i kirken, da den før stod lige over for prædikestoelen, som der nu er indrettet et stolestade og blev gjort en nye trappe op til prædikestolen og en nye kirkedør og række i kirken til at henge hatte

paa, og blev malet over alt i kirken og et nyt klæde paa alteret og toe lys sat paa alteret.

Og samme sommer gik vi til Sandager kirke om søndagen i nogle uger.

Priser paa kornet var rug 22 mk., byg 11. mk. og havre 7½ mk.

Et aar igen er rundet hen
et nyt er alt begyndt igen.

Soli Deo Gloria

3 skp. 1¾ ab:

YKID I ÆRPTKHTK. KARTVIRB 27/190

<opløsning af runerne med senere, latinsk skrift>: Knud Jørgensens hartkorn (Rasmus Madsen).

1834. JANUARI

Dene heele maaned var ikke over 2 dage solskind, ellers var det med tyk luft og stærk blest og nesten ver dag regn, saa at ingen kand mindes saa vaad en vinter.

FEBRUARI

Den 5. fik jeg optorsken, aulet	87 tdr. byg
Rug	64 tdr. 7 skp.
Havre	50 tdr. 4 skp.
Baaget	12 tdr.
Veede	5 tdr.
<u>Byveede</u>	<u>1 tdr.</u>
Er i alt	220 tdr. 3 skp.

Kapitelstaxten for Fyens stif for aarets afgrøde 1833.

Rug tde. 3 dr. mk. 13 sk.
Byg tde. 1 dr. 5 mk. 5½ sk.
Havre tde. 1 dr. 1 mk. 15½ sk.

Fra 1. januari til 31. desember 1833 er i Fyens stift kopulerede 1182 par.

Fødte	af mandkiøn	2753
	af kvindekøen	<u>2532</u>

er 5285

Døde	af mandkiøn	1814
	af kvindekøen	1767
		<hr/>
		3581

er saa 1704 flere fød end døde.

Iblandt de fødte er 63 par tvillinger. Uden for ægteskab er fødte 708. Dødføtte 226 og 1207 døde i en alder under 10 aar, 391 i en alder fra 70 til 80, 196 i en alder fra 80 til 90, 36 i en alder fra 90 til 100.

3 mennesker døde pluselig, en mand funden død paa marken og en funden død paa vejen til sit hiem.

Ved ulykkelig hændelser ere 20 mennesker omkomne. 11 mennesker hengt sig selv, 3 druknet sig selv, 2 mænd skudt sig selv, 1 kvalt sig selv, 3 mennesker have dræbt sig selv ved af vandvare at have druket vitriolie og en kone dræbt sig selv ved at skiære sig i halsen.

Odense kiøbstad kopulerede 57 par.

Fødte	af mandkiøn	141
	af kvindekøen	129
		<hr/>
		er 270

Døde	af mandkiøn	120
	af kvindekøen	101
		<hr/>
		er 221
		<hr/>
		altsaa 49 flere fødte end døde

Den første halve maaned var med stille vejerlig og nogle dage med lidt frost, men den sidste halve maaned var et temmelig udstadig vejerlig med regn og storm.

MARTIUS

Var med udstadig vejerlig med blæst og regn. Den 10. var det allerstærkeste storm, som nogen kand mindes.

Man kunde pløje nesten vær dag vor jorden ikke var for blød.

APRIL

Den 4. saade jeg erter 2 skp. og vikker og havre blandet 14 skp. i den Lille tofte. Den 16. og 17. saade jeg havre paa Højlund sønder ende østre side, saade 10 tdr. i de 8 agre. De 2 ved øster side skulde være til byg.

Fra den 8. til den 12. var sterk storm med snee og hagel. Siden blev det mildere og tilige stille vejerlig.

MAIUS

Den 1. begynte jeg at saa stubbebyg og saa 8 tdr. 4 skp. paa Højlunds norden ende østre side, og 2 tdr. 4 skp. paa foreste Højlund same side. Den 15. og 16. saade jeg 2 tdr. 3 skp. lægby i Hans Eglesens mark. Den 22. saade jeg 1 tde. 1 skp. byg i stubejord paa Højlunds nordende østre side, som var sidt og blødt og kunde ikke saaes før.

Maj var tør og sidst i maaneden kulde og blæst.

JUNI

De 2 sidste dage i maj saade jeg 1 tde. baaget, den 3. saade jeg 5 skp. baaget, som var trepløjet alt sammen i Hans Eglesens mark.

Den heele maaned var med tørre undtagen nogle kule regn og nogen stærk blæst. Men kornet tede sig temmelig got.

JULI

Den 8. slog jeg paa maden, var lidt græs formedelst den tørre sommer, og dog da vig slo, var om nanten<?> før kommen en stærk regn, og da bækken ikke kunde tage imod vandet, saa hasti løb vandet over, og maden stod med vand, at vi maatte græse en deel deraf, fik 11 læs. Den 12. og 13. task vi rafs, <tilføjet i margin: aulet 8 tdr., saade 1 skp. paa Højlund i 3 tdr. rugland. Tde. kostet 9½ rdr. ?>. Den 25. høstede jeg rug havde 38½ trave i toften, 9 traver paa Højlund. Den 28. høstede jeg havre, havde 34 traver, den 29. og 30. kiørte jeg rugen ind, fylte de 2 gulve ved den store loe.

Den sidste halve maaned var en meget stærk hede, saa at ingen kunde mindes saadan varme. Mange høstfolk bleve hastig syge og nogle enkelte mennesker styrtede og strax døde. Saaledes døde toe brødre ude paa Næs. Den ælste 26 aar var hos Jørgen Pedersen paa Næs at høste rug, fik ondt om eftermidagen og døde faa minutter derefter. Den anden 22 aar høstede for Sandager skolelærer, døde ligeledes hastig og nesten paa samme tid som ældste og bæge kiørt døde hiem til deres fader Jakob Hansen paa Næs. Ligeledes døde en ung karl, som tiente i Rabøl og høstede til hen paa eftermidagen og fik ondt og døde faa midnuter derefter.

AUGUSTI

Den 2. høstede jeg byg, havde 48 travet, var smaa. Blev sat i gavlgulvet saa nær som 8 læs.

Den heele maaned var og temmelig hee, men fik dog nogle gange regn meest torden regn.

SEPTEMBER

Den 13. slog vi noget af baageden, og den 21. slog vi den sidste. Den 20. saade jeg 3 tønder rug i Hans Eglesens mark. Den 27. saade jeg 15 skæpper rug og 4 skæpper hvede i toften, som der havde været rafs.

I denne maaned tog heeden meget af, men var dog mildt vejerlig. Vi fik og nogle gange regn, at græset kom til at groe igen.

OCTOBER

Den 3. kiørte vi baagen ind. Den 10. saade jeg den sidste rug 5 tønder i Hans Eglesens mark.

Den første halve maaned var nogenledes got vejr. Den sidste var meere udstadi med stærk blæst og regn og hagel.

NOVEMBER

Den 2. fik jeg baagen optorsken, aulet 5 tdr. Den 20. fik jeg rugen optorsken, aulet 51 tdr. og aulet 14 skp. vede og 9 skp. byvede.

Denne maaned var med milt vejerlig undtagen et par dage med frost.

DESEMBER

Den 2. fik jeg havren optorsken, aulet 36 tdr. Denne maaned var nogle dage med lidt frost, men var mest med tyk luft undtagen en dag imellem med klart soelskind.

Dette aar er nu forbi
og alt et nyt begynde vi.

1835. JANUARIUS

Den 5. fik jeg optorsken, aulet rug	50 tdr. 7 skp.
vede	3 tdr.
byg	52 tdr.
havre	36 tdr.
baaget	5 tdr.
	<hr/>
	146 tdr. 7 skp.

Den 17. fik vi nogen snee og blev det frost til den 22. Da blev det tøde igen. Ellers den heele maaned var med tyk luft og stille vejr undtagen den 14. og 15. var en skrækkelig storm og der skede mange steds skade paa tag og huse.

FEBRUARIUS

Kapitelstaxt for 1834 aars afgrøde i Fyns stift

Rug	1 tde. 3 dr. 1 mk. 9 sk. sølv	3 dr. 2 mk. 2 2/3 sk. n.v.
Byg	1 tde. 2 dr. 1 mk. 6 sk. sølv	2 dr. 1 mk. 12 3/9 sk. n.v.
Havre	1 tde. 1 dr. 5 mk. sk. sølv	1 dr. 5 mk. 5 1/2 sk. n.v.

Fra 1. januari til 31. desember 1834 ere i Fyens stift kopulerede 1229 par.

Føte	af mandkiøn	2699	
	af kvindekøen	<u>2567</u>	
	er	5266	5266

Døde	af mankiøn	2010	
	af kvindekøen	<u>1816</u>	
	er	<u>3826</u>	<u>3826</u>
			1440

altsaa 1440 flere fød end død.

Iblandt de fødte er 46 par tvilinger og en fød trilinger. Uden for ægteskab er fød 708. 224 dødfødte og 1304 død i en alder under 10 aar.

Udsædvanlig høj alder opnaaet	382 en alder fra	70 til 80
	239 fra	80 til 90
	32 fra	90 til 100
	1 over	100 aar.

10 mennesker have hengt sig selv, 1 druknet sig selv, 1 aflivet sig selv med en ragekniv, 2 have overskaaret halsen paa dem selv.

Heele februari maaned var afvexlende med nogle dage lit frost og snee, som snart gik bort og nogle enkelte dage og nætter med stærk blæst. De øvrige dage med tyk luft, og solen skinnende kun en gang imellem.

MARTIUS

Var næsten som i forige maaned den første halve maand. Den sidste var noget mildere dog med lit nattefrost.

APRIL

Den 9. og 10. saade jeg 9 tdr. 5 skp. havre paa Højlunds norden ende østre side. Den 15. saade jeg 3 tdr. 2 skp. havre paa Højlunds sønder ende øster side. Den 27. begynte jeg saa stubbebyg i toften.

Den heele maaned var med temmelig kulde. Imellem den 18. og 19. sneede det, at jorden var ganske bedæket overalt. Var og af og til med stærk blæst og regn.

MAIUS

Den 6. saade jeg den sidste stupebyg, saade 8 tdr. i toften, 2 tdr. 2 skp. paa bageste Højlund østre side. Den 12. saade jeg 1 tde. 3 skp. byg i læg paa forreste Højlund vestre side, som var pløiet 4 gange. Den 18. saade jeg 1 tde. havre paa bageste Højlund østre side i noget sidt madejord.

Heele maj var kold og med stærk blæst af og til. De sidste dage var stærk regn.

JUNI

De første dage saade jeg baaget paa Højlunds sønder ende vester side, saade 13 skp. som trepløjet.

Første halv var kold og nogen regn, den sidste halve var mildt vejerlig, at græset grode godt, og rug og havre og baaget teede sig godt, men bygen var overalt kun maadelig.

JULI

Den 11. slog jeg paa maden. Den 17. kiørte det i i huus, 14 læs, 12 læs kløverhøe. Den 30. og 31. slog jeg bag Højlun. Først i maaneden var en 8 a 10 <dag> meget varm, men blev af og til stærk blæst og kulde.

Men torsdagen den 23. trak et uveir op nordfra over Bellinge sogn og by. Uvejret, der var forenet med en vedholdende sudsens i luften og nogle tordenslag, varede over 1 time fra klokken 3 eftermiddag. I den tid nedstyrtede regn samt og iisstykker, der paa mange steder laa over 1 alen højt, og endnu efter 20 timers forløb befantes mange at være større en de største valdnøder. Hvor dette uvejr drog over, blev alt af sæd og græs aldeles nedslaaet, rugstraaet knæket og tildeels knuset, vipen som endnu grøn berøvet sine fleeste kjerne, byg og havre er sønder-slidt, boghveden ligesom afmejet, kartoffeltopen ligesaa, unge pile-planning midstet top og blade, humlen gandske ødelagt, frugtræerne afslaaede det meste af deres frugter, de fleste vinduer, der vente ud

mod udvejret, er sønderslagne, 8 af de største gaarde i anførte sogn foruden en deel mindre stæder have erfaret udvejrets sørgelig virkning.

Den 24. og 25. skar vi rafs. Den 28. task vi rafs, aulet 5 tdr. og 10 rdr. tde.

AUGUSTI

Den 4. og 5. høstede vi rug i Hansælesens mark, var 45 travrer og i toften, som der var rafs i fiord, var 16 travrer, var saa i alt 61 travrer rug. Den 17. og 18. høstede vi byg og havre, havde 51 travrer byg og 50 travrer havre. Alt havren blev sat i hæs og den meeste byg.

Den heele maaned var næsten bestandi tørrevier men af og til stærk blæst især den 8., 9. 10., da der skeede megen skade paa rug og vede, som ikke var høstet.

SEPTEMBER

Den 9, kørte vi vor baaget hiem og tarsk ham samme dag i gaaret. Baagen var groet skikkelig got, men den stærke blæst vier gjorde stor skade, da næsten de fleeste korn blæste af.

Den 26. saade jeg 3 tdr. rug.

Denne heele maaned var med udstadig vejr med blæst og regn og kulde.

OCTOBER

Den 1. og 2. saade jeg 4 tdr. rug, og den 14. saade jeg 2 tdr. 6 skp. rug og 4 skp. vede. Var saa i alt rug 9 tdr. 6 skp. paa Højlunds sønder ende vesten side og bageste Højlund vesten side, saaet 1 tde. og 5 skp. rug i brakjord, var saa i alt 11 tdr. 3 skp. rug.

Først i maaneden var nogle dage lidt regn og blæst, men den øvrige tid var nogenledes milt vejerlig.

NOVEMBER

Var med stærke stormvinde og nogen regn. Den sidste uge var frost og lidet snee.

Priserne paa kornet var 1 tde. rug 22 a 23 mk., byg 1 tde. 18 a 20 mk., havre 11 a 12 mk. tde.

DESEMBER

Midt i maaneden havde vi en 5 dages vinter med frost og snee, saa at

der motte øses, men fik strax tøvejr igen. Imellem den 18. og 19. fik vi et strek sneefog og frost, men varet kun et par dage, kom igen tøe og saaledes varede til aarets ugang med tøe og frost.

Dette aar gik rolig hen
og et ny begyndt igen.

1836. JANUARI

Den 20. fik jeg optorsken, aulet	rug	65 tdr. 6 skp.
	veede	3 tdr. 3 skp.
	erter	2 tdr. – skp.
	byg	45 tdr. 6 skp.
	havre	46 tdr. 6 skp.
	baaget	6 tdr. – skp.
		Er 169 tdr. 5 skp.

Den heeled maaned var blæst og storm og tyk luft undtagen en enkelt dag med lidet frost.

FEBRUARIUS

Kapitelstaxt for 1835 aars afgrøde	rug	3 rdl. 4 mk. 5 sk.
	byg	3 rdl. 2 mk. 5½ sk.
	havre	1 rdl. 5 mk. 11½ sk.

Dene heele maaned var nesten som i forrige. Med tyk luft, blæst og regn og nogle enkelte dage med lit frost.

MARTIUS

Anno 1834 dateret 15. maj udkom en fororning om provindsialstænders indretning i Danmark, og blev for Baag herret tillige med Vissenberg, Tommerup og Brylle sogne blev tilsagt at møde paa Assens raadhus fredagen den 19. september, og blev da gaarmand Anders Kristesen i Aborre udvalt til at møde ved forsamlingen i Raaskilde, som blev bestemt til 1. oktober 1835 og som varede til februari maanedes udgang 1836. Paa samme tid var lige saadan møde i Itsehoe.

Heele marts var med tyk luft og af og til stærk blæst med regn og undertiden sneekule og en enkelt dag med frost.

I aaret 1835 er i Fyens stift kopulerede 1296 par.

fødte	{	af mandkiøn	2654	
		af kvindekion	2599	
			er 5253	

døde	{	af mandkiøn	1744	<hr/>	er 3227
		af kvindekøen	1483		

altsaa 2026 flere født end død.

Iblandt de fødte ere 76 par tvillinger og en født trillinger, uden for ægteskab fødte 802.

Iblandt de døde ere 238 dødfødte og 1025 ere bortdøde børn i en alder af 10 aar og derunder. Udsædvanlig høj alder have opnaaet

412 en alder mellem	70 til	80
203 en alder mellem	80 til	90
25 en alder mellem	90 til	100
1 en alder over	100 aar.	

Voldsom død. 16 mennesker taget sig selv af dage, 32 mennesker ere druknede, 18 ere omkomne ved andre udlykkelig hendelser.

Odense kiøbstad. Kopulerede 57 par.

fødte	{	af mandkiøn	118	<hr/>	er 227
		af kvindekøen	109		

døde	{	af mandkiøn	108	<hr/>	er 191
		af kvindekøen	83		

altsaa 36 flere føde end døde.

APRIL

Den 11. og 12. saade jeg havre i toften og Gammelmølle, saade 8 tdr. 2 skp. havre, 10 skp. vikkehavre, 2 skp. erter. Den 18. saade jeg 2 tdr. 4 skp. havre paa bageste Højlund østre side norder ende.

Var saa ialt	10 tdr. 6 skp. havre
	1 tdr. 2 skp. vikehavre
	2 skp. erter
	<hr/>

I alt 12 tdr. 2 skp.

Den 28. begynte jeg at saae byg.

Den første halve maaned var med tyk luft men dog lit milt og en enkelt dag med solskind. Den sidste halve maaned var ligesom den første, men koldere og med meere stormvinde.

MAJ

Den første uge saade jeg stubbebyg <i> Hans Ejlesens mark. Saade 9

tdr. og 2 tdr. og 1 skp. i toften og 5 skp. paa bageste Højlund vestre side. Var saa i alt 11 tdr. 6 skp.

Den heele maaned var meget kold med nattefrost og om dagen soelskind og stærk blæst meest fra nord og øster, at baade rugen og greset stod meget tilbage, og ligeledes frugtrær var meget tilbage.

JUNI

Den 31. maj og første og anden juni saade jeg baaget, saade 12 skp. paa Højlunds norder ende vestre side.

Den første halve maaned var frost om natten og kulde om dagen og stærk blæst. Den sidste blev lidt mildere dog med blæst og undertiden en kull regn, men jorden var saa tør, at græset var ganske smaat og kræaturne led mangel paa græsning. Kornet stod og tilbage.

JULI

Den 22. slog jeg paa maden og den 25. satte det i stak. Den 30. kiørte det hiem, fik 13 læs.

Den første halve maaned var med blæst og regn næsten ver dag, den sidste halve var med nogenlunde, men undertiden stærk blæst.

AUGUSTI

Den 6. høstede vi rug, havde 57 traver, og den 11. kiørte han i huus. Den 12. kiørte vi høe fra Højlund, fik 9 læs made høj og 2 læs kløver høj og 2 læs tærskede høe af det tidlige klever. Byg og havre sildig og ikke paa engang moden til at høste. Den halve byg og halve havre fik vi ind sidst i august.

Den heele maaned var med nesten ver dag med blæst og undertiden nogle kule regn og kulde, men kunde dog nok faa kornet skikkelig got i huus.

SEPTEMBER

Den 6. fik vor sidst byg og havre i huus, havde 47 traver byg og 30 traver havre, bege dele var groet smaat. Og vi fik et læs kløverhøe af det sildig. Kløveret var og overalt groet smaat. Den 20. fik vi baagen i huus.

Dene maaned var næsten ligesom den faarige med blæst, kulde og regn. Og mange havde ennu korn ude paa marken.

OCTOBER

Jeg havde saaet 13 skp. rug i fior paa Højlunds norder e[n]de vester side i brak jord, som var groet skikkelig got, men da vi høstede, falt megen rug af, saa pløjede jeg det strax og saade 3 skp. rug paa de 13 skp. land mit i augusti. Den 23. september saade jeg 1 tde. rug og 4 skp. vede i Kirkemarken i brak jord. Den 7. og 8. saade jeg 9 tdr. rug i Højlunds norder ende vestre side. Denne maaned var lige forige med blæst, reg[n] og kulde, og de sidste 8 dage blev det vinter med frost og snee. Men den sidste dag i maanede blev det tõe igen. Men kræturet maatte i huus.

Den 30. og 31. og 1. november blev hold jubel fæst i heele Danne-mark til erindring om den luterske lærdoms indførelse i Dannemark.¹⁹ Og var befalet at holdes prædiken den 30. oktober og den 1. november og den 31. oktober at holde forelæsning i skølerne – og begge kirke dagene at have musik i kirken, vor det kunde haves. Men i Holevad kirke havde vi ingen musik.

NOVEMBER

Først i denne maaned fik vi en post sat i vor brønd. Den første uge i maaneden havde vi frost en 3 dage, men midt i maaneden havde vi en 4 dages vinter med frost og snee, blev saa igen tõe. Ellers var det med stærk blæst og regn og tyk luft.

Almise for aaret 1837 penge 2 mk. 5 sk. Rug 1 skp. ¼ fk. Maldt 1 skp. ¼ fk.

DESEMBER

De første tre uger var med tyk luft og af og til stærk blest og regn. Den sidste deel af maaneden var med frost og lit snee og tyk luft. Og aaret er til ende.

1837. JANUARIUS

Anno 1837 den 16de januari døde min fader Anders Andersen og blev begravet den 23de og hr. pastor Barfod gjorde ligprædiken og hafde dise ord til text: Du skal komme til graven i alderdom ligesom en neeg optages i din tiid, Jobs bog 5de cp. 26de vers.-

FEBRUARI

Capitelstax for aaret 1836 – rug 1 tønde 3 r. 3 mk. 12½ sk., byg 1 tønde 3 r. 1 mk. 3 sk., havre 1 tønde 2 r. – mk. 13 sk.

Aulet i dette aar 1836 61 tdr. 7 skp. rug, 45 tdr. byg, 36 tdr. 4 skp. havre, baage 9 tdr., 3 tdr. erter, 9 skp. vikker, 5 lpd. kløverfrø, 18 skieper hørfrøe. Først i denne maane var det frostvier, vi fik 8 dages tøevejr midt i maaneden, men sidst i maaneden var det ater frostvejr. Vede aulet vi 13 skjeper.

MARTS

Marts var som den forige, det vexlede med frost og tøe først i maaneden, men i paaske uge blev det en haar frost og snee, at det ikke i vinteren har været før, og saa var den hele maane.

I aaret 1836 ere i Fyens stift kopulerede 1208 par.

Fødte	{	af mandkjønd	2701	<hr/>	er 5237
		af qvindekjøn	2536		

Døde	{	af mandkjøn	1730	<hr/>	er 3378	altsaa 1859 flere fødte end døde.
		af qvindekjøn	1648			

Hvor naar paasken den skal komme fra 1838 til 1856, 1838 den 15de april, 1839 den 31de marts, 1840 den 19de april, 1841 den 11de april, 1842 den 27de marts, 1843 den 16de april, 1844 den 7de april, 1845 den 23de marts, 1846 den 12de april, 1847 den 4de april, 1848 den 23de april, 1849 den 8de april, 1850 den 31de marts, 1851 den 20de april, 1852 den 10de april, 1853 den 26de marts, 1854 den 15de april, 1855 den <!> april, 1856 den 22de martj.

Iblandt de fødte ere 94 par tvillinger og 1 har født trillinger, uden for ægteskab ere fødte 772. Iblandt de døde ere 239 dødfødte og 1056 ere bortdøde i en alder af 10 aar og derunder.

Usædvanlig høi alder have opnaet

402 en alder mellem 70 til 80

249 en alder mellem 80 til 90

30 en alder mellem 90 til 100.

Voldsom død: 25 mennesker have taget sig selv af dage; 29 ere druknede, og 25 ere omkomne ved andre ulykkelige hændelser.

Odense kjøbstad. Kopulerede 60 par.

Fødte { af mandkjøn 155
 { af qvindekjøn 135 er 290

Døde { af mandkjøn 123
 { af qvindekjøn 128 er 251 altsaa 39 flere fødte
 end døde.

APRIL

April var bestandig med frost og snee til den 14., fik vi tøvejr. Den 13. var det saadan et sneefog, at jorden var tillagt. Den 18. begynte vi at pløje og nogle den 12. Den 27. og 28. saade vi 7 tønder 4 skp. havre i Hans Egelsens mark, det var bestandig mildt vejr med lidt regn til maanedens ugang, og meget kreatur maate tilig ud, da der var fodermangel næsten hos alle.

MAI

Den 3. saade vi 18 skp. havre i toften og den 5. 12 skp. i Hans-egelsens mark, saade i aldt 12 tønder; den 12., 13. 17. saade vi byg paa Hølund sønder ende vester side, saade 10 tønder 3 skp. og 2 skp. saade vi i raps jord i Kirkemarken; den 31. saade vi 4 skp. baage; denne maane var bestandig med regn og kulde.

JUNI

Den 5. saade vi 5 skp. baage; denne maane var det behagelig vejr, saa at korn og græs kom godt af jorden, men sist i maaneden blev det bestandig med tørre.

JULI

Først i denne maane var det som i den forrige, men sist blev det med regn og torden; men høet kom dog temmelig godt ind; den 17de 19. 20. slog vi paa maden, aulet 16 læs. Den 28de slog vi paa Højlund og den 7de august, aulet 12 læs og 8 læs kløver høe i toften.

AUGUST

Den 3de saade vi raps i den Lille tofte, saade 1¼ fk., men et stykke var det halve med kartofler og det halve med boghvede, som var saet den 21de juni; den 10. 15. 18de høstede vi rug, havde 53 traver paa Højlund nordre ende vester side og i Kirkemarken i brak jord 10 traver, var saa i aldt 63 traver, og den 23. kjørte vi ham ind. Den 22.

høstede vi havre i Hansegelsens mark, 29 traver og den 29de kjørte vi ham ind. Den 28de høstede vi stubebyg paa Højlund vester side sønder ende, havde 50 traver, 2 traver i Kjrke Marken, og den 30de høstede vi havre i toften 15 traver, og den 31de høste vi hvede, havde 4 tr[aver]. I de sidste dage begynte det at regne.

SEPTEMBER

Den 4de kjørte vi bygen ind, sate 30 traver i hæs, og den 7te kjørte vi havre ind og sate 12 traver i hæs, og alt korn kom godt i huus. Havde i alt 49 traver havre og 5 læs vikkehavre. Den 23de og 27de saaede vi rug i Kjrke Marken, 9 tønner 1 skeppe. Denne maane var bestandig mildt vejr med en dags regn vejr, og rugen blev saaet tør og god.

OCTOBER

Den 10de saaede vi 4 skepper hvede i den Lille tofte. – Denne maane var som den forige med bestandig tørre, indtil de sidste dage, da var det regn og kulde. Den 26de blev vi ferdig med at pløje stubejord paa Højlunds nordre ende vester side.

NOVEMBER

Den 26de blev vi ferdig med at pløje læjord i Viveholm. Midt i maaneden var det tre dages frost og snee, ellers var det med lidt regn og taaget vejr; kornpriserne var rug 1 tønne 20 a 21 mk., byg 1 tønne 14 til 16 mk., havre 9 a 10 mk.

DECEMBER

Den 9de fik vi bogveden optorsken, aulet 10 tønner 6 skp. Den 13de fik vi rugen optorsken, aulet 61 tønner 3 skepper. 3 tønner hvede; først i maaneden var det tøjvejr, men siden vexlede det med frost, snee og tøj lige til dens ugang.

JANUARI 1838

Da blev almisen forandret jgen malt $3\frac{1}{2}$ fk., meel 1 lpd. 4 pd. og penge 1 mark 3 skilling. 1837 var malt 1 skepe $\frac{1}{4}$ fk., meel 1 skepe $\frac{1}{4}$ fk. og penge 2 mark 5 skilling. Skoleløn rug 1 skp. $2\frac{1}{4}$ fk., byg 2 skp. $2\frac{1}{4}$ fk., høe 4 lpd. 8 pd., halm 6 lpd. 12 pd.; den 12de fik havren optorsken, aulet 53 tønner 4 skepper, den 19de fik bygen optorsken, aulet 55 tønner, denne maane var det en temmelig haar vinter med frost og

snee; saa at man de sidste 14 dage næsten maatte øse snee hver dag, da det var snefog næsten hver dag, og stranden var tillagt, saa at man kunde kjøre over den.

FEBRUARI

Denne maane var som den forige med frost og snee untagen den 8. og 9de, da var det tøjvejr, men siden var det en haar frost. Fastelavens søndag var det saadan et sneefog, at det ikke har været før i vinter. Capitelstax for aaret 1837. 1 tønne rug 3 rd. 3 mk. 1 tønne byg 2 rd. 3 mk. 10½ sk. 1 tønne havre 1 rd. 4 mk. 5½ sk.

MARTS

Den 7de var vi samlet og skulde angive, hvor meget korn vi saade af hvert slagx, og hvor meget vi aulet, og hvor meget kreatur vi havde den gang, og hvor meget vi havde ved Sant Hansdag;²⁰ i aaret 1837 ere i Fyens stift copiolerede 1196 par.

Fødte	{	af mankjøn	2522
		af qvindekjøn	<u>2443</u>
		af mandkjønd	1994

Døde	{	af qvindekjøn	<u>1822</u>	er 3816.
		Altsaa 1149 flere fødte end døde.		

Iblandt de fødte ere 59 par tvillinger og to have født trillinger. Uden for ægteskab ere fødte 682, iblandt de døde ere 208 dødfødte og 1123 ere bortdøde børn i en alder af 10 aar og derunder.

Usædvanlig høi alder have opnaaet

506 en alder mellem 70 til 80 aar

300 en alder mellem 80 til 90 aar

35 en alder mellem 90 til 100 aar.

Voldsom død. 24 mennesker have taget sig selv af dage, 39 ere druknede, 1 indøbrent og 9 ved andre ulykkelige hændelser.

Odense kjøbstad. Copulerede 65 par.

Fødte	{	af mandkjøn	140
		af qvindekjøn	<u>112</u>

Døde	{	af mandkjøn	108
		af qvidekjøn	<u>103</u>

Altsaa 41 flere fødte end døde.

Denne maane var det vekslevis med vejret, saa det var baade frost og snee og tøj tillige. Den 24de øste vi snee.

APRIL

Den 7. begynte vi at bløje læjord paa Hølund sønder ende øster side, som skulde være til raps. Den 21. og 25de og 3de mai saae vi havre paa Højlund ved Østerbye side, saade 9 tønder havre 10 skepper vikehavre, 2½ skp. veker, 2½ skp. erter. Denne maane var det kulde, regn lidt snee.

MAI

Den 4de saade vi 2½ skepe hør i Viveholm i grønjord og 6 skeper vikehavre, som skulde være til høe. Den 8de begynde vi at saae byg paa bageste Højlund ved Smerup mark, saade 10 tønder 2 skp. byg, 5 skepper vikehavre, den 14de saade vi 4 skepper hørfrøe i Viveholm. De første dage var det mildt vejr, men siden var det kulde og tørre, at baade korn og gres stod ganske stille, den 29de fik vi regn, men kulden vedblev.

JUNI

Den 2. og 5te saade vi baage i Viveholm, saade 7 skepper. Den maane var det reng og mildt vejer, saa at baade korn og gres stod temmelig godt overalt.

JULI

Den 19de sloe vi paa maden, og den 24de sadte vi det i stak. Den 30de kjørte vi det ind, aulet 12 læs, den 26de kjørte vi 5 læs kløver høe ind af toften; denne maane fik vi temmelig meget regn, saa det var ikke godt for høe og tørv at faa det i huus, men vi fik det høe skikkelig godt i huus.

AUGUST

Den 1. saade vi raps paa Højlund ved Væverens lod i 3 tønder land, saade 3 fk. Den 25de juli skar vi raps, og det var groet temmelig godt, den 4de august task vi det, og det smuk vejer var den dag, aulet 16 tønder 4 skepper raps 10 rd. for tøndnen. – Den 11de og 15de høstede vi rug og 20de kjørte vi den sidste ind, havde 66 traver og fik den godt i huus, som var i Kirkemarken, den 24de begynte vi at høste havre paa foreste Hølund ved Østerbye, den 25de begynte vi at høste byg paa

bageste Hølund ved Smerup mark, den 4. og 5te september kjørte vi det ind. Denne maane var det ustadig vjer, da det næsten regnede verdag. Den 2de og 22, og 23de sloe vi paa Højlund, men fik det kuns maadelig ind, aulet 13 læs.

SEPTEMBER

Den 3di fik vi byen og havrer ophøstede, havde 54 traver stubebyg og 2 traver lægebyg i Viveholm, og den 8de fik vikehavre og erter lagt paa skaar, havde 36 traver havre og 6 læs vikkehavre. Den 12te og 13de 14de fik vi vort sidste korn ind, sadte 12 læs byg i hæs og 7 læs havre. Den 10de fik vi godt vijer, saa at det sildige korn kom godt ind, men de som havde faaet det ind før den thi, havde kuns faaet det maadelig, thi det regnede næsten hver dag fra sidst i juli til 9de september; den 25de og 26de saaede vi rug i Viveholm, saaede 5 tønner 6 skepper, den 28de og første october saade vi 2 tønner 2 skepper rug, 4 skepper hvede i den Lille tofte. Vejret var ubestandig hele maanens til de sidste dage.

OCTOBER

Sidst i denne maane blev vi færdig med at pløje stubejord i Kjrkmærken og læjord paa forreste Højlund ved Væverens lod. Vejret var ustadig med regn og blest, og jorden blev saa vaad, at vi neppe kunde pløje den.

NOVEMBER

De første dage var det temmelig godt vejr, den 18de begynte det at fryse og blev ved til den 30de dag fik vi tøjvejr. Mellem den 28. og 29. faldt den første snee.

DECEMBER

Var det godt vejer, saa at der kom mange til at pløje igjen, og rugen stod dejlig grønd efter disse dages frost. – Den 19de begynte det at fryse og blev saa ved til maanens udgang untagen de to sidste, da fik vi tøj. Kornpriserne var rug 1 tønne 27 mk., byg 1 tde. 22 mk., havre 1 tde. 14 mk., hvede 1 tønne 9 ridale.

JANUAR 1839

Da blev almisen forandret igjen penge 2 mk. 5 sk., meel 1 skeppe ¼ fk., maldt 1 skeppe ¼ fk. De første 14 dage var vekselsvis frøst, snee og tøe med hverandre, de andre øvrige dage var det stadig frost. Den

19de fik vi optorsken, aulet 76 tønder rug, 53 tønder 2 skepper byg, 35 tønder 1 skepper havre, 10 tønder 2 skepper boghvede, 2 tønder 7 skepper erter, 1 tønne 5 skepper hvede, 2 tønder 4 skepper hørfrøe.

FEBRUARI

Capitelstaxt paa 1838 aars afgrøde for Fyens stift

Rug 1 tønne 4 rbd. 1 mk. 6 sk. sølv [!]

Byg 1 tønne 3 rd. 2 mk. 3 sk. sølv

Havre 1 tønne 2 rd. 1 mk. 3 sk. sølv

Denne maane vexlede det næsten hveranden dag, saa at vi ikke havde mange dages frost paa engang, og snee slet ikke til at vi skulde øse.

MARTS

Denne maane begynte det med frost og snee, den 7de 16de og 17de og skjærtårsdag, som var den 28de var det saadan et snefog, at vejenne vare ufremkommelig, til den 22de var det stadig frost, men da fik vi tøj, men i de sidste dage var det en haar frost igjen, og vi øste snee i mange dage i denne maane, og paaske dag var den sidste. –

Holevad den 31de marts

I aaret 1838 ere i Fyens stift copulerede 1209 par

Fødte	{	af mankjønd	2707	
		af qvindekjøn	<u>2452</u>	er 5159
Døde	{	af mandkjøn	1722	
		af qvindekjøn	<u>1594</u>	er 3316, altsaa 1843 flere fødte end døde.

Iblandt de fødte ere 59 par tvillinger og 2 have født trillinger, uden for ægteskab ere fødte 705. Iblandt de døde ere 232 dødfødte og 1012 ere bortdøde børn i en alder af 10 aar og derunder.

Usædvanlig høj alder have opnaaet

434 en alder mellem 70 til 80 aar

222 en alder mellem 80 til 90 aar

22 en alder mellem 90 til 100 aar.

Volsom død. 27 mennesker have taget sig selv af dage, 39 mennesker ere druknede, 2 ihjelslagne af lynild, 7 indebrændte og 26 ere omkomne ved andre ulykkelige hændelser.

Odense kjøbstad. Copulerede 66 par.

Fødte	{	af mandkjøn	140	
		af qvindkjøn	<u>113</u>	er 253

Døde { af mandkjøn 102
 { af qvindkjøn 87 er 189, altsaa 64 flere fødte
 end døde.

APRIL

De første dage var endnu vinter, og den 9. og 10. øste vi snee, og veblev med natefrost i lang thi, og i den sidste thi af maaneden faldt der megen regn, saa at jorden ikke var til at pløje paa mange steder, og der blev kun lidt havre saet i april; den 12de begynte vi at pløje, den 22de saade vi erter i stubejord i Kirkemarken, saade 2 skepper, den 29de saade vi 4 tønner 4 skepper havre, 2 skepper erter. Den 1ste maj saade vi 4 tønner havre 4 skepper vikkehavre paa bageste Højlu[n]d ved Smerup mark. Den 11de maj blev vi ferdig med havren, saade 12 skepper vikkehavre og 4 skepper havre, som var ialt 9 tønner havre 2 tønner vikkehavre.

MAI

De første dage var det mildt vejr, men siden fik kulde jgen med lidt nattefrost, men sidst i maaneden faldt der en sterk regn, som var godt baade for korn og græs, da alt stod stille. Den 14de begynte vi at saae stubebyg i Kirkemarken og blev ferdig den 18de. Saade 9 tønner 3 skepper, 1 tønne 2 skepper paa bageste ved Smerup mark, som var i alt 10 tønner 5 skepper.

JUNI

Denne maane var det tørre til den 22de, da fik vi regn, som var nødvendig, da baade korn og græs stod stille, og siden fik regn af og til hele maanedens ugang, men var mildt og behagelig vejr, og kornet stod godt overaldt.

JULI

Var som de sidste dage i forige maane med jevlig regn, men godt vejr for høet til 23de, da blev det ved med regn hver dag til maanedens udgang, og meget høe blev fordervet; den 22de skar vi raps, den 30de 31de task vi det; den 7de sloe vi paa Højlund og den 13de paa maden, og den 16de satte vi det i stak og 20de kjørte vi det ind, aulet 13 læs, 11 læs kløver høe, 2 læs vikkehøe og 11 læs paa Hølund, i aldt 32 læs.

AUGUST

Den 6te høste vi rug i Viveholm, havde 37½ traver og den 10de i den Lille tofte, havde 19½ trave, i alld 57 traver. Den 7de og 10de saade vi raps paa bageste Hølund ved Mygind mark, saade 1½ skeppe i 5 tønder land, den 12te og 15de fik vi rugen ind og fik den godt i huus; den 21de høstede vi havre paa bageste Hølund ved Smerup mark, havde 33 traver havre, og den 30de fik vi den ind, og den 22de 28de høstede vi byg, havde 67 traver i Kirkemarken og 5½ trave paa bageste Hølund ved Smerup mark, i aldt 72½ trave. Den 29de fik vi den første byg ind. Og den 29de fik vi 4 læs frøehøe ind.

SEPTEMBER

Den 6te sloe vi bohvede paa skaar, og den 8de satte vi den sidste byg i hes, som var 45 traver; den 12te fik vi 5 læs vikkehavre ind og aulet 4 læs erter, den 17de begynde vi at pløje til rug, den 21de og 25de og 7de october saade vi rug paa forreste Højlund ved Væverens lod, saade 10 tønder rug og 4 skepper hvede. Denne maane var det næsten regn hver dag, saa at vi neppe kunde faa rugen saet, og meget korn blev fordervet paa mange steder, aldt korn kom ikke i huus til mikkelsdag.

OCTOBER

Fra 22de juni til 7de october havde vi jævlig regn, men siden hele maaneden var det tørrevejr og dejlig vejr at pløje i.

NOVEMBER

Var som october med dejlig vejr, saa at rugen og græset vedblev at grønnes, og kreaturet gik ude paa mange steder hele maaneden.

DECEMBER

Den 3die om formidagen klokken 9 behagede det den allerhøjeste at bortkalde Hans Majestædt kong Frederik den Sjette i sit alders aar 72 og sine regierings aar 32. Han var født den 28. januar 1768 og døde den 3. december 1839. Den 14. fik vi rugen optorsken, aulet 69 tønder og 3 skepper, den 2. begynde det at fryse og mellem den 4. og 5. faldt den første snee. Den 20. og 21. var det en haar frost tillige med sterk storm, de sidste dage var det igen regnvejr.

Et aar jgen er rundet hen

Et nydt er aldt begyndt igen.

1840. JANUARI

Da var almisen 1 skp. $\frac{1}{4}$ fk. meel, 1 skp. $\frac{1}{4}$ fk. maldt og 3 mk. 3 sk. i penge. Den 8de fik vi havren optorsken, aulet 35 tønders; nydtaars dag var det sneefog, saa at vi maate øse lit, men siden var det stadig frost til midt i maaneden, da vi jgen fik tøjvjer til maanedens udgang, og i den thi var der meget vand paa jorden. den 25de fik vi optorsken, aulet 80 tønders byg. I det hele aulet vi 207 tønders 6 skepper. Den 16de holdes der sørgepræken i alle kirker over Hans Majestædt kong Frederik den VI. Texten var Salomo ordsprog 20 cp. 28 vers og psalmerne var 211.2.

FEBRUARI

Var med vaadt vejr til den 17de, da begynte det at fryse og vedblev til maanedens ugang, men slet ikke snee. Den 28de fik vi kløveret optorsken, aulet 5 lispund og 5 skepper ragræs. –

Capitelstaxt paa 1839 aars afgrøde for Fyns stift.

Rug	1 tønne 3 rd. 5 mk. 13 sk.
Byg	1 tønne 3 rd. 2 mk. 10½ sk.
Havre	1 tønne 2 rd. 3 mk. 2 sk.

I aaret 1839 ere i Fyens stift kopulerede 1216 par.

Fødte	{	af mandkjønd	2666	er	<u>5210</u>
		af qvinkjøn	2544		

Døde	{	af mandkjøn	1874	er	<u>3643</u>	, altsaa 1567 flere fødte end døde.
		af qvinkjøn	1769			

Iblandt de fødte ere 63 par tvillinger og 4 have født trillinger. Udenfor ægteskab ere fødte 794; iblandt de døde ere 219 dødfødte og 1314 ere bortdøde børn i en alder af 10 aar og derunder.

Usædvanlig høj alder have opnaaet

373 en alder mellem 70 til 80 aar incl.

249 en alder mellem 80 til 90 aar incl.

30 en alder mellem 90 til 100 aar incl.

1 en alder af over 100 aar.

Voldsom død: 27 mennesker have taget sig selv af dage, 34 menne-

sker ere druknede og 24 ere omkomne ved andre ulykkelige hændelser.

Odense kjøbstad. Kopulerede 61 par.

Fødte { af mandkjøn 118
af qvindkjøn 124 er 242

Døde { af mandkjøn 142
af kvindekjøn 148 er 290, altsaa 48 flere døde end fødte

MARTS

Den 25. begynde vi at pløje læjord j toften til raps. Denne maane var det stadig frost untagen de sidste dage, men stadig nattefrost. Regn fik vi ikke, saae jorden var ganske tør at pløje.

APRIL

Den 6te saade vi erter i Viveholm, saade 7 skepper ved væverens huus, den 9. 13. og 14. saade vi havre i Kirkemarken, saade 9 tønder havre 2 tønder 4 skepper vikkehavre.

Denne hele maane var det bestandig tørre med lidt natefrost.

Den 24de begynte vi at saae byg, den 30de blev vi ferdig, saade 5 tønder i Viveholm, 2 tønder 4 skepper i den Lille tofte, 1 tønede 4 skepper i Kirkemarken, i aldt 9 tønder.

MAI

Den 22de mai holdt Deres Majestædt kong Christian den 8. sølvbryllup.

Den 5. saade vi hør, saade 7 skepper. Den 7de 8de faldt den første regn, som var nødvendig baade for korn og græs, thi det stod kun maadelig og kunde ikke komme op. Aldt fra den 17de februari til den 7de mai fik vi slet intet regn. Den 22de 30. og 1. juni saade vi boghvede paa bageste Højlund, saade 1 tønede ved Mygind mark; den 19de fik kjørerne paa græs. Denne maane var det kulde og blæst og regn.

JUNI

Denne maane var som den forige, thi vi havde ikke mange dages mildt vejer, men kornet stod godt overaltdt, men græsset var kuns maadelig hos mange; den 28de blev kong Christian den VIII kronet paa Frederiksborg.

JULI

Den 10de sloe vi paa maden, den 14de sadte vi det i stak, den 18de kjørte vi det ind, kom godt i huus, fik 12 læs. Den 16de sloe i Højlund og den 20de, den 22. og 25de sadte vi det i stak, den 28de kjørte vi det ind. Den 23de skar vi raps, den 3de august task vi det. Aulet 28 tønder. Prisen var 10 rd. tønden med $\frac{1}{2}$ skeppe overmaal. Vejret var lidt ustadig først i maaneden, men siden var det godt og behagelig.

AUGUST

Den 12. og 13de høstede vi rug paa foreste Højlund ved Mygind mark, var groet godt det meste. Havde 81 traver. Den 20. og 21. kjørte vi den ind. Kom godt i huus og fylte 4 gulve.

Den 31de juli og 1ste og 5te august saade vi raps i toften i 7 stykker fra porten og overa. Den 24de høstede byg, havde 33 traver i Viveholm, 24 i den Lile tofte, 15 i Kirkemarken, i alt 72 traver byg. Den 31de satte vi 50 traver i hæs og kroggulvet fylte vi med byg. Den 25de høstede vi havre og den 29de 39 traver i Kirkemarken, 6 traver paa bageste Højlund ved Smerup mark. Den 1ste september satte vi 25 $\frac{1}{2}$ trave havre i hæs og 4 læs paa slyden. Vejret var temmelig godt.

SEPTEMBER

Den 2. høstede vi hvede, havde 5 traver 40 neg. Den 3de høstede vi 11 traver havre og lagde vikhavre paa skaar, og boghveden blev lagt samme dag. – Den 8. og 9de kjørte vi lidt havre og byg ind, den 14de kjørte vi 6 læs havre og 6 læs hvikehavre i hæs, som var det sidste korn; den 15de kjørte vi 3 læs frøhøe ind og 6 læs erter. Havren var i aldt 56 traver og 6 læs vikkehavre. Den 4de begynte det med regn og urolig vejer og vedblev til maanens ugang. Den 22de fik vi boghveden, som var det daarligste af aldt det, vi fik, ind. Den 25. og 26de saade vi 3 tønder rug paa bageste Højlund ved Mygind mark. Saade 4 skepper Provsti rug inden for leget og gav 1 rigsd. for skeppen, og aldt korn var ikke kommen ind til til maanedens ugang.

OCTOBER

Den 3.-6. og 8de saade vi rug, saade i aldt 9 tønder rug; 4 skepper hvede, som vi kjøbte af Hans Østerbye og kostede 1 rd. skeppen, i den Lille tofte saade vi 4 skepper hvede. Det var kuns daarlig vejr at saae rug i. Fra den 4de september til den 7. oktober regnede det næsten hver dag, men siden var vejret temmelig godt.

NOVEMBER

Var det godt mildt vejer, og rugen stod dejlig grøndt overaldt. I denne maane blev vi ferdig med at pløje.

DECEMBER

Den 7. begynte det at fryse og vedblev hele maanedens.

1841. JANUARI

Mellem den 1ste og 2den faldt den første snee; den 9de fik vi rugen optorsken, aulet 91 tønnder og 3 tønnder 6 skepper hvede. Den 28de fik vi bygen optorsken, aulet 72 tønnder og 8 tønnder boghvede; da var almisen 1 lpd. 5 pd. rugmel, 1 lpd. 1½ pd. malt, 2 mk. 10 sk. i penge. Hele denne maane vexlede med frost, snee og tøjvejer i mellem. Den 3de begynte kanefarten og vedblev til maanedens ugang.

FEBRUAR

Den 4de fik vi havren optorsken, aulet 59 tønnder. Den 5te fik vi erterne optorsken, aulet 4 tønnder 2 skepper. Hele aulen var 238 tønnder for 1840 aars afgrøde.

Capitelstaxt paa 1840 aars afgrøde for Fyens stift

Rug	1 tønnde	3 r.	5 mk.	7 sk.
Byg	1 tønnde	2 r.	4 mk.	14½ sk.
Havre	1 tønnde	2 r.	1 mk.	8½ sk.

Priserne paa kornet i efteraaret var 1 rug 24 a 25 mk. tøndens, byg 20 a 21 mk. tde., havre 14 a 15 mk. tde., en tønnde hved 8 a 10 rixdaler. I januari var 1 tønnde rug 22 mk., 1 tde. byg 14 mk., 1 tde. havre 10 mk. og en tønnde <hvede> 5 rd. Boghved 21 mk.

Den 13de fik vi tøjvejer, og da blev det forbie med kanefarten, men den sidste thi af maanedens var det vexelvis med frost og tõe. De sidste dage atter frost snee.

MARTS

De første dage var det frost, men siden var det dejlig vejr, saa at rapsen og rugen begynte at groe, træerne at bryde. Den 30de begynde vi at pløje læjord.

Lars Andersen

APRIL

Den 10de 15de 17de 19de saade vi havre, saade 2 tønnder 3 skepper i

Viveholm, 10 skepper vikkehavre og 6 skepper havre i Kirkemarken, 12 skepper havre 7 skepper vikkehavre i den Lille tofte, i aldt 11 tønder 6 skepper og 4 skepper erter, 1 skeppe hørfrøe og i den Lille tofte. Den 9de saade 1 skeppe hør. Den 20de lagte vi 6 skepper lange kartofler. De sidste dage saade vi hør. Vejret var vexelviis, en godt en anden dag regnvejrr og kulde.

MAI

Den 1ste maj begynte vi at saae byg, den 6te blev vi færdig, saade 11 tønder i foreste Højlund ved Mygind mark. Kornet kom godt op og stod temmelig overaltdt godt. Men sidst i maaneden var det bestandig tørre og blæst, at kornet næsten fik skade paa sine stæder.

JUNI

Den 2den saade vi boghvede, saade 5 skepper i toften, og strax efter fik regn, som var nødvendig for græs og korn, men alting blev temmelig godt. De sidste dage var det et behageligt vejrr.

JULI

Den 3de slog vi til 4 læs høe paa Højlunds marken, det 5te satte det i stak, den 10de kjørte vi det i huus og fik det godt. Den 13de skar vi raps, den 12de sloe vi paa maden, var regn samme dag. Den 27de kjørte vi det i huus, fik 12 læs. Den 24. og 25de tarsk vi raps i den store tofte, aulet 41 tønder. 2 tønder efterraps og fik 435 r. Denne hele maane regnede det næsten hver dag og meget høe blev fordervet. <tilføjet nederst på foregående side>: Den 31. juli 3. august 6. og 19de saade vi raps i 1 tønne land i Gammelmølle og 4 stykker og hullene inden for leget i Hans Egelsens mark.

AUGUST

Den 9de høstede vi rug paa bageste Højlund ved Mygind mark, havde 68 traver, den 16de og 17de kjørte vi den i huus tør og god. Den 19de høstede vi 38 traver havre i den Lilltofte og Viveholm, den 26de sadte vi det i stak. Den 24. høstede vi byg paa foreste Højlund ved væverens, havde 84 traver. Den 25de høste den sidste havre, som var 22 traver, i aldt 60 traver. Den 30. og 31. kjørte vi bygen ind, sadte 50 traver i hæs. Den 2. og 3de september kjørte den sidste havre hjem, sadte 5 læs og 3 læs frøhøe i hæs og 6 læs hvede, og fik det alsammen

godt i huus. Den 28de fik vi det sidste høe ind, aulet 12 læs paa maden, 12 paa Højlund, 11 læs kløverhøe, det daarligste det paa maden.

Til den 15de var det ustadig vejr, men dag begynde det at forandre sig, og var saa godt til maanedens ugang undtagen nogen tordenregn, som vi fik den 14de den 21de den 31de alle om natten med sterke lynglimt og lidt tordenskrøl.

I juni havde kronprinsen brylup og fik sine kone fra Meklenborg strelis.

SEPTEMBER

Den 15de fik boghveden ind tarsk den samme dag. Aulet 21 skepper. Den 16de fik vi 4 læs vikkehavre ind, som var sidste. Den 14de saade vi 2 skepper Provsti rug og gav 1 rd. 6 sk. for skeppen. Den 22de 25de saade vi rug i den store tofte. Saade 7 tønner 4 skepper og 1 tønde hvede. Den 1ste october saade vi 6 skepper rug i Gamlemøle i kartoflejorden, var i aldt 8 tønner 2 skepper rug 1 tønde hvede; vejret var godt til sidst i maaneden, da fik vi regn næsten hver dag, saa det var daarlig at saae rug for dem, som ikke var færdig.

OCTOBER

Var det bestandig regn, og mangan fik ikke saaet rug i det rigtige læg, thi jorden var saa blød, at den ikke kunde bære at gaae paa, og der var saa meget vand paa jorden, at mangan ikke før kunde mindes.

NOVEMBER

Den 18de og 19de var det frostvjør og lidt snee, men siden fik vi tøjgen. Hele maaneden var det temmelig godt vejr, og rugen stod dejlig grøn overaltdt. Faarene var bestandig ude.

DECEMBER

Hele denne maane var det bestandig tøjvejer og landevejen og gyderne temmelig sølede, og mange stæder næsten ufremkommelig.

JANUARI 1842

Almissen var saaledes, meel 1 lpd. 2½ pd., maldt 1 lpd. ¼ pd., penge 2 mk. 10 sk.; denne maane var det bestandig frost med lidt snee, og vi øste ½ dag. Kanefarten var ubetydelig.

FEBRUARI

Den 5te fik vi optorsken, aulet 70 tønder rug, 85 tønder byg, 59 tønder havre, 5 tønder 2 skepper hvede, 2 tønder 5 skepper boghvede, 1 tønde 6 skepper erter, for 1841 aulet i aldt 223 tønder 5 skepper.

Capitelstaxt for 1841 aars afgrøde

Rug 5 rd. 1 mk. 5½ sk. pr. tde.

Byg 3 rd. mk. 14 sk. pr. tde.

Havre 2 rd. mk. 2½ sk. pr. tde.

Hele denne maane var det bestandig godt vejr undtagen en enkelt dag, og der var mange at merlede i den tid.

MARTS

Den 10de begynte vi at pløje læj jord paa foreste Højlund ved Østerby, den 15de blev vi færdig. Den første halve maane var det godt vejr, men den øvrige thi var det næsten regn, undtagen nogle dages frost, som vi havde i paaske hellige dage.

I aaret 1841 ere i Fyens stift copulerede 1227 par

Fødte { af mandkjøn 2690
af qvindekjøn 2562 er 5252

Døde { af mandkjøn 1560
af qvindekjøn 1637 er 3197 altsaa 2055 flere fødte
end døde

Odense kjøbstad copulerede 79 par

Fødte { af mandkjøn 157
af qvindekjøn 124 er 281

Døde { af mandkjøn 97
af qvindekjøn 98 er 195 altsaa 86 flere fødte
end døde.

Iblandt de fødte ere 66 par tvillinger og 2 have født trillinger. Udenfor ægteskab ere fødte 781. Iblandt de døde ere 244 dødfødte og 1152 ere bortdøde børn i en alder af 10 aar og derunder.

Usædvanlig høj alder have opnaaet:

401 en alder mellem 70 til 80 aar incl.

247 en alder mellem 80 til 90 aar incl.

36 en alder mellem 90 til 100 aar incl.

1 en alder mellem 100 til 110 aar incl.

1 en alder af over 110 aar.

Voldsom død.

26 mennesker have taget sig selv af dage. 36 ere druknede. 2 ere indebrændte og 25 ere omkomne ved andre ulykkelige hændelser.

APRIL

Den 8de saade vi 12 skepper vikkehavre i den Liletofte. Den 14de 16de og 19de saade havre paa foreste Højlund ved væveren, saade 12 tønder havre, 3 skepper erter og 3 skepper byg. Den 27. begynte vi at saae byg, den 2den maj blev vi ferdig, saade 11 tønder byg og 1 tde. vikkehavre i bageste Højlund ved Mygind mark. I denne maane var det bestandig tørre og storm i mellem.

Den 6te april afbrente Braesholm.

MAJ

De første 5 dage var en sterk tørre, saa jorder nesten ikke var til pløje paa mange steder. Den 6te begynde det at regne, som var godt for kornet og græsset, thi alt stod ganske stille, den øvrige thi var det tørre.

JUNI

Den første tid af maaneden var det en sterk tørre. Fra den 15de til den 19de var det en stærk storm, saa at rug og raps fik skade paa steder, og vaarkornet stod maadelig mange steder. Mellem den 21. og 22de fik vi regn, og regnede saa af og til hele maaneden.

JULI

Den 6te skar vi raps, den 14de task vi det; den 8. og 16de sloe vi paa maden, fik 10 læs, den 28. sloe vi paa Højlund, fik 11 læs, 3 i toften og 4 læs kloverhøe. Kom godt ind aldsammen. Vejret var godt hele maaneden, en dags regnvejer imellem. Den 24. 25. og 26. saade vi raps paa foreste Højlund ved Østerbyes side i 2 tønder land. Den 27. høstede vi rug i store tofte, hafde 57 traver. Den 2. og 3de august kjørte vi den ind, kom godt i huus, fylte 3 gulve ved den store loe.

AUGUST

Den 12de og 17. og 20de høstede vi havre paa foreste Højlund ved

væveren, havde 65 traver. Den 12. 17. og 20de høstede vi byg paa bageste Højlund ved Mygind mark, havde 90 traver. Den 27de sloe vi erter og boghveden paa skaar. Den 31. august kjørte vi erter ind og den 2den september boghveden, var kuns 2 læs. Kornet kom godt i huus, da det ikke regnede uden en dag midt i maaneden og den sidste, havre sadte vi 40 traver i hes og 60 traver byg. Denne maane var det saadan en tørre og hede, at mangelen ikke kunde mindes; og jorden var saa tør, at græs og raps manglede regn.

SEPTEMBER

Den 17de saade vi 2 tønner rug, men jorden var saa tør, at man næsten ikke kunde pløje. Den 21de fik vi regn og vedblev af og til maanedens udgang; den 28de blev vi færdig med at saae rug, saade 8 tønner 6 skepper rug, 1 tønne 3 skepper hvede i Hansegelsens mark og Gamlemølle. Hveden saade vi i hullene inden for leget i Hansegelsen mark.

OCTOBER

Denne maane var det næsten tøre hele tiden undtagen en enkelt dags regnvejr, jorden temlig tør overaltdt og var ikke god at pløje. Kornpriserne vare nemlig

Rug	5 rd. a 5 rd. 2 mk. tønnden
Byg	3 rd. a 3 rd. 2 mk. tønnden
Havre	2 rd. 1 mk. a 2 rd. 3 mk. tønnden
Hvede	6 rd. 4 mk. a 7 rd. tønnden "
Erter	4 rd. tønnden

Til at saae var rug og hvede ret saa dyrt.

NOVEMBER

Havde vi nogle dages frøst, men ellers var det bestandig godt vejr.

DECEMBER

Var det godt vejr hele tiden lige til jul, og før den tid hafde megen taage; jullehellige dage hafde vi en stærk storm med lidt støvregn.

Ende paa dette aar for 1842

1843 JANUARI

Den første dag i maaneden begynte det at fryse, men varede ikke længe. Frost og tõe vexlede med hinanden hele maaneden.

Almisen for 1843. Kornet er ligesom forrige aar, penge 2 mk. 14 sk. Den 27de fik vi optorsken og aulet 61 tønder 4 skepper rug, 85 tønder 5 skepper byg og 71 tønder 5 skepper havre, 11 tønder 2 skepper hvede, 6 skepper boghvede og 3 tønder 2 skepper erter. Var saa i det hele 234 tønder.

I efteraaret 1842 blev kirkeporten flydt, som var i Peder Lades lod ved den vesten ende paa kirken, blev saa flyttet i norden udtil gyden, og fik vores gravsted til gang saa nær som den halve gravlengde af min faders grav, saa vi igjen fik ind paa Raahages. En liden strimmel af Peders Hansen i Karup blev og lagt ud til gang.

FEBRUAR 1843

Den første halve maane var det tøjvejer, men siden den øvrige thi var det vinter med lidt snee.

Capiteltaxten for aaret afgrøde 1842

Rug	1 tønde 5 rd.	1 mk.	sk.
Byg	1 tønde 3 rd.	mk.	sk.
Havre	1 tønde 2 rd.	2 mk.	sk.

MARTS

Den maane var det veksler vej, men den meste tid var frostvejr. De sidste dage var det haar natefrost, rapsen saae daarlig ud paa de fleste steder. Den 25de begynte vi at pløje læjord paa bageste Højlund ved Smejrup mark, som skulde være til raps.

APRIL

Den 4de saade vi 4 skepper erter, 3 skepper vikkehavre til staalfoder i den store tofte, den 19de 20. og 21de saade vi havre paa bageste Højlund ved Mygind mark, saade 11 tønder havre og 2 tønder 3 skepper vikkehavre, den 13de fik vi en stor snee, de sidste dage var det tørre med nattefrost.

MAJ

Den 1ste 2. 3. og 4. saade vi stubebyg i den store tofte, saade 9 tønder. Hele denne maane var det næsten tøre vejer med stærk storm og nattefrost, og korn og græs saae maadelig ud mange steder. Den 26. fik vi regn og aldt fik liv igjen.

JUNI

Den 6. og 7de saade vi boghvede paa foreste Højlund ved Østerbye mark saade 5½ skeppe. De første dage til hen i maaneden hafde vi jevlig regn, men i de sidste dage havde igjen tørre, paa mange steder faldt der megen tordenregn, men overalt stod kornet godt.

JULI

Den maane var temmelig tør, saa at kornet paa den lette jord ikke blev saa godt som det saae ud til, men de sidste fik vi lidt regn. Den 11de sloe vi paa maden, den 13de satte vi det i stak, den 15de kjørte vi det ind, fik 13 læs, kom godt i huus. Den 17de sloe vi paa Højlund, fik lidt regn, satte det i stak den 22de, aulet 10 læs, 9 læs kløverhøe paa foreste Højlund ved væveren. Den 25de skar vi raps, kun den halve, som var groet godt. Den 4de august skar vi den sidste raps. Den 31de juli begy[n]te vi at høste rug i Hansegelsen mark.

AUGUST

Den 9de høstede vi den sidste rug, hafde 79 traver, den 14de kjørte den ind, kom godt i huus, fylte godt; den 21de høste vi hvede, hafde 16½ trave, den 19de høstede vi byg i den store tofte, hafde 79 traver, den 21. og 22de høste vi havre paa bageste Højlund ved Mygind mark, var 80 traver og 3 læs vikkehavre. Den 27. og 28de kjørte vi bygen og hveden ind, sadte 31 læs i hæs. Den 30. og 31de kjørte vi havre, sadte 37 læs i hæs, først og sidst i maaneden hafde vi lidt regn, men var ikke til hinder for at faa kornet ind. Den 7de og 17de tarsk vi raps.

Den 29de juli og 2den august saade vi raps i 7 a 8 tønder land paa bageste Højlund ved Smejrup mark.

SEPTEMBER

Denne maane var det bestandig tørre, saa man ikke kune pløje paa mange steder og rugsæden blev sildig. Vand var der knap for paa mange steder, den 30de fik vi den første regn, den 30. saade vi den første rug, den 6te october blev vi ferdig, 7 tønder 7 skepper rug, 1 tønne 5 skepper hvede, i alt 9 tønder 4 skepper paa foreste Højlund ved Østerbye.

OCTOBER

Den maane fik vi temmelig meget regn, saa at vi kunne pløje jorden.

Rugen laae temmelig lenge, inden den kom op, for vi hafde megen kulde, men i de sidste dage stod rugen dejlig grøndt overaldt.

NOVEMBER

Den 9de blev vi ferdig med at pløje stubbejord i Hansegelsen mark og den halve havrejord i store tofte blev og pløjet. Vejret var temmelig godt undtagen nogle dages sterke stormvejer, ellers var det med lidt regn og tyk luft.

Den 28de døde madamme Barfoed i Sandager i en alder af 40 aar fra 6 børn, og ingen af dem var konfirmeret.²¹

DECEMBER

Denne maane var som den forige med nogle storm, ellers var et dejlig vejer og rugen grønt overaldt.

Vi takker for det svundne aar
Et nydt for os da forrestaer.

1844. JANUAR

Først i maaneden begynte det at fryse, men var kun kort, det blev ved at vexle med frost og tøj lige til maanedens udgang. Snee hafde vi kun lidt. Den 31. fik vi optorsken, aulet 69 tønder rug og 5 skepper, 92 tønder 2 skepper byg, havre 103 tønder 4 skepper, ertes 4 tønder, hvede 16 tønder 4 skepper, boghvede 7 tønder 4 skepper, raps 42 tønder og 371 rd. kostede han. Almisen blev saaledes penge 5 mk. 7 sk., Rugmeel 1 lpd. 1 3/8 pd., maldt 13 pd.

FEBRUAR

Denne maane fik vi temmelig meget snee. Den 11de fik den første, at det blev kane vej, varede end 8 dage, men i de sidste dage havde vi end haard frost tillige med snee, saa at vi maate øse flere dage.

Nyt hartkorn 8 tdr. 5 skp. 2 fdk. 1 alb.

Gammel hartkorn 9 tdr. 2 skp. 1 fdk.

Capitelstaxten for 1843

Rug	1 tønde 3 rd. 4 mk. 10 sk.
Byg	1 tønde 3 rd. 2 mk. 13 sk.
Havre	1 tønde 2 rd. – mk. 12 sk.

MARTS

Hele denne maane var det en strenge vinter, at vi ikke kunne arbejde i marken.

APRIL

Den 7de begynte vi at pløje læjord i Kirkemarken, som skulde være til raps, den 16. og 17de saade vi havre i den store tofte, saade 12 tønnder, den 25de saade jeg hør og 12 skepper havre, som rapsen var gaaet ud. Den største tid hafde vi et dejlig mildt vejr, men de sidste dage var det en stærk storm og megen tørre.

MAI

Den 27. april begynte vi at saae stubbebyg i Hansegelsens mark, den 2den maj blev vi ferdig, saade 12 tønnder, men de 9 skepper blev saaet i den store tofte. Den 20de fik vi lidt regn, men ellers helle maaneden var det en stærk tørre og blest, og rapsen saae daarlig paa mange stæder, og græsset var kun maadelig overaldt.

JUNI

Den 8de saade vi boghvede paa bageste Højlund ved Smejrup mark, saade 4 skepper. Denne maane var det kulde og tørre, regn fik vi kun lidt, det var saa knap for græs overaldt.

JULI

Den 8de sloe vi paa maden, den 10de og 11de sadte vi det i stak, den 15de kjørte vi det ind, aulet 8 læs, var groet lidt, fik det godt i huus. Den 22de sloe vi paa Højlund, den 24de sadte vi det i stak, fik 11 læs, den 27de kjørte det ind, kom godt i huus. Den 19de 20de og 22de saade vi raps i Kirkemarken, saa nær som 2 stykker ved Mikkelslod. De sidste fik vi lidt regn.

AUGUST

Den 1ste skar vi raps. Den 10de høstede vi rug paa foreste Højlund, hafde 54 traver, fylte 2½ gulv ved den store loe, kjørte den ind den 15de og 16de kom godt i huus. Det var godt vejr de dage, ellers hafde vi temmelig regn helle maaneden. Den 17de høste vi havre i den store tofte hafde 54 traver. Den 21de og 22de høste vi byg i Hansegelsens mark, var 75 traver. Den 28. og 29de kjørte vi havren ind, fylte de to gulve ved den lille loe og hafde 9 læs til. Fra den 28de til den 7de

september var det godt vejr, den 28de høste vi hvede, var 16 traver, fik ikke regn, den 4de september kjørte vi den ind. Den 2den september kjørte byg fylte gaulegulvet og sadte ved 40 traver i hæs.

SEPTEMBER

Den 19de 26de og 5te october saade rug paa bageste Højlund ved Smejrup mark, saade 9 tønner 4 skepper rug 2 tønner hvede. [Før]st midt i maaneden fik vi lidt regn. Den 17. lagde vi boghveden paa skaar.

OCTOBER

Den 2den kjørte vi boghveden ind. Denne maane var det godt vejr baade for rug og græs, vi hafde lidt regn og nogle dages stormvejr, men ellers var det godt vejr.

NOVEMBER

Denne maane hafde vi temmelig megen regn og tyk luf. Den 27de begynte det at fryse.

DECEMBER

Denne maane hafde vi bestandig frost undtagen et par dages tøjvejr og imellem lit stormvejr.

JANUAR 1845

Skolelønnen blev forandret. Rug 1 skp. 2 fdk., byg 2 skp. 2 fdk., Høe 4 lpd. 4 pd., halm 6 lpd. 6 pd.

Gammelt hartkorn 9 tønner 2 skepper 1 fdk. Nyt hartkorn 8 tønner 5 skepper 2 fdk. 1 albom.

Den 16. januari fik vi optorsken, aulen var saaledes.

Rug 51 tønner 3 skepper	Hvede 11 tdr. 3 skp.
Byg 80 tdr. 7 skp.	Boghvede 4 tdr. 4 skp.
Havre 62 tdr. 3 skp.	Erter – td. 6 skp.

Denne maane var som den forige med frost, men lidt snee, men var temmelig meget med taage og stille vejr, men ellers var det et magelig vinters vejr.

FEBRUAR

Capitelstaxten for aaret 1844	1 tønne rug	3 rd. 2 mk. 11 sk.
	1 tønne byg	3 rd. 2 mk. 7 sk.

1 tønde havre 2 rd. 1 mk. 3 sk.

Denne maane hafde vi bestandig vinter og den sidste tid var det en haar frost. Sneec var der kun lidt, vi var kun ude at øse en gang. Stranden var lagt til, og vilænderne søgte bækken.

Lars Andersen Holevad 1845

MARTS

Den første tid af maaneden var det en haard vinter, den 23de fik vi tøjvejr.

APRIL

Den 7de begynte vi at pløje læjord i Viveholm, den 9de blev vi færdig da den øvrige var pløjet om efteraaret. Den 16de saade vi vikkehavre til staldforing 9 skepper. Den 17. og 19de og 22de saade vi havre i Hansegelsens mark og i Gamlemølle, saade 13 tønder og 4 skepper erter og 2 skepper hørfrø. Den meste tid af denne maane var det mildt vejr og temmelig varme, saa rugen, rapsen og græset grønedes overaltd. Lige de sidste <dage> fik vi regn og kulde.

Lars Andersen Holevad

MAI

Den 3de 5te og 8de saade vi stubebyg paa forreste Højlund ved Østerby side, saade 11 tønder. Denne maane var det temmelig meget regn, og det blev sildig med bygen paa mange steder.

JUNI

Den 5te saade vi boghvede i Kirkemarken, saade 2½ skeppe. De første 3 uger var det tøjvejr. Dagen efter S. Hansdag fik vi regn lige til maanedens udgang.

JULI

Den 7de sloe vi paa maden, den 9de satte vi det i stak, fik 13 læs. Den 22de sloe vi kløver i toften og den 23de paa Højlund, aulet 7 læs kløverhøe og 13 læs paa Højlund, fik det godt i huus. 4 a 5 læs fik lidt regn. Fra den 10de til den 18de og de 4 sidste i maaneden var det ustadig, den øvrige tid var det godt vejr.

Den 18de skar vi raps i Kirkemarken, den 29de og 31de task vi det. Den 23de saade vi raps i den Lille tofte 3 fjerdingkar. Den 24de og

25de saade vi i Viveholm saa nær som 2 stykker inden for ledet, saade 1½ skeppe.

AUGUST

Den 9de og 11de høstede vi rug paa bageste Højlund ved Smejrup mark, havde 75 traver og 18 traver hvede. Den 18. og 19. og 22de kjørte vi rugen ind, fik den godt i huus, dog det var udstadig vejr og rugen groede mange steder. Den 15de og 20de høste vi havre i Hanseselsens mark, hafde 70 traver. Den 22. og 23de høste vi byg i paa foreste Højlund ved Østerbye mark, hafde 100 traver. Den 24de 28de kjørte vi havren ind, 29. og 30. kjørte vi bygen ind. Den sidste tid af maaneden var det godt vejr.

SEPTEMBER

Den 20de og 26de saade vi rug i Kirkemarken, saade 7 tønnder 6 skepper rug og 1 tønnde 2 skepper hvede. I maane fik vi lidt regn af og til.

OCTOBER

Denne maaane var det meget med regn og storm, og vi maate tage kreaturene tiggere ind om natten.

NOVEMBER

Den første tid af maaneden var det godt vejr, men den sidste tid var det regn og blest. Kornpriserne stege saaledes fra høsten til i denne maane. 1 tønnde hvede fra 5 rd. til 8½. 1 tønnde rug fra 21 mk. til 6 rd. 1 tønnde byg fra 20 mk. til 28 mk. 1 tønnde havre fra 2 rd. til 20 mk. Erter fra 4 rd. til 7 rigsdaler.

DECEMBER

Var for det meste med regn undtagen nogle enkelte dages frost.

1846 JANUARI

Almisen er 1 rd. – mk. 8 sk. Den 30de fik vi optorsken. Aullen var saaledes

Rug	74 tønnder	Boghvede	4½ tønnde	Raps	38½ tønnde
Byg	109 tønnder	Hvede	14 tønnde	10 rd. 3 mk.	tønnden
Havre	78 tønnder	Erter	1½ tønnde	i aldt	403 rd. for raps.

Denne maane var det vexet vejr, den meste tid var det tøjvejr. Vi hafde nogle dages frost.

FEBRUARI

Den første halve maane var som den forige, men den sidste halve var det mildt vejr, saa at raps og rug stod grøn over aldt. Der var neppe nogen, som kunde mindes saa dejlig et vejr, og mange begynte at pløje.

Capitelstaxten for aaret 1845 var saaledes

Rug	1 tønne 5 rd. 3 mk. 15 sk.
Byg	1 tønne 4 rd. – mk. 9 sk.
Havre	1 tønne 2 rd. 5 mk. 8 sk.

Den 2. februar døde min broders kone i Lundager Karen Hans Datter og blev begravet den 9de.

MARTS

Var den meste tid med varme og solskin, de sidste dage hafde lidt kulde regn.

APRIL

I den tid af 10 a 12 dage var regn vejr, men siden var det med kulde og blæst næsten hele maaneden og var østelig vind.

Den 15de begynte vi at saae havre og blev færdig den 14de, saade 11 tønner havre, 1 tønne erter, 10 skepper blankorn, 4 skepper hørfrøe paa foreste Højlund ved Østerbye, 2 tønner vikkedahvre i Hansegel-sens mark. Den 25de lagde vi kartofler 3 tønner paa bageste i stubejord; den 2den april var der blomster i rapsen i den Lille tofte. Den 2den april var der blomster i rapsen.

MAI

Den 28de april begynte vi paa bygen og blev færdig 5te mai, saade 12 tønner byg og 6 skepper blandkorn paa bageste Højlund ved Smejrup mark. Den halve af maaneden var det næsten storm og kulde, den 16de fik vi regn.

JUNI

Den 8de saade vi boghvede i Viveholm, saade 4 skepper. Til den 24de var det en stor tørre, og kornet saae daarligt paa mange steder. Den regn var god, og aldt kom til at groe igjen.

JULI

Den 8de skar vi raps. Den 17. og 18de tarsk vi det, aulet 26 sække i Viveholm og 24 i den Lille tofte. Den 24de høstede vi rug i Kirkemarken var 72 traver, kjørte ham ind den 29. og 30de, kom godt i huus. Den 29de og 1ste august saade vi raps paa foreste Højlund ved væverens i 7½ tønne land. Midt i maaneden fik vi regn, ellers var det tørrevejer. Den 11de sloe vi paa maen, den 13de 14de satte vi det i stak, var groet godt, aulet 13 læs.

AUGUST

Den 1ste og 15. sloe vi paa Højlund, aulet 13 læs og 2 læs kløverhøe og 6 læs rajgræs. Den 3di høstede vi hvede, var 12 traver. Den 6te høste vi byg paa bageste Højlund ved Njels Larsens, fik 72 traver. Den 7de høste vi havre paa foreste Højlund ved Østerbye side, var 60 traver og 7 traver blandkorn. Den 10de 11de 12te og 13de kjørte vi byg og havre ind. Kom en lille kugl regn hver dag, men ikke til nogen hinder for at kjøre korn, ellers var det en stærk tørre til den 19de, dag fik vi regn.

September

Den 15de kjørte vi boghveden ind; den 18de begynte vi at saae rug og blev færdig den 23de, saa nær som to stykker i den Lille tofte, som vi ikke kunde pløje. Den blev saaet den 5te october. I det hele saade vi 7 tønner 6 skepper rug, 1 tønne 7 skepper hvede i den Lille tofte og Viveholm, og den ene tønne hvede blev saaet i raps jorden paa forreste Højlund. Denne maane var det en stærk tørre, at jorden ikke var til at pløje paa mange stæder, og græs var der kun maadelig overaldt. Den 17de fik vi den første regn.

OCTOBER

Den var og temmelig tør, dag vi fik ikke uden en enkel dags regn hele maaneden, men eller var det et behagelig vejr at gaa i marken i.

NOVEMBER

Var som den forige med tøre og kun lidt regn. De sidste dage begynte det fryse. Korn priserne var saaledes. 1 tønne hvede 9 rdr., 1 tønne rug 7 rd. 2 mk., 1 tønne byg 5 rd. 1 mk. Havre en tønne 3 rd. 4 mk. Boghvede 5 rd. Erter 7 rd. 2 mk.

DECEMBER

Var med frost hele maaneden saa nær som nogle faae dage før jul. Sne var udbetydelig at vi fik, vi var ude at øse en gang.

Den 1. oktober 1846 vare vi samlede hos sognefogden Peder Hansen i Karup at uddele almise, og da faldt talen mellem os, at naar vi skulde samles der igjen, var mange af os bortdøde, nu vil jeg skrive, hvem der bebode gaardene dengang.

Mygind: Peder Madsen, Peder Nielsen, Lars Isaksen, Maurits Isaksen, Frederik Alexander Raahauge.

Rabølle: Hans Niensens enke Christiane, Jørgen Nielsen.

Karup: Hans Hansen, Peder Hansen, Jacob Nielsen enke Mari Pedersdatter.

Smerup: Niels Andersen, Claus Bang, Niel[s] Larsen, Jacob Bangs enke.

Østerbye: Hans Christesen.

Holevad: Lars Andersen.

Nu seer vi om 16 aar, hvor mange der ere gaet bordt. Peder Nielsen var af den mening, at de fleste gik bordt.

1847-63

<på bindets inderside>

Aar 1856 den 23. mai havde min søster Maren bryllup med Claus Bang i Smeirup og flyttede herfra og til Smeirup den 29. samme maaned.

Aar 1865 den 19. mai havde jeg bryllup med Mari Jacobsdatter fra Smeirup.

1847 JANUAR

Denne maane var bestandig med frost og lidt snee undtagen et par dage at vi hafde tøjvejr, ellers hafde vi frost igen. Den 25de fik vi optorsken. Aulet 58 tønder rug og 9 tønder hvede. 70 tønder byg, 57 tønder havre og 10 tønder vikkehavre, 10 tønder blandkorn, 8 tønder boghvede og 4 tønder erter. Var i det hele 226 tønder. 40 tønder raps a 8 rd. pr. tønden er 320 rd.

Priserne paa kornet var saaledes i denne maane.

Hvede 1 tønne 10 rd. 3 mk. Rug 1 tønne 8 rd. 3 mk. Byg 1 tønne 7 rd. a 7 rd. 1 mk. Havre 1 tønne 4 rd. 4 mk. Boghvede 5 rd. 3 mk. 1 tønne. Erter 1 tønne 7 rd.

FEBRUARI

Capittelstaxten paa aarets afgrøde 1846.

Rug 1 tønne 7 rd. 1 mk. – sk.

Byg 1 tønne 5 rd. – mk. 6 sk.

Havre 1 tønne 3 rd. 4 mk. 3 sk.

Almissen for aar 1847. Penge 1 rd. – mk. 8 sk. Rugmeel 1 lpd. 4½ pd. Malt-lpd. 13 pd.

Denne maane var det frost undtagen enkelte dage, at det var regn eller lidt snee, men var ikke saa meget godt for rapsen.

MARTS

Denne maane hafde vi frost til den 17de, siden var det slud vejr til maanedens ugang, den 9de hafde vi et frygtelig snevejr med storm, og der var mange mennesker, som sadte livet til.

Den 16de døde Anders Nielsen i Aborre og blev begravet den 22de.

APRIL

Den 14de begynte jeg at saae havre og blev ferdig 21de paa bageste Højlund ved Smejrup mark, saade 14 tønder havre og 9 skepper erter, 3 skepper hørfrø og 10 skepper byg, og der var saadet 20 skepper land i foreste Højlund. 5 skepper vikker blev saadet i det side. Denne maane var det kulde og lidt regn.

MAJ

Den 28de april begynte jeg at saa byg i Kirkemarken og blev ferdig den 4de mai, saade 10 tønder. Den 31de saade jeg baaghvede paa forreste Højlund ved væverens, saade 3 skepper i en lille tønde land; den 6te var dri paa rugen. Denne maane var mest kulde og blæst og regn. Korn og græs stod mesten godt overalt, og rugen var groet godt overalt. Rapsen var maadelig paa de fleste steder.

JUNI

Var det godt vejr, da var det regn og mildt vejr den meste tid af maaneden.

JULI

Den 6te sloe vi paa maen og sadte det i stak den 8de, den 12de kjørte vi det i huus, aulet 12 læs; den 12te sloe vi kløver paa foreste Højlund ved Østerbye mark og sadte det i stak den 14. og 15de og noget den 16de, som var slaet den 15., var 13 læs kløver høe og 2 læs rajrgræs, den halve af Højlund var slaet i juli maane og det andet den 21de august. Aulet 11 læs. De 5 læs blev sadt i hæs og slyden var tilsadt. Høeavlens var saa i hele 38 læs og det kom godt ind alsammen. Den 27. og 28de saade jeg raps paa bageste Højlund ved Mygind mark, saade 2 skepper i 11 stykker efter det side; den 28. fik vi regn om eftermiddage, ellers var det tørre helle maaneden undtagen en enkel kugl regn.

Den 24. og 26de skar vi raps paa foreste Højlund ved væverens.

AUGUST

Den 30de juli høstede vi rug, hafde 54 traver i Viveholm og 15 i den Lille tofte. Den 2den kjørte vi den ind, fygte godt næsten de 4 gulve ved den store loe; den 5te høste vi byg i Kirkemarken, var 78 trave. Den 6te tarsk vi raps, den 10de høstede vi havre paa bageste Højlund ved Smejrup mark, var 82 traver tillige med noget, som var saadet inde forpaa. I havrelæget var 7 traver byg, var saa i det hele 85 tr[aver] Den

11te og 12te kjørte vi bygen i hæs, kom kuns 2 læs i huus. Den 16. og 17de kjørte vi havren i hæs, kom 11 læs ind. Den 4de høstede vi hvede i den Lille tofte, hafde 15 traver, fyldte kroggulvet og 4 læs til. Den 10de høstede vi hvede paa foreste Højlund ved væverens i rapslund, var saadet 7 skepper, aulet 14 traver, som blev torsken i gaarden, den 24de kjørte vi erter ind 3 læs, kom paa slyden og 8 læs kom i hæs, den 25de kjørte vi 3 læs vikker og 3 læs kløverhøe, som og blev sadt i hæs, kom tørt og godt i huus altsammen, vi fik kuns 2 gange regn i denne maane, at man kan kalde at det bløde. Det var ellers knap for græs og vand paa mange steder. Kornpriserne var i forsommeren saaledes Rug 1 tønne 13 a 13½ rd. Hvede 15 a 15½ rd. Byg 10 rd. tøndnen, havre 6 rd. tøndnen, boghvede 8 rd. tøndnen.

SEPTEMBER

Den 22. og 23. 24. saade jeg rug paa foreste Højlund ved Mygind mark, saade 8 tønner 4 skepper rug, 10 skepper hvede og 10 skepper hvede paa bageste Højlund, var i det hele 11 tønner, først i maaneden var det tørre, men sidst i maaneden fik regn, saa jorden blev gjen-nemblødt. Græs var der knap for.

OCTOBER

Var temmelig tør, vi fik i lidt regn i mellem, men ikke til at jorden kunde blive blødt.

NOVEMBER

Var næsten som den forige, men sidst i maaneden fik vi mere regn som i den forrige.

DECEMBER

Først i maaneden fik vi lidt regn, men saa begynte det at tørre, og den 15. begynte det at fryse og veblev til maanedens udgang. Mellem den 22. og 23. faldt den første snee, men var kuns lidt. Vand var der knap for paa mange steder, at de maatte trække en lang vej med deres kreaturer, og mange kjøre vandet hjem.

1848. JANUAR

Almisen for aaret 1848. Penge 1 rd. 1 mk. 10 sk. Meel 1 lpd. 4½ pd. Malt 13 pd.

Denne maane var det frost undtagen den sidste dag, at det blev

tøjvejr. Den 20de januari døde kong Christian den VIII i en alder af 61 aar 4 maaneder 2 dage.

FEBRUARI

Capittelstaxten paa aarets afgrøde 1847.

Rug 1 tønne 5 rd. – mk. 6 sk.

Byg 1 tønne 4 rd. 1 mk. 8 sk.

Havre 1 tønne 2 rd. 5 mk. 7 sk.

Den 19de fik vi optorsken, aulet 69 tønner 6 skepper rug, 93 tønner havre, 101 tønner 3 skepper byg, 4 tønner 1 skeppe erter, 20 tønner 5 skepper hvede, 4 tønner 2 skepper boghvede. Var saa i det hele 293 tønner 1 skeppe. 12 tønner 6 skepper raps a 10 rd. tonden.

Denne maane var det næsten tøjvejr, og sidst i maaneden fik vi temmelig meget regn; men først i maaneden var det frost vejr.

MARTS

Denne maane var det temmelig godt vejr, og nogle dage var det ligesaa mildt som om sommeren, den 24de fik karlene ordre at møde hver i sin garningson og maatte lige til Holsten. Den 9de april holdt dig et slag ved Flensborg og den 23de et ved Slesvig.

Lars Andersen Hølevadgaarden 1848.

APRIL

Den 2den begynte jeg at saa erter, saade 1 tønne, den 6. og 7de, 8de og 11te saade jeg havre i Kirkemarken og paa Højlund saade jeg 3½ tønne, var i det hele 13 tønner; den 17de og 18de saade jeg 12 skepper blandkorn og 4 skepper hørfrøe i Kirkemarken; den 26de og 27de 28de saade jeg byg i den Lille tofte og Viveholm, saade 10 tønner. Den maane var det temmelig tørt og i de sidste dage havde vi kulde.

MAI

Den 23de saade jeg boghvede paa bageste Højlund ved Mygind mark, saade 4 skepper. Denne maane var med tørre, saa vi næsten ikke fik en draabe regn.

Den 11de om aftenen blev her indqwateret i sognet 3die reservebatalion, var 13 mand hos os og rejste den 24de samme maane.

JUNI

Dene maane var temmelig tør i begydelser, men midt i maaneden fik

vi regn, saa at kornet stod godt, men kløveren var ikke meget god.

Den 12de juni blev her indqvateret svenske tropper i sognet,²² som var det 16de regimente og 8de kompani Vestgötédals regemente og Syndals kompani, og rejste den 8de juli, men de blev indqvateret i Barløse sogn igien; da hafde vi 1 løjtenan, 1 cergeant, 8 menige mand. Den 9de juli fik vi 7 mand af samme regimente og 7de kompani.

JULI

Den 5te skar vi raps, og den 14de 15de tarsk vi det, fik 65 sække, den 8de sloe vi paa maen, 10. og 11. satte vi det i stak, den 17de kjørte vi det i huus, aulet 11 læs, men fik det godt i huus, den 22. begynte jeg at saae raps i store tofte, den 27de blev vi færdig, saade i 7 tønder land, høe aulet vi 11 læs paa maen, 10 paa Højlund og 7 læs lohøe.

Den 25de høste vi rug paa foreste Højlund ved væverens, havde 77 traver, den 31de kjørte vi den meste ind, fik lidt regn saa vi fik først den sidste den 3die august, men vi fik ham godt i huus. Den sidste tid af maaneden fik vi lidt regn.

Holevad i juli 1848. Lars Andersen

AUGUST

Den 2den og 5te høste vi havre i Kirkemarken, havde 78 traver, den 3di og 4de høste vi byg i Viveholm og den Lille tofte, var 74 traver. Den 8de høste vi hvede og den 11te, havde 30 traver, men 14 traver var i raps marken. Den 18de og 19de kjørte vi havren ind, den største deel blev sadt i stak, den 15de kjørte vi byg og sadte den største deel i stak, den 16de kjørte vi hvede og sadt vel 20 traver i stak, den 31de kjørte vi erter 10 læs, som blev sadt i stak. Denne maane fik vi temmelig meget regn, der var mange, som fik kun kornet maadelig i huus. Her i sognet kom det godt i huus.

SEPTEMBER

Først i maaneden fik vi regn. Den 22de og 23de saade jeg rug paa bageste Højlund ved Mygind, saade 9 tønder 1 skeppe rug og 1 tønne 5 skepper hvede.

OCTOBER

Var med megen norden vind. Vejret var temmelig godt, vi havde jo lidt regn i mellem. Græs var der godt. Rugstuben og bygstuben var vi næsten færdig med til november undtagen den Lille tofte.

NOVEMBER

Var det temmelig godt vejr, men regn hafde vi af og til. Først i denne maane begynte soldaterne at komme hjem.

DECEMBER

Da hafde vi tyveir til den 20de, da begynte det at fryse og vedblev til maanedens udgang.

1849. JANUAR

Denne maane var det bestandig frost med lidt snee, men var kun ude at øse en dag, fra den 6te til 11de hafde vi en haard frost tillige med storm. Den 29de var det sneefog hele dagen, jeg og Jørgen Raahauge var i Midelfardt med officerer. Det var en haard dag.

FEBRUAR

Capittelstaxten for aaret 1848.

Rug	1 tønne	3 rd.	1 mk.	3 sk.
Byg	1 tønne	3 rd.	1 mk.	9 sk.
Havre	1 tønne	2 rd.	1 mk.	7 sk.

Almise for aaret 1849. Meel og maldt er som i fior. Penge 1 rd. 2 mk. 11 sk.

Den 10de fik vi optorsken og aulet saaledes for 1848. Rug 81 tøn-
der, hvede 24 tønner, byg 98 tønner 5 skepper, havre 70 tønner, erter
10 tønner 4 skepper, boghvede 10 tønner 3 skepper, blandkorn 9
tønner 4 skepper, var i det hele 304 tønner. 58 tønner 7 skepper raps
og 8½ rd. for tøndens. Denne maane hafde vi for det meste tøjever,
men meget med storm.

MARTS

Var det temmelig godt veir undtagen de sidste 8 dage, da hafde vi lidt
snee, midt i maanedens pløede jeg læjejord i Hansegelsen mark; korn-
priserne var for 1 tønne rug 2 rd. 3 mk., 1 tønne byg 2 rd. 2 mk., havre
1 tønne 1 rd. 4 mk., hvede 1 tønne 24 mk. a 27 mk.

Den 29de fik vi indqvatering 2den reserve batalion 13 mand, som
var sellender og laalender, rejste den 30de om morgenen, den 30de fik
vi jgen 15 mand, som var 11de linibatalions, som var jyder og rejste
søndag morgen den 1ste april, alle kom over ved Assens.

April

Den 2. april saade jeg erter i den Lille tofte, saade 10 skepper og 6 skepper vikkehavre. Den 13. og 14. og 16de saade vi havre i Viveholm og i Kirkemarken 13 tønder 4 skepper.

Den 6te fik vi 12 mand i indqvatering af første reserve jeger, havde dem en nat. Den 16de fik vi 5 mand af 5te reserve batalion, rejste den 20de om aftenen klokken 11 og skulde til Strib og sættes over. Vejret var temmelig koldt undtagen de 2 sidste dage, da fik vi mildt vejr og lidt regn. Den 25de saade jeg hør i april.

MAI

Den 26de april begynte jeg at saa byg i foreste Højlund ved væverens og blev færdig 2den mai. 11 tønder. Den første tid af maaneden var det en haar vind og tørre, saa græs og rugen stod tilbage, men saa fik regn og mildt vejr, saa at alting stod godt, og der var saa meget græs sidst i mai, at der ikke har været i mange aar, den 24de saade jeg 5 skepper boghvede i den store tofte tæt uden for porten.

JUNI

Den 17de april begynte vi at hukke paa den ny lade og rejste den 1ste og 2den mai. Den 9. 10. 11. fik vi den tækket. Denne maane var det godt vejr for korn og græs.

JULI

Først i maaneden var det godt tørre vejr for høet til den 21., da fik vi regn og varede til maanedens udgang, saa der blev lidt af høet fordervet; den 7de juli sloe vi paa maen, satte det i stak den 9de, fik 11 læs og kom godt ind. Den 11de og 13de sloe vi paa Højlund, fik 11 læs, kom ogsaa godt ind, kløverhøet kom ikke saa godt alsammen, men gik dog nogenledes an, aulet 18 læs i Kirkemarken.

Den 20de og 27de skar vi raps, den 3de og 11de august tarsk vi det. Den første tid af maaneden var det godt vejr, men den sidste tid var det med megen regn.

AUGUST

Den 9de høste vi rug paa bageste Højlund ved Mygind mark, hafde 92 traver, kjørte den ind den 16de 17de 18de, fyldte de to ny gulve og tre af de gamle og kom godt i huus.

Den 23de høste vi havre i Viveholm, hafde 50 traver og 34 i Kirke-

marken, som blev høstet den 27de Den 30de kjørte vi i gaulgulvet, den 3di september satte vi den øvrige havre i hæs.

Den 24de høste byg paa forreste Højlund ved Mygind mark, hafde 96 traver, den 31de og første september kjørte vi bygen i hæs alsammen og kom godt ind altsammen, da vejret var temmelig godt.

SEPTEMBER

Den 7de sloe vi erter i den Lille tofte, den 15de kjørte vi dem i stak, den 22de og 27de saade vi rug i den store tofte, saade 7 tønder rug og 10 skepper hvede, midt i maaneden hafde vi regn, ellers var det godt vejr, den 29de begynte det at regne.

OCTOBER

Den 16de døde Hans Niensens enke i Rabøl og blev begravet den 22de og var over 84 aar gammel og boede i gaarden over 60 aar.^{2,3} Først i maaneden havde vi temmelig megen regn, og mange var sildig med at saae rug, for jorden blev saa blød. Sidst i maaneden blev det godt veir, og rugen kom godt op, ellers paa mange steder blev rugen ædt af snegle.

Holevadgaarden i november 1849 Lars Andersen

NOVEMBER

Den første halve maane var det tøjveier, men saa begynte det at fryse og blev ved til maanedens udgang.

DECEMBER

Var det ligeledes en haar vinter undtagen et par enkelte dage, at vi havde tøjveir, ellers var det frost igen. Sneer var kun lidt, at vi fik knap til kanevei.

I denne maane blev der mange indkaldt, som skulde til Als.

1850. JANUAR

Almisen var saaledes Rugmeel 1 lpd. 1 3/8 pd. Malt 13 pd. Penge 1 rd. 2 mk. 11 sk. Denne maane var som den forige med frost og lidt snee.

FEBRUAR

Den 21de fik vi optorsken. Aulet for aaret 1849. Rug 75 tønder 4 skepper, hvede 10 tønder 6 skepper, byg 118 tønder 1 skeppe, havre

102 tønder, boghvede 6 tønder 4 skepper, erter 10 tønder. I det hele 323 tønder. Raps 35 tønder 6 skepper 10½ rd. for tønden.

Capitteltaxten for aaret 1849 var saaledes.

Rug 1 tønde 2 rd. 5 mk. 7 sk.

Byg 1 tønde 2 rd. 4 mk. 14 sk.

Havre 1 tønde 2 rd. – mk. 10 sk.

Denne var det tøjvejr hele maaneden med megen storm.

MARTS

Den 5te begynte jeg at pløje læjejord paa foreste Højlund ved Østerby mark. Hen i midten af maaneden begynte det at fryse af og til, og det begynte at snee. Den 22. 23de og 24. da var det saadan snegfog, at folk ikke kom til kirke, det var palme søndag, og vedblev til maanedens udgang.

APRIL

Den 16. saade jeg havre i den lille tofte. Den 17. og 22de saade jeg erter og havre paa forreste Højlund ved Mygind mark, saade i det hele 10 skepper erter og 15 tønder havre. Den 29de saade jeg hørfør i samme mark. De første 8 dage af maaneden var det med regn og slud, og det blev sildig sæden, for jorden var temmelig vaad. Ellers var det med kulde og blæst.

MAI

Den 30de april begynte jeg at saae byg paa bageste Højlund ved Mygind mark og blev færdig den 3di mai saa nær som det side, det blev saaet den 18de det sidste; blev saaet 12½ tønde byg og 6 skepper blankorn.

Den 22de og 23de saade jeg boghvede i Gammelmølle og paa banken i Hansegelsen mark, saade 9 skepper. Den første tid af maaneden var det tørre og kulde, men sidst fik vi regn og mildt vejr, saa græs og korn stod godt overalt.

JUNI

Først i maaneden var det tørre og til Sant Hans dag var det mildt vejr, efter den tid hafde vi kulde.

JULI

Den 8de sloe vi paa maen, men ved temmelig meget vand, saa vi lod

enden staae i fjorten dage. Den 15de og 17de sloe vi paa Højlund. Aulet 10 læs paa maen og 11 paa Højlund, 4 læs rajgræs høe og 4 læs kløverhøe, kom godt i huus alsammen.

Den 12de om aftenen gik stranden op og skylte høet sammen paa Aborre mae; Anders Eriksens, Anders Hansens enke og Hans Hansen dig 3 var det. Den 18de skar vi raps, den 26de og 27. tarsk vi det, den 24. og 25de 29de saade jeg raps paa forreste Højlund ved Østerbye i 8 tønder land. Først og sidst i maaneden hafde vi lidt regn, men midt [i] maaneden var det godt tørrevejr.

AUGUST

Den 3die høste vi rug i store tofte og 5te, hafde 60 traver. Den 7de kjørte vi den største part ind, fik regn et par dage, saa fik vi ikke den sidste førend den 11de, men fik ham godt i huus, fylte de ny gulve og et halt i det gamle ruggulve; den 10de og 12de høste vi byg paa bageste Højlund ved Mygind mark, hafde 90 traver og 4 traver i den Lille tofte, den 16de og 17de kiørte vi den ind, fylte de to gulve mod stuhuset, og den anden sadte vi i hes; den 16de høste vi havre i den Lille tofte, den 15de høste vi havre paa forreste Højlund ved væverrens 90 traver i det hele, den 17de kiørte vi den ind i den Lille tofte, og den 22de og 23de kiørte vi den ind fra Højlund, fylte gaulgulvet og 4 læs kom ind paa slyden over den lille stald, den øvrige blev sadt i stak, ertterne blev lagt paa skaar den 20de og kom ind den 28de. Af hvede hafde vi 15½ trave. Fra den 20de til maanedens udgang hafde vi temmelig meget regn, saa det var vanskelig for mange at faa deres korn.

SEPTEMBER

Den første tid af maaneden havde vi regn i mellem, men siden var det godt veir. Den 18de og 19de saade jeg rug i Hansegelsens mark, og jorden var tør, at den røg efter harven. Den 21de fik vi regn, den 23de saade jeg hvede 2 tønder, den 24de saade jeg rug i Gammelmølle, saade i det helle 7 tønder 3 skepper og 2 tønder hvede.

OCTOBER

Helle denne maane var med regn og blest undtagen en enkelt dag, at vi havde godt vejr.

NOVEMBER

Først i maaneden var det tøjvejr, men midt i maaneden var frostvejr med lidt snee, men var kun kort, saa det igen blev til at pløje, da der var meget at pløje paa mange steder.

DECEMBER

Den første tid af maaneden hafde vi godt vejr, saa fik vi regn i nogle dage og frost i nogle dage, men de sidste dage var tøjvejr jgen.

1851. JANUARI

Var det næsten tøjvejr undtagen nogle enkelte dage, det var frostvejr. Den 24de fik vi optorsken kornet, den 31. blev vi færdig med erterne.

Aulet for aar 1850 var saaledes

Rug	66 tønder 3 skepper	34 tønder 5 skepper raps.
Byg	100 tønder – skepper	Solgte 34 tønder 4 skepper
Havre	99 tønder – skepper	a 10 rd. tønder
Hvede	14 tønder 4 skepper	var 345 rd.
Boghvede	16 tønder 4 skepper	
Erter	11 tønder 3 skepper	
Blankorn	1 tønder 6 skepper	
<hr/>		
309 tønder 4 skepper		

FEBRUARI

Var som den forige. Det blev ved at vexe.

Capitelstaxt for aar 1850

Rug	3 rd. 5 mk. 13 sk. for tønden
Byg	3 rd. – mk. 7 sk.
Havre	2 rd. 2 mk. 8 sk.

Kornpriserne i dene maane. Rug 4 rd. tønden, byg 2 rd. 5 mk., havre 2 rd. 2 mk., hvede 5 rd. 3 mk.

MARTS

Den 1ste begynte det at fryse, den 2den var det en haar vinter, frost havde vi til hen midt i maaneden, siden var det tøjvejr med megen regn. Den 14de havde vi gilde hos Jørgen Nielsen i Rabøl for soldaterne. Koste 4 rd. pr mand.²⁴

APRIL

Den halve maane havde vi regn næsten ver anden dag, og jorden var

næsten ikke til at pløje, udtagen hvor der var sandjord, og det blev næsten ve hele maaneden.

Den 26de begynte jeg at saae havre og erter og blev ikke færdig med den sidste førend den 23de mai, det var paa bageste Højlund ved Mygind mark, saade 15 tønder 5 skepper og 11 skepper erter.

MAI

Den 6. begynte jeg at saa byg i den store tofte blev ferdig den 9de. Jorden var temmelig vaad at begynde med, med vejret vi hafde blev det godt, da det var godt tørrevej i de dage. Saade 9 tønder 5 skepper. Den 26de saade jeg boghvede 4 skepper paa foreste Højlund ved Østerbye mark.

JUNI

Denne maane var temmelig kold.

JULI

Den 29de og 30de saade jeg raps paa bageste Højlund ved Smejrup mark i alle de lange stykker og kilerne over ved mergelgraven. Fra den tid havde vi tørreveier, først i maaneden var det jevnlig regn.

Den 24de skar vi raps paa forreste Højlund ved Østerbye, den 12de sloe vi paa maen, aulet 11 læs. Paa Højlund fik vi 13 læs, i toften 1 læs, 1 $\frac{1}{2}$ læs kløverhøe.

AUGUST

Den 5te og 6te tarsk vi raps. Den 8de hørte vi rug i Hansegelsens mark, hafde 68 traver, kjørte den ind den 12de, den 18de og 23de høstede vi hvede i samme mark. Den 28. og 29de hørte vi byg i den store tofte, hafde 77 traver. Den 1ste 3di og 8de september hørte vi havre paa bageste Højlund ved Mygind mark, hafde 94 traver. Den sidste var temmelig grønd.

Sidst i maaneden havde vi lidt regn, men ellers var det tørreveir.

SEPTEMBER

Den 12de lagte vi erter paa skaar, den 18de kjørte vi dem i stak, den 19de kjørte vi den sidste havre ind. Jorden var temmelig tør, saa vi ikke kunde pløje paa mange steder. Den 27de saade jeg den første rug 3 $\frac{1}{2}$ tønde, den 2de og 3di october saade jeg 3 tønder hvede og lidt rug,

den 6te og 12de saade jeg den sidste rug, var i det hele 3 tønder hvede, 6 tønder rug paa forreste Højlund ved Østerbye mark.

Holevadgaarden den 12de october 1851 Lars Andersen

OCTOBER

Først i maaneden var det tørt, men hen i maaneden blev det regn vejr, saa vi kunde pløje.

NOVEMBER

Den første halve maane var det temmelig godt pløje vejr, mellem den 14de og 15de begynte det at fryse, var saa vinter med lidt snee til den 26de, da fik vi tøjvejr igen.

DECEMBER

Var med regn og daarlig veir den meste tid af maaneden, dog det var en enkelt dags vinter.

Aar 1851 døde gaardmand Jørgen Nielsen i Rabøl den 11de december, blev begravet den 19de s[amme] maaned i en alder af lidt over 62 aar.

Holevadgaarden den 31de december 1851 Lars Andersen.

1852. JANUAR

Denne mane var som den forige med regn og blæst. Almisen blev forandret lidt. Penge 1 rd. 3 mk. 12 sk. Rugmeel 1 lpd. 3 pd. Maldt 13 5/8 pd.

FEBRUAR

Den 5te fik vi optorsken, aulet rug 38 tønder, byg 85 tønder 5 skepper, havre 91 tønder 2 skepper, hvede 18 tønder 2 skepper, boghvede 3 tønder 6 skepper, erter 8 tønder, var det hele 244 tønder 7 skepper. 59 tønder raps a 8 rd. 4 mk. pr tønne, solgte 58 tønder 3 skepper til beløb 505 rd. 5 mk. 8 sk. Først i maaneden var det tøjveir, men begynte at fryse ved den 11de og vedblev til maanedens udgang.

Kornpriserne i denne maane var saaledes. Rug 1 tønne 7 rd., byg 1 tønne 5 rd., havre 3 rd. 2 mk., hvede 1 tønne 7 rd., erter 1 tønne 4 rd. 3 mk., et lispund kløverfrø 3 rd. 2 mk., en tønne hørfrø 8 rd.

MARTS

Var med lidt vinter en tid af maaneden, og den anden tid var det tøjveir.

APRIL

Den 6te saade jeg 6 skepper vikkehavre, men den 10de 13de 14de 15de saade jeg havre og erter i den store tofte og lidt havre paa Højlund, i det hele 14 tønder 2 skepper, 7 skepper erter. Den første tid af maneden var tør og kulde til den 17de, da blev det snee og varede 3 a 4 dag[e], og der var et lag snee paa jorden, naar det havde været frost, kunde vi kjøre i kane.

Den 27. april begynte jeg at saae byg, blev færdig 1ste mai, saade 11 tønder 4 skepper i Hansegelsens mark og Gammel Mølle.

MAI

Den 24de og 25de saade jeg boghvede paa bageste Højlund ved Smeirup mark, saade 6 skepper.

Den første tid af maaneden var der kun lidt græs, men saa fik vi lidt regn, at der blev godt græs de fleste steder.

<indførelse mellem februar og marts>

Den 3. mai døde Peder Hansens søn i Karup, blev begravet den 11. Han var født den 11. december 1837. Hans alder var 14 aar og 5 maaneder.

JUNI

Den første halve maane fik vi jevnlig regn og mildt vejr, at kornet stod godt overalt.

JULI

Den 6te 8. og 10. sloe vi maen, satte i stak hveranden dag og var godt alsammen, aulet 17 læs. Den[?] begynte vi paa kløveret, aulet 17 læs, kom godt i huus. Den 19de sloe vi Højlunds maen, aulet 11 læs, fik et par dages regn, men ikke til hinder.

Hele høaulen var 45 læs, deraf blev 16 læs sat i hæs. Den 21de 22de og 23de saade jeg raps i Kirkemarken, den 16de skar vi raps og tarsk den 26de, men var kun groet daarligt, den 28de høste vi rug paa

første Højlund ved Østerbye mark, hafde 57½ trave, kjørte ham ind den 31de saa nær som 6 læs kom ind 1ste august, kom godt i huus. Regn fik vi et paar dage ved den 20. og 22de, ellers var det tørreveir helle maaneden, det var saadan et høvejr, at mange satte det i stak dagen efter det var slaacet.

AUGUST

Den første uge i maaneden regnede det næsten hver dag og den anden med, men dog ikke saa sterk. Den 3de høste vi byg i Hansegelsens mark og Gamlemølle, havde 81 traver, den 2den og 5te høste vi hvede paa forreste Højlund ved Østerbye mark, var 44 traver; den 7de høste vi havre i store tofte og lidt paa bageste Højlund ved Mygind mark, i det hele 91 traver og 10 traver blandkorn.

Den 9de begynte vi at kjøre hvede, kjørte saa hvede og byg til den 13de, da vejret var udstadig, blev vi ikke ferdig med bygen. Den 17de kjørte vi den sidste byg, sadte den i hæs saa nær som et gulv ved den gamle loe, havren kjørte vi ind den 18. og 19de, fylte det gamle gaulgulv først, den øvrige sadte vi i hæs. Fra den 15de til maanedens udgang var godt vejr.

SEPTEMBER

Var for det meste godt vejr. Den 21de 22de 23de saade jeg hvede og rug paa bageste Højlund ved Smeirup mark. Saade 3 tønner hvede og 6 tønner 7 skepper rug. Jorden var sterk at pløje, for rapsen var groet maadelig, den blev kun pløjet engang. Den sidste dag i maaneden regnede det.

OCTOBER

De første dage var det en sterk storm og regn, mellem den 2den og 3di var det saadan en storm, at der anrettes stor skade baade paa land og vand, de sidste var godt veir.

Holevadgaarden den 31. oktober 1852 Lars Andersen

NOVEMBER

Denne maane var regn vejr den første halve, saa hafde vi frost nogle dage og snee et par dage, de sidste dage var igen tøjvejr.

DECEMBER

Var ogsaa for det meste med regn untagen 3 dage før jul, da var det frost, blev igen regvejr til månedens ugang.

1853. JANUAR

Den 6te fik vi optorsken, aulet var som følger. Rug 53 tønder 4 skepper, hvede 36 tønder, byg 80 tønder 3 skepper, havre 70 tønder 4 skepper, blandkorn 9 tønder 4 skepper, boghvede 9 tønder 4 skepper, raps 13 tønder 6 skepper, pris paa var 8 rd. 4 mk. tønden. Almise for 1853. Rugmeel 15 1/8 pd., malt 11 5/8 pd., penge 1 rd. 3 mk. 12 sk. kvartal.

Vejret var temmelig med regn og blæst den meste tid af maaneden.

FEBRUAR

Capitelstax for aaret 1852.

Rug pr. tønde 5 rd. 1 mk. 1 sk.

Byg pr. tønde 4 rd. 1 mk. 11 sk.

Havre pr. tønde 2 rd. 4 mk. 8 sk.

Kornpriserne fra efteraaret 1852 til 1853 steg saledes. 1 tønde rug fra 4 rd. til 5 rd. 3 mk., 1 tønde hvede fra 6 rd. til 8 rd., byg 1 tønde fra 4 rd. til 4 rd. 3 mk., havre 1 tønde fra 2 rd. 2 mk. til 3 rd. Den 2den i denne maane begynte det at fryse, den 10de fik vi snefog, 11de med, den 12. var helle sognets folk ude at øse snee. Det blev ved frost og snee til månedens udgang. Landeveien og biveiene blev tilsadt en tre gange. Den 28de var vi ude at øse snee paa landeveien.

MARTS

Den 1ste fole den sorte hoppe, 8 dage op i maaneden blev det tøjveir en 3 a 4 dage, men saa begynte det at fryse igen og var en haar frost med østen vind og lidt snee, men fylte ikke; vinteren var saa haar, at solen knap kunde tine midt om dagen, undtagen vor der var lyd. Den 31de blev det tøjvejr.

APRIL

Den 6te begynte jeg at pløje læjord i Viveholm, blev færdig den 9de, siden havde vi nogen natte frost af og til, mellem den 13de og 14de faldt der et godt lag snee. Den 13de begynte dig at tække skolens stuehuus paa den sønden side, den 25de 26. og 27de saade jeg havre i Hansegelsens mark og Gamle Mølle, saade 13 tønder og 1 tønde erter,

den 26. var det en stærk storm, og jorden var temmelig vaad mange steder, da vi fik regn af og til. De 2 sidste dage af maaneden var det godt vejr og alting begynte at grønnnes.

Holevadgaarden 1ste mai 1853 Lars Andersen

MAI

Den 4de 5te 6te og 10. saade jeg byg paa foreste Højlund ved Østerbye mark, saade 11 tønner 2 skepper, den 12de saade jeg $4\frac{1}{4}$ skeppe hørfrøe i Hansegelsens mark inden for leget.

Den 17de saade jeg 1 tønde byg i Kirkemarken i rapsjorden. Mellem den 8de og 9de faldt der et tyk lag snee, som forhindrede et par dage for at saae, siden havde vi en stærk tøre med nattefrost til mellem den 28de og 29de, da fik vi en god mild regn, saa jorden blev godt blødt, mildt vejr ovenpaa. Den 25de saade jeg boghvede i raps jorden i Kirkemarken, saade $6\frac{1}{2}$ skeppe.

Den 24de fik vi kjørene ud paa græs, var kun lidt i førstningen, men blev strax godt græs.

JUNI

De første 14 dage af maaneden var det et godt veir for korn og græs, siden havde vi en stærk tørre vel en 8 dage før midsommer, vor jorden var let, tog det tidt skade, men 25de fik vi regn og varede en 3 a 4 dage og lidt af og til til maanedens udgang.

Holevad den 3. juli 1853 Lars Andersen

JULI

Den 9de sloe vi paa maen, var skikkelig godt græs, den 12de sadte vi det meste i stak og noget den 13de. Den 13de begynte det at regne og blev ved en 8 dages tid og var næsten ikke til at bestele noget med høet de 2 læs laa en 14 dage føren vi fik det hjem. Den 26de fik vi det sidste fra maen, fik temmelig godt undtagen de 2 læs. Den 14de sloe vi kløver i store tofte, satte det i stak den 22de, kiørte det ind den 26de, fik det godt ind, 4 læs var knap saa gode som de andre, da de fik mere regn.

Den 27. sloe vi Højluns maen og lidt kløver i store tofte. Den 20de saade jeg raps i den Lille tofte og 25de og 26de i Viveholm saa nær som 1 tønde land ved væverens. Den 5te august kjørte vi Høiluns høet ind, sadte 9 læs i stak. I det hele aulet vi 42 læs høe, 14 paa maen, 14 læs kløver i store tofte, 14 læs paa Høilund. Den sidste tid af maane-

den var det godt veir undtagen en enkelt dag, at det regnede. Den 21de skar vi raps i Kirkemarken. 1ste august tarsk vi det, fik 30 sække. Holvevadgaarden den 21de august 1853 Lars Andersen

AUGUST

Den 3de og 4de høste vi rug paa bageste Høilund ved Smeirup mark, havde 60 travrer, kjørte den ind den 8de og 9de, kom i huus godt. Den 13de og 16de høste vi byg paa foreste Høilund ved Østerbye mark, kjørte den ind den 17de og 20de, fylte de 2 gulve ved den gamle loe og 4 læs over den lille stald, var 86 travrer. Den 16de og 17de høste vi havre i Gamle Mølle og Hanseilersens mark, var 82 travrer.

Den 16de 18de og 19de høste vi hvede, havde 36 travrer, var groet smaat somme stæder. Kjørte 7 læs hvede ind den 18de, den 20de høste vi byg i Kirkemarken, som var saet i rapsjorden, saade 1 tønne, aulet 11 travrer, høste og den dag. Den 22de kjørte vi den halve havre ind, den 24de og 25de fik vi hveden ind. Den 26de fik vi havren i hæs saa nær som 1 læs. Den 7de og 17de og 23de havde vi en stærk regn, men hafde jgen stormveir ovenpaa, saa det kom det meste.

Den 27de og 28de var det igen regnveir, mellem den 26de og 27de var det en stærk torden og ly[n]jild. Den 25de lagde vi boghveden paa skaar.

Holvevadgaarden den 30de august 1853 Lars Andersen

SEPTEMBER

Den 10de tarsk vi boghveden. Den 21de og 22de saade jeg rug i Kirkemarken og hvede, saade i det hele 5 tønner 7 skepper rug og 2 tønner 5 skepper hvede. Hele maaneden var det tørre veir til den 23de, da begynte det regne og blev næsten ved hver dag til maanedens udgang.

OCTOBER

Den meste tid af maaneden var det tørre veir undtagen enkelte dage, saa vi hafde det fornødne vand, saa jorden var god at pløje paa de side stæder.

NOVEMBER

Var som den forige med tørre og stille veir. De sidste dage i maaneden

begynte det at fryse. Veiene var saa tørre i november, saa ingen knap kunde huske det.

Holevadgaarden den 30de november 1853 Lars Andersen

Fredagen den 25de november bortkalde Herren efter et kort sygeleje den i sin kreds høitagede møller Claus Eriksen af Puge mølle, Barløse sogn, i sit 77. aar. Ligesom den afdødes vandel her i livet var jevn, aaben og bramfri, saaledes var ogsaa hans død blid og rolig, og han vil savnes af mange trengende, hvem han stedse med redebonhed rakte en hjælpende haand. Fred med hans støv.

Den afdødes samtlige efterladte familie.²⁵

DECEMBER

Denne maane havde vi bestandig frostveir, men mest stille vind, lidt snee fik vi sidst i aaret, og der faldt noget mellem det gamle og nye aar, det var temmelig gladt, at vem der ikke hafde skjerpet kunde knap kiøre.

Det gamle aar er lagt til hvile.

Et nyt til os igen strax smiler.

Holevadgaarden den 31. december 1851(!) Lars Andersen

Aar 1853 den 25. oktober var vi samlet for at holde oplags korn²⁶ til de jorløse huusmænd her i sognet, da blev bestemt at levere 1 skeppe rug og 1 skeppe byg af hver tønne hartkorn, først i november blev der begynt at tage af det. Priserne var for 1 tønne rug 4 rd. og for 1 tønne byg 3 rd. De som fik af kornet var Rasmus Larsen Mygindlund 18 skepper af ver slags; Christen Hansen 9 skepper af ver slags; Hans Simon Nielsen 6 skepper af hver slags; Hans Pedersen st.h., Niels Hansen Rud, indsider Jørgen Sørensen 9 skepper af ver sl[ags]; Thor Skræder 9 skepper af ver slags; Peder Pedersen Pugebro 9 skepper af ver slags; Peder Tomsen 6 skepper af ver slags; Rasmus Poulsen 12 skepper af ver slags; Maren Sofie Ruts 3 skepper af ver slags.

De høieste kornpriser fra høsten til julen vare Rug 1 tønne 9 rd. 3 mk., 1 tønne hvede 12 rd., byg 1 tønne 6 rd. 4 mk., boghvede 1 tønne 5 rd. 3 mk., havre 1 tønne 4 rd., erter 1 tønne 9 rd.

Holevadgaarden den 12de november 1853. Lars Andersen

1854. JANUARI

Almise for 1854. Rugmeel 1 lpd. 1½ pd. Malt 13 pd. Penge 1 rd. 3 mk. 12 sk. qvartal.

Til kiøndelmise fik vi optørsken det hele korn og kløver.

Aulen for 1853 er saaledes.

Rug	56 tønder
Hvede	23 tønder
Boghvede	14 tønder
Byg	95 tønder 4 skepper
Havre	65 tønder 4 skepper
<u>Erter</u>	<u>6 tønder 6 skepper</u>
	260 tønder 6 skepper

Raps 24 tønder 4 skepper 11 rd. 4 mk. pr. tønde

Rødt kløverfrø 7 lispund

Hvidt kløverfrø 2 lispund

Hørfrø 2 tønder 1 skeppe

Først i maaneden havde vi vinter, den 11. og 12de og 16de vi var ude at øse sne. Sidst i maaneden fik vi igen tøveir.

FEBRUARI

Kapitelstaxt for Fyens stift for 1853.

Rug pr. tønde 8 rd. 5 mk. 3 sk.

Byg pr. tønde 6 rd. – mk. 10 sk.

Havre pr. tønde 3 rd. 4 mk. 13 sk.

Cederfeld de Simonsen
const

P V S V
H Sviser

Denne maane vexlede det med veiret baade med frost og tøveir og var en temmelig god vinter og veiene vare temmelig gode at befare, de vare tørre.

MARTS

Først i maaneden var der mange som begynte at pløie. Den 5te marts om aftenen velt vores præst hr. pastor Schov og brak sin venstre arm.

Denne maane var tør, vi havde kun en gang regn, saavidt jeg kan huske, men mange dages storm og kulde, at man knap kunde hytte sig i marken.

Der var enkelte som begynte at saae erter og havre i de sidste dage, for jorden var tør overalt.

APRIL

Den 8de saade jeg 2 tønder 4 skepper i Hansegelsens mark; den 10de og 11de saade jeg 11 tønder 4 skepper paa foreste Højlund ved Østerbye mark, i alt 14 tønder havre og 6 skepper erter. Jorden var tør at saa i.

Første paaske dag prædike hr. pastor Schou her jgen, og i Sandager langfredag: i den tid havde vi capelannen fra Gamtofte, han hede Bolvig, og i den tid befordre vi ham her af Holevad sogn frem og tilbage og kiørte hver en tour allesammen.

Den 25de begynte jeg at saae byg paa bageste Højlund ved Smeirup mark, saade 11 tønder 4 skepper, blev ferdig den 1ste mai. Mellem den 26de og 27de fik vi den første regn, og regnede saa ver dag til maanedens udgang.

MAI

Den 4de saade jeg hørfrøe paa foreste Højlund ved Østerbye mark, saade 4 skepper. Dagen efter fik vi saadan en regn, at jorden blev heel skrubet ovenpaa. Vaarkornet stod lenge og saa maadelig ud, midt i maaneden fik vi lidt regn og mildt veir, saa det kom sig temmelig godt.

Den 29de saade jeg 3 skepper boghvede i Viveholm ved væverens. Den 23de fik vi kjørerne paa græs i den store tofte.

Den 19de reisede vi den østen lade 16 fag. 24. og 26de 27. tække vi den, var 4 ver dag til at tække, brugte 50 travet langhalm dertil, var af egen avl.

JUNI

Juni maane var temmelig god, dog havde vi regn og mildt veir, saa kornet stod godt næsten overalt undtagen paa den lette jord, da der var en tid, at det tørrede temmelig meget.

JULI

Den 4de fik vi regn, den 7de sloe vi paa maen, den 8de og 9de regnede det meget igen, den 10de begynte det at blive godt veir og blev ved til maanedens udgang; den 12de 13de og 15de satte vi høet i stak, den 18de kiørte vi det i huus, aulet 13 læs og 17 læs kløverhøe. Den 25de

sloe vi paa Højlunds maen, den 27de og 28de sadte vi det i stak, aulet 12 læs. Den 14de skar vi raps, den 21de og 22. tarsk vi raps i Viveholm og den Lille tofte, fik 55 sække. Den 29de høste vi rug i Kirkemarken, var groet godt, havde 80 traver.

Holevadgaarden den 26de august 1854 Lars Andersen

AUGUST

Den 2den 3de og 4de saade jeg raps paa forreste Højlund ved Mygind mark, saade næsten 4 skepper i 8 stykker. De saade næsten alle i sognet dengang. De 4 første dage regnede det, og rugen stod næsten ude hos de fleste, der var nogle enkelte, der havde faaet ham ind. Den 5te blev det godt veir, og vi begynte om eftermidagen at kjøre rug og den 6te om eftermidagen, fygte over 3 gulve. Den 8. høste vi hvede i Kirkemark, havde 43 traver, kjørte den i hæs den 14de saa nær som 6 læs vi satte ind. Den 9de og 10de høste vi byg paa bageste Højlund ved Smeirup mark, var 97 traver, den 15de kjørte vi 13 læs ind, den 21de 16 læs og den sidste den 25de, som blev sadt i hæs. Den 10de og 11de høste vi havre paa foreste Højlund ved Østerby mark, og den 8de høste vi havre i Hansegelsens mark, var 19 traver og 83 traver paa Højlund, i alt 102 traver, de 19 traver kjørte vi ind den 14de. Den 25de og 26de kjørte vi den anden havre ind, satte 25 læs i hæs. Samme dag kjørte vi 2 læs erter ind og 2 læs frøkløver den 28de, som var det sidste undtagen boghveden, som blev lagt paa skaar den 28de, var i Viveholm tæt ved væverens. Mellem den 10. og 11de fik vi regn.

Den 15de begynte det at regnede[!] til den 19de, den 20de og 21de var det jgen godt veir. Den 22. begynte det igen at regne og regnede saa til den 25de om formidagen, da begynte den saa med storm og solskin ved midag, saa kornet blev tørt i en hast, var saa tørreveir til maanedens udgang.

SEPTEMBER

Midt i maaneden havde vi regn og kulde, men blev igen godt veir til rugsæden. Den 23de saade 5 tønder 2½ skepper rug i Viveholm, den 2den oktober saade jeg 2 tønder 2½ skepper hvede i den Lille tofte.

OCTOBER

Mellem den 3de og 4de var det en stærk storm og anrettede stor skade mange steder. Træer rykkedes op med roden, og taget fløi af husene

paa mange stæder. Til maanedens udgang var det ellers godt veir, men regn fik vi kun lidt.

NOVEMBER

De første 8 dage var det godt pløie veir. Kjørene gik ude somme steder til efter november.

Mellem den 10de og 11de begynte det at fryse, saa at vi ikke kunde pløje. Frosten varede til maanedens udgang.

DECEMBER

Først i maaneden blev det igen tøiveir, var saa vexelviis med veiret til maanedens ugang; første jule dag om aftenen kl. mellem 8 og 9 havde vi en stærk torden og lynild, saa det var lige saa stærk som om sommeren, og regnede temmelig stærk en timmestid.

Kornpriserne var fra august til juul saaledes 1 tønne hvede var fra 7 rd. til 11½ rd., 1 tønne rug fra 5 rd. til 7½ rd., 1 tønne byg fra 4 rd. 2 mk. til 5½ rd., 1 tønne havre fra 3 rd. til 4 rd., 1 tønne erter fra 5 rd. til 7 rd. 2 mk., 1 tønne boghvede fra 4 rd. til 5 rd. Det var den lave og den høie pri[s], jeg ved.

1855. JANUARI

Da blev almisen forandret. Penge 2 rd. 3 sk., meel 15 1/8 pd. og malt 10 7/8 pd. altsammen qvartal. Først i maaneden var det et temmelig stormveir, og nyrtaars dag og nat var det en frygtelig storm og anrettede megen skade paa mange steder baade paa land og vand.

Kornaalen for 1854 var saaledes.

Rug	73 tønner	4 skepper
Byg	90 tønner	2 skepper
Havre	95 tønner	4 skepper
Hvede	27 tønner	1 skeppe
Boghvede	7 tønner	6 skepper
Erter	3 tønner	6 skepper
<hr/>		
Ialt	297 tønner	7 skepper

44 tønner raps 4 skepper.

Rapsen kostede 11 rd. 4 mk. tønden, dag jeg solgte. Fra den 10de til maanedens udgang havde vi frostveir med lidt snee, men var kun ude at øse 2 gange; den 30de red de herforbi med deligensehestene efter Midelfart, for stranden var lagt til ved Assens. Kaneføre var god.

FEBRUARI

Den 1ste fik vi optorsken. Kløverfrøe avlede jeg 6½ lpd. rødt og vel ½ lpd. vidt. I denne maaned var det en strenge vinter hele tiden, saa det var den strengeste nogen kunde huske i mange aar. Stranden var tillagt i mange uger, de baade red og kiørede paa den. Erik Hansen af Assens, smaakiører, hente brende ved Veldelsborg og kiørede i med sine heste, og den ene druknede. Kaneføre hafde vi fra den sidste tid af januari til 1ste marts.

Holevad den 1. marts 1855 Lars Andersen

Capitelstaxten for aarets afgrøde 1854.

Rug	1 tønne 6 rd. 5 mk.	4 sk.
Byg	1 tønne 4 rd. 5 mk.	14 sk.
Havre	1 tønne 3 rd. 5 mk.	

MARTS

Keiser Nicolaus af Rusland døde den 2den marts 1855, han var født den 6te juli 1796, kom til regering den 1ste december 1825, den 13de juli 1817 blev han formælet prinsesse Charlotte af Preussen, med hvem han havde 7 børn, hvoraf de 6 endnu leve. Alexander født den 29de april 1818, formædlet 1841. Constantin født 1827. Nicolaus født 1831. Mikael født 1832. Prinsesserne Maria og Olga ere givte med tyske fyrster.

Først i maaneden blev det tøiveir, men var kuns kort, siden var frost hele tiden.

Lars Andersen Holevad

APRIL

Var mest med tørre og kulde og nogen nattefrost. Den 4de begynte jeg at pløie læiejord paa bageste Høilund ved Mygind mark, den 23. begynde jeg at saae havre, saade 12 tønner paa bageste Høilund ved Smeirup mark og 3 tønner paa foreste Højlund ved Østerby mark og 10 skepper erter i hullene nede ved maen i samme mark som havren, blev ferdig den 25de.

MAI

Første mai begynte jeg at saae byg i Kirkemarken, saade 10 tønner 5 skepper, blev ferdig den 5te. Den 10de saade jeg hørfrøe 4 skepper, samme dag lagte vi kartofler. De første 8 dage havde vi en stærk tørre

og kulde, den 9de fik vi regn og næsten hele den uge, saa alting begynte at grønnens. Den 25de og 26. saade jeg boghvede paa forreste Høilund ved væverens og noget paa bageste Høilund ved Smeirup mark, i det hele en god tønne.

JUNI

Først i maaneden havde vi kulde og regn med siden fik vi godt veir, saa kornet og græsset stod godt overaldt.

JULI

De første dage var det regnveir til den 6te dag fik godt veir og var tørreveir til den 15de, da havde vi en stærk torden og lynild, som sloe ned mange steder. Den sloe ned paa Aborre mark og dræbde en ko, som tilhørte bolsmand Hans Hansen i Aborre. Den 7de og 9de sloe vi paa Smeirup made, fik det godt i stak, den 12de og 14de sloe vi paa Høilund, det halve fik vi godt i stak, det andet halve var ikke saa godt. 10 læs fik vi paa maen, de 7 blev kjørt paa slyen, og de 3 læs og 4 fra Højlund blev sadt i stak, aldt dette kom godt hjem. Fra den 15de og saa til den 28de da fik vi megen regn, saa kløverhøet blev bedervet mange steder, vi aulet 16 læs, hvoraf de 8 kom godt i huus, de andre 8 var kuns maadelig.

Den 25de og 26de juli saade jeg raps paa bageste Højlund ved Mygind mark, saade i de lange stykker saa nær som 2 smaa stykker. Rapsen grode godt i efteraaret. Den 27de skar vi raps paa foreste Højlund ved væverens.

AUGUST

Den 10de og 11de tarsk vi raps, aulet 44 sække, men det var ikke giftig; den 6te august høste vi rug i Viveholm, havde 57½ trave, kørte ham ind den 9de og 11de, kom godt i huus, fylte kun den lille stal og det store gaelgulv; den 14de og 15de høste vi hvede og byg i Kirke-marken og hvede i den Lille tofte, var 26 traver, 96 traver byg og 3½ trave paa Højlund. Hveden blev sat i stak 17de, og den meste byg kørte vi ind den 18de og 19de, 7 læs blev sat i stak, som fik lidt regn. Den 20de høste vi havre paa bageste Høilund ved Smeirup mark, havde 98 traver, kørte den ind den 28de. Regn havde vi lidt i mellem, hvem som gad[!] tid, fik deres korn godt. Havren kom ind saa nær som 5 læs og 3 læs erter i stak.

Holevad den 31. august 1855 Lars Andersen

SEPTEMBER

Dene maane var temmelig tør, saa det var ikke godt at pløje paa den faste jord, midt i maaneden fik vi regn et par gange, saar [der] jalp lidt for at pløje. Den 25de saade jeg 4 tønnder rug, og den 29de saade jeg 3 tønnder hvede, siden var der 4 stykker paa banken, som jeg ikke kunde pløje, da rapsstuben ikke var fæillet. Det var paa foreste Højlund ved væverens.

Den 17de september var biskopen Engeltoft her i i skolen og den 18de i kirken i Sandager.

OCTOBER

Den 3di saade jeg 6 skepper rug i rapsmarken og den 13de saade jeg den øvrige, var i det hele 7 tønnder 2 skepper, 3 tønnder hvede. Midt i maaneden fik vi regn, saa at jorden blev god at pløje.

Kornpriserne i denne maane vare saaledes, Rug 1 tønnde 9½ rd. og lidt derover, hvede 1 tønnde 13 rd. 120 lispund vægt, byg 1 tønnde 7 rd., havre 1 tønnde 4½ rd., boghved 1 tønnde 6 rd., erter 1 tønnde 9½ rd., i forige maane var det 10 rd., smør 1 fjerding 18 rd.

NOVEMBER

Den meste tid af maaneden [*var*] det godt pløjeveir, sidst i maaneden var det frostveir.

DECEMBER

Den største deel af maaneden var frostveir og enkelte dage imellem [*var*] det en haar vinter, snee faldt der saa meget, at der var dog nogle, som kiørede i kane.

1856. JANUAR

Denne var næsten som den forige, væxlede af og til, men var dog mest vinter. Den 24de fik vi optorsken, aulen var saaledes. Rug 53 tønnder 7 skepper, byg 100 tønnder, havre 83 tønnder 2 skepper, hvede 19 tønnder 7 skepper, boghvede 8 tønnder 4 skepper, erter 5 tønnder 1 skeppe. I alt 270 tønnder 5 skepper. 36 tønnder 6 skepper raps, koste 17 rd. tonden.

Holevad den 5te februar 1856 skrevet Lars Andersen

FEBRUAR

Capitelstaxten for aarets afgrøde 1855.

Rug 1 tønnde 9 rd. 5 mk. 2 sk.

Byg 1 tønne 6 rd. 5 mk. 6 sk.

Havre 1 tønne 4 rd. 4 mk. 7 sk.

For 1856 var almisen saaledes i penge og varer. Rugmeel 1 lpd. $\frac{1}{2}$ pd., bygmalt 10 $\frac{7}{8}$ pd., i penge 1 rd. 3 mk. 12 sk.

Veiret foranderde sig med alleslags til maanedens udgang.

MARTS

De første dage var det mildt veir en 5 a 6 dage, siden var det frost med osten vind til den 21de, da blev det mere mildt.

Holevadgaarden i marts 1856 Lars Andersen

Kornpriserne i marts var 1 tønne hvede 10 rd., rug 8 rd. 4 mk., byg 5 rd. 4 mk., havre 3 rd. 2 mk., erter 6 a 7 rd., kløverfrøe steg fra 22 mk. lpd. til 5 rd. og derover.

APRIL

Den 11de saade jeg erter i Kirkemarken 7 skepper og 11 skepper havre.

Den 14de og 15de begynte jeg igen at saa og den 19de, saade i alt 14 tønner 4 skepper, de 4 tønner og 2 skepper saade jeg paa Højlund. Den meste tid af maaneden var det tørre, saa jorden var dejlig at saa i. Den 12de fik vi en stærk regn.

MAI

Den 28. april begynte jeg at saa byg i Viveholm, men den 29de begynte det at regne og lidt snee imellem og varede til den 4de mai, da begynte vi igen, blev færdig den 7de i den Lille tofte, saade i det hele 10 tønner.

Kornpriser i Assens den 5te mai. Hvede 9 rd., rug 7 rd. 3 mk., byg 6 rd., havre 3 rd. 2 mk., erter 6 rd. 3 mk. a 7 rd., boghvede 4 rd. a 4 rd. 3 mk. alt pr tønne.

JUNI

I denne maane fik vi kun lidet regn. I midsommers uge havde vi en stærk tørre, saa græsset svandt meget paa mange steder. Om morgenen den 28de fik vi en god regn og noget om midagen, men om aftenen og dagen efter fik vi kulde og blæst ovenpaa.

JULI

Var næsten som den forige med veiret. Den 7de sloe vi maen, fik 10 læs, paa Højlund fik vi 13 læs og 11 læs kløver, den 23de saade jeg raps i den store tofte. 25. skar vi raps paa bageste Højlund ved Mygind mark og tarsk det den 7de august, fik 44 sække fulde.

AUGUST

Den 8. høstede vi rug paa foreste Høilund ved Mygind mark, høste 47 traver, den 12de høste vi 19 traver og 9 traver i den bageste, var i det hele 75 traver, fik den godt i huus. Den 21de begynte vi at høste byg i Viveholm og den Lille tofte, blev færdig den 25de, fik 74 traver. Høste hvede den 26de, var 35 traver. Den 25de og 26. 27. høste vi havre i Kirkemarken, var 90 traver med den som var saaet paa bageste Højlund ved Smeirup mark. 8 traver blandkorn i Kirkemarken. Den 6te september blev vi ferdig med at kjøre kornet i huus, fik det godt efter som veiret var udstadig sidst i august og lidt i september. 4 læs erter i Kirkemarken. Græs var der kun meget lidet, vi havde i mange aar aldrig haft saa knap.

Den 17de august døde kjøbmand Søren Christian Nellemose 72 aar gammel, blev begravet den 25de. Den 14de september døde hans kone Lene Marie Nellemose, født Dreier 66 aar gammel, blev begravet den 19., var 4 uger mellem at de døde.

SEPTEMBER

Den 24de saade jeg 2 tønner hvede, og den 27de saade jeg 6 tønner 4 skepper rug og 1 tønne 2 skepper hvede, saade i det hele 9 tønner 6 skepper paa bageste Højlund ved Mygind mark.

Den sidste halve maaned fik vi da nogen regn af og til, sidst i maaneden var der meget korn ude paa mange steder, paa vores egn var det meste kommen ind.

OCTOBER

Var det et deilig veir at pløie; regn fik vi kun lidt, og vi blev færdig med at pløie stubbejord i denne maaned.

NOVEMBER

De første 8 dage var det godt veir, mellem den 12de og 13de havde vi snee, siden blev det frostveir til den 22., da blev det regn, de sidste dage var det igen vinter. Den sidste november var det kanevei.

DECEMBER

Var og kanevej en 4 a 5 dage, da blev det tøiveir, og mange pløiede. Faarene gik ude, mellem juul og nyaar var det igen kanevei. Kornpriserne fra høsten til nyaar. Hvede 1 tønne 10 rd. gik ned til juul i 7 rd. tonden. Rug 1 tønne 7 rd. gik ned til 4 rd. 4 mk. a 5 rd. tonden. Byg 1 tønne 7 rd. ligeledes 4 rd. 4 mk. a 5 rd. tonden. Havre 1 tønne 4 rd. 1 mk. ligeledes 3 rd. tonden.

Den 22. juli 1857 sloe lynilden ned i Søndergaard og afbrende stalladen og tærskeladen, det var om formidagen de stod og læssede høe af, det var første gang der blev ringet til jildebrand med vores kirkeklokke, siden den blev omstøbt.

Holevad den 22de juli 1857 Lars Andersen

1857. JANUAR

Almisse for aar 1857. Penge 4 mk. 14½ sk. 15¾ pd. meel. 7 7/8 pd. malt.

Den største tid af maaneden var det frostveir, men snee var der ikke saa meget.

FEBRUAR

Da var tøiveir for det meste, nogle dages frost var det imellem.

Capitelstaxt for Fyens stift pro 1856.

Rug	pr. tønne	6 rd.
Byg	pr. tønne	5 rd. 5 mk. 4 sk.
Havre	pr. tønne	3 rd. 4 mk. 10 sk.

Den 5. fik vi optorsken, aulet var 1856 saaledes:

Rug	77 tønner	1 skepper
Hvede	33 tønner	5 skepper
Byg	86 tønner	7 skepper
Havre	90 tønner	6 skepper
Blandkorn	11 tønner	– skepper
Boghvede	1 tønne	4 skepper
Erter	7 tønner	– skepper
Ialt	307 tønner	7 skepper

4 lpd. kløverfrøe, 11 skepper hørfrøe, 34 tønner raps 15 rd. pr tønne var saa 510 for raps.

MARTS

Den 9de var det et stærk snefog; og den uge fra den 15de og til den

21de var det kulde og storm, den 22de var igen snefog, og vi maate øse snee. De sidste dage af maaneden var det bedre veir. Den 30de begynte jeg at pløie læiejord i Hansegelsens mark.

APRIL

Midt i maaneden havde vi temmelig megen regn, saa det blev lidt sildig med havren paa mange steder. Den 20de begynte jeg at saae havre i Viveholm, saade 6 tønder 2 skepper 1 tønde erter, i den Lille tofte 3 tønder havre og 3 skepper, 4 skepper erter; i Kirkemarken 4 tønder 3 skepper, i det hele 14 tønder. Den sidste havre blev saaet den 1ste mai. Den 23de var det igen snefog, og det var vinter en 5 dage. Sneen laa paa mange steder til først i mai maaned.

MAI

Den 1ste begynte jeg at saa byg og blev færdig den 7de paa foreste Højlund ved Mygind mark. Oppe i slaget var det temmelig vaadt, men det tørrede godt i de dage, saa det blev temmelig godt. Saade 11 tønder 3 skepper.

I denne maaned hafde vi meget stormveir og tørre, den 21de fik vi en torndenregn, som hialp godt for sæden, da jorden var tør.

Den 27de saade jeg 3 skepper boghvede i store tofte tæt ved Gamlemølle i 3 stykker.

JUNI

Den 1ste fik vi regn, som var tordenregn, de andre dage var det en stærk tøre og storm til den 7de, da begynte det regne saa smaadt. Siden var det igen tørre hele maaneden undtagen en enkelt kuel, saa der var kuns lidet græs.

JULI

Den 4de fik vi regn hen ved aften, da blev vi færdig med at brolæge vores gaarde, men manlede 12 a 16 læs. Den 16de fik vi igen regn, mens var kun lidet, og det tørrede strax hen. Den 10. sloe vi paa maen, satte det i stak den 13. og 14de, kjørte det hjem den 17de, kom godt i huus. Den 16de skar vi raps i store tofte, var 18 til at skjære. Den 18de sloe vi paa Højlund, sadte det i stak den 20de. Høiaulen var i det hele 28 læs. 8 læs kløver, 9 læs paa Smeirup made, 10 læs paa Høilund, 1 i store tofte.

Den 28de og 29de tarsk vi raps, fik 67 sække fulde. 24. og 25. saade

jeg raps i Hansegelsens mark ved den anden side paa kjæret. Den 3di august saade jeg hullene mellem ledet og kjæret.

AUGUST

Den 27de og 31de juli høstede jeg rug paa bageste Høilund ved Mygind mark, var 54 trave. Kjørte den ind den 1ste og 4de, kom godt i huus, men fylte kun lidet; den 6te høste vi nok den halve hvede, samme dag begynte vi paa havren i den Lille tofte og dagen efter i Viveholm.

7de og 8de fik vi saa megen regn, saa det ikke var til at høste, og jorden blev saa gjennemblødt, det var første gang i sommer. Den 10de høste vi havre og begynte samme dag paa bygen. 11. og 12de høste vi byg paa foreste Høilund ved Mygind mark. Den 13de høste vi den sidste hvede, samme dag kjørte vi den første hvede hjem. Den 14de erterne. Den 15de 16de 17de 18de kjørte vi bygen, havren, hveden ind, kom godt i huus, vi havde ikke andet der fik regn som den havre i den lille tofte. Det var den 18de, vi blev færdig. Det fylte jo ikke som forrige aar, men gik temmelig godt an, efter som at det var saa tør en sommer.

SEPTEMBER

Først i maaneden havde vi temmelig meget torden fik og nogen regn, saa vi kunde pløje læiejorden.

Den 7de tarsk vi hvede, havde Lunds tærskemaskine, fik 23½ tøn-
de. Kornpriserne var saaledes i september

Hvede 1 tønne 9 rd. for 130 pund Hollans vægt. 1 mk. f[?] over

Rug 1 tønne 6 rd. 2 mk. pr. tønne

Byg 1 tønne 6 rd. 4 mk. pr. tønne

Havre 1 tønne 4 rd. 2 mk. pr. tønne

Rapsen for 13 rd. til 13 rd. og 4 mk. pr. tønne

Smør pr. fjerdingen 22 rd.

OCTOBER

Var som de forige med tørre og godt mildt veir, men regn fik vi kun lidet, og jorden var ikke god at pløje.

NOVEMBER

Den 3di kom vores kjøer ind, for vi fik en 2 a 3 dages regn, ellers var det godt veir igen, og der var mange kjøer som gik ude.

Den 15de borede di huller til thelagraftængerne, den 16de blev de sadt i stængerne og den 19de blev traaden hengt i.²⁷

DECEMBER

Denne maane var ogsaa tør ligesom de andre. Vi havde en enkelt dags frost.

Ende paa dette aar gik glad og frod.

1858. JANUAR

Var ogsaa tør med en dags frost i mellem. Den 6de fik vi optorsken, aulen var for 1857:

Rug	56 tønder 5 skepper
Byg	90 tønder 1 skeppe
Havre	74 tønder 6 skepper
Hvede	27 tønder 7 skepper
Erter	4 tønder 6 skepper
Boghvede	2 tønder 4 skepper
Ialt	256 tønder 3 skepper
5½ lpd. kløverfrøe	7 skepper hørfrøe

Capittelstaxten for aaret 1857 for Fyens stift

Rug	1 tønne 4 rd. 5 mk. 14 sk.
Byg	1 tønne 4 rd. 5 mk. 14 sk.
Havre	1 tønne 3 rd. – mk. – sk.

Den 31. døde vores lille Niels, som var min broders Niels Andersen søn.

FEBRUAR

Denne maaned vexlede det med frost og tõi, men mest med frost. Kornpriserne vare hvede 1 tønne 6 rd. 3 mk., rug 1 tønne 4 rd. 3 mk., byg 1 tønne 4 rd. 3 mk., havre 1 tønne 3 rd. 2 mk.

MARTS

Var den største tid med frost, sidst i maaneden blev det tøvair, og rugen begynte at grønnes.

APRIL

Den første tid af maaneden var det en haar frost. Mellem den 11de og

12de fik vi snee, saa det nesten var kanevei. Den 10de saade jeg 10 skepper havre i den Lille tofte, den 15de 16de og 17de saade jeg havre i 3 stykker i Viveholm og saa paa foreste Høilund ved væverens, saade i det hele 15 tønder 3 skepper havre, 1 tønde erter, 3 skepper hørfrøe, 4 skepper blankorn.

Den 17de fik vi en god regn, siden var det tørre igen, men jorden var deilig at saae i. Den 22de begynte jeg at saae byg paa bageste Høilund ved Mygind mark, blev færdig den 26de, saade 11 tønder 6 skepper, 4 skepper saade jeg der vor rapsen var gaaet ud i Hansegelsen. Jorden var saa tør overalt, at ingen kunde huske det, for om det var aldri saa sig jorder, kunde den godt bære hestene.

MAI

Den 22de saade jeg boghvede i Gamlemølle, og den 25. og 26de saade jeg i Hansegelsens mark, saade i det hele 10 skepper. Sidst i maaneden fik vi lidt regn, saa at græs og korn begynte at staae godt.

Holevad i mai 1858 Lars Andersen

JUNI

Denne maaned fik vi lidt regn af og til, føren midsommer begynte det med hede og tørre og solpletterne begynte at vise dem.

JULI

Den 2den fik vi lidt regn, men den 7de fik vi den bedste regn, vi havde faaet i sommer, det regnede næsten den hele dag saadan jevn tyk stille regn. Den 9de sloe vi paa Smeirup made, sadte noget i stak den 10de, det andet den 11de, var groet lidt, 2 læs kløverhøe havde vi faaet ind. Paa Smeirup made fik vi 6 læs, paa Høilund 10 læs og 6 læs kløverhøe. Den 19de kjørte vi det sidste høe ind. 22 læs i alt fylte kun lidt.

Den 14de skar vi raps i Hansegelsens mark og tarsk det den 28de, fik 24 sække. Den 24de høstede vi rug i store tofte, var groet godt, havde 61 traver. Kjørte den ind den 29de og 30de fylte 3 gulve ved den nordre loe; den 31de høste vi hvede i den store tofte havde 26 traver, begynte samme dag at høste havre. Den 25de og 26de og lidt den 31de regnede det, saa det ikke var til at tærse raps.

AUGUST

Den 4de og 5te høstede vi havre paa foreste Højlund ved væverens, var 72 traver, 19 i Viveholm, 5 i den Lille tofte, i det hele 96 traver. 6te

og 7de høste vi byg paa bageste Højlund ved Mygind mark, havde 93 traver, 3 traver byg i rapsjorden, 4½ trave blandkorn.

Den 10de 11de og 12de kjørte vi havre og byg ind, fylte et gulv af ver slags, sadte 23 læs havre i hæs og 5 læs kom ind paa slyden og i den ene staelf[?]. 31 læs byg kom i hæs.

Den 9de 10de og 11de saade jeg raps paa foreste Højlund ved Østerby mark. Saade hele marken saa nær som 1 tønne land. 11de 12de og 13de fik vi regn, siden var det en stærk tørre.

SEPTEMBER

Var ogsaa temmelig tør undtagen en enkelt dag, at det regnede, ellers var det en stærk tørre den hele maane. Den 22de saade jeg 4 tønner 5 skepper rug i Hansegelsens mark, og den 25de saade jeg 2 tønner hvede.

Den 30de saade jeg 1½ skeppe hvede og 12½ skeppe rug i Gamle Mølle, var saa i det hele saadet 6 tønner 1½ skeppe rug, 2 tønner 1½ skeppe hvede. Mellem den 30de september og 1ste oktober fik vi regn, som var godt for jorden var saa tør, at rugen ikke kunde komme op. Den 16de begynte vi at grusse biveiene fra kirken igennem Mygind til Thurup sognegrund. Kjørte i 6 dage.

OCTOBER

Denne maaned var ogsaa tør ligesom den forige, vi fik kun en enkelt dags regnveir. Al vores stubbejord pløiede vi i denne maaned. Denne var tung at pløie, da jorden ikke vilde slippe ploven.

Holevad den 16. oktober 1858. Lars Andersen

NOVEMBER

Denne maaned begynte jeg at pløie læjord paa bageste Højlund ved Smeirup mark, mellem den 7de og 8de faldt der et laug snee og frosten begynte dagen i forveien. Den 14de og 15de blev der begynt paa at udvide Kirkegyden, men da vinteren blev saa haar, kunde vi ikke mere som disse 2 dage. Christen Mortesens hegn blev flyttet og det hele lengden, det øvrige hegn blev flyttet, gyden fyldt med gruus inden juul, først i det ny aar 1859 blev broen gjort længere syden.

DECEMBER

Var næsten som de forige maaneder. Regn fik vi kun lidet og frosten vexlede med tøjver. Fra efteraaret til juul vare kornpriserne saaledes

pr. tønede, strax i efteraaret var det dyrest, siden faldt priserne, som jeg nu skriver:

Hvede	pr. tønede fra 7 rd. 2 mk. til 6 rd. tønden
Rug	pr. tønede fra 5 rd. 3 mk. til 4 rd. 4 mk. tde.
Byg	pr. tønede fra 5 rd. til 4 rd.
Havre	pr. tønede fra 4 rd. til 3 rd.
Erter	pr. tønede fra 6½ rd. til 6 rd.
Boghvede	pr. tønede fra 4 rd. 2 mk. til 3 rd. 2 mk. efter som han veiede.

Holevad den 31de december 1858. Lars Andersen

1858

Vakanse prædiken begynte den 6. juni.²⁸

Første søndag prædike pastor Bøhg fra Gamtofte

13 juni pastor Dreier fra Ørste

20 juni pastor Balsløv fra Skydeberg

27. juni pastor Bauman fra Tanderup

4 juli pastor Sædelin fra Søllest

11. juli pastor Høi fra Kierte

18. juli pastor Møller fra Barløse

25. juli pastor Bøhg fra Gamtofte

1. august pastor Dreier fra Ørste

8. august pastor Bauman fra Tanderup

15. august pastor Høi fra Kierte

22. august pastor Møller fra Barløse

29. august pastor Bauman fra Tanderup

5. september pastor Møller fra Barløse

1859. JANUAR

Almisen for 1859. Penge 1 rd. 8½ sk. Meel 1 lpd. 1½ pd. Malt 8¾ pd.

Den 7de fik vi optrosken, aulet for aaret 1858

Rug 53 tøneder 5 skepper

Byg 100 tøneder – skepper

Havre 108 tøneder 1 skeppe

Hvede 23 tøneder 6 skepper

Boghvede 16 tøneder 3 skepper

Blandkorn 4 tøneder 3 skepper

I aldt 307 tøneder 2 skepper

Erter 3 tøneder 6 skepper

311 tøneder – skepper.

Raps 17 tøneder a 12 rd. pr. tde.

Den 26. om aftenen sloe lynilden ned ved klokken 9 og afbrente Glensberg veirmølle. – Veiret vedblev at vexe frost, tøj og blæst.

FEBRUAR

Capittelstaxt for Fyens stift for aaret 1858.

Rug	pr tønde 4 rd. 4 mk. 1 sk.
Byg	pr tønde 4 rd. 1 mk. 13 sk.
Havre	pr tønde 3 rd. – mk. 8 sk.

Vinter hafde vi ikke noget unden en enkel dag at det var frost, siden var det tøiver med regn og blæst.

Den 20de februar om aftenen imellem klokken 10 og 11 afbrendte en tvilling gaard i Aborre Jens Nielsens og Jens Hansens.

MARTS

Var som den forige med blæst og regn. Den 9de havde vi et stærk stormveir, og mange steder tog tagene skade. Jens Andersen i Norby i Kiærum sogn havde 15 fag overtemmer, som stormen kastede omkul.

Den 25de begynte det at fryse, den 26de begynte det at snee. Den øvrige tid af maaneden var det igen tøiveir.

APRIL

Den 2den havde vi en stærk storm og regn. Jens Nielsens i Aborre havde tækket den sønden side paa det ny stuehuus og var ved at binde lag op ved den anden side, da hele bygningen faldt paa engang. Murene faldt lige til grundstenene, overtemmeret blev staaende paa remmen, mange af bielkerne blev knækket.

Den 11de og 12de og 13de saade jeg havre paa bageste Højlund ved Mygind mark og noget paa den foreste ved samme side, saade i det hele 14 tønner og en tønde 2 skepper blandkorn, 7 skepper vikkedahve, 2 skepper hørfrøe.

Den 26de og 27de 28de saade jeg byg i den store tofte, saade 8 tønner 6 skepper og 3 skepper paa bageste Højlund ved Mygind mark. Denne maaned var meget streng med kulde og storm, enkelte dage med snee, sidst i maaneden var det tørre, baade rug og raps tabde og kom ingensteds. Græsset ligeledes.

MAI

Den 5te døde Jens Hansens søn i Aborre Jørgen Jensen 20½ aar gammel, blev begravet den 11de samme maaned.

Regn fik vi kun lidt, midt i maaneden kom der noget, som hjalp lidt paa kornet og græsset, men var snart tørt hen igen. Den 30de havde vi en stærk torden og lynild med regn; ved Assens, Lundager og Aborre fik de en svær regn, her ved gaarden fik vi noget, men ved Smeirup og Puge Mølle kom der næsten slet intet.

Den 25de saade jeg 2½ skeppe boghvede paa foreste Højlund ved Østerby mark.

JUNI

Den 7de døde Hans Hansen i Karup lidt over 75 aar gammel. Hele denne maaned havde vi en stærk tørre og der var kun lidt græs.

JULI

Var ligeledes tør, der var kun lidt høe. Den 6te sloe vi paa Smeirup made, sadte det i stak den 9de, kjørte det ind den 12de, aulet 8 læs. Den 11de slo vi Højlunds maen, sadte det i stak den 13de, kjørte det ind den 14de, fik 9 læs, 9 læs kløver, i det hele 26 læs, kom godt i huus, da vi fik ingen regn. Den 5te skar vi raps med 4 karle og den 8de med 17 karle paa foreste Højlund ved Østerby mark, var groet temmelig godt. Den 22de og 23de tarsk vi det fik 82 sækkefuld. Den 15de høste vi rug i Hansegelsens mark og Gamlemølle, var groet godt, vor jorden var god, kjørte den ind den 19de og 20de fylde de 2 gulve i den nordre lade, havde 60 traver. Den 21de og 25de høste vi hvede i Hansegelsens mark, var 26 traver, kjørte den ind den 29de, sadte den meste i hæs, 4 læs kom ind.

Den 26de og 28. høste vi havre paa bageste Højlund ved Mygind mark, havde 69 traver. Den 27de høste vi byg i den store tofte, havde 60 traver. Den 22de om morgenen fik vi lidt regn og den 27de om aftenen, den 31de om eftermiddagen, den sidste bløde best.

Holevadgaarden 31. juli 1859. Lars Andersen.

AUGUST

Den 29de juli og 1ste og 2den august saade jeg raps paa bageste Højlund ved Smeirup mark. Den 3. begynte vi at kjøre havre, blev færdig den 6te med bygen ogsaa. Den 12de fik vi 3 læs vikkehavre, sidst i maaneden fik vi lidt regn. Rapsstuben var god at pløie hos os. Der var mange, som saade deres raps om, det var næsten de fleste her paa denne egn.

SEPTEMBER

Først i maaneden fik vi regn, saa jorden blev godt gjenneblødt og græsset grønnedes godt overaltd. Den 21de saade jeg 4 tønder 2 skepper rug, den 24. saade vi 3 tønder hvede og 1 tønde 3 skepper rug, den 29de saade jeg 5 skepper rug. Saade i det hele 6 tønder 2 skepper rug og 3 tønder hvede paa foreste Højlund ved Østerby mark. Den 29de og 30de saade 2 tønder hvede og 1 skeppe paa bageste Højlund ved Smeirup mark. De sidste dage i september regnede det temmelig meget, at det ikke var godt at saa rug mange steder.

OCTOBER

De første 14ten dage var det godt veir undtagen det var koldt.

Den 20de oktober 1859 døde Jacob Niensens enke i Karup Maren Peders Datter i en alder af over 92 aar. Hun var fød den 8de september 1767. Kom til Karup 1787 efter hendes testamente, var kone der 73 aar og selv bestyrede sin gaard til hendes død.

Den sidste tid af maaneden var det med kulde og lidt regn.

Den 10de oktober begynte vi et kulanlæg paa Smeirup made blev færdig paa 7 dage, var 10 mand hver dag undtagen de 2 første dage. Engmesteren²⁹ var en Hanoveraner, han hede Möller.

NOVEMBER

Først i maaneden var det pløieveir, saa vi begynte at pløie lægjord i Kirkemarken, men fik nogle dages frost, saa vi ikke kunde pløie, men blev igen tøiveir, saa at vi igen kunde pløje, og faarene kunde gaa ude.

DECEMBER

Den største tid af maaneden var det frostveir, og vi fik lidt snee, og vi havde 1 karl ude at øse paa den store landevei et par timerstid. Den 25de, som var juledag, blev det tøjveir igen og vedblev saa til maanedens ende.

Torsdagen morgen den 17de november 1859 mellem klokken 2 og 3 afbrente Barløse præstegaard, præsten hede Møller. Ilden skulde <resten ufuldført>.

1860. JANUAR

For aaret 1860 var almisen saaledes: Penge 1 rd. 2 mk. 11½ sk. Rug-meel 1 lpd. 6½ pd. Malt 11¼ pd. qvartalt.

Skoleløn for 1859 6 rd. 5 mk. 3 sk.

Æg og brød – rd. 1 mk. 14 sk.

Bibliothek – rd. 2 mk. – sk.

Skolebrende for 1860... 1 rd. 2 mk. 11 sk.

Suma 8 rd. 5 mk. 12 sk.

Den 28. fik vi optorsken og avlen var saaledes: Hvede 25 tønder, 2 skepper, rug 51 tønder, Byg 68 tønder 3 skepper, havre 91 tønder 3 skepper, erter 4 tønder 5 skepper, boghvede 3 tønder, blandkorn 4 tønder 3 skepper, i alt 248 tønder. Raps 62 tønder 6 skepper. Solgte 62 tønder a 9 rd. 3 mk. tønden, er 589 rd. for raps.

Veiret blev ved at vexle, nogle dage var frost og nogle tõi kun faa dage a gangen med ver slags.

FEBRUAR

Capittelstax for aaret 1859.

Rug 1 tønde 5 rd. 1 mk. 5 sk.

Byg 1 tønde 5 rd. – mk. 1 sk.

Havre 1 tønde 3 rd. 1 mk. 4 sk.

Denne maaned havde vi næsten stadig frost, de 2 sidste dage blev det tøvair, men dog med lidt snee, snee som vi havde i denne maaned var kun lidt.

Kornpriserne vare saaledes

Rug 1 tønde 5 rd. 3 mk.

Byg 1 tønde 5 rd. 2 mk.

Havre 1 tønde 3 rd. 4 mk.

Holevadgaarden i februar 1860. Lars Andersen

MARTS

Et par dage først i maaneden var det tøvair, siden var det vinter, og den var en temmelig strenge til den 17de, da fik vi tøvair igen og varede til maanedens udgang.

APRIL

Var lidt vaadt de første dage siden lidt nattefrost og kulde, mit i maaneden begynte det at blive godt veir, og jorden blev temmelig god

at saa i, hvor den ikke var alt for vaad. Den 16de saade 15 skepper erter paa bageste Højlund ved Smeirup mark, hvor rapsen var gaaet ud. Den 17de saade jeg 10 tønder 4 skepper havre i den store tofte. Den 23. saade jeg 4 tønder 4 skepper paa bageste Højlund ved Mygind mark. Den 24de og 25de saade jeg 2 tønder 2 skepper byg i Gamlemølle. Den 26de begynte jeg i Hansegelsens mark, blev færdig den 2den mai, saade i det hele 11 tønder byg. Den 3de mai saade jeg 3½ skeppe hørfrø i den store tofte. Den 5. mai saade jeg 1 tønde og 3 skepper vikkehavre i de side hulle paa bageste Højlunde ved Mygind mark.

Mellem den 17de og 18de havde vi sneveir og den 19de ligesaa. Sidst i maaneden var det meget med storm og kulde.

MAI

Den 9de døde Thor Skræders kone Karen Hans Datter 41 aar gammel, som boede henne ved kirken. I samme huus døde jndsider Niels Nielsens kone den 10de, som var Christiane Nielsen, opdraget hos Niels Smed i Mygind, var 31½ aar gammel.

Den 24de og 25de saade jeg boghvede paa bageste Høilund ved Smeirup mark, saade vel 9 skepper. Noget af ham blev saaet i rapsjorden. Den første halvdeel af maaneden var der kun lidt græs, og veiret var temmelig koldt.

Den sidste deel var derimod bedre, vi fik lidt regn, saa græs og korn stod godt, undtagen vor jorden var kold, var det ikke saa godt.

JUNI

Den meste tid af maaneden havde vi megen regn, græs stod godt de fleste steder, og kornet var ogsaa godt.

Den 23de og 26de sloe vi paa Smeirup made, græsset var groet godt, det var første aar efter at den var anlagt med vanlenig. Aulet 17 læs, det sidste hø blev kjørt ind den 13de juli, for der var saa meget vand, den sidste tid af maaneden fik vi megen regn, høet fik vi dog nogenlunde, var ikke saa grønt altsammen, som det kunde være, og vi maatte kjøre noget af det hjem i den Lille tofte, da maden var saa vaad, at det ikke kunde ligge paa den at tørres.

JULI

Den 9de sloe vi paa Højlunds maden, og den 11de, satte det i stak den 11de og den 13de. Den 12de sloe vi kløver paa bageste Høilund ved

Mygind mark, satte det i stak den 13de og 14de, den 16de sloe vi kløver jgen. satte det i stak den 20de, for det regnede lidt den 18. og 19de, men gjorde ikke høet skade. Den 21. sloe vi det sidste kløver.

Den 28de kjørte vi 8 læs kløverhøe ind paa det nye huus, som blev bygget i den lange have, samme dag sadte vi det sidste kløver i stak. Til den 16. var godt veir for høet, den 18. og 19de fik vi lidt regn, men kunde ikke skade høet. Den 24de regnede det temmelig meget igen. Søndagen den 29de ved middagstid trak der en stærk torden op, og det regnede saa stærk, saa vandet skyllede ude i vores have og gaard, som det var en lille bæk, der var mange større hagel imellem. Den 31de fik vi det sidste hø ind.

Paa Smeirup made aulet vi 17 læs

paa Høiluns maden 12 læs

Kløver hø aule vi paa bageste Høilun 21 læs ved Mygind mark.

Holevad i juli 1860 Lars Andersen

AUGUST

Den 2den høstede vi rug paa foreste Høilund ved Østerby mark, var groet godt, var 67 traver, kjørte den ind den 6te og 7de, kom godt i huus. Den 10de og 11de høste vi byg i Hansegelsens mark og Gamlemølle, var 80 traver. Den 16de høstede vi hvede paa foreste Højlund ved Østerby mark, var 34 traver. Samme dag høstede vi hvede paa bageste Højlund ved Smeirup mark, var 27 traver, som var saet i raps jorden. Den 18. begynte vi at høste havre i den store tofte, men blev ikke færdig, dag vi fik regn. Den 20de høstede vi havre paa bageste Høilund ved Mygind mark, var 26 traver. Den 22de høstede vi den sidste havre i den store tofte, var 84 traver, foruden lagde vi et par traver paa skaar. Den 23de om eftermiddagen begyndte det med en stærk storm og varede til ud paa natten; den 10. september fik vi det sidste korn ind, da det var saa udstadig veir, varede det lunge med høsten.

Den 25de var det godt veir for at tørre paa kornet, vi fik 7 læs hvede og 2 læs byg.

SEPTEMBER

Den 25de og 26de og 27de saade jeg rug og hvede paa bageste Høilund ved Smeirup mark, saade 7 tønner rug og 3 tønner hvede. Der var mange steder, vor de ikke kunde saae rug, for jorden var saa vaad og ikke kunde bære hestene, formedelst den megen regn vi havde.

OCTOBER

De sidste dage i maaneden blev det godt veir, saa at jorden blev temmelig god at pløje.

NOVEMBER

Til den 17de var det godt tørreveir. Den 18. og 19de fik vi lidt snee, og den 19de begynte det at fryse og var saa vinter den hele maaned, men var ikke koldt.

DECEMBER

De første 4 a 5 dage havde vi en haar vinter med storm, siden vexlede det med tøj og frost til en 8 dages tid før juul, da begynte det med frost og snee til maanedens udgang.

1861. JANUAR

Denne maaned var det frostveir til den 21de, og var kaneføre fra føren juulen til den 20de, siden var det tøveir til maanedens udgang. Den 5te var det et stærk sneefog, saa veiene blev udfremkommelig, og vi maatte øse et par dage.

Capitelstaxt for Fyens stift pro 1860.

Rug pr. tønne 5 rd. 2 mk. – sk.

Byg pr. tønne 5 rd. 1 mk. 6 sk.

Havre pr. tønne 3 rd. – mk. 13 sk.

For aaret 1861 var almisen saaledes: Penge 2 rd. 1 mk. 1 sk. Rugmel 1 lpd. 7¼ pd. Malt 11 5/8 pd.

Skoleløn for 1860 og skolebrende 9 rd. 3 mk.

Æg og brød – rd. 1 mk. 14 sk.

Bibliothekepenge – rd. 2 mk. – sk.

Summa 10 rd. – mk. 14 sk.

FEBRUAR

Den 8. fik vi optorsken og aulen var saaledes 1860:

Rug 63 tønner 4 skepper

Byg 80 tønner 4 skepper

Havre 94 tønner 5 skepper

Hvede 67 tønner – skepper

Boghvede 21 tønner 5 skepper

Erter 14 tønner – skepper

341 tønner 2 skepper fra 116 pund

Hørfrø aulet vi 2 tønner 3 skepper, solgte 15 skepper og kostede 17 rd., de 4 skepper fik jeg 9 mk. for skeppen.

Kornpriserne var saaledes: 1 tønne rug 5 rd. 2 a 4 mk., 1 tønne hvede 7 rd. 2 mk., byg 5 rd. 1 mk. tønnden, havre 3 rd. 2 mk. tønnden.

Til den 10. var det tøveir, da begynte det igen med vinter. Den 11de var det sneefog den hele dag, saa vi var ude at øse snee i 4 dage. Ved 16de eller 17de blev det igen tøveir, var saa til maanedens udgang.

Den 22de februar 1861 døde Maren Jacobs Datter i Smeirup, blev begravet den 1ste marts s. aar, var fød den 3. februar 1820. 41 aar og 19 dage gammel.

MARTS

Først i maanede var det meget med regn, den sidste tid var det mild veir.

APRIL

Den 11de og 12. og 13de saade jeg havre i Gamlemølle og Hansegelsens, saade 14 tønner og 1 tønne erter, 4 skepper hørfrø blev saadet den 18de i hullene inden for ledet.

Den 23. begynte jeg at saa byg, blev færdig 27de paa foreste Hølund ved Østerby mark. Den 26de og første mai havde vi en stærk storm, jorden blæste som det var sneefog paa let jord.

MAI

Den 22de saade jeg 1½ skeppe boghvede i Hansegelsens mark. Fra midt i april til den 25de mai var det en haar kulde og storm og regn fik vi ikke inden den 10de mai, saa kornet paa den læret jord stod maadelig. Sidst i mai fik vi lidt regn og mildt veir, saa kornet begynte at komme sig lidt igen.

JUNI

I denne maane havde vi godt veir med regn og mildt veir, saa kornet og græs stod godt overalt. Den 15de sloe vi paa Smeirup made, sadte det i stak den 18de og noget den 19de, kjørte det ind den 22de saa nær som 1 læs, da vi fik regn om eftermidagen, aulet 9 læs, kom godt i huus. Vi fik ikke regn fra det var slaadet til den dag vi kjørte det ind, regnede næsten ver dag til maanedens udgang.

JULI

Den 16. skar vi raps i Kirkemarken, den 29de og 30. tarsk vi det, fik 72 sække, var godt veir begge dagene. Den 17de sloe vi paa Høilundmade, sadte det i stak den 20de, kørte det ind den 24de, kom godt i huus, aulet 10 læs, var groet maadelig. Kløverhøe aulet jeg 20 læs, fik det godt [i] huus. Et læs mahøe i den store tofte. Den 23de saade jeg raps i Viveholm og 27de i den Lille tofte. Den 30de og 31de høstede vi rug paa bageste Høilund ve Smeirup mark, var 52 travet. Regn havde vi jevnlig men ikke til at det gjorde høet nogen skade.

Fredagen den 26. om eftermidagen ved klokken 4 trak det op med torden og der kom en hagelbyge, som anrettede megen skade paa flere steder, ved os varede det ikke ret længe med hagel siden regn. Ved Østerbygaarden fik de flere hagl en som vi. Paa flere steder slo hagllene rapsen af, vor den ikke var torsken, paa enkelte steder led kornet ogsaa lidt.

Holevadgaarden i august 1861. Lars Andersen

AUGUST

Den 4de og 6te kørte vi rugen ind, kom godt i huus. Den 6te om eftermidagen høste vi 10 travet hvede, fik den ind den 12de. Den 7. og 8. og 9de og 10de høstede vi havre og byg.

Havren var i Gamlemølle og Hansegelsens mark, var 80 travet. Bygen var paa foreste Højlund ved Østerby mark, var 82 travet. Kørte det ind den 14de og 15. og 16de. Sadte 20 læs byg i hæs, havren kom ind alsammen. Den sidste hvede høste vi den 12de, var 16 travet. Den 19de fik vi det sidste korn ind, var 9 læs hvede, som blev sadt i hæs.

Den 23de og 24de sloe vi Smeirup made anden gang, sadte det i stak den 31de og noget den 1ste september, kørte det hjem den 3de september. De 13 læs blev sadt i hæs, 4 kom ind, hele aulen var 17 læs. Det regnede lidt de første dage, efter det var saaet, siden fik vi storm og godt veir. Kornet kom godt ind, dog det regnede et par dage a gangen.

SEPTEMBER

Den 4de begynte det at regne og blev ved af og til til den 14de, fra den 14de til den 21de var det godt veir. Den 19de og 20de saade jeg rug og hvede i Kirkemarken, saa[de] 4 tønner 5 skepper rug, 3 tønner 4 skepper hvede.

Den 21de om morgenen døde Puge møller Niels Jørgensen, han var født i Rabøl 1830, blev gift 1854, kom til møllen i efteraaret 1853. Hans alder var 31½ aar gammel.

OCTOBER

Hele denne maaned var det godt veir for kreaturene ligeledes for at pløie, da vi næsten aldrig en dag havde regnveir.

NOVEMBER

Den første halvdeel af maanedens var det meget med regn, mellem den 15de og 16de begynte det at snee og fryse, men var kun til aftenen den 18de, da vi fik tøveir igen. Siden var tøver til maanedens udgang.

DECEMBER

Denne maaned var det næsten tøveir hele tiden, der var en enkel dags frost, men var kun kort.

1862. JANUAR

Almisen for aaret 1862: Penge 2 rd. 1 mk. 1 sk. Rugmeel 1 lpd. 7¼ pd. Bygmalt 11 5/8 pd. kvartallet.

Skoleløn

Æg og brød 1 mk. 14 sk.

Bibliothekeket 2 mk. – sk.

Den 5te døde Christen Østerbys kone Karen Hans Datter i en alder af 47 aar. Den 26de døde gamle Hans Vævers kone Karen Hansdatter i sit 63 aars alder. Den 12de januar døde skolelærer Kreibergs kone Mari Jensdatter i sit 77. aar.

Den 24de fik vi optorsken og aulen var saaledes for 1861:

Rug 53 tønder

Byg 93 tønder

Havre 85 tønder 5 skp.

Hvede 20 tønder

Boghvede 4 tønder 3 skp.

256 tønder

64 tønder raps og 12 rd. pr. tønde

17 skepper hørfrøe 7 mk. 8 sk. skeppen

5 lpd. kløverfrøe

Veiret vexlede af og til hele maaneden, men var kun lidt vinter. Kornpriserne i januar 1862:

Rug	1 tønne	7 rd.	2 mk.
Byg	1 tønne	5 rd.	
Havre	1 tønne	3 rd.	
Hvede	1 tønne	10 rd.	

FEBRUAR

Capitelstaxten for aarets afgrøde 1861:

Rug	1 tønne	7 rd.	1 mk.	9 sk.
Byg	1 tønne	5 rd.	2 mk.	1 sk.
Havre	1 tønne	3 rd.	1 mk.	4 sk.

Denne maane var næsten som den forige, untagen vi havde mere barfrost.

MARTS

De første dage havde vi lidt frost og snee, siden var det godt veir til den 20de. Den 21de og 22de var det sneefog, og vinteren varede en 8 dags tid, saa at vi maatte ud at øse snee.

Den 14de havde Anders Bang bryllup med Hans Jørgensens enke i Karup.

APRIL

Den 11de begynte jeg at saa havre, saade 3 tønner i Hansegelsens mark. Den 21de 22. og 23de saade jeg 9 tønner 2 skepper paa forreste Højlund ved Østerby mark. Den 19de saade jeg 2½ tønne blankorn, den 25de saade jeg 4 skepper hørfrøe paa foreste Hølund ved Østerby mark. Den 26de saade jeg 14 skepper sommerhvede i Kirkemarken, hvor rugen var bleven ædt af snelene om efteraaret. Den 28. begynte jeg at saa byg paa bageste Hølund ved Smeirup mark, blev færdig den 1ste mai, saade 11 tønner 1 skeppe.

April var kold og tør tillige nogen nattefrost.

Den 15. april mødte her en commision til at taxere min gaard.

MAI

Den 22de saade jeg boghvede paa forreste Højlund ved Østerby mark, saade 2½ skeppe. Den 20de begynte det at regne, som var godt, da jorden var begyndt at blive tør. Græs og vintersæd stod godt næsten overalt, og foraarssæden begynte at see godt ud.

Den 17de kom vore køer paa græs.

JUNI

Den 1ste juni 1862 døde Jacob Bangs enke i Smeirup i alder af 82½ aar, var kone i 60 aar, blev begravet den 7de samme maaned.

De første dage i maaneden var det tørre og blæst. Pinsedag, som var den 8de, begynte det at regne. Den 12de fik vi regn igen, og den bløte jorden godt. Hele maaneden var det næsten regnveir. Den 21de sloe vi paa Smeirup made, var godt græs. Det meste laa i 14 dage, føren det blev sadt i stak. Aulet 17 læs, fik det temmelig godt i huus, da det ikke var rigtig veireveir, saa det ikke tog stort skade.

JULI

Kløveret fik vi meget godt, det sidste kjørte vi ind den 17de, aulet 10 læs kløverhøe og 6 læs raigræshøe, det sidste af Høilunshøet blev sadt i stak den 19de, var kun groet maadelig, aulet 7 læs.

Den 16de skar vi raps i Viveholm og den Lille tofte, den 31de tarsk vi det i den Lille tofte, fik 20 sækkefulde.

Mellem den 31de og 1ste august fik vi regn.

Begynte at tærsk i Viveholm lidt før midag den 1ste august, tarsk færdig den 2den, dag det var godt veir, fik 43 sækkefulde. De første dage af maaneden fik vi lidt regn, siden var det godt veir den meste tid af maaneden.

Den 24de og 26de saade jeg raps paa foreste Høilund ved Mygind mark. Den 28. høste vi 10 traver rug i Kirkemarken, kjørte den ind den 4de august, kom godt i huus.

AUGUST

Den 4. høste vi 20 traver rug i Kirkemarken, havde i det hele 30 traver. Den 15de begynte vi at høste havre i Hansegelsens mark, var 22 traver. Den 16de begynte vi at høste byg paa bageste Højlund ved Smeirup mark, blev færdig den 18de, havde 90 traver. Den 19de og 20de høste vi havre og blandkorn paa fore[ste] Højlund ved Østerby mark, 16 traver blandkorn og 65 traver havre.

Den 21de høste vi hvede i Kirkemarken, var 38 traver. Den 28. høste vi sommerhvede i Kirkemarken, var 16 traver. Den 25de 26de og 27de 28de kjørte vi vores korn ind undtagen sommerhveden, den fik vi ind den 2den september. Fra den 16de til maanedens udgang var det godt veir.

SEPTEMBER

Den 1ste sloe vi Smeirup made, sadte det i stak, den 5te og 6te kjørte det hjem i toften og sprede det føren det kom ind, fik 8 læs, kom godt i huus. Den 22de saade vi rug i Viveholm, saade 5 tønder og 2 skepper. Den 29de saade vi hvede i den Lille tofte og et stykke paa foreste Højlund ved Mygind mark. Saade 3 tønder hvede og 1 skeppe rug i den Lille tofte. Det var næsten tørre veir hele maaneden, de sidste dage i maaneden fik vi regn.

De 4 skepper rug købte jeg af slagter C. Tommerup og gav 1 rd. for skeppen. De blev saat i 2½ stykke ved væverens saa nær som et lille kast i enden ved Kirkemarken.

OCTOBER

Den 12. begynte det at regne og vedblev saa næsten den hele maaned. De første dage var jorden saa tør, at vi knap kunde pløje den.

NOVEMBER

De første dage af maaneden havde vi temmelig megen regn, siden var det godt veir i nogle dage til natten imellem den 20de og 21de begynte det at fryse, den 21de begynte det at snee, den 22. var det et sterk sneefog. Den 23de var vi ude at øse snee, men varede kun kort, da vi fik tøveir den 25de. De sidste dage af maaneden var det igen frostveir.

DECEMBER

Den 1ste døde Mads Niensens kone Susanne Pedersdatter 60 aar gammel og blev begravet den 7. s.m. Mads Nielsen døde den 11de 53 aar gammel, blev begravet den 18de s.m. bække i den gammel Holevad smede. De første dage af maaneden havde vi lidt snee, siden var det tøveir hele tiden.

1863. JANUAR

Almisen var 1863 1 rd. 4 mk. 14 sk. i penge. Rugmeel 1 lps. 7¼ pd. Bygmalt 11 5/8 pd. kvartal.

Skoleløn for 1862	9 rd. 1 mk. 1 sk.
Æg og brød	– rd. 1 mk. 14 sk.
Bibliotheek	– rd. 2 mk. – sk.

Summa 9 rd. 4 mk. 15 sk.

Kornaulen for aaret 1862:

Vinterhvede	34 tønder 6 skepper
Sommerhvede	12 tønder 6 skepper
Rug	30 tønder 5 skepper
Byg	100 tønder 4 skepper
Havre	106 tønder – skepper
Blandkorn	15 tønder 1 skeppe
Boghvede	6 tønder 4 skepper
	<hr/>
	306 tønder 2 skepper
Raps	51 tønder 7 skepper og

13 rd. 1 mk. pr. tønde koste rapsen.

Tøveir havde vi næsten hele maaneden.

Den 14. januar 1863 døde Niels Larsens datter Maren i Smeirup, født i aaret 1835 i marts, har aldrig kunet tale ej heller gaae.

FEBRUAR

Veiret var i denne maaned som i den forige.

Capitelstaxt pro aaret 1862:

Rug	1 tønde 5 rd. 2 mk. 5 sk.
Byg	1 tønde 4 rd. 3 mk. 9 sk.
Havre	1 tønde 2 rd. 5 mk. 15 sk.

Den 31de januar 1863 fik vi optorsken.

MARTS

De første dage var det godt veir og tõi. Den 8de om eftermidagen begynte det at fryse, og om natten kom der lidt snee, den 9. var det en haar frost.

1863 den 19de marts døde Lars Jørgensen i Myginlund, han var født den 6te october 1767, lidt over 95 aar gammel. Han var født i Sandager, kom til Mygindlund 1810.

APRIL

Den 13de begynte jeg at saa havre paa foreste Højlund ved Østerby mark, saade 5 tønder 2 skepper, den 15de paa bageste Højlund ved Smeirup mark, saade 8 tønder 6 skepper, 2 tønder 2 skepper blandkorn. Den 20. saade jeg hørfrøe i samme mark. Den 25de begynte jeg at saa byg i Kirkemarken, blev færdig den 2den mai, saade 9 tønder 6 skepper. Mellem den 24de og 2den mai fik vi regn, da vi ellers var blevne færdig noget tidligere.

Den 19de saade jeg boghvede paa bageste Høilund ved Smeirup mark, saade 4 skepper. Nattekulde havde vi temmelig meget, sidst i maaneden fik vi en god regn, saa korn og græs stod godt.

JUNI

Den 16. og 19de sloe vi paa Smeirup made, den halve var groet godt. Den 20de 22de og 23de satte vi det i stak. Den 29de kjørte vi det hjem, kom godt i huus. Aulet 12 læs. Regn fik vi lidt imellem, saa at korn og græs stod godt.

JULI

Den 2den satte vi det første kløverhøe i stak, og den 17de kjørte vi det sidste ind af 20 læs, fik det godt i huus, det var et godt høvevir, noget af det blev sadt i stak, dagen efter det var slaget. Den 13de sloe vi Højlunds maden, fik det sidste ind den 22de. Aulet 10 læs, kom godt i huus, fik 2 læs kløverhøe lidt bagefter det andet. Den 20de 21de og 22de saade jeg raps paa bageste Højlund ved Mygind mark.

Den 27de høstede jeg rug i Viveholm, var 57½ trave, kjørte den ind 31de og 1ste august, kom godt i huus. Den 1ste august høstede jeg rug 2½ trave i den Lille tofte. Hele maaneden var temmelig tør til den 25de, dag fik vi en god regn, og jorden blev blødt til, at vi kunde pløje raps jorden, nogle dage forud kom der lidt regn, men bløde ikke ret meget.

August

Den 12de høstede vi hvede i den Lille tofte og paa foreste Høilund ved væverens, var i det hele 35 traver, 27 i toften 8 paa Høilund. Kjørte den ind den 15de, de 26 traver blev sat i hæs.

Den 14de høste vi byg i Kirkemarken, var 84 traver. Den 15de høste vi havre paa foreste Høilund ved Østerby mark, var 34 traver, begynte bag paa samme dag. Den 17de høstede vi havre og blandkorn paa bageste Høilu[n]d ved Smeirup mark, 54 traver havre og 15 traver blandkorn.

SEPTEMBER

Den 19de saade jeg rug paa foreste Højlund ved væverens, saade 5 tønner 4 skepper. Den 24de saade jeg 3 tønner hvede i samme mark. Den 30de saade jeg 1 tønne hvede og 2 skepper prste [provsti?] rug i raps jorden paa bageste Højlund ved Mygind mark.

OCTOBER

I denne maane pløiede vi den meste af vores stubbejord. Den 30de om aftenen begynte det at regne og storme og vedblev den 31de.

Den 30de havde Anders Andersen i Smeirup og Kirsten Pedersen i Østerbygaarden brylup.

NOVEMBER

Den 1ste blev 5te rigemente indkaldt at møde i Odense. Den 15de døde kong Frederik den 7de, blev bisadt den 19de december, samme dag holdes der sørgeprædiken i alle kirker over hele riget. Texten var Davids psalme 46 fra 2det til 4de vers. Psalmen 400 blev sunget før prædiken, efter prædiken 304 og 618. Den 27. skulde manskabet møde i Nyborg af 19de infanteriregement.

DECEMBER

De sidste dage af maaneden begynte det at fryse, ellers havde vi tøvæir hele tiden. I denne maane blev der mange inkaldt til Kiøbenhavn, som var næst efter linien.

Den 23. januar 1864 fik vi optorsken, aulet saaledes:

Rug	45 tønder	Raps 44 tønder 4 skp.,
Hvede	24 tønder	solte 44 tønder
Byg	92 tønder 4 skp.	12 rd. pr. tønde er 528 rd.
Havre	106 tønder – skp.	efterraps 2 rd. 4 mk.
Blankorn	20 tønder 2 skp.	530 rd. 4 mk.
Boghvede	10 tønder 4 skep.	
<hr/>		
298 tønder 2 skepper		

[*næste side, modsat skrevet*]

I april maaned 1856 blev veien byttet om mellem os og de Thurup fra Langestenge og saa langt som Aborrehuusmandens jord naar. Hele længden var 1550 alen, hvoraf vi fik det halve 775 alen fik den sønden ende, skjellet er 4 alen norden for Peder Nielsens hegn ved Brunehøi, som gaer øster og veste.

Isak Mouritsen og Lars Isaxsen var med at modtage det.

[*efter blank side og med ny nummerering*]

Fortegnelse over indqvatering 1848³⁰

De første vare 3die reservebatalion 1ste kompani 1 underoffiseer Sam-

uelsen, 2 Godtfred Verner, 3 Niels Bæk, 4 Jens Ebbesen, 5 Niels Flindt, 6 Hans Thusen, 7 Jørgen Jensen, 8 Peder Peder Madsen, 9 Anders Klim, 10 Johan Jansen, 11 Christen Hansen, 12 Mads Jørgensen Grøftholdt, 13 underofficer Vilhelm Engelhardt, en Kjøbenhavn[er].

De 10 vare Slegviger, 7 og 8de vare Alsinger.

Ankom den 11. mai og rejste den 24de samme maane og blev indqvateret omkring ved Chatrineberg.

Den 12de juli 1848 fik vi de Svenske af Kongeliga Westgötha Dahls Regimenta og Sundals Compagnie 8 mand, 1 løjtant Wolfart, 1 sergent Herling 23 aar gl. De meniges navne vare: 1 Erik Andersen Heder, 2 Erik Svendsen Jupiter, 3 Svend Jonassen Tegfeldt, 4 Anders Carlsen Ryfeldt, 5 Peder Andersen Munter, 6 Carl Andersen Falk, 7 Anders Andersen Blik, 8 Peter Andersen Kall. De afreiste den 8. juli [!] 1848. Dagen derpaa fik vi 7 mand af samme regimente og 7de compagni som hede Thösbo. Deres navne er saaledes: 1 Andreas Johansen Field, 2 Magnus Larsen Hage, 3 Anders Andersen Steenberg, 4 Andreas Olsen Rolin, 5 Niels Andersen Seser, 6 Jonas Nielsen Kall, 7 Andras Andersen Rask. De 3 sidste vare brødre, de reiste den 3de september 1848. Samme dag ankom 1 capitain, 2 tambour og menige og bortreiste næste dag den 4de september 1848, alle 5 Svenskere.

Den 28de october 1848 fik vi 4 mand af 7de bataillon 1ste compagni og reiste igjen den 30de s.m. Deres navne vare Peder Mikkelsen Damgaard, Rasmus Nielsen Weilby, Frederik Johansen, den 4de hede Lars, alle vare Jyder.

Aar 1849 om foraaret fik 4 mand af 1ste forstærknings bataillon, hvis navne vare Jørgen Larsen Hesselager, Hans Larsen Tharup, Peder Olsen Abierg, Mikkel Rasmusen Skibhusene.

Den 29de marts fik vi af 2den reserve bataillon 13 mand, som var Siællænder og Laalænder, de reiste den 30. marts 1849.

Den 30de marts fik vi igjen 15 mand, som var af 11. bataillon og var Jyder, dengang havde vi 2 underofficerer og en undercoporal og en margatinder, som hede Lövi. Underofficerene hede Gaarmussen og Snore. De reiste den 1ste april. 2 heste var her og.

Den 6te april fik vi 12 mand i indqvatering af 1ste reserve jægercorps, havde dem en nat.

Den 16de april fik vi 5 mand af 5te reserve bataillon og reiste den 20de april 1849.

Den 13de mai fik vi 1 dragon og 2 trainkudske tilligemed 5 heste i indquartering af Nørrejydske Arme-corps Proviandrains 2den Colonne, den 8. juni reiste dragonen, han hede Ole Rasmussen Katterup, trainkudskene hede Hans Pedersen Sørensen Bøgeskov og Christen Christensen Faremark, de reiste den 3di juli 1849.

Den 22de juli fik vi 9 mand af 2det jæger corps 4de companie, de reiste den 4de august. Deres navne vare, jæger Rasmus Mortensen Skouvallingerøe, 2 Christoffer Larsen Torp, 3 Hans Pedersen Stubberup, 4 Jens Larsen Uldstrup, 5 Hans Jensen Holbek, 6 Hans Hansen Snesere, 7 Anthon Christian Frederik Larsen, var en bogtrykker-svend, 8 Christian Kassai Soivald fra Mariager, 9 Hans Jensen Franke-
rup. Reiste herfra den 4de august.

Den 5te august fik vi 11 mand af første lette batalions depot compagnie, reste igjen den 2den september, deres navne vare 1 Søren Schou malersvend, 2 Jørgen Olsen Haarløse, 3 Jørgen Larsen Holmegaard, 4 Povl Pedersen Rorup, 5 Oppesundby Niels Hansen, 6 Carl Hans Petersen Holtug, 7 Lars Jensen Carlsminde, 8 Niels Andersen Neilinge, 9 Christen Knudsen [*i margen*: Knudsen en Kjøbenhavnner N 9], 10 Peter Albredtsen Glostrup. En underofficer Tomsen var den 11de, han sagte, at han havde været avlsforvalter, blev saaret ved Idstedslaget.

I august 1849 en nat havde vi 10 mand og en løytnan Arenholdt af 12de linie btlion.

Den 5te september fik vi 6 mand af artilliriet, de var her kuns en nat.

1850 den 23de mai fik vi en coporal Smidt fra Hadersleben og en trainkudsk, som hede Jørgen Nielsen Laaland, var her kun 5 dage. Den 5te juni fik vi en anden trainkudsk, som hede Niels Jensen Kari-se, de reiste begge 2 den 13de juli 1850, kom til Nakke, Emtekjer, Stubberup, Hierrup, Kierte. Officerene laa paa Bileskov. Den 20de kom de her forbi til Assens og skulde sættes over vandet, men hvorhen vidste man ikke.

Den 14de juli fik vi indqartering af 3de linie batalon 4de compani en løytnan Klem og 7 menige, de [reiste] igjen den 15de om aftenen og skulde møde i Aborre kl. 9. En heel brigade blev udskibet mellem den 14de og 15de ved Assens.

1851

Den 22de januar var her 6 mand indqarteret af kunstabler, som alle

Sælender, reiste den 23de om morgenen og skulde til Assens for at sættes over til Sleivig.

De Svenske officerer navne, som tilhørte Kongelige Vestgöta Dahls Regimenta og Sundahls Compani. Capitain Norlin var indquarteret hos Jacob Bangs enke, Smeerup. Loitnan Volffart, cergeant Herling hos Lars Andersen, Holevad. Loitnan Kalling indquarteret hos Hans Christesen, Østerbygaarden. Loitnan Hedenstjerne og cergeant Norstrøm indquarteret hos Jørgen Nielsen, Rabøl.

3. reserve batallon 13 mand i 13 dage er til en dag	169 mand.
De svenske af Kongelig Westgötha Dals Regimenta 14 mand i 26 dage	304 mand.
Af samme regimente 7 mand i 56 dage	392 mand.
Af svenske en nat indquarteret 9 mand er	9 mand.
Af 7. batalions 4 mand i 2 dage	8 mand.
4 mand af 1. forstærknings bli. 1 nat	4 mand.
Af 2. reserve batlion 13m[and] en nat	13 mand.
Af 11. btlion 15 mand i 2 dage	30 mand.
Af Nørrejydske Armekorps proviantrains 2. kolone en dragon i 25 dag	25 mand.
og 2 trainkudske i 50 er 100 dage	100 mand.
Af 2. jæger corps 9 m[and] i 13 dage	117 mand.
Af første lette depot 11 m[and] i 30 dage	330 mand.
Af ingenør corpset 1 copolat i 50 dage	50 mand.
2 trainkudske i 43 dage	43 mand.
Af 3. linie batalion 11 mand i nat	11 mand.
Af kunstabler 6 mand en nat	6 mand.
Af atillieriet 6 mand [<i>ikke medregnet</i>]	
Af 5. resev batalion 5 mand i 5 dage	25 mand.
Af 12. batalion 14 mand en dag	12 mand.

1668 mand.

Sifrebog

Sifre Bog for Anders Andersen j Holevad. Skrevet d. 5 Aprilius Anno 1789. Skreven i Holevad paa Palme Søndag Anno MDCCLXXXJX. har fra pagina 106, hvor der nederst på siden sluttes med general nævner og fremefter (uden paginering) optegnelser af blandet indhold.

GETTELSE³¹

Halv er jeg mørk, og halv er jeg dag, man tænker at see noget ved min hielp, og dog seer man intet.

Er taage.

Hvad er det, som er mest nødvendig ved et med gode retter vel besat bord.

Er munden.

Jeg skriger uden lunge og taler uden tunge, jeg tager deel i glæde og sorig, og dog er jeg slet ikke bløhiertet.

Er en klokke.

Vi ere mange søskende næsten af een alder, vi boe tilsammen i et huus omendskiøndt i to forskiælelig værelser. Man maa bruge vold, naar en af os skal gaa ud, thi om endskiøndt vor dør gaar hundrede gange op og i om dagen, saa bliver vi dog altid hieme.

Er tænderne.

Assens amt. Baag hered bestaar af 21 lands bye kirke sogner og en kiøbstæd Assens, dertil udgiør 17 sognekald og 2 residerende kapelaner.³² Efter nye matricul af aar 1688 indeholdende følgende hartkorn. Assens sogns hartkorn er fri

kiøbstad	176 tønnder 6 skæpper 5 fjdk. 1 album
kontribueret	102 tønnder 6 skæpper 1 fjdk. 1 album
Barløse sogns hartkorn	259 tønnder 7 skæpper 2 fjdk. 1 album
Præste gaarden i Barløse	12 tønnder 1 skæpper 1 fjdk.
Barløse gaards hartkorn	22 tønnder 2 skæpper 3 fjdk.
Dreslete sogns hartkorn	377 tønnder – skæpper – fjdk. 2 album
Flenstofte gaars hartkorn	19 tønnder 5 skæpper 3 fjdk.
Præste gaarden i Dreslete	7 tønnder 1 skæpper 2 fjdk. 2 album
Flemløse sogns hartkorn	381 tønnder 5 skæpper – fjdk. 1 album

Præste gaarden i Flemløse	10 tønder 3 skæpper 2 fjdk.
Gandtofte sogns hartkorn	369 tønder 4 skæpper 1 fjdk.
Brahesborg hoved gaard	118 tønder – skæpper 1 fjdk. 2 album
Præste gaarden i Gandtofte	11 tønder – skæpper 1 fjdk. 1 album
Haarbye sogns hartkorn	539 tønder – skæpper 2 fjdk.
Løgiesmose hoved gaard	69 tønder 5 skæpper 2 fjdk. 2 album
Præste gaarden i Alherup	9 tønder 7 skæpper 3 fjdk. 1 album
Hellenes sogns hartkorn	166 tønder 7 skæpper 1 fjdk. 1 album
er ingen præstegaard, mens kuns et huus Holvevad sogns hartkorn	123 tønder 7 skæpper 1 fjdk.
Kierte sogns hartkorn	297 tønder 2 skæpper 2 fjdk.
Præste gaarden i Kierte	5 tønder 6 skæpper – fjdk. – album
Billeskovs hovedgaard	30 tønder 1 skæpper 3 fjdk. 2 album
Kierum sogns hartkorn	358 tønder 4 skæpper 1 fjdk.
Kiøng sogns hartkorn	392 tønder 1 skæpper 2 fjdk.
Søholm hoved gaard	21 tønder 6 skæpper 2 fjdk. 1 album
Orte sogns hartkorn	165 tønder 1 skæpper 3 fjdk.
Sandager sogns hartkorn	129 tønder – skæpper – fjdk. 1 album
Orelunds hovedgaard	19 tønder 7 skæpper 1 fjdk.
Præste gaarden i Sandager	4 tønder 4 skæpper 3 fjdk. 1 album
Synderbye sogns hartkorn	182 tønder 7 skæpper 1 fjdk.
Friderichsgave hovedgaard	88 tønder – skæpper 3 fjdk.
Præste gaarden i Synderbye	12 tønder 5 skæpper 3 fjdk.
Søbye sogns hartkorn	117 tønder – skæpper – fjdk. 1 album
Skovgaardes hovedgaard	21 tønder – skæpper 3 fjdk. 1 album
Præste gaarden i Søbye	4 tønder – skæpper 3 fjdk.
Sølleste sogns hartkorn	126 tønder – skæpper 1 fjdk. 2 album
Præste gaarden i Sølleste	5 tønder 2 skæpper 3 fjdk.
Skydeberg sogns hartkorn	146 tønder 3 skæpper – fjdk. 2 album
Præste gaarden i Skydeberg	6 tønder 5 skæpper – fjdk. 1 album
Tanderup sogns hartkorn	243 tønder 6 skæpper 3 fjdk.
Midendals hoved gaard	23 tønder 5 skæpper 3 fjdk.
Præste gaarden i Tanderup	8 tønder 2 skæpper – fjdk. 1 album
Tuurup sogns hartkorn	160 tønder 6 skæpper 1 fjdk.
Vetofte sogns hartkorn	132 tønder 4 skæpper 3 fjdk. 2 album
Braeholms hoved gaard	33 tønder 2 skæpper 3 fjdk.
Vissenberg sogns hartkorn	475 tønder 2 skæpper 1 fjdk. 1 album
Fullevig præste gaard	15 tønder 4 skæpper 3 fjdk. 2 album

Ørste sogns hartkorn	182 tønder 4 skæpper – fjdk. 1 album
Friderichs Lunds hoved gaard	16 tønder 6 skæpper 2 fjdk. 1 album
Præste gaarden i Ørste	8 tønder 5 skæpper 1 fjdk. 1 album
Foruden anførte hartkorn be- findes endnu i Baag herred	101 tønder 6 skæpper 3 fjdk. 2 album

som er mølleskyld af 13 vandmøller.

Udi Danmark og Norge ere	14 bisper.
Sielands stift er	318 præster
Fyn stift er	240 præster
Ribe stift er	190 præster
Aarhus stift er	185 præster
Viborg stift er	107 præster
Aalborg stift er	109 præster
Agerhuus i Norge	160 præster
Bergen	69 præster
Christiansand	63 præster
Tronhiem	114 præster
Slesvig og Holsteen	396 præster
Skaldholt paa Island	147 præster
Holun	76 præster
Oldenburg	56 præster
Grøndland	8 præster
Tranqvebar	2 præster
St. Thomas, St. Jean St. Crox	4 præster
Geneue	1 præster

Legations præster ved fremmede hoffer og capelaner proe persone 200
I Danmark er 1749 sognekirker, 701 herre gaarde, 68 kiøbstæder, 5960
landsbyer, 2420 eeneste gaarde, 400 vandmøler, 51 amter, 138 her-
reder.

– + – + – + –

DE SYV VIISE I GRÆKENLAND DERES NAVNE.³³

1. Solon, hvis mundheld var Kiend dig selv. 2. Chilon, at see enden
paa et langt liv. 3. Pittaeus, kiend tiden. 4. Bias, de fleste ere onde. 5.
Periander, ved vindskibelihed kand mand udrette alting. 6. Cleobolis,
maade er best. 7. Thales Milesius, caverer du for en anden, da er
skaden di nær.

AT VIDE OM EN FRUGTSOMELIG QVINDE ER MED DRENG ELLER PIGE ELLER MED TVILLING.³⁴

Er qvinden sygelig med drengefoster, da haver hun en skøn og smuk lyd eller farve under ansigtet, det høyre kindbeen er fast rødere end det venstre, hun er letsindig og venlig at omgaaes med, og naar hun har sidet paa nogen sted og vil reyse sig, da tager hun og hielper sig meere med den høyre haand en med den venstre, og naar hun gaar afsted, setter hun stedse den høyre fod først frem. Det høyre bryst bliver haardere og større end det venstre og vortens forvanles. Der gaar og melk af det før af det venstre. Den høyre side af hinds bug er høyere og spisagtigere en den venstre, og et dreng barn rører sig gierne i den høyre side den 9. dag efter at det er undfanget, men et pige foster icke før den 11. dag og det skeer udi den venstre side mest. Men seer man paa en frugtsommelig qvinde de tegn, som er tvert imod disse førsagde, dag er hun med pigefoster. Er nogen qvinde med tvilling da er hinds bug fuld af knorter og rynker, hun haver en ond og slem farve under ansigtet og seer ilde ud, er hun med dreng og pige, da lever pigen nøye lenge.

Vil mand forfare og vide, om en qvinde skal føde fleere børn, efter hun har født sit første foster, da skal man give agt paa fosterets navle, saa mange knuder eller knotter, som den haver fra barnets liv udad, saa mange børn skal hun siden føde, men haver det ingen, da skal hun icke føde fleere børn, staar same knuder tæt hos hinanden, føder hun inden stakket tid igen, er der langt imellem, da bliver og lenge imellem hun føder. De sorte eller røde knuder betyde drengne børn, de hvide pige børn.

OM HUSBONDEN ELLER HUSTRUEN ER UDFRUGTSOM- MELIG, HVORLEDES DET KAND FORFARES.

At husbonden og hustruen avle icke børn tilsammen, det skeer for adskillige aarsager skyld, thi stundum er det hosbondens, og stundum er det hustruens skyld, hvis skyld det er, forfares saaledes. De tage en leerpotte fuld af byg, og derpaa lade de det menneskes vand, hvis udfrugsommelighed man vil forfare, om byget giver sig ud og spire paa den tredie dag, da er den person frugtsommelig, men om det ikke saa skeer, da er den udfrugtsommelig. Andre tage bønner og hanle med dem ligesom med bygen.

Andre tage hvedekled og lade derpaa meneskets vand, og voxer orme i dem, da er samme meneske udfrugtsommelig.

Somme forsøge det saaledes, husbonden slaar sit vand paa et sted,

hvor som neller voxer eller katost, og hustruen slaar sit paa et andet sted paa same urter, og hvis urter, som først bortvisne eller tørres, den person skal være udfrugtsomelig.

Lægedom som renses moderen og gjør qvinden frugtsomelig og det skal bruges, naar qvinden har haf sin tid 3 eller 4 dage.

Byncke søden i vin eller i øll, og druket driver qvindens tid og renses moderen.

Mesterurt, hiertens fryd og bynke søden i vin og deraf druket gjør det samme.

Basilicon søden i vand og dermed op under røget og badet og paa qvindens bug lagt gjør det samme.

Syder man skarlagens urt i vand, røger og bader sig under op med hende, da renses moderen og qvinden bliver frugtsommelig. x Galitriu.

OM NOGEN FORGIØRES AF EN QVINDE.³⁵

Haver nogen qvindes person det saa skiket og gjort med konst, at mand skal ingen elske uden hende alleene, og mand vil gjøre hendes kunst til intet, skal man saaledes handle.

Mand skal tage perler og jorhumle? af hver et qvintin. Disse skulle stødes til pulver og drikes med vand, som brendt er af hiertensfryd, og mand skal henge et stykke af en segelsteen om halsen, saa at han henger paa det bare brøst.

BRYLUPS VERS³⁶

Det er et gammelt ord: for længe den ey tøver,
som god faaer nadvere, og hunger lysten øver.

I tog slet intet feil, endog i længe gik:

Thi som i vilde sely, ret dydens kiern i fik.

Thi favner gladelig den ædle skat og smykke.
Ja favner dag og nat, og bruger eders lykke,
begynder lykkelig alt det, som tien til fred,
og kierlighed kand dag fra dag formeres ved.

Fuldbyrder det, som jeg for bruden ey tør skrive,
men dog ey midstes kand om verden ved skal blive,
og mager det, at hun ey skyldes for udret,
naa[r] hun i morgen gaar med qvinde dragt og set.

ET ANDET

Vel an, her brugom, tiden gaar,
 sig naten frem vil skynde
 hvor for i snart at være faar
 og eders kur begynder,
 selv i forstaar, paa hvad maneer
 den lægdoms urt maa bruges,
 at der, før aaret ende seer,
 kand noget efter vugger.
 Ret saa, min Hiort, ret ligesaa:
 men kiære, lader hende
 dog strømperne beholde paa.
 Men see: Jeg faar at vende:
 Thi resten nok enhver forstaar,
 som er i bryllups stue.
 Det nok er, hun i morgen gaar,
 med qvinde dragt og hue.

O vel den mand, der saasom i sit liv kand drive,
 han aldrig aarsag har med tilstand sin at kive;
 Ja dobbelt vel den, slig en dydens krone faar;
 han bliver altid ung, hun mange gjør hans aar.
 men see, jeg merker i lang tid ey faar at læse,
 thi man vil eder snart til brudesæng henblæse;
 hvor i begynde kand ald den fornøjlighed,
 som jeg med svagen pen ey nær at tegne ved.
 saa plukker plukker nu med lyst og tugtig glæde
 den jomfru blomsters pragt, om i vi[l] fader hede.
 Hvad gielder det, i, før til ende gaar et aar,
 med datter eller søn, paa gulvet vuggen gaar.
 Velan det er min pligt, jeg hertil øndsker lykke:
 den høye himmel, som har raad't i dette stykke,
 du gode lykke lad din feedmes horn og sig
 paa deres hoveder udgyde rundelig.

Hvad art af ver kan findes paa?
 hvad stiiil skal jeg optænke,
 best klappe kan og lystig gaa,
 naar slig en vakker enke

sin hynglet enke set og stand
 opgiver og tør vove
 hos en fornuftig egne-mand
 i brude seng at sove?
 Vor brudgom best skal vide det
 af hannem jeg maa lære:
 Thi jeg kun er med ord Poët,
 med gierning han vil være.
 Dog er mig sagt, den længest art
 best lov hos enkker fanger,
 dog med saa skiel den læt og snart
 og ey Dump-vurer ganger.
 Seer derfor til, hver stolster food,
 i slig en stiiil kand føre,
 at eders davre bliver god
 naar i vil maaltid giøre.
 Ey for frisk eder fattes kand.
 Hvorefter i skal giøre:
 I to saa smukke piger fand
 for eder inden døre.
 Hvis i til sligt et yndi par
 kun ret fik held og lykke
 Haha hvad det af eder var
 et prisligt mesterstykke.

[Udskrift af den fynske giestligheds Historie andet binds første hefte.
 Baag herred, Assens præster]

(efter præsteoversigten, der er ført op til 1922, følger en blank side)

DE 12 MAANEDERS NAVNE I AARET.³⁷

Januarius	31 dage	Sebath	A-
Februarius	28 a 29	Adar	Dam
Martius	31	Nisan	Der
Aprilius	30	Jiar	Gud
Majus	31	Sivan	Bad
Junius	30	Thamus	En
Julius	31	Ab	God
Augustus	31	Elul	Christen

Sebtember	30	Tihre	For
October	31	Martisvavi	Alt
November	30	Cislev	Dit
December	31	Tebath	Folk

Et aar haver 52 uger og een dag, 6 timer. Et aar har 365 dage og 6 timer, som hvert fierte aar giver en dag, som er skudaar, og da haver et aar 366 dage.

Naar du tager dine creaturer ind, tag en nye birke kost, som ikke er brugt, og fiety tre gange ned for munden i baasen, slaa rug og salt og christen jord tre gange op for munden i baasen, naar det saa er indkommen, rye det saa med 9 slags frugtræer. Rye saa jule aften, nyt aars aften, hellig trekonger aften med tiere, hønsemøy og diwels drik.

Naar du lader dem saa ud igen, tag saa huusløy, hviløy og pudløy og fyld i dem med jord og alt. Diwels drik, røn og hvidløy skal siden fyldes i dem. Rug og salt og christen jord skal du tage midsommers aften og slaa bag hovedet over halen.³⁸

DET BORNHOLMSKE FADER VOR.³⁹

Falsk Herre Veed du det
 at du aldrig Læser Ret Fader vor
 Een Være skalk jeg ikke troer
 at der er fød paa denne jord som du est,
 Du utilbørlig tog vor skat
 Derfor dit Navn er udelat I Himmelen
 Du haver bedrøvet mangen mand
 Du agtør ey Vor Gud hand kand Hillig vorde
 Du har fortient det svær jeg Paa
 at man paa Galgen skulde slaa dit Navn,
 Din Næstes Gods det har du Lagt
 Til dit og falskeligen Sagt Til Komme os
 Der for vi ikke Tvivle Paa
 At Helvede vist blive Maa Dit Rige,
 Her ved du Seer du falske Mand
 at udi alting ikke kand, Skee din Villie,
 skiønt du et Røgte om dig bær
 at du en Puliticus er Her paa Jorden,
 Du ikkuns Lidet Tæncker Paa
 Din skiæbne skulle blive saa, Som den er

Saa mange sukke blev udført,
 som ogsaa af din Gud er Hørt, I Himmelen
 Vi Raabte alle alle skaan
 om inderlig Pardon Pardon Giv os i dag
 Du sagde tag kuns alting hen
 Lad være de har ey igien det daglig brød
 Der hørtes ofte Jamerskrig
 og alle Bade ynkelig Forlade os
 Du svarde det er Herre Bud
 At vi maa alle Læge ud Vor Skyld
 Enhver som Hørte denne færd
 De ønske di forbandet vær som vi og
 Gud aldri dig tilgiver meer
 om du ey din næste vilde her forlade
 Vi vil forgleme ald udret
 af Hiertet og tilgive det Vore skyldener
 Du er jeg kand forsikkre dig
 for alle Vederstygelig Og Leed
 I denne Verden timelig
 Lad ald udlykke Ramme dig Os ikke
 Du ingen ting gad bædre hørt
 Een en forskatten (?) blev indført I fristelse
 Du faar vel skam skiønt du ey vil
 Det Gud dig give Lykke til Men frels os
 Og nu er for dit Tyrani
 Beskiermet og er gandske fri fra det onde
 O fromme Gud hør dog vor Bøn
 Giv denne Hans fortiente Løn Thi Riget er dit
 faar vi en anden som vel Skeer
 Den gamle lad ey (m)yde meer Magten
 Han Være malet stædse sort
 Gid ald Hans Velfærd svinde bort Og Æren
 Vor Tak derfor skal bryde ud
 og alle Bønder Love Gud I Evighed
 Hermed Reys af du Satans Krop
 Gid Bødelen Pidske af din Kop Amen

Jeg Takker gandske af
 Lutheri til min Grav
 Med spot jeg Leer ud
 Lutheri ord og Bud
 Jeg hader uden Roe
 De Lutheraners Troe
 Thi Naar som Luther dør
 Han er I Satans klør

Det Rommersk Liv og Lære
 Vil jeg oprigtig Ære
 I Messe og Helgens Bøn
 For mig en Lærdom skøn
 Den som vil ære Paven
 Er I mit Sind Indgraven
 Til Himerig hand kommer
 Som dør en troen Rommer.

Soli deo Gloria

Anders Andersen

GIETTE RIM⁴¹

Jeg samlet er af fiire Leed,
 Mit Hoved Tusin tegner.
 Og Naar min Rumpе Tages med,
 Fem Hundrede man Regner,
 Naar man det foreste taer fra,
 Paa Vandet Jeg Dag flyder,
 Og Naar det bageste gaar fra
 Een Hestes Hals Jeg Pryder
 Naar man det Tredie taer fra
 Paa Bordet man mig Setter
 Vil man mig Baglangs læse da
 Da fiskene jeg glæder –
 Men Naar de alle fiire samlet er
 og man mig da tilstæder
 at Læses Rigtig af enhver
 Da Pigerne jeg glæder.

Min moder var en taabe⁴²
 Jeg brugtes til at haabe
 af Lærdeste folk-
 Min klæder de vaskes
 Jeg læges I Aske
 og bliver til Tolk
 Jeg slides(?) bag Rumpen
 Jeg drages af stumpen
 Een brid Sidiant
 Min moder bortdøde
 blev stumpen og døde
 om Livet det gialt
 Der hun blev voltaget
 fra armene Draget
 med største Gevalt
 I Koshame(?) soner
 som Livet ey skoner
 Men gaar alt paa stik
 Min moder i skiendet
 I har hende brendet
 I burde faa pik

Jeg er en burtæve
 Jeg kyskes af Græve
 og bønder I blant-
 I brude sæng jeg findes
 I kniper jeg bindes
 min drikke er sort
 Mit skiæg det afrages
 mine Tarme udtages
 dog taler jeg fort
 Der hun blev Voltagen
 Med Pragt blev tillavet
 En herlig Paqvæt
 I Dannemark og Norge
 Man aad uden sorg
 I Livet sig met
 klarøvede Piiger
 fremkommer og siger
 bemærkelse ud
 Hvo dette kan giette
 Med Gyldene Plette
 skal gøres til brud.

Pater Noster Qvis es in Colis Sante fecetar Nomen Tuum Reniat
 Regnum Tuum. Fiat Woluntas tua sihut in Coelo et in Terra. Panem
 Nostrum Qvotidia Num Da nobie hodie et Remitte nobis Dibita Sicut
 Remitte mus Debitoribus nostris et ne nos in Ducas Tentationem sed
 Libora nos in Malo qvie potentia in Coecola Cocolorum. Amen. A
 Holevad.⁴³

Vatter unser. Der du Bist im Himmel. Geheiliget Werde dein Name
 zo uns komme dein Rich. dein Willie Gesche wi im Himmel Also
 Auch Auf Erden. Unser tæeligt Brot gib uns Heyde und vergib uns
 unser Schuld. Wir vergeben unser Schulddiger uns führe uns nigt en
 Versuchung sondern Erlöse uns von den ubel, den dein ist Das Rich
 Den Kraft und dien Herligheit in Ewigkiet. Amen.

F1d2r v4r d5 s4m 2r 3 h3ml2n2 H2ll3gt v4rd2 D3t N1vn T3lk4mm2
 d3t R2g2 sk22 d3n V3ll32 s4m 3 H3mm2l2n s1l 4g P1l 34rd2n. G3v 4s
 3 D1g v4rt D1gl3g Br8d, f4rl1d 4s v4r Sk6ld s4m v3 4g f4rl1d2 v4r2

Sk6ld2n2r. L22d 4s 3kk2 5d3 fr3st2ls2 M2n fr2ls 4s fr1 d2t 4nd2 Th3
R3g2t 2r d3t M1gt2n 4g 7r2n 3 2v3gh2d. 1m2n.

a. e. i. o. u. y. æ. ø.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8.

Anders Andersen Holevad. Anno. 1797

(herefter følger udskrift af Ove Mallings store og gode handlinger, 2 sider. Derefter sange, »som blev siunget, ved de, Paaskedag den 5 April 1801, begravede Døde, som blev drebt i slaget Skiærtordag den 2 April imellem de Danske og Engelske, Paa Kiøbenhavn's Reed«. nemlig: »Værer fred med eder alle«, 6 vers, af *Abrahamson*.

»I Ædle, som gaa hen til Hvile«, 2 vers, af *Brun*.

»O Dannemark! Dannemark! Fry og Harm«, 3 vers, af *Bornemand*.

Derpå følger: Paa vilke Dage Paaske indfalder i hvert Aar fra Aar 1800 og Aar 1900 (to kolonner med angivelser for årene 1800-1818 og 1819-1837).

Derpå på side med ufuldført tegning, tilsyneladende grundrids af en bygning:

I Himle Nedstrimle Med Naade fra Gud Med Lykke besmykke vor brudgom og brud og mage og tage hverandre i favn og mere former jer lykke(?) og gavn, og i jer bolig maa Rolig Henleve jer tid og villig som billig formere med flid og qvæde med Glæde at Vuggen kand gaa I Vinder og finder at Værden kan staa.⁴⁴

(de resterende 9 sider i bogen indeholder dels notater om vejr, avling o.s.v. af samme karakter som dagbøgerne, dels nogle regnskabsoversigter med en person ved navn Peder Lade, hvoraf gives flg. prøve:

Anno 1799 d. 5 December betalte jeg 8 mk. for Peder Lade, d. 7 Hujus laante jeg ham 1 mk., d. 12 Hujus 8 sk. Anno 1800 d. 12 January betalte Peder Lade 1 mk. i Lotterie for mig, d. 28 fik han 2 skp. Radebyg 5 mk., d. 13 Februari betalte Peder Lade 3 mk. i Lotteriet for mig <lånet den 5/12 var til Peder Lades støvler>.

Midt i disse dagbogsnotater og regnskaber findes sluttelig flg.:⁴⁵

Megen lyksalighed som nævnes kand
af noget kreatur kvinde eller mand
ønsker jeg dig af hiertens grund
og dig glæde i allenstund.

Kiære navn og gode ven,
jeg vil dig sige foruden meen
jeg drømte i sængen som jeg laa
og hvad jeg syntes skal du forstaa
at det var Peder fængsels Dag,
Derfor vil jeg dig binde med behag,
alt med en Silke Traa saa fiin
Saa giver du os baade miød og Vin
og løser dig saa med ære
at vi hos dig glade kand være
og holde os lystig tilsammen
Saa vil jeg dertil sige amen.

Noter

1. Dødsdagen ikke opgivet. Ifl. Hølevad kirkebog begravedes hun 25/11 efter at være druknet af våde i åen. Efter bevilling begravedes hun på kirkegården »med ligprædiken og alle brugelige ceremonier«.
2. Anders Andersen ægtede 25/3 1786 Gertrud Larsdatter, der blev begravet 25/3 1796, 26 år gammel.
3. Det tidligere gevorbne dragonregiment på Fyn fik 1785 navn af Fynske Dragonregiment. Da stambøgerne for de her nævnte år ikke er bevaret, og da skrivemåden for de fremmedartede navne er usikker, har ikke alle kunnet verificeres. En gennemgang på Hærens arkiv har givet følgende resultat: Frederik Siegfried Rantzau, ejer af Frederikslund, Brahesholm og Søholm, generalmajor, chef for regimentet 1789, Georg Wilhelm Drechsel (eller Drechsler), oberst, tildelt regimentet 1789, Durian (?), Johan Friederich Bardenfleth Schiern, eskadronchef ved regimentet 1789, major 1790, Iver Christian Lassen, eskadronchef ved regimentet 1789, major, Christian Siegfried Bassewitz, eskadronchef, major, Peter Holm, eskadronchef ved regimentet 1788, major, Nicolaj Frederik Lammers, ritmester ved regimentet 1788. Muller (?), Bruud (?), Wilhelm Carl Ferdinand Ahlefeldt, fændrik ved regimentet 1788, secondløjtnant 1791. I 1792 blev Gustav Grüner eskadronchef ved regimentet, oberst løjtnant 1791. Af underofficerer fandtes to kornetter Johan Christian Eisele og Grüner, af vagtmestre og kvartermestre Johan Christian Franck og Georg Rosbach og af korporaler Christian Peter Frisach, Jens Nielsen, Wal(?) (muligvis Jørgen Fridrich Wahl), Hans Christian Falk, Jørgen Sundt, Christen Christensen, Martin (?) og Johan Henrich Ludvig.
4. Sandsynligvis Rasmus Hansen, død ca. 1571. Hølevad havde vistnok tidligere Turup til annex, men blev ved klemmebrev af 1555 ca. 1571 lagt til Sandager.
5. Pertel Hansen, fejlskrivning for Bertil H., jfr. Parløse for Parløse
6. Forordningen om landeværn udkom 19/1 1801, se Jens Johansen: Frederik VI.s Hær 1784-1814, Kbh. 1948, 52 ff.
7. Når man betænker de mange notater om hæftig storm, forekommer Hofman Bangs bemærkning om Båg herred (i Odense Amt, 1843, 100) ikke dækkende, idet det hedder: »...at Vindens Magt her ei er meget kiendelig...«
8. Ved plakat af 5/7 1803 oprettedes fattigkommissioner i hvert landsogn med sognepræsten som født formand. Intet steds noteres dog her, at han deltog i møderne. Kommissionerne havde forpligtelse til at forsørge egne fattige, hovedsageligt med naturalier.
9. I gårdens fæstekontrakt fra 1846 indskræpes det at »plante pil og opelske levende hegn«.
10. Prinsen af Porto Corvo, d.e. den franske marskal Jean Baptiste Bernadotte (senere konge af Sverige), der var øverstbefalende for det fransk-dansk-spanske ekspeditionskorps. I 1806 var han blevet udnævnt til fyrste af det syditalienske Ponte-Corvo.
11. En regulering af skolevæsenet i landsognene gennem skolekommissioner med deltagelse af lokale skoleforstandere indførtes med skoleanordningerne af 29/7 1814.

12. Den hessiske officer Johann v. Ewald fik 1788 ansættelse i den danske hær og udnævntes 1802 til generalmajor. 1809 havde han kommandoen i hertugdømmerne og deltog da efter anmodning fra den fransk-hollandske general Gratiens på eget ansvar i operationerne mod den prøjsiske partigænger Schills korps og i stormen på Stralsund, hvorfor han udnævntes til generalløjtnant og kommanderende general i Holsten.
13. Ved statsbankerotten i 1813 oprettedes en ny statsbank, Rigsbanken, og der indførtes en pengeomvæksling, der betød en nedskrivning af pengenes værdi til 5/48 af den tidligere, se november 1814.
14. Anordning af 9/4 1817 om en Jubelfest at holdes i Aaret 1817 til Erindring af Reformationen ved Dr. Martin Luther.
15. Barløsegård, en tidligere hovedgård under Brahesborg, hvorfra den afhændedes 1830.
16. Ifl. pastor B. Marlo Jensen, Barløse-Sandager-Holevad præsteembede, er denne ordning stadig gældende for gårdenes vedkommende, mens der for husenes vedkommende intet bestemt kan siges (brev til udgiveren 9/3 1980).
17. Ved denne den anden store koleraepidemi, der rasede 1826-37 over store dele af Asien og Europa, gik Danmark fri.
18. Runeindskriften er blevet undersøgt af cand.mag. Marie Stoklund, Runologisk-Epigrafisk Laboratorium (brev af 21/4 1980, j.nr. 041/280), der bemærker, at de anvendte tegn svarer til følgende bogstaver: a,b,d,e,g,h,i,k,l,m,n,o,p,r,s,t,u,y,æ og ø, et alfabet, der afviger væsentligt fra det danske, middelalderlige runealfabet, bl.a. ved at skelne mellem en spidsbuget, symmetrisk u-form og et spidsvinklet y. Middelalderalfabetet har to afvigende y-former samt afvigende former for d, æ og ø. Det slttes heraf, at det anvendte alfabet har litterære forbilleder, som de bl.a. foreligger i Johannes og Olaus Magnus' 'alphabetum gothicum' fra midten af det 16. årh. og Joh. Bures fra 1599 samt fra dansk side Ole Worms runeværk fra 1636. Af de nævnte værker gengiver Olaus Magnus runetegnene for r, u og y i de former, der findes i Holevadoptegnelserne, og det er den samme tradition, der ligger bag det runealfabet, som er vist i Arrild Huitfeldts »Danmarckis Riges Krønnicke« (1603), som i høj grad blev folkelæsning.
Man har hidtil anset brugen af runer i vore yngste runeindskrifter som et hovedsageligt højerestandsfænomen (Anders Bæksted: Vore yngste runeindskrifter, i: Danske Studier 1939, 11-138; jfr. P.G. Thorsen: Om Runernes Brug til Skrift udenfor det monumentale. 1877), men ud over det her anførte eksempel findes runeoptegnelser i en anden bondedagbog fra 1798 med næsten samme alfabet som i nærværende, og desuden har Rasmus Rasks far i Brændekilde anvendt runer, bl.a. til at skrive sit navn i en lægebog. Hans runer afviger væsentligt fra de to bondedagbøgers, men heller ikke han følger traditionen fra Ole Worm.
Også en svensk bondedagbog fra 1796 har optegnelser med runer, der ikke følger de her nævnte systemer, men opviser helt specielle træk.
19. Anordning af 30/3 1836 om en Jubelfests Holdelse i Aaret 1836 til Erindring om Reformationen Indførelse i Danmark.
20. Den her nævnte landbrugstælling (af horn og kvæg) synes at modsige den almindelige antagelse, at kreaturtællingen fra 1838 kun omfattede jyske amter.
21. Madam Barfoed, Sophie Margrethe Hempel (1804-1843), var datter af Søren Hem-

- pel, der ejede Fyens Stifts Adressecontoir og Bogtrykkeri samt avisen Fyens Stiftstidende. Hun blev 9/7 1830 gift med pastor Barfoed i Sandager og havde med ham 5 sønner og 2 døtre.
22. Om den svenske indkvartering på Vestfyn, se Hans Balle: Vestfynske Minder fra Krigen 1848-49-50 (Vestfynsk Hjemstavn 20, 1950, 22 ff.).
 23. Hans Niensens enke, Kristiane Pedersdatter, var født 23/4 1765 i Turup, hvor faderen var husmand og slagter. 1787 blev hun gift med enkemand gmd. Anders Larsen i Rabøl. 1807 gift anden gang med Hans Nielsen i Aborre, der døde 1832. »Hun har siden den tid levet som enke og bestyret sin gård med rosværdig dygtighed«, hedder det i Levnedsløb 1825-66 (Holevad præstearkiv), hvor flere af personerne i optegnelserne får deres skudsmål; jfr. således søsteren Maren Pedersdatter, der døde 20/10 1859.
 24. Efter Treårskrigen afslutning holdtes der fest for soldaterne, se Anders Christensen: Fynske Bønders Liv i forrige Aarhundredes Midte. Odense 1908, 107 ff.
 25. Notatet om pugemøllerens død har en form, der kunne formodes at gå tilbage på en dødsannonce. Ingen af de fynske aviser for september 1861 indeholder imidlertid en sådan, og i det hele forekommer dødsannoncer meget sjældent.
 26. Hofman Bang bemærker i Odense Amt (1843), 453: »I flere Sogne i Amtet ere Beboerne i trange Aar traadt sammen for at sammenskyde et Qvantum Korn med Forpligtelse at skjenke eller sælge dette til de fattige Indsiddere for nedsat Priis; et Træk, der gjør den fynske Bondes Character Ære«.
 27. Det her nævnte arbejde med telegrafledningen må henhøre til udbygningen af den elektriske telegraf, hvorved Fyn blev sat i direkte forbindelse med Sønderjylland og Als.
 28. Sandager-Holevad præstekald stod vakant fra 21/4 1858, hvor Carsten Mathias Schou overtog kaldet ved Ålborg Frue kirke, til 15/7, hvor Andreas Ludvig Løve blev ordineret.
 29. Hofman Bang nævner i Odense Amt (1843), 456, at »det beklages meget, at man endnu ei har været saa heldig at see Engmestre hidforskrevne, der kunde gaae Landmanden tilhaande i denne vigtige Gren af Agerbruget«.
 30. Der er ikke gjort forsøg på at verificere oplysningerne om de danske og svenske soldater.
 31. I Evald Tang Kristensen: Danske Folkegaader. Struer 1913 findes ingen eksempler på første gåde, men varianter til nr. 2, 7:8 (s. 13), 222:345 (s. 87) og 232:357 (s. 93), nr. 3, 159:239 a-c (s. 66) og nr. 4, 403:643 a (s. 138 f.).
 32. Denne og de følgende oversigter over gejstligheden m.m. er ikke eftersøgt.
 33. Begrebet De syv vise i Grækenland er velkendt. Jeg har imidlertid ikke fundet stedet, hvorfra oplysningerne er hentet.
 34. Dette og det følgende stykke om ufrugtsommelighed er en næsten total og ordret afskrivning efter Henrik Smiths Lægebog 1577, 4. bog, 3., 4. og 5. kap.
 35. En parallel til dette råd er ikke fundet.
 36. Ingen af de fire bryllupsvers findes i førstelinierregistret til Niels Schiørring: Det 16. og 17. århundredes verdslige visesang. I-II. Kbh. 1950. Velvilligt oplyst af magister Gustav Henningsen, Dansk Folkemindesamling.
 37. Hvor disse kalenderoplysninger med de semitiske månedsnavne er hentet, har jeg ikke kunnet fastslå. Rimet i 4. kolonne har intet sidestykke i danske kalenderrim (se

Chr. Buur: Danske Cisiojanus og andre Kalenderrim (Sprog og Kultur. Bd. 5. 1936, 84-102). Om månednavnene oplyses hos Rugaard, at jøderne efter tilbagekomsten fra det babyloniske fangenskab inddelte året i 12 måneder med månednavne, som de sandsynligvis »have medbragt begge Dele fra Babylon«. Navnene svarer til de her gengivne med en lidt afvigende stavemåde, hvorfor Rugaards liste anføres til sammenligning: Schebbat, Adar, Nisan, Ijar, Sivan, Thamutz, Abh, Elul, Tischri, Marheschvan, Kislev og Thebet (D.C.Rugaard: Aaret og dets Maaneder. Kbh. 1863, 17 f.).

38. Modtroldomsritualer af indhold som de gengivne forekommer oftere, men nogen paralleloptegnelse er ikke fundet.
39. Det bornholmske fadervor er behandlet af Aage Rohmann (i Studier tilegnet Verner Dahlerup (1934), 205-217). Digtet har haft stor folkeyndest og kendes i talrige bevarede opskrifter, der gennem mundtlig overlevering har ændret teksten.
40. Når der læses tværs over de to sidestillede strofer, fremkommer et antipapistisk spottevers, hvis forlæg sandsynligvis er et tysk digt fra reformationstiden. Det danske spottevers kendes i flere varianter. To af dem er gengivet i Evald Tang Kristensen: Danske Folkegaader. Struer 1913, 203. Spotteverset er desuden behandlet af F. Elle Jensen i Kirkehistoriske Samlinger 6. R. IV (1942-44), 354-357).
41. Varianter af dette gætterim findes hos Evald Tang Kristensen, a.a., under afsnittet: Leddelte Stavegaader og Karader (s. 204 ff.).
42. En kort variant under gruppe 67. Fjerpen findes i Evald Tang Kristensen, a.a., s. 26. Derimod har jeg ikke fundet nogen parallel til det følgende gætterim.
43. Gengivelserne af Fadervor lider i den latinske og den tyske opskrift af en forstælig sproglig usikkerhed. Den danske opskrift i cifferskrift opløses ved at erstatte tallene fra 1-8 med vokalerne a-ø.
44. Dette bryllupsvers er ligeledes uidentificeret (se note 36).
45. De to afsluttende strofer er sandsynligvis begge bindebrevstekster. Det gælder ialtfald med sikkerhed den sidste, der har den traditionelle udformning, se Holger Rasmussen: Fynske Bindebreve. Odense 1960.

Ordliste

Ordlisten indeholder en del ord og udtryk, hvis betydning ikke kan formodes at være almindeligt kendt eller umiddelbart forståelige af sammenhængen. Listen er ikke udtømmende hverken m.h.t. medtagne ord eller deres forklaring. Sidehenvisninger er ikke medtaget, og variantformer er kun angivet i begrænset omfang.

Abil, æbletræ

anneterte (*antenterte*), entente (?)

ausilarkorps, auxiliærkorps, hjælpekorps stillet til rådighed for krigsførende part af neutral stat

avvn, (avne, se *klørsaune*), udsæd af kløverfrø i avnen

barfrost, frost uden sne (så jorden er bar)

blandetkorn, blandsæd i reglen byg og havre, se også bygvede, rugvede

brakjord, agerjord, der henligger ubesået til fortsat bearbejdelse

bygvede, se blandetkorn

baagvet, (*baaged*, *boved*), varianter for boghvede

cavere, kautionere, garantere

diwels drik, dyvelsdræk, harpiks udvundet af asiatisk skærmpilant, anvendt som lægemiddel

drj, dial. for dræ (betegnelse for rugens blomstring)

dump-vurer,

esk, asketræ

fallejord, opbrudt grøn jord el. første grundpløjning for- el. efterår

fællet, pløjet (se *fallejord*)

fjerding, rummål, beholder der kan rumme ¼ td. smør, øl o. lgn.

fjerdingkar, fk., i reglen kornmål, som er en fjerdedel af en skæppe

gettelse, gåder

gevaarne, gevorbnene, hvervede soldater (især fremmede, ikke-indfødte lejesoldater

gulv, afdeling i ladebygninger, i reglen mellem to bjælker, hvor der sættes korn, jfr. *gaulgulv*

halm (3. *halm*, 4. *halm*) årsafgrøde, 1. års-, 2. års- etc. afgrøde

halvotting, rummål, 1/16 tønne (smør, øl, sild o. lgn.)

hundredagene, 23. juli – 23. august

hynglæt,

hæs, stor stak (af korn, hø el. halm), opstillet i fri luft ved gården

iling, kortvarig, voldsom nedbør, ledsaget af stærke vindstød; el. heftige vindstød, kastevinde

kardus, papirsomslag især til tobak; målsangivelse for tobak

kast, så bredt et stykke af ageren, som sås ad gangen (ved håndsåning)

kidike (markukrudt)

kilerne (ved mergelgraven), kileformet jordstykke

klever, kløver

klørsaune, se *avvn*

koehuset, dial. for kostald, især på Fyn, samt sporadisk i Jylland

kroggulv, afdeling i kroghuset (s.d.), jfr. *gulv*

kroghuset, benævnelse på to sammenbyggede længer ved et »rundt« hjørne

kugl (*kuul*), en kort byge el. uvej

kiære, kær, kornneg (knippe) ofte bestående af 2, 3 el. flere sammenbundne småneg

lispund, lpd., vægtenhed, 16 pund (8 kg.)

læg, del af landbrugsareal (ager, mark), der på skift indtages til bestemte afgrøder

lægby, byg sået i lægjord

lægjord, se læg

made, eng

mahre,

militien, soldatertjeneste

navneværdi, n.v., penges pålydende i overgangsperioden efter statsbankerotten (modsat sølvværdi)

oplagskorn, lager af korn (til uddeling)

overtemmer (-*tømmer*), tagtømmeret over murremmene

Peder fængsels dag, 1. august

pileurt, markukrudt (Polygonum)

provstirug, rugsort, opr. fra det nedertyske landskab Probstei ved Kiel

pudløg, purløg

radbyg (6 radebyg, tovrades), bygsorter med varierende rækker kærner i akset; de to hovedformer er seksradet og toradet byg

rafs, raps

rugvede, blandsæd af rug og hvede, se blandetkorn

rajgræs, dyrket græsart (Lolium)

set, kvindeligt hovedtøj, (-pynt)

sidiant,

skattehavre, -*korn*, korn, der leveres som skat el. afgift (i st.f. penge)

skjerpel, forsyne hestens sko med bråddesøm (at brådde) i glat føre

skride, sætte aks

skæppe, rummål, især for korn, 1/8 af tønden (s.d.)

skaar, korn, mejet ud fra stående sæd og lagt i rad på stubben

slug, slud

slyde, løst oplagt loft af stænger over bjælker i udhus (især stald)

smaaby, dial. seksradet byg

smaakiører, person, der (uden at være egl. vognmand) udfører småkørsel

stionet, stjernet (el. med øremærke, se Ole Widding: Rist i stiunen og andre øremærker. Danske Folkemaal. X)

stubbebyg, byg som er sået i stubjord (s.d.)

stubejord, stubjord, afmejet kornmark

tende, betegnelse for rugens blomstring (?), se drý

tiine, tøj

torn, dial. tjørn

trave, et antal kornneg, forskelligt fra landsdel til landsdel, her sandsynligvis 40 neg

trepløjet (*tripløjet*), pløjet tre gange

tyldt, tylvt, antal af 12, et dusin

tønde, tde., rummål for korn = 144 potter (139, 121 liter)

tørvemaal, et stykke moseareal til tørveskæring

veireveir, tørt, blæsende vejr til vejring (udtørring) af korn og hø

vikkehavre, blandsæd bestående af vikker og havre (se blandetkorn)

vitorn, dial. hvidtjørn

Sagregister

I sagregistret, der ikke omfatter sifrebogen, medtages, hvad der ligger ud over de arbejder, der knytter sig til Holevadgårdens drift. Dog er de hyppigt tilbagevendende oversigter over kapitelstakster og over ægteskaber, fødsler og dødsfald i Fyns stift ikke medtaget.

- Almisse, 134, 137, 140, 144, 147, 149,
153, 155, 159, 162, 165, 168, 170, 175,
178, 182, 185, 189, 191, 197, 201, 204,
207, 210
- Begravelser, 29, 67, 77, 89, 90, 134
- Bispevisitats, 188
- Englænderkrigen, 29, 30, 47, 50, 228
- Engvandingsslæg, 200, 202
- Evangelisk-kristelig salmebog, 40
- Fattigvæsenkommission, 37, 38, 39, 40,
41, 42, 44
- Folketælling, 29
- Fredsgudstjeneste, 32
- Fredsslutning, 32, 48, 54
- Hartkornsfastsættelse, 155
- Ildebrand, 27, 67, 83, 198, 200
- Indfæstning, 21, 27, 71
- Indkvartering, 49, 68, 69, 70, 166, 167,
168, 169, 213-216
- Jubelfest for reformationen, 81, 134
- Kirkegård, 89, 90, 91, 153
- Kirkeklokke, 191
- Kirkesanger, 115
- Kirkereparation, 72, 123
- Kolera, 118
- Konfirmation, 21
- Kærrydning, 86
- Landbrugstælling, 138
- Landeværn, 29, 31, 47, 48, 51
- Leverancer, 48, 49, 51, 64, 105
- Militærvæsen, 21, 22, 26, 27, 36, 37, 44,
45, 48, 53, 54, 57, 63, 64, 65, 68, 69,
166, 168, 170, 213
- Oplagskorn, 181
- Pengeombytning, 66, 72
- Pludselig dødsfald, 126
- Provinsialstænder, 131
- Rigsbank, 66, 72
- Runeskrift, 121, 124
- Skattekorn, 42, 48, 58, 64, 93
- Skolebygning, 117, 118
- Skolegang, 21
- Skolekommission, 49
- Skoleløn, 101, 115, 137, 157, 201, 204,
207, 210
- Soldatergilde, 173
- Soldatertjeneste, 21, 22, 26, 27, 36
- Solførmærkelse, 38
- Stolestader, 86-88
- Strandvagt, 118
- Sølvbryllup, 145
- Sørgeprædiken, 144, 213
- Telegrafanlæg, 194
- Tiendeakkord, 63, 71, 77
- Tærskemaskine, 193
- Tørvemål, 63
- Udskiftning, 21, 28
- Uvejr, 32, 74, 75, 101, 111, 128, 129,
184, 185, 198, 206
- Vakanceprædiken, 197
- Vejarbejde, 54, 99, 196, 213
- Ægteskab, 21, 27, 28, 33, 49, 64, 71,
163, 208, 213
- Århundredskiftet, 28
- Årensning, 80

Stedregister

I registret er medtaget alle stednavne bortset fra Holevadgården og dens marknavneangivelser, hvortil der henvises til kortet fig. 4. Navnene gives i nutidig stavemåde med optegnelsernes stavemåde i parentes, når den afviger væsentligt fra den nu gængse. Oversigten medtager dog kun selve »dagbogen«. Der er således ikke taget hensyn til sifrebogens hartkornsfortegnelse over Assens amt eller til dens fortegnelse over gejstligheden i Danmark-Norge

- Aborg (Aborre), Gamtofte sn., Båg h., 21, 33, 63, 172, 199, 215
 Als, 170
 Assens, 22, 43, 47, 60, 70, 85, 91, 121, 131, 168, 185, 199, 215, 216
 Auerstedt (Auerstad), landsby i Preussen, 45
 Augustenborg, 54
 Austerlitz (Austerlis), by i Tjekoslovakiet, 45
 Barløse (by og sn.), Båg h., 83, 200
 Barløse Tårup (Barløstorp, Barløse Torp), Barløse sn., Båg h., 21, 27, 28, 167
 Bautzen (Bauzen), by i Sachsen, 69
 Bellinge (by og sn.), Odense h., 129
 Billeskov (Bileskov), hdg., Kerte sn., Båg h., 215
 Bæring (Biæreng), Barløse sn., Båg h., 28
 Blangstrup (Blanstrup), Turup sn., Båg h., 51, 63
 Bogense, 91
 Brahesborg, hdg., Gamtofte sn., Båg h., 71
 Brahesholm, hdg., Vedtofte sn., 151
 Brohuse?, 94
 Brylle (by og sn.), Odense h., 131
 Bækager, Holevad sn., Båg h., 88, 90
 Båg (Baag) h., 48, 49, 131
 Cronborg, 29
 Dalum (by og sn.), Odense h., 91
 Dresden, 64, 69
 Dreslette (by og sn.), Båg h., 47
 Egerup, Gamtofte sn., Båg h., 28
 Elben (Elven), 36
 Emtækær, Tanderup sn., Båg h., 215
 England, 29, 48
 Falster, 65
 Flensborg, 166
 Frankrig (Franrig), 44, 45, 64, 69
 Frederiksgave (Friderichsgave) hdg., Sønderby sn., 25
 Fåborg, 49, 91
 Galizien (Gallisien), 64
 Gamtofte (by og sn.), Båg h., 183
 Glamsbjerg (Glensberg) vejrmølle, Køng sn., Båg h., 198
 Gribsvad kro, Rørup sn., Vends h., 49
 Hamborg, 30, 36
 Helnæs, 47
 Hertugdømmerne, 29
 Hindsgavl amt, 91
 Hjærup (Hierrup), Kerte sn., Båg h., 215
 Holevad sn., Båg h., 28, 37, 49, 90, 94
 Holsten, 21, 30, 37, 44, 45, 48, 51, 69, 70, 166
 Husby (by og sn.), Vends h., 47
 Itzehoe, 131
 Jena, by i Thüringen, 45
 Jylland, 69
 Karup, Holevad sn., Båg h., 90
 Karuphus, Holevad sn., Båg h., 88, 90

- Kaslund, Barløse sn., Båg h., 71
 Katrinebjerg (Chatrineberg), hdg.,
 Strib-Røjleskov sn., Vends h., 214
 Kerte (Kierte) (by og sn.), Båg h., 21,
 215
 Kerteminde, 91
 Kiel (Kild), 69
 Kongsgård, Aborg, Gamtofte sn., Båg
 h., 33
 Kærum (by og sn.), Båg h., 198
 Kærumgård, Kærum sn., Båg h., 21, 28
 København, 22, 29, 30, 47, 213
 Ladegård, Orte sn. (?) Båg h., 63, 74
 Laden (Ladehuset), Hølevad sn., Båg
 h., 28, 87, 91
 Langeland, 45, 51, 55, 65, 68
 Lolland (Laaland), 48, 65
 Lundager, Gamtofte sn., Båg h., 199
 Lübeck (Lübeke), 30, 45
 Lützen (Lutzen), by i Preussen, 69
 Maribo, 65
 Mecklenburg-Strelitz (Meklenborg stre-
 lis), 149
 Mellemskov, 88, 90
 Middelfart, 49, 85, 91, 168, 185
 Mosaik?, 64
 Moskva (Moskau), 64
 Mygind, Hølevad sn., Båg h., 51, 63,
 68, 70, 90, 196
 Mygindlund, Hølevad sn., Båg h., 88,
 90
 Nakke, Tanderup sn., Båg h., 94, 215
 Niemen, 64
 Nordby, Kærum sn., Båg h., 198
 Nordtyskland, 53
 Norge, 29, 69
 Nyborg, 27, 48, 85, 91, 213
 Næs, Sandager sn., Båg h., 126
 Odense, 21, 22, 31, 48, 49, 58, 61, 78,
 82, 91, 125, 132, 135, 138, 141, 145,
 150, 213
 Orelund, hdg., Sandager sn., Båg h., 94
 Paris, 69
 Petersborg, St., 64
 Pinneberg (Pineberg), by i Holsten, 31
 Polen, 45, 65, 118
 Portugal, 57
 Preussen (Prÿssen), 29, 69
 Puge bro, Barløse sn., Båg h., 181
 Puge mølle, Barløse sn., Båg h., 94, 199
 Rabøl, Hølevad sn., Båg h., 70, 90
 Rensborg, 69
 Rhinen (Rinen), 69
 Roskilde (Raaskilde), 131
 Rudkøbing, 91
 Ruggård (amt), 91
 Rusland, 29, 64, 69
 Rügen (Rygen), 69
 Råhave (Raahauge), Hølevad sn., Båg
 h., 70, 90
 Sandager (by og sn.), Båg h., 37, 38, 49,
 94, 124, 183, 188
 Sandager præstegård, Sandager sn.,
 Båg h., 27, 94
 Sjælland (Steland, Sædland), 47, 48, 51,
 55, 63, 69
 Sjød, Gamtofte sn., Båg h., 49, 63
 Skydebjerg (by og sn.), Båg h., 197
 Slesvig, 166, 216
 Smejrup (Smerup), Hølevad sn., Båg
 h., 28, 60, 90, 199
 Smolensk, 64
 Spanien, 57
 Saint-Cloud (St.Clod), 64
 St. Knuds amt, 91
 Stralsund, 53
 Strib, 169
 Stubberup, Sandager sn., Båg h.?, 215
 Svendborg, 48, 91
 Svensk Pommern, 69
 Sverige, 29, 54, 57, 69
 Søllested (by og sn.), Båg h., 197
 Søndergårde, hdg., Rørup sn., Vends
 h.?, 191
 Tanderup (by og sn.), Båg h., 197
 Tommerup (by og sn.), Odense h.?, 131
 Torup, Sandager sn., 27
 Tranekær, 91
 Turup (Tuurup, Torop, Taarpe, Thu-
 rup) (by og sn.), Båg h., 21, 28, 196
 Tyskland, 64, 69

Wedelsborg (Veldelsborg), hdg., Husby
sn., Vends h., 47, 186
Vends herred, 49
Vilna, 64
Vissenbjerg (by og sn.), Odense h., 131
Wurzen (Wursen), by i Sachsen, 69
Ørsted (Ørste) (by og sn.), Båg h., 197
Øsberg?, 27
Østerby(gård), Holevad sn. (el. Kærum
sn.), Båg h., 58, 90, 206
Østrig, 44, 45, 64
Ålholm, 65
Århus, 55
Årø sund, 40

Personregister

Registret omfatter kun selve dagbogsteksten, ikke optegnelserne fra sifrebogen. Hvor det har været muligt uden større eftersøgning, anføres fødsels- og dødsår samt ægteskab. Det gælder først og fremmest familien på Holevadgården og dens nærmeste familiekreds. Anvendt er folketællinger og kirkebøgerne for Sandager-Holevad samt en samling levnedsløb fra Sandager-Holevad præstearkiv for perioden 1825-66, der i visse tilfælde indeholder ret udførlige oplysninger om de afdøde. De gengivne oplysninger skulle være nogenlunde pålidelige, selv om der forekommer tvivlstilfælde p.gr. af navnesammenfald, der ikke i alle tilfælde har kunnet udredes.

Navnene på de indkvarterede soldater under Treårskrigen, s. 213-216 er ikke medtaget.

Adelfelt = Ahlefeldt, Wilhelm Carl Ferdinand, fændrik, 26, 232

Alexander, russisk tronfølger (1818-81), kejser (1855-81), 186

Alexander, Frederik, dyrlæge og gmd., Råhaugegård i Mygind (se Raahauge, Frederik Alexander), 162

Andersdatter, Ane, g.m. Anders Jørgensen, Barløse Tårup, moder til AA (1), 12, 27

Andersdatter, Anna, søster til AA (2), f. 2/9 1774, d. 2/5 1813, 21, 28, 66

Andersdatter, Anne, f. i Egerup, g.m. Anders Findsen i Kærumgård, 28

Andersdatter, Else, søster til AA (2), f. 8/7 1784, d. 1794 (begravet 4/5), 21, 28

Andersdatter, Karen, søster til AA (2), f. 14/9 1778, g.m. gmd. Hans Pedersen i Østerby 18/12 1812, 2. g.m. gmd. Peder Nielsen, Blangstrup 22/7 1814, d. 2/6 1816, 21, 28, 58, 64, 71, 77

Andersdatter, Kirsten, datter af Anders Findsen, Kærumgård, g.m. gmd. AA (1) 21/3 1766, d. 17/4 1785, 12, 21, 28

Andersdatter, Kirsten, halvsøster til AA (2), døbt 27/1 1788, 28

Andersdatter, Kirsten, datter af AA (2), f. 12/1 1803, d. 17/1 1803, 35

Andersdatter, Maren, datter af AA (2), f. 13/11 1810, g.m. gmd. Claus Bang i Smerup 23/5 1856, 11, 28, 57, 163

Andersdatter, Margrete, søster til AA (2), f. 15/11 1776, g. 11/4 1808 m. gmd. Hans Nielsen i Sjøgård, d. 13/7 1842, 21, 28, 49

Andersen, Anders (1), gmd. i Holevad, f. 1/2 1734, g.m. Kirsten Andersdatter, Kærumgård 21/3 1766, g. (2) 25/11 1785 m. Karen Hansdatter, Sandager, g. (3) 25/2 1786 m. Giertrud Larsdatter, Mygind, d. 8/3 1801, 12, 21, 27, 28, 29

Andersen, Anders (2), gmd. i Holevad, f. 2/3 1767, g.m. Karen Nielsdatter, Aborre 12/4 1802, d. 16/1 1837, 11, 12, 21, 27, 28, 33, 37, 86, 87, 88, 134

Andersen, Anders (3), søn af AA (2), f. 13/1 1804, 11, 38

Andersen, Anders, gmd. i Smerup, g.m. Kirsten Pedersen i Østerbygård 30/10 1863, 213

Andersen, Hans, hmd. i Bækager Huse, Holevad, 88

- Andersen, Jens, gmd. i Nordby, Kærum sn., 198
- Andersen, Jørgen, gmd. i Torup, Sandager sn., 27
- Andersen, Lars, gmd. i Holevad, søn af AA (2), f. 23/8 1808, g.m. Mari Jacobsdatter, Smerup 19/5 1865, d. 30/12 1879, 11, 13, 50, 162, 163, 216
- Andersen, Niels, gmd. i Smerup, f. 13/8 1786 i Aborre, g.m. Ane Nielsdatter 1831, d. 26/4 1866, 162
- Andersen, Niels, søn af AA (2), f. 2/4 1806, 43, 194
- Andersen, Peder, gmd. i Barløse Tårup, 28
- Andersen, Rasmus, gmd. i Aborre, 63
- Balslev, Rasmus Vilhelm, f. i Hårsløv 1807, sognepræst i Skydebjerg 1854-1867, 197
- Bang, Anders, gmd. i Smerup(?), g.m. Hans Jørgensens enke i Karup 14/3 1862, 208
- Bang, Claus, gmd. i Smerup, f. 23/7 1810, g.m. Maren Andersdatter, Holevad 23/5 1856, d. 13/8 1864, 162, 163
- Bang, Jakob, gmd. i Smerup, f. 1777, g.m. Johanne Hansdatter, Aborre 1803, d. 17/6 1841. Tjente grev Rantzau på Brahesborg som jæger i 25 år, 87, 88
- Bang, Kristian, gmd. i Smerup, f. o. 1774, 87, 88
- Barbara, g. (1) m. Hans Hansen (2), Holevad, g. (2) m. Mads Pedersen, Holevad, 27
- Barfoed, Andreas Mathias, f. i Odense 27/11 1801, sognepræst til Sandager-Holevad 10/9 1836-24/11 1850, 134
- Barfoed, Sophie Margrethe (f. Hempel), f. 9/7 1804, g.m. pastor Barfoed 9/7 1830, d. 28/11 1843, 155
- Baszevis = Bassewitz, Christian Siefried, major, 26, 232
- Baumann, Ferdinand, f. i København 6/6 1804, sognepræst i Tanderup 1847-1876, 197
- Bertelsen, Jens, gmd. i Turup, 37
- Blücher, G. L., prøjsisk general, 45
- Bolvig, Laurits Enevold, kapellan i Gamtofte, 183
- Bruud, secondløjtnant, 26, 232
- Bøgh, Nicolai Seidelin, f. i Præstø 16/9 1805, sognepræst i Gamtofte 1857-1880, 197
- Bøkker, Hans, hmd. i Bækager, 90
- Børres, Bierte, hmd. enke i Smerup, 90
- !
- Cederfeld de Simonsen, 182
- Charlotte (Alexandra Feodorovna), russisk kejserinde, datter af kong Frederik Vilhelm III af Preussen, 186
- Christensen, Hans, gmd. i Østerby, 162, 216
- Christesen = Christensen, Chresten, korporal, 26, 232
- Christian VII, 49
- Christian VIII, 145, 166
- Christian, prins af Augustenborg, 54
- Constantin, russisk storfyrste (1827-92), 186
- Drechsel (el. Drechsler), Georg Wilhelm, oberst, 232
- Dreyer, Jørgen Gantzel Blicher, f. i Assens 6/11 1800, sognepræst i Ørsted 1847-1876, 197
- Drisler = Drechsel (el. Drechsler), G.W., s.d., 26
- Durian, major, 26, 232
- Engelstoft, C.T. (1805-89), biskop over Fyns stift (1851-89), 188
- Eriksen, Anders, gmd. i Aborre, 172
- Eriksen, Claus, møller i Puge mølle, d. 25/11 1853, 181
- Esler = Eisele, Johan Christian, kornet, 26, 232
- Evald = Ewald, Johann v. (1744-1813), generalløjtnant, 53
- Falk, Hans Christian, korporal, 26, 232
- Ferdinand, dansk prins, 69, 70

- Findsen, Anders, gmd. i Kærumgård, Kærum sn., 28
- Franz = Franck, Johan Christian, vagtmester, 26, 232
- Frederik V, 49
- Frederik VI, 30, 143, 144
- Frederik VII, 149, 213
- Frisak = Frisach, Christian Peter, korporal, 26, 232
- Gryner = Grüner, kornet, 26, 232
- Hansdatter, Johanne, f. 1779 i Aborre, g.m. gmd. Jacob Bang i Smerup 1803, d. 1/6 1862, 162, 209, 216
- Hansdatter, Karen, f. o. 1800, g.m. Hans Væver, d. 26/1 1862, 207
- Hansdatter, Karen, f. o. 1815, g.m. Kristen Østerby, d. 5/1 1862, 207
- Hansdatter, Karen, f. o. 1820, g.m. Thor Skræder i Holevad, d. 9/5 1860, 202
- Hansdatter, Karen, f. i Sandager 1752, datter af Hans Jørgensen, g.m. Anders Andersen (1) i Holevad, d. november 1785, 12, 21, 28
- Hansdatter, Karen, i Lundager, broderkone til Lars Andersen i Holevad, d. 2/2 1846, 160
- Hansdatter, Kirsten, f. i Østerbygård 14/4 1814, datter af gmd. Hans Pedersen, ugift, d. 1834, 77
- Hansdatter, Maren, f. 1699, datter af gmd. Hans Hansen (2) i Holevad, g.m. Lars Jørgensen Øsbjerg 1734, d. 11/9 1765, 27
- Hansen, Anders, gmd., hans enke, i Aborre, 172
- Hansen, Bertel, gmd. i Smerup, 28
- Hansen, Christen, jordløs hmd., Mygindlund, 181
- Hansen, Erik, småkører, Assens, 186
- Hansen, Hans, gmd. i Aborre, 172
- Hansen, Hans, bolsmd. i Aborre, 187
- Hansen, Hans (1), gmd. i Holevad, 27
- Hansen, Hans (2), gmd. i Holevad, søn af Hans Hansen (1), g.m. Barbara?, d. 1700 (el. 1702), 27
- Hansen, Hans, gmd. i Karup, f. i Lundager 21/5 1784, søn af gmd. Hans Hansen, fæstede 1810 gården i Karup og giftede sig med Gjertrud Pedersdatter, 87, 88, 162, 199
- Hansen, Hans, gmd. i Sandager, f. i Husby novbr. 1792, søn af gmd. Hans Nielsen, Kom 7 år gmd. Lars Jensen i Sandager, overtog gården 1797, g.m. Ane Madsd. af Sandager (d. 1802) og med søsteren Kirsten Madsd. Levede på aftægt fra 1832, d. 1/9 1852, 37
- Hansen, Jakob, gmd. i Næs, f. i Sandager decbr. 1758, søn af gmd. Hans Jørgensen, 1786 udskr. t. krigstjeneste, »hvor han tjente som soldat i 10 år«, overtog gården i Næs efter afdød broder 1796, g.m. Karen Pedersd. (d. 1827) 1801, d. 9/5 1847, 126
- Hansen, Jens, gmd. i Aborre, 198
- Hansen, Kristen, skræder og hmd. i Mygindlund, 88, 90
- Hansen, Kristen, gmd. i Smerup, 87, 88
- Hansen, Mads, gmd. i Blangstrup, 63
- Hansen, Peder, gmd. i Blangstrup, 51
- Hansen, Peder, gmd. og sognefoged i Karup, g.m. Karen Hansd. 7/11 1837, datter af gmd. Hans Hansen i Grimstrup, Gamtofte sn., 153, 162, 176
- Hansen, Peder, hmd. i Mellemskov (= P.H. i Mygind?), 88
- Hansen, Peder, hmd. i Mygind (= P.H. i Mellemskov?), 90
- Hansen, Peder, gmd. i Sandager, g.m. Ane Marie Jespersd. (d. 1837) 1815, datter af gmd. Jesper Larsen i Emtekær, Tanderup sn., 80
- Hansen, Peder, hmd.? i Smerup, 88
- Hansen, Peder, søn af gmd. Hans Pedersen i Østerby og Karen Andersdatter, f. 30/3 1811, d. 23/6 1833, 58, 122
- Hermant, Mads Hansen, hmd. i Mygind (Skovhus), 88, 90
- Holm, Niels, f. i Viborg 4/11 1758, sognepræst til Sandager-Holevad 24/5 1793-1/3 1829, 29, 32, 49, 71

Holm, Peter, major, 26, 232
 Hvalsøe, Oluf Jacobsen f. 23/4 1721, sognepræst til Barløse 30/5 1755, død i embedet 3/4 1793, 21
 Høgh, Carl Magnus Christian, f. i Helnæs 3/8 1811, sognepræst i Kerte 1847-1874, 197
 Høvinghoff, Hendrik Mathiesen, skoleholder i Aborre 1772-(vistnok) 1789, 21

Isaksen, Lars, gmd. i Mygind, 162, 213
 Isaksen, Maurits, gmd. i Mygind, f. 5/4 1788, søn af gmd. Isak Mouritsen, Mygind; g.m. Karen Pedersd. 19/1 1821, 162

Jackson, Francis (1770-1814), engelsk diplomat, 47
 Jacobsdatter, Maren, f. 3/2 1820, datter af gmd. Jacob Bang i Smerup, d. 21/2 1861, 205
 Jacobsdatter, Mari(e), f. 7/11 1811, datter af gmd. Jacob Bang, Smerup, g.m. gmd. Lars Andersen i Hølevad 19/5 1865, d. 2/5 1885, 13, 163
 Jensdatter, Mari, f. o. 1785, g.m. skolelærer Kreiberg, d. 12/1 1862, 207
 Jensen, Anders, hmd. i Bækagerhuse, Hølevad sn. 88, 90
 Jensen, Erik, gmd. i Aborre, 80
 Jensen, Hans, hmd. i Bækagerhuse, Hølevad sn., 88, 90
 Jensen, Jørgen, f. 1838, søn af gmd. Jens Hansen i Aborre, d. 5/5 1859, 198
 Jeppesen, Iver, gmd. i Aborre, 80
 Jørgensen, Anders, gmd. i Barløse Tårup, fader til AA (1), 12, 27
 Jørgensen, Hans, gmd. i Karup, 208
 Jørgensen, Hans, gmd. i Mygind, f. 18/10 1778 i Brandstrup, Nr. Åby sn., søn af gmd. Jørgen Andersen, g. 1803 med enken Karen Nielsd. af Mygind, afstod gården 1826 til stedsønnen og levede derefter »38 år som aftægtsmand«, d. 30/12 1864, 68, 87, 88
 Jørgensen, Knud, gmd. i ?, 124

Jørgensen, Lars (Øsbjerg), gmd. i Hølevad, g.m. Maren Hansd. 1734, d. 19/2 1776, 12, 27
 Jørgensen, Lars, hmd. i Mygindlund, f. 6/10 1767 i Sandager, d. 19/3 1863, 88, 90, 211
 Jørgensen, Lars, gmd. i Råhave, Hølevad sn., g.m. Karen Hansd. i Hjerup, Kerte sn. 1819, d. 26/8 1828, 87, 88
 Jørgensen, Mads, gmd. i Mygind, 28, 44, 51
 Jørgensen, Niels, møller i Pugemølle, f. 1830 i Rabøl, Hølevad sn., d. 21/9 1861, 207
 Jørgensen, Peder, gmd. i Østerby, d. 27/3 1814, 28, 37, 70

Karlsen, Niels, hmd. i Smerup, 90
 Klausen, Peder, hmd. i Mygind, 90
 Klemmensen, Jens, gmd. i Kaslund, 71
 Knudsen, Anders, gmd. i Karup, f. i Barløse 7/4 1763, s. søn af hmd. og bødker Knud Simonsen, tjente bønder fra sit 16. år sidst Hans Hansen i Karup og ægtede dennes enke Ane Hansd. 21/11 1810, d. 8/2 1839, 87, 88
 Knudsen, Peder, gmd. i Mygind, f. i Mygind 3/10 1775, søn af gmd. Knud Pedersen, g.m. Susanne Gormsd. fra Blangstrup 1798, afstod 1822 gården til en af sønnerne og levede de sidste 34 år som aftægtsmand, d. 26/2 1857, 28, 44, 51, 68, 75, 86, 87, 88
 Knudsen, Simon, skoleelev, Turup, 49
 Kreiberg, skolelærer og kirkesanger til Sandager-Hølevad, tiltrådt embedet 24/10 1830, 115, 126
 Kristensen, Anders, gmd. i Aborre, 19/9 1836 valgt til stænderforsamlingen i Roskilde, 131

Lammes = Lammers, Nicolaj Frederik, ritmester, 26, 232
 Larsdatter, Giertrud, f. 27/10 1769 i Mygind, g.m. Anders Andersen (1) i Hølevad 1786, d. 25/3 1796, 12, 13, 28

- Larsen, Lars, gmd. i Mygind, 63
 Larsen, Niels, gmd. i Smerup, 162
 Larsen, Peder, hmd. i Laden (= Holevad kirkeladephus), f. o. 1775, 88, 90
 Larsen, Rasmus, jordløs hmd. i Mygind-lund, 181
 Lassen, Iver Christian, major 26, 232
 Lund, Niels Madsen, skoleholder i Turup, f. 1721 i Søllested, d. 5/10 1799, 21
 Luvijg = Ludvig, Johan Henrich, korporal, 26, 232
- Madsen, Jørgen, gmd. i Mygind, f. i Mygind 1786, søn af gmd. Mads Jørgensen. Ved faderens død 1806 bestyrede gården for moderen til 1810, hvor han overtog den og giftede sig med Johanne Dorthe Larsd. af Søllested. Afstod gården 1835 til svigersøn og gik på aftægt, d. 9/3 1853, 68, 86, 88
 Madsen, Peder, gmd. i Mygind, 162
 Magofsey, Andreas, skolelærer og kirkesanger til Sandager-Holevad (1790-1830), f. i Haderslev 1752, g.m. Sara Humble i Assens 1/11 1790, d. 14/9 1830, 115
 Maria, russisk prinsesse (1819-76), gift med hertug Maximilian af Leuchtenburg, 186
 Martin, korporal, 26, 232
 Mikael, russisk storfyrste (1832-1909), 186
 Mikkelsen, Niels, gmd. i Rabøl, 87, 88
 Mortensen, Christen, gmd. i Holevad, 196
 Mouritsen, Isak, gmd. i Mygind, f. 1760, søn af Maurits Isachsen, g.m. Ane Jacobsd. fra Hestholm, Gamtofte sn., d. 1824 (jfr. I.M. i gården 1848-68), se: H. Hansen i Årb. Odense II, 96), 68, 87, 88, 213
 Muller, premierløjtnant, 26, 232
 Møller, Hans Hartvig, f. 29/5 1801 i Nykb. F., sognepræst til Barløse 14/10 1844-13/4 1880, 197, 200
 Möller, ?, engmester fra Hannover, 200
- Napoleon I. (1769-1821), fransk kejse, 69
 Nellesmose, Lene Marie, f. Dreier, g.m. købmand Søren Christian N., d. 14/9 1856, 190
 Nellesmose, Søren Christian, købmand, g.m. Lene Marie N., d. 17/8 1856, 190
 Nelson, Horatio (1758-1805) engelsk admiral, 30
 Nicolaus (Nikolaj I), russisk kejser (1825-1855), 186
 Nicolaus, russisk storfyrste (1831-91), 186
 Nielsdatter, Karen, f. 1777 i Kongsgården i Aborre, datter af gmd. Niels Andersen, g.m. AA (2) 12/4 1802, d. 29/8 1864, 11, 13, 33
 Nielsdatter, Kirsten, g.m. gmd. Peder Jørgensen i Østerby, 71
 Nielsdatter, Maren, f. 1835, datter af gmd. Niels Larsen i Smerup, d. 14/1 1863, 211
 Nielsen, Anders, i Aborre, d. 16/3 1847, 163
 Nielsen, Christiane, f. 1828, opdraget hos Niels Smed i Mygind, d. 10/5 1860, 202
 Nielsen, Hans, gmd. i Rabøl, f. i Kongsgården i Aborre 12/1 1775, søn af gmd. Niels Andersen, indkaldt 1797 og tjente i 5 år ved fynske infanteri, »som i den tid mest opholdt sig i Holsten«, g.m. Kristiane Pedersd. i Rabøl 27/4 1807, d. 22/12 1832, 87, 88, 121
 Nielsen, Hans, gmd. i Sjøgård, Gamtofte, sn., f. i Blangstrup 1746, g.m. enken Dorthe Henriksd. (d. 1802) 20/12 1771 og anden gang med AA (2)s søster Margrethe Andersd. 11/4 1808, d. 15/1 1841, 49, 63
 Nielsen, Hans Simon, jordløs hmd. i Mygindlund, 181
 Nielsen, Jakob, gmd. i Karup (muligvis) f. i Turup 8/4 1762, søn af gmd. Niels Rasmussen, fæstet gård i Karup 1787 og g.m. Maren Pedersd. 87, 88
 Nielsen, Jens, gmd. i Blangstru, 75
 Nielsen, Jens, gmd. i Aborre, 198
 Nielsen, Jens, korporal, 26, 232

- Nielsen, Jørgen, hmd. og skrædder(?) i Karuphus, 88, 90
- Nielsen, Jørgen, gmd. i Rabøl, f. i Rabøl 1789, søn af gmd. Niels Mikkelsen. Fæstet fødegården 1828 og g.m. Karen Christiansd. Bang sm.å., d. 11/12 1851, 162, 173, 175, 216
- Nielsen, Mads, smed(?) i Holevad, f. 1809 g.m. Susanne Pedersd., d. 11/12 1862, 210
- Nielsen, Niels, indsidder i Holevad, g.m. Christiane Nielsen, 202
- Nielsen, Peder, gmd. i Blangstrup (muligvis Østerby), g.m. Karen Andersd. (s.d.) 22/7 1814, 71, 77, 87, 88
- Nielsen, Peder, gmd. i Mygind, 162
- Olga, russisk prinsesse (1822-96), gift med kong Karl af Württemberg, 186
- Pedersdatter, Johanne Kirstine, f. maj 1816, datter af gmd. Peder Nielsen og Karen Andersd., 77
- Pedersdatter, Karen, af Østerby, 71
- Pedersdatter, Kristiane, f. i Turup 23/4 1765, datter af hmd. og slagter Peder Knudsen, 1. gang g.m. enkemand gmd. Anders Larsen i Rabøl 1787, 2. gang m. ungkarl Hans Nielsen fra Aborre, d. 16/10 1849, 121, 162, 170
- Pedersdatter, Maren, f. i Turup 8/9 1767, datter af hmd. og slagter Peder Knudsen, g.m. gmd. Jacob Nielsen i Karup (d. 1836) »og hun har siden den tid levet som enke og bestyret sin gård med en rosværdig dygtighed«, d. 20/10 1859, 162, 200
- Pedersdatter, Susanne, f. 1802, g.m. smed(?) Mads Nielsen i Holevad, d. 1/12 1862, 210
- Pedersen, Hans, gmd. i Østerby, søn af gmd. Peder Jørgensen, Østerby, g.m. gmd. AA (2)s søster Karen decbr. 1812, d. 15/4 1814, 58, 64, 71, 77, 146
- Pedersen, Hans, jordløs hmd., 181
- Pedersen, Jeppe, gmd. i Smerup, f. 24/3 1757 i Næs, søn af hmd. Peder Jeppe-
sen, g.m. Karen Christensd. i Nordby, Kærum sn. (?) 1783, d. 14/12 1842, 28, 60, 87, 88
- Pedersen, Jørgen, gmd. i Næs, f. i Køng 1783. Fra 9 årsalder plejesøn af hestehandler og gmd. Rasmus Frederiksen i Køng, »der benyttede ham ved sin handel« til det 20. år, fæstede 1811 gård i Næs, g.m. Maren Andersd. (d. 1825) og 2. gang med søsteren Gjertrud Marie Andersd., d. 31/7 1847, 126
- Pedersen, Kirsten fra Østerbygård, g.m. Anders Andersen i Smerup 30/10 1863, 213
- Pedersen, Kristian, hmd. og bødker(?), 88
- Pedersen, Mads, gmd. i Holevadgården, g.m. Barbara ?, d. 1734, 27
- Pedersen, Niels, hmd. i Mygindlund, 87
- Pedersen, Peder, jordløs hmd., Pugebro, 181
- Pedersen, Tønnes, hmd.(?) i Mygind, 88
- Porto Corvo, prins af (= marskal Bernadotte, prins af Pontecorvo, den senere Carl XIV Johan), 48, 57
- Poulsen, Rasmus, jordløs hmd., 181
- Rantzau, Adolph, baron, Brahesborg, 71
- Rantzau, Carl Adolph (1742-1814), greve, Brahesborg, 71
- Rantzau, Christian (1684-1771), greve, Brahesborg, 27
- Rantzau, Frederik Siegfried (1744-1822), greve, generalmajor, chef for det fynske dragonregiment, 21, 26
- Rasmussen, Erik, gmd. i Aborre, 80
- Rasmussen, Jens, hmd. i Karuphus, 88, 90
- Rasmussen, Kristen, hmd. i Mygindlund, 88, 90
- Rasmussen, Ole, hmd. i Mygind, 90
- Rasmussen, Rasmus, hmd. og væver (?) i Smerup, 88
- Romana, Pedro Caso y Sylva de la, (1770-1811), marki, spansk general, øverstbefalende for den spanske troppeafdeling i Danmark, 50

Rosbak = Rosbach, Georg, kvarterme-
ster, 26, 232

Rud, Niels Hansen, jordløs hmd., 181

Ruts (Ruds), Maren Sofie, jordløs husko-
ne, 181

Raahauge, Frederik Alexander, dyrlæge
og gmd., Råhauegård i Mygind, f. på
Wedelsborg 21/10 1797, søn af smed
Gotlieb Alexander, uddannet som dyr-
læge på Veterinærskolen 1819-22, g.m.
Karen Hansd. fra Hjerup, Kerte sn.
1828, d. 19/9 1855, 162

Raahauge, Jørgen, 168

Schiering = Schiern, Johan Friedrich Bar-
denfleth, major, 26, 232

Schou, Carsten Mathias, f. i Kbh. 18/1
1814, sognepræst til Sandager-Holevad
14/1 1851-1858, 182, 183

Seidelin (Sædelin), Iver Jacob, f. i Dres-
lette 1810, sognepræst i Søllested 1837-
1860, 197

Skill (Schill), von, prøjsisk major og par-
tigænger, 53

Skræder, Thor, jordløs hmd., g.m. Karen
Hansd., 181

Skøller = Schøller, Gustav Grüner,
oberstløjtnant, 26, 232

Smed, Niels, i Mygind, 202

Sund = Sundt, Jørgen, korporal, 26, 232

Sviser, H., 182

Sørensen, Claus, gmd. i Barløse Tårup,
28

Sørensen, Jørgen, indsidder, 181

Sørensen, Peder, smed i Holevad, 88, 90

Terpæger, Peder Sørensen, f. i Skanderup
12/8 1732, sognepræst til Sandager-Ho-
levad 13/2 1782-26/3 1793, hvor han dør
i embedet, 12, 21

Thomsen, Peder, jordløs hmd. 181

Tommerup, C., slagter, 210

Wal = Wahl, Jørgen Fridrich, korporal,
26, 232

Vind, Peder Rasmussen, f. i Ø. Ulslev
16/10 1716, sognepræst til Sandager-
Holevad fra 8/5 1751, d. 26/12 1781, 12,
21, 27

Væver, Hans, g.m. Karen Hansd., 207

Øsbjerg, Lars Jørgensen, se Jørgensen,
Lars i Øsbjerg, 12, 27

Østerby, Christen, g.m. Karen Hansd.,
207

Østerbyg (Østerby?), Peder, 86